

ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ — 2011

Γενική Έκθεση

για τη Δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2011

Υπηρεσία Εκδόσεων

ISBN 978-92-79-22257-3

9 789279 222573

Τιμή στο Λουξεμβούργο (χωρίς ΦΠΑ): 7 EUR
doi:10.2775/28546

EL

Η Ευρωπαϊκή Ένωση

Γενική Έκθεση για τη Δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης — 2011

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας
Εκδόσεις
1049 Βρυξέλλες
ΒΕΛΓΙΟ

Η Γενική Έκθεση για τη Δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης — 2011 εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 26 Ιανουαρίου 2012 με τα στοιχεία εγγράφου COM(2012) 18.

http://europa.eu/generalreport/index_el.htm

Εικόνα εξωφύλλου: © iStockphoto.com/Giovanni Rinaldi

2012 — 180 σ. — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-79-22257-3
doi:10.2775/28546

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2012
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με την προϋπόθεση ότι θα αναφέρεται η πηγή.
Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή μεμονωμένων φωτογραφιών απαιτείται απευθείας άδεια από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Printed in Belgium

ΤΥΠΩΜΕΝΟ ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΛΕΥΚΑΣΜΕΝΟ ΧΩΡΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΑΚΟ ΧΛΩΡΙΟ (ECF)

Τιμή στο Λουξεμβούργο (χωρίς ΦΠΑ): 7 EUR

Γενική Έκθεση

για τη Δραστηριότητα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΙΣΧΥΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

6

Ενίσχυση του οικονομικού θεματολογίου της Ευρώπης

8

Διαφύλαξη της σταθερότητας της ευρωζώνης

13

Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες — Νέο σύστημα εποπτείας σε εφαρμογή

21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

28

Οι πολιτικές της ΕΕ για την ανάπτυξη — Ευρώπη 2020

30

Ανοιχτή και δίκαιη εσωτερική αγορά

45

Προϋπολογισμός

56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΕΣΤΙΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΤΗΣ ΕΕ

68

Θεμελιώδη δικαιώματα και ιθαγένεια

70

Δικαιοσύνη

79

Εσωτερικές υποθέσεις

84

Αντιμετώπιση των καθημερινών ανησυχιών των πολιτών

90

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΜΙΑ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΗ ΕΕ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ 106

Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης:
Πρώτο έτος δραστηριοτήτων 108

Μια πιο αποτελεσματική Ευρωπαϊκή Πολιτική
Γειτονίας — Προώθηση μεταρρυθμίσεων
στις ανατολικές και νότιες γειτονικές χώρες 109

Ενίσχυση στρατηγικών συμμαχιών 117

Ανάπτυξη πολυμερούς διακυβέρνησης
και αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων 123

Προαγωγή της ειρήνης, της ασφάλειας και των
ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε παγκόσμιο επίπεδο 128

Μια συνολική εμπορική πολιτική για την ανάπτυξη
και την απασχόληση στην Ευρώπη 132

Διεύρυνση 135

Επένδυση στην ανάπτυξη — ΕΕ, ο μεγαλύτερος
δωρητής παγκοσμίως 140

Αλληλεγγύη στην πράξη — Ανταπόκριση
σε ανθρωπιστικές κρίσεις 147

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΝΙΣΧΥΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑΣ, ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΕ 150

Το έργο των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων
και άλλων επίσημων φορέων 152

Αποδοτικότητα: έξυπνη ρύθμιση, διαχείριση
της ποιότητας της νομοθεσίας μέσω του κύκλου
πολιτικής, βελτίωση της εφαρμογής της νομοθεσίας
της ΕΕ 172

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ
ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ 176

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το 2011 ήταν η χρονιά κατά την οποία η ικανότητα της Ευρώπης να αντιμετωπίζει καταστάσεις κρίσεων δοκιμάστηκε για μία ακόμη φορά. Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρέθηκε αντιμέτωπη με σειρά προκλήσεων που απαιτούσαν άμεσες και αποτελεσματικές απαντήσεις —από τη συνεχιζόμενη οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση έως τις εξεγέρσεις στη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή και τις διεθνείς διαπραγματεύσεις για την κλιματική αλλαγή, τις διεθνείς συναλλαγές και την ανάπτυξη.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έκανε σημαντικά βήματα για περαιτέρω προώθηση της ολοκλήρωσης. Σήμερα η αλληλεξάρτησή μας είναι μεγαλύτερη από κάθε άλλη φορά. Το γεγονός αυτό επιφέρει οφέλη, αλλά και πολύ μεγάλες ευθύνες. Η κρίση απέδειξε ότι πρέπει να καταβάλουμε περισσότερες προσπάθειες για να αναλάβουμε πλήρως τις ευθύνες αυτές. Το γεγονός αυτό έχει γίνει πλέον πιο κατανοητό από όλους εμάς στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το 2011 οι συζητήσεις και οι αποφάσεις μας στράφηκαν, γενικά, γύρω από τη δημιουργία ισχυρότερων και όχι ασθενέστερων δεσμών, γύρω από μια Ευρωπαϊκή Ένωση πιο ενωμένη και με περισσότερη συνοχή.

Το έτος αυτό χαρακτηρίστηκε από την οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση. Η κρίση αυτή ξεπέρασε τα όρια του οικονομικού και του χρηματοπιστωτικού τομέα. Έθεσε καίρια ζητήματα που αφορούν την πολιτική αποφασιστικότητα και την εμπιστοσύνη στην ευρωζώνη. Η εμπιστοσύνη μπορεί να χαθεί μέσα σε μια μέρα, αλλά χρειάζεται πολύ περισσότερος χρόνος για να ανακτηθεί. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο απαιτείται μια πραγματικά συνολική αντιμετώπιση.

Κατά τη διάρκεια της περασμένης χρονιάς συνεχίσαμε τη ριζική μεταρρύθμιση της οικονομικής πολιτικής της Ένωσης. Τολμηροί μηχανισμοί τέθηκαν σε εφαρμογή με σκοπό την οικονομική σύγκλιση, τη δημοσιονομική εποπτεία και τις κυρώσεις, και άλλοι βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της προετοιμασίας. Συνεχίσαμε να δουλεύουμε με σκοπό να ισχυροποιήσουμε περισσότερο τα μέσα προστασίας για να βοηθήσουμε οποιαδήποτε χώρα της ευρωζώνης αντιμετωπίζει δυσκολίες. Και, μακροπρόθεσμα, διερευνούμε τις δυνατότητες κοινής έκδοσης ομολόγων στην ευρωζώνη ως φυσικής συνέπειας της μεγαλύτερης σύγκλισης και ως βασικού παράγοντα για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης στη νομισματική μας ένωση.

Η προσέγγιση αυτή συνδυάστηκε με το έργο της Επιτροπής υπέρ της δημιουργίας διαρθρωτικών συνθηκών για την ανάπτυξη στο μέλλον. Αν αυξήσουμε τις δαπάνες για να βγούμε από την κρίση θα οδηγηθούμε σε νέα χρέη, και δεν μπορούμε να πάρουμε αυτόν τον δρόμο. Ωστόσο, η Επιτροπή έχει υποβάλει προτάσεις για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, σε συνδυασμό με στοχευμένες επενδύσεις, με σκοπό να γίνουν οι οικονομίες μας ανταγωνιστικότερες και η ανάπτυξη να στηριχτεί σε στερεή και βιώσιμη βάση. Για να υποστηρίξουμε την προσέγγιση αυτή, ενισχύσαμε τη ρευστότητα και τη δανειοδοτική ικανότητα των τραπεζών μας βραχυπρόθεσμα, ενώ παράλληλα εφαρμόσαμε το αυστηρότερο διεθνώς κανονιστικό και εποπτικό πλαίσιο στον χρηματοπιστωτικό τομέα ώστε να αποφύγουμε παρόμοια προβλήματα στο μέλλον. Έχουμε, επίσης, βοηθήσει με προγράμματα προσαρμογής τρία κράτη μέλη που ανήκουν στην ευρωζώνη και αντιμετωπίζουν δυσκολίες και έχουμε λάβει ειδικά μέτρα για να βοηθήσουμε την Ελλάδα να ανταποκριθεί στις δεσμεύσεις της. Δημιουργήθηκε μια ειδική ομάδα με σκοπό αφενός την παροχή τεχνικής και διοικητικής βοήθειας προς τη χώρα και αφετέρου την

εξασφάλιση της πλήρους αξιοποίησης των διαρθρωτικών κονδυλίων ώστε να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα, να δοθεί ώθηση στην ανάπτυξη και να αντιμετωπιστεί η ανεργία.

Η Επιτροπή προχώρησε και πέρα από την τρέχουσα κρίση και κατέθεσε μια πρόταση για έναν φιλόδοξο και υπεύθυνο προϋπολογισμό για την περίοδο 2014–2020, έναν προϋπολογισμό που θα αποφέρει πραγματικά οφέλη στους πολίτες και τις επιχειρήσεις της Ευρώπης.

Το 2011 θα μείνει στην ιστορία ως η χρονιά κατά την οποία οι λαοί της Βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής βγήκαν στους δρόμους ζητώντας δημοκρατία και αλλαγή. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αντέδρασε αμέσως, κατ' αρχάς με μια νέα στρατηγική για τη Νότια Μεσόγειο και στη συνέχεια με ριζική αναμόρφωση του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζεται η ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ενήργησε για να βοηθήσει όλους εκείνους που αγωνίζονταν για την ελευθερία, τη δημοκρατία και την ευημερία.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αντέδρασε αμέσως και σε άλλες περιπτώσεις σε ολόκληρο τον κόσμο βοηθώντας όσους είχαν ανάγκη, αποστέλλοντας ταχεία βοήθεια μετά τον σεισμό, το τσουνάμι και την πυρηνική καταστροφή στην Ιαπωνία, καθώς και σημαντική ανθρωπιστική βοήθεια στο πληττόμενο από την ξηρασία Κέρας της Αφρικής.

Κατά τη διάρκεια της χρονιάς που πέρασε, η Ευρωπαϊκή Ένωση εργάστηκε καταβάλλοντας άοκνες προσπάθειες για να παραμείνει ο αγώνας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής μεταξύ των πρώτων προτεραιοτήτων του πολιτικού προγράμματος δράσης. Η δέσμη μέτρων που αποφασίστηκε στο Durban τον Δεκέμβριο αφήνει περιθώριο αισιοδοξίας για την επιτυχή χάραξη ενός χάρτη πορείας που θα οδηγήσει σε μια δεσμευτική απόφαση. Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνέχισε επίσης να πιέζει για την ολοκλήρωση μιας παγκόσμιας εμπορικής συμφωνίας, ενώ παράλληλα διαπραγματεύτηκε διμερείς εμπορικές συμφωνίες.

Το 2011, η Ευρωπαϊκή Ένωση απέδειξε ότι η τρέχουσα κρίση δεν επηρεάζει τη δέσμευσή μας έναντι εκείνων που επιθυμούν να προσχωρήσουν στην Ένωση. Η επιτυχής ολοκλήρωση της διαπραγματευτικής διαδικασίας για την ένταξη της Κροατίας, που θα είναι το 28ο κράτος μέλος, αποδεικνύει με τον καλύτερο τρόπο ότι η δυναμική και αξιόπιστη πολιτική για τη διεύρυνση είναι ζωτικής σημασίας για την Ευρώπη.

Στη Γενική Έκθεση 2011 παρουσιάζεται μια λεπτομερής ανασκόπηση των δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τη διάρκεια των τελευταίων δώδεκα μηνών. Ήταν μια πορεία σε δρόμο ανώμαλο αλλά ανοιχτό για έναν αγώνα τον οποίο οι σημερινοί ευρωπαίοι ηγέτες έχουν το προνόμιο να προστατεύουν και να ισχυροποιούν. Ελπίζω η Γενική Έκθεση να αποτελέσει το σημείο αναφοράς για τα βήματα που έχουμε κάνει με σκοπό να μπορέσει η Ευρώπη να επιστρέψει στον δρόμο της ευημερίας και της αλληλεγγύης.

José Manuel Barroso

Κεφάλαιο 1

Ισχυροποίηση της οικονομικής διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ήλθε αντιμέτωπη με σημαντικές προκλήσεις καθ' όλη τη διάρκεια του 2011 και πέτυχε σημαντική πρόοδο στην προσπάθεια ανταπόκρισής της.

Το θέμα που δέσποσε στο υπό ανασκόπηση έτος αφορούσε τον καλύτερο τρόπο ανταπόκρισης στις προκλήσεις της τόνωσης της ανάπτυξης, της αποκατάστασης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της επίλυσης της κρίσης του δημόσιου χρέους. Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης επεξεργάστηκαν ακαταπόνητα ευρεία ποικιλία μέτρων και ιδεών για να συμβάλουν στην επίλυση της κρίσης. Πράγματι, σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στη βελτίωση του συστήματος οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης.

Εγκρίθηκε μια σημαντική δέσμη νομοθετικών μέτρων (αποκαλούμενη «πακέτο των έξι μέτρων») για να ενισχυθεί το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, καθώς και τα εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια, και για να προληφθούν και διορθωθούν μακροοικονομικές ανισορροπίες. Λόγω του εύρους της κρίσης, η Επιτροπή πρότεινε, τον Νοέμβριο, επιπλέον νομοθετικά μέτρα σχετικά με τη δημοσιονομική επιτήρηση.

Συνεχίστηκαν με αμείωτο ρυθμό οι εργασίες ενίσχυσης των χρηματοπιστωτικών προστατευτικών μέτρων για τις χώρες της ευρωζώνης, ενώ ξεκίνησε συζήτηση σχετικά με τη σκοπιμότητα έκδοσης ομολόγων σταθερότητας.

Συνεχίστηκαν τα προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης της Ελλάδας, της Ιρλανδίας και της Πορτογαλίας, σε συνδυασμό με την ενίσχυση του ισοζυγίου πληρωμών για τα κράτη μέλη εκτός ευρωζώνης Λετονία και Ρουμανία. Ιδιαίτερες προκλήσεις ανέκυψαν στην Ελλάδα, για την οποία το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε δεύτερο πρόγραμμα τον Οκτώβριο 2011. Αφού περατώθηκε το πρόγραμμα βοήθειας της ΕΕ, εφαρμόστηκε πλαίσιο επιτήρησης για την Ουγγαρία με εξαμηνιαίες αποστολές ανασκόπησης.

Συνεχίστηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο η ενδυνάμωση των νομοθετικών και εποπτικών πτυχών του χρηματοπιστωτικού τομέα, ενώ σε πολλά κράτη μέλη συνεχίστηκε η αναδιάρθρωση του τραπεζικού κλάδου. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις για φόρο χρηματοπιστωτικών συναλλαγών.

Ενίσχυση του οικονομικού θεματολογίου της Ευρώπης

Κατά τη διάρκεια του έτους, η Ευρωπαϊκή Ένωση απέκτησε ισχυρότερο και πιο βιώσιμο σύστημα οικονομικής διακυβέρνησης. Ταυτόχρονα με τη συζήτηση και την έγκριση στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο νέων νομοθετικών μέτρων για την ενίσχυση του ως άνω συστήματος η Επιτροπή δρομολόγησε τη διαδικασία αυξημένης διαχείρισης και οργάνωσης των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών των κρατών μελών στο επίπεδο της ΕΕ. Το 2012, η εν λόγω διαδικασία θα υποστηριχθεί από αυστηρή νέα νομοθεσία που θα προβλέπει την εφαρμογή οικονομικών κυρώσεων σε κάθε κράτος μέλος της ευρωζώνης που δεν θα συμμορφώνεται. Συνδυαζόμενη με αξιόπιστα και αποτελεσματικά μέτρα σταθεροποίησης, η εν λόγω νέα φιλοσοφία οικονομικής διακυβέρνησης έχει σχεδιαστεί ώστε να εξασφαλίζει ένα πλαίσιο αποτελεσματικότερης μακροοικονομικής ευθύνης στην ΕΕ συνολικά, ενώ ταυτόχρονα θα ενισχύει το κοινό νόμισμα.

Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης — Δρομολόγηση του πρώτου ευρωπαϊκού εξαμήνου

ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2011

Σε αυτήν καθορίστηκαν τρεις κύριες προτεραιότητες και προτάθηκαν δέκα δράσεις που έπρεπε να συμφωνηθούν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Οι τρεις προτεραιότητες ήταν οι εξής:

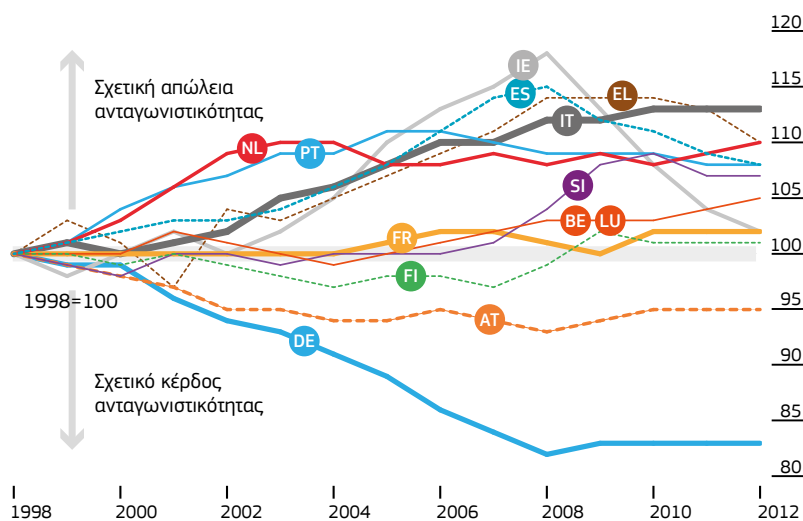
- 1) μακροοικονομική σταθερότητα, ιδίως δημοσιονομική εξυγίανση και σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα-
- 2) μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας, ιδίως δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης-
- 3) μέτρα ενίσχυσης της ανάπτυξης, από την ενιαία αγορά μέχρι το εμπόριο και μια κοινή ενεργειακή πολιτική.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την πρώτη ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης⁽¹⁾ στις 12 Ιανουαρίου. Σε αυτήν παρατίθενται οι απόψεις της Επιτροπής σχετικά με τις προκλήσεις και τις προτεραιότητες όσον αφορά την ανάληψη δράσης για το επόμενο έτος και σηματοδοτείται η αρχή του πρώτου ευρωπαϊκού εξαμήνου —του νέου εξαμηνιαίου κύκλου του εκ των προτέρων συντονισμού των μακροοικονομικών, δημοσιονομικών και διαρθρωτικών πολιτικών των κρατών μελών. Το ευρωπαϊκό εξάμηνο είναι το πλαίσιο εντός του οποίου υλοποιείται η στρατηγική «Ευρώπη 2020» για μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη (βλ. κεφάλαιο 2). Αποτελεί μείζονα καινοτομία από πλευράς διακυβέρνησης των αλληλοεξαρτώμενων οικονομιών της Ένωσης ως συνόλου, ενισχύοντας την ενωσιακή διάσταση της χάραξης των εθνικών δημοσιονομικών και οικονομικών πολιτικών.

Η διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών αποτελεί καίρια προϋπόθεση για την ανάπτυξη, αφορά δε ιδιαίτερα την ευρωζώνη. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Οι εσωτερικές ανισορροπίες συνεχίζουν να αποτελούν πρόκληση. Η εξέλιξη της ανταγωνιστικότητας σε σύγκριση με την υπόλοιπη ζώνη του ευρώ δείχνει έντονες αποκλίσεις.

συμβάλλουν επίσης στην ενίσχυση της ανάπτυξης και στην πρόληψη ή τη διόρθωση των ανισορροπιών. Αν δεν ληφθούν επαρκή μέτρα στους εν λόγω τομείς, η δυναμική ανάπτυξη είναι πιθανόν να παραμείνει ασθενής, περίπου 1,5% κατά την επόμενη δεκαετία, σε σύγκριση με 1,8% την περίοδο από το 2001 έως το 2010.

Οι προτεραιότητες που εντόπισε η Επιτροπή, καθώς και οι προτάσεις της για τα δέκα μέτρα κατά την περίοδο από το 2011 έως το 2012, εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Μάρτιο.

Δέκα συγκεκριμένες προτεραιότητες για το 2011

Μακροοικονομική σταθερότητα:

1. τακτοποίηση των δημοσίων οικονομικών των κρατών μελών·
2. ανάληψη δράσης για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων ελλειμμάτων ή πλεονασμάτων του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών·
3. εξασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας:

4. παροχή βοήθειας στους ανθρώπους ώστε να επιστρέψουν στην εργασία τους ή να βρουν νέα θέση εργασίας, καθιστώντας την εργασία πιο ελκυστική από οικονομική άποψη·
5. μεταρρύθμιση των συνταξιοδοτικών συστημάτων·
6. εξασφάλιση ότι τα επιδόματα ανεργίας αποτελούν κίνητρο για εργασία·
7. καλύτερη ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας στην αγορά εργασίας.

Μέτρα ενίσχυσης της ανάπτυξης:

8. κατάργηση των εμποδίων που εξακολουθούν να δυσχεραίνουν την ενιαία αγορά·
9. αύξηση των επενδύσεων στον τομέα των υποδομών της ενέργειας, των μεταφορών και των ΤΠ, εν μέρει μέσω καινοτόμου χρηματοδότησης (συμπεριλαμβανομένων των ομολόγων της ΕΕ για τη χρηματοδότηση έργων)·
10. δημιουργία οικονομικά συμφέρουσας πρόσβασης στην ενέργεια.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

*Προς μια ισχυρότερη
ευρωπαϊκή οικονομική
διακυβέρνηση.*

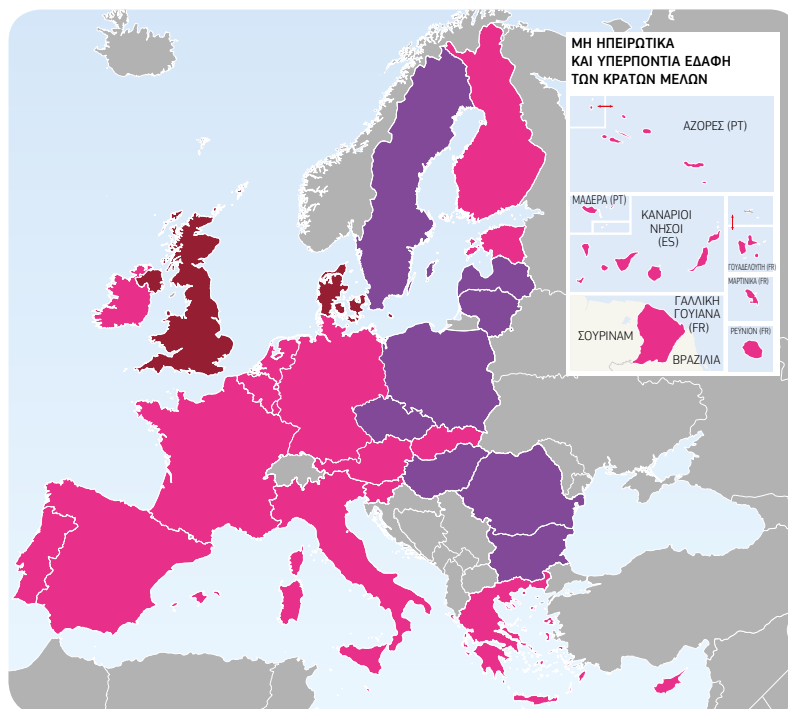
Το Σύμφωνο για το Ευρώ+

Με βάση τις προτάσεις της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της ευρωζώνης συμφώνησαν τον Μάρτιο το Σύμφωνο για το Ευρώ+ ⁽²⁾. Έξι κράτη μέλη εκτός ευρωζώνης, Βουλγαρία, Δανία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία και Ρουμανία, προσχώρησαν στο σύμφωνο. Στόχος του συμφώνου είναι η ενίσχυση των πολιτικών δεσμεύσεων υψηλού επιπέδου, με επίκεντρο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της σύγκλισης στην ευρωζώνη. Το σύμφωνο εστιάζεται σε τέσσερις τομείς: ανταγωνιστικότητα, απασχόληση, βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών και ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Και οι 23 υπογράφοντες έχουν δεσμευθεί να εφαρμόσουν τις μεταρρυθμίσεις με την πλήρη ενσωμάτωση του συμφώνου στο ευρωπαϊκό εξάμηνο ⁽³⁾. Τα υπόλοιπα τέσσερα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να το υπογράψουν εάν το επιθυμούν.

ΠΟΙΟΣ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ;

Η ζώνη του ευρώ αποτελείται από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν υιοθετήσει το ευρώ για νόμισμά τους. Σήμερα ζουν στη ζώνη του ευρώ περίπου 330 εκατομμύρια πολίτες σε 17 χώρες.

Από την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης στις ειδικές συστάσεις ανά χώρα

Μετά την έγκριση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο τέλος Ιουνίου, το Συμβούλιο ολοκλήρωσε το πρώτο ευρωπαϊκό εξάμηνο εκδίδοντας ειδικές συστάσεις ανά χώρα ⁽⁴⁾. Τα κράτη μέλη αναμένεται ότι θα εφαρμόσουν τις ειδικές συστάσεις στο πλαίσιο των εθνικών πολιτικών και των προϋπολογισμών τους.

Οι συστάσεις καλύπτουν ευρύ φάσμα θεμάτων στα οποία περιλαμβάνονται η κατάσταση των δημόσιων οικονομικών, η ικανότητα του τραπεζικού τομέα να υποστηρίξει την οικονομία, οι μεταρρυθμίσεις των συνταξιοδοτικών συστημάτων, τα μέτρα υποστήριξης της δημιουργίας θέσεων εργασίας και υποστήριξης των ανέργων να επιστρέψουν στην εργασία, και οι προκλήσεις στους τομείς της εκπαίδευσης και της καινοτομίας.

Οι συστάσεις στηρίζονται σε σχέδια συστάσεων και εμπεριστατωμένη τεχνική αξιολόγηση, εκ μέρους της Επιτροπής: 1) της οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης σε κάθε κράτος μέλος και 2) κατά πόσον τα μέτρα που προτείνονται από τα κράτη μέλη στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων και στα προγράμματα

σταθερότητας ή σύγκλισης, καθώς και στις δεσμεύσεις των οικείων κρατών στο πλαίσιο του Συμφώνου για το Ευρώ+, ανταποκρίνονται στις ειδικές τους προκλήσεις. Η ανωτέρω αξιολόγηση διενεργήθηκε με βάση τις προτεραιότητες που εντόπισε η Επιτροπή στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης τον Ιανουάριο του 2011 και εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στα συμπεράσματά του τον Μάρτιο 2011.

Η Επιτροπή θα παρακολουθήσει στενά την εφαρμογή των συστάσεων. Θα τηρήσει το Συμβούλιο ενήμερο των ευρημάτων της. Την άνοιξη του 2012 θα διεξαχθεί επίσημη αξιολόγηση των επιδόσεων κάθε κράτους μέλους και η Επιτροπή θα παρουσιάσει ξανά τις ειδικές συστάσεις ανά χώρα για το 2012 και τη συνοδευτική ανάλυση τον Μάιο.

Ποια ήταν η φύση των ειδικών συστάσεων ανά χώρα το 2011;

Μακροοικονομική σταθερότητα

Απαιτείται περισσότερη προσπάθεια για:

- ▶ μεταρρύθμιση της δομής των συστημάτων φορολόγησης και προστασία των τομέων δαπανών που προωθούν την ανάπτυξη·
- ▶ προσδιορισμό των δημοσιονομικών μέτρων που θα οδηγήσουν σε μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων·
- ▶ ενίσχυση των κανονιστικών πλαισίων για ενυπόθηκα δάνεια με περιορισμό της υπερχρέωσης των ιδιωτικών νοικοκυριών.

Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Απαιτείται περισσότερη προσπάθεια για:

- ▶ βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσω της μείωσης των υπερβολικών κανονιστικών περιορισμών, διευκόλυνσης της ίδρυσης επιχειρήσεων και της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, ιδίως για τις ΜΜΕ·
- ▶ ενίσχυση του ανταγωνισμού στον τομέα των υπηρεσιών μέσω της πλήρους εφαρμογής της οδηγίας για τις υπηρεσίες, και ενίσχυσης του ανταγωνισμού και των κανονιστικών πλαισίων στους κλάδους των δικτύων·
- ▶ προώθηση της E & A και της καινοτομίας με την παροχή κινήτρων για ιδιωτικές επενδύσεις E & A και την καλύτερη αντιστοίχιση της E & A και της καινοτομίας με τις ανάγκες των επιχειρήσεων.

Αγορά εργασίας

Απαιτείται περισσότερη προσπάθεια για:

- ▶ ενίσχυση του εργατικού δυναμικού με την αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης, τον περιορισμό των καθεστώτων πρόωρης συνταξιοδότησης και τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες παιδικής μέριμνας·
- ▶ καταπολέμηση της διαρθρωτικής ανεργίας και ενσωμάτωση των ευάλωτων ομάδων με μείωση του φόρου μισθωτών υπηρεσιών και καλύτερη στόχευση των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας·
- ▶ μείωση της ανεργίας των νέων και της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου με μεταρρύθμιση των συμβάσεων εργασίας, όπου απαιτείται, και βελτίωση των δεσμών μεταξύ εκπαίδευσης και απασχόλησης·
- ▶ εξασφάλιση ότι οι μισθοί αναπτύσσονται παράλληλα με την αύξηση της παραγωγικότητας.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Η κ. Viviane Reding, αντιπρόεδρος της Επιτροπής, αρμόδια για θέματα Δικαιοσύνης, Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ιθαγένειας, τόνισε ότι η κρίση δεν είναι το τέλος της Ευρώπης αλλά η αρχή μιας ισχυρότερης και πιο ενωμένης Ευρώπης⁽⁵⁾.

Δρομολόγηση του δεύτερου ευρωπαϊκού εξαμήνου για το 2012

Για να διατηρηθεί ο δυναμισμός στην εν λόγω διαδικασία, η Επιτροπή εξέδωσε την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2012⁽⁶⁾ τον Νοέμβριο 2011. Στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης εντοπίστηκαν επίσης οι βασικές μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας για τα κράτη μέλη, βάσει της ανάλυσης του σχεδίου της κοινής έκθεσης για την απασχόληση⁽⁷⁾, που αποτελεί μέρος της δέσμης μέτρων της Επιτροπής για τη δρομολόγηση του ευρωπαϊκού εξαμήνου.

Σε αυτήν, η Επιτροπή εκθέτει όσα θεωρεί ως προτεραιότητες της ΕΕ για τους επόμενους δώδεκα μήνες στο πλαίσιο των δημοσιονομικών πολιτικών και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Η ετήσια επισκόπηση της οικονομικής ανάπτυξης για το 2012 αποτελεί αφηγηρία για το δεύτερο ευρωπαϊκό εξάμηνο οικονομικής διακυβέρνησης. Τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων (με αντικείμενο τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις) και τα προγράμματα σταθερότητας ή σύγκλισης (με αντικείμενο τις δημοσιονομικές πολιτικές), τα οποία θα υποβάλουν την άνοιξη τα κράτη μέλη, καθώς και οι νέες ή αναθεωρημένες ειδικές συστάσεις ανά χώρα, τις οποίες θα υποβάλει η Επιτροπή τον Μάιο, πρέπει να συνάδουν με τις προτεραιότητες πολιτικής που προτείνονται στην επισκόπηση για το 2012 και τις οδηγίες του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Για πρώτη φορά, και στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου, θα χρησιμοποιηθούν τα νέα εργαλεία εποπτείας που είχαν συμφωνηθεί στο πλαίσιο του «πακέτου των έξι μέτρων».

Βασικές προτεραιότητες της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης 2012

Η ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2012 τονίζει ιδιαίτερα την ανάγκη εφαρμογής των ήδη συμφωνηθέντων, υπογραμμίζοντας ιδιαίτερα τις δράσεις ενίσχυσης της ανάπτυξης.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι προσπάθειες σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο ΕΕ πρέπει να επικεντρωθούν στις εξής πέντε προτεραιότητες:

- ▶ επιδίωξη διαφοροποιημένης φιλικής προς την ανάπτυξη δημοσιονομικής εξυγίανσης·
 - ▶ αποκατάσταση της κανονικής χορήγησης δανείων προς την οικονομία·
 - ▶ προώθηση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας για το παρόν και το μέλλον·
 - ▶ καταπολέμηση της ανεργίας και των κοινωνικών συνεπειών της κρίσης·
 - ▶ εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης.
-

Διαφύλαξη της σταθερότητας της ευρωζώνης

Η σταθερότητα του κοινού νομίσματος αποτέλεσε αντικείμενο πολύ σημαντικών εργασιών από όλα τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη στη διάρκεια του έτους. Ιδιαίτερα, όσον αφορά την ευρωζώνη, το ουσιαστικό διακύβευμα ήταν η θέσπιση μιας ένωσης σταθερότητας ως συμπλήρωμα της ένωσης αλληλεγγύης και υπευθυνότητας. Πραγματοποιήθηκαν μεγάλα βήματα —συχνά υπό τις πλέον δύσκολες χρηματοπιστωτικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες— για να εξασφαλιστούν τα προσωρινά και μόνιμα θεμέλια μιας τέτοιας ένωσης σταθερότητας.

Αυστηρότερη επιτήρηση οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών από την ΕΕ

Για να ενισχύσει την οικονομική διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Επιτροπή υπέβαλε το 2010 έξι προτάσεις⁽⁸⁾ (αποκαλούμενες «πακέτο των έξι μέτρων») προς έγκριση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Τέσσερις από τις προτάσεις στοχεύουν στην ενίσχυση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και των δημοσιονομικών πλαισίων, ενώ οι υπόλοιπες δύο εστιάζονται στην πρόληψη και διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών. Μετά από διεξοδικές συζητήσεις από τον ευρωπαϊό νομοθέτη, η δέσημη μέτρων ψηφίστηκε από το Κοινοβούλιο στις 28 Σεπτεμβρίου, εγκρίθηκε από το Συμβούλιο⁽⁹⁾ στις 8 Νοεμβρίου και τέθηκε σε ισχύ στις 13 Δεκεμβρίου 2011.

© Digital Vision/Getty Images

Η δέσημη θέτει τρεις βασικούς στόχους:

- ▶ Πρώτος στόχος: Ισχυρότερη προληπτική και διορθωτική δράση μέσω ενός ενισχυμένου Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και διεξοδικότερου δημοσιονομικού συντονισμού. Αυτό επιτυγχάνεται με καλύτερη επιτήρηση των εθνικών προϋπολογισμών με, μεταξύ άλλων, μεγαλύτερη προσοχή στη μείωση του χρέους και την εισαγωγή ελάχιστων απαιτήσεων για τα εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια. Το νέο σύστημα εξασφαλίζει μεγαλύτερη διαφάνεια με αυστηρότερους κανόνες και καλύτερη επιβολή.
- ▶ Δεύτερος στόχος: Πρόληψη και διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών. Δημιουργείται νέος μηχανισμός επιτήρησης για τον εντοπισμό και τη διόρθωση ανισορροπιών πολύ νωρίτερα, επίσης μέσω της χρήσης πίνακα επιδόσεων με βάση δείκτες.
- ▶ Τρίτος στόχος: Ενίσχυση της επιβολής. Αμφότερα, το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και η νέα διαδικασία για τις ανισορροπίες υποστηρίζονται από τη δυνατότητα επιβολής προοδευτικών οικονομικών κυρώσεων στα κράτη μέλη της ευρωζώνης, που κυμαίνονται από τοκοφόρο κατάθεση μέχρι πρόστιμα. Επιπλέον, η επιβολή ενισχύεται από τη διευρυμένη χρήση της ψηφοφορίας με «αντίστροφη ειδική πλειοψηφία». Αυτό σημαίνει ότι η σύσταση ή πρόταση που υποβάλλει η Επιτροπή στο Συμβούλιο θεωρείται ότι έχει εγκριθεί εκτός εάν τα κράτη μέλη την καταψηφίσουν με ειδική πλειοψηφία.

Το ευρώ ενώνει τα 17 κράτη μέλη του και αποτελεί παγκόσμιο νόμισμα.

Παρόλο που η εν λόγω δέσημη νέων νομοθετικών μέτρων θα υποστηρίξει ένα πιο συνεκτικό σύστημα οικονομικής διακυβέρνησης στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της ευρωζώνης, η κλίμακα και το βάθος της κρίσης ώθησε την Επιτροπή να προτείνει περαιτέρω νομοθετική μεταρρύθμιση στο τέλος του 2011.

Περαιτέρω ισχυροποίηση της οικονομικής και δημοσιονομικής επιτήρησης στην ευρωζώνη

Τον Νοέμβριο, η Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις για δύο ακόμη κανονισμούς για την ισχυροποίηση της επιτήρησης στην ευρωζώνη και την αξιοποίηση των ήδη συμφωνηθέντων στο πλαίσιο των νομοθετημάτων του «πακέτου των έξι μέτρων». Δεδομένης της βαθύτερης αλληλεξάρτησης των χωρών της ευρωζώνης, που καταδείχτηκε σαφέστατα από τη συνεχιζόμενη κρίση, η Επιτροπή πρότεινε τη βελτίωση τόσο του συντονισμού όσο και της επιτήρησης των δημοσιονομικών διαδικασιών σε όλα τα κράτη μέλη της ευρωζώνης και ειδικότερα σε εκείνα που εμφανίζουν υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα, βιούν ή κινδυνεύουν σοβαρά να βιώσουν χρηματοπιστωτική αστάθεια, ή ευρίσκονται υπό καθεστώς προγράμματος χρηματοδοτικής βοήθειας.

Η πρόταση κανονισμού για την ενίσχυση της επιτήρησης των δημοσιονομικών πολιτικών των κρατών μελών στην ευρωζώνη θα απαιτεί από τις εν λόγω χώρες να υποβάλλουν τα σχέδια προϋπολογισμού τους ταυτόχρονα κάθε έτος και δίνει στην Επιτροπή το δικαίωμα να τα αξιολογεί και, αν αυτό είναι αναγκαίο, να γνωμοδοτεί επ' αυτών. Η Επιτροπή θα μπορεί να ζητά την αναθεώρηση αυτών των σχεδίων αν θεωρεί ότι δεν συμμορφώνονται σε μεγάλο βαθμό με τις υποχρεώσεις πολιτικής που καθορίζονται στο ΣΣΑ. Όλα αυτά θα γίνονται δημόσια για να εξασφαλίζεται πλήρης διαφάνεια. Στο σχέδιο κανονισμού προβλέπονται επίσης στενότερη παρακολούθηση και απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων για όσες χώρες στην ευρωζώνη ευρίσκονται υπό διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, που θα εφαρμόζονται επί συνεχούς βάσης καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου του προϋπολογισμού. Επίσης, τα κράτη μέλη της ευρωζώνης θα υποχρεωθούν να συστήνουν ανεξάρτητα δημοσιονομικά συμβούλια και να στηρίζουν τους προϋπολογισμούς τους σε ανεξάρτητες προβλέψεις.

Η πρόταση κανονισμού για την ενίσχυση της οικονομικής και δημοσιονομικής επιτήρησης των χωρών της ευρωζώνης που αντιμετωπίζουν ή απειλούνται από σοβαρή χρηματοπιστωτική αστάθεια θα εξασφαλίσει ότι η επιτήρηση των κρατών μελών που ευρίσκονται υπό καθεστώς προγράμματος χρηματοδοτικής βοήθειας ή αντιμετωπίζουν σοβαρή απειλή χρηματοπιστωτικής αστάθειας είναι αυστηρή, ακολουθεί σαφείς διαδικασίες και είναι θεμελιωμένη στο ενωσιακό δίκαιο. Η Επιτροπή θα μπορεί να αποφασίσει κατά πόσο ένα κράτος μέλος που αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες ως προς τη δημοσιονομική του σταθερότητα θα πρέπει να υπαχθεί σε ενισχυμένη επιτήρηση. Το Συμβούλιο θα μπορεί να εκδίδει συστάσεις προς τα εν λόγω κράτη μέλη απαιτώντας τη λήψη διορθωτικών μέτρων.

Διατήρηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης

Η οικονομική κρίση άσκησε μεγάλη πίεση στα δημόσια οικονομικά, αυξάνοντας τα επίπεδα των ελλειμμάτων και του δημόσιου χρέους σε όλα τα κράτη μέλη. Επιπλέον, η εξέλιξη του δημόσιου χρέους έχει γίνει θέμα που προκαλεί σοβαρές ανησυχίες από το 2010 και έχει κλείσει την πρόσβαση ορισμένων κρατών μελών της ευρωζώνης στις αγορές για τη βιώσιμη αναχρηματοδότηση του δημόσιου χρέους.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η σταθερότητα της ευρωζώνης συνολικά και να βοηθηθούν τα μεμονωμένα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες ή/και υφίστανται έντονες πιέσεις από την αγορά, συστάθηκαν το 2010 δύο προσωρινοί μηχανισμοί επίλυσης κρίσεων, συνολικής δανειοδοτικής ικανότητας 500 δισεκατομμυρίων ευρώ. Η Ιρλανδία και η Πορτογαλία έλαβαν οικονομική βοήθεια από τους εν λόγω μηχανισμούς στη διάρκεια του 2011, ενώ η Ελλάδα επωφελήθηκε από διμερή συμφωνία δανεισμού που συστάθηκε ειδικά γι' αυτήν. Με τα παραπάνω αποτυπώθηκαν σαφώς το κοινό συμφέρον και η αλληλεγγύη στο πλαίσιο της ευρωζώνης. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έπαιξε σημαντικό ρόλο χορηγώντας ρευστότητα στην αγορά στη διάρκεια του έτους (για λεπτομέρειες βλ. κεφάλαιο 5).

Το 2011 συμφωνήθηκε να εφαρμοστεί πλήρως η ικανότητα δανειοδότησης ύψους 440 δισεκατομμυρίων ευρώ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ – EFSF). Σε συνδυασμό με το μέγιστο ποσό των 60 δισεκατομμυρίων ευρώ που διατίθενται μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης (ΕΜΧΣ – EFSM), η συνολική πραγματική ικανότητα δανειοδότησης των ευρωπαϊκών αναχωμάτων προστασίας ανήλθε σε 500 δισεκατομμύρια ευρώ. Τον Ιούλιο του 2011, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων αποφάσισαν επιπλέον την αύξηση της ευελιξίας και της αποτελεσματικότητας του ΕΤΧΣ μειώνοντας τα επιτόκια δανεισμού για την καλύτερη αντιμετώπιση της βιωσιμότητας του χρέους των δικαιούχων κρατών μελών και παρείνοντας τις προθεσμίες εξόφλησης.

Αργότερα εντός του έτους, συμφωνήθηκαν κατευθυντήριες γραμμές για σειρά νέων μέσων για το ΕΤΧΣ (που θα ισχύσουν επίσης και για τον μελλοντικό μόνιμο μηχανισμό, τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ – ESM)). Τα νέα αυτά μέσα συνεπάγονται ότι το ΕΤΧΣ θα είναι σε θέση να συμμετάσχει σε προληπτικά προγράμματα (μέσω προληπτικών πιστώσεων), να παρέχει δάνεια για την ανακεφαλαιοποίηση χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και να παρεμβαίνει στην πρωτογενή και την δευτερογενή αγορά. Η εντολή του ΕΤΧΣ θεσπίστηκε και εγκρίθηκε για δύο περιπτώσεις ώστε να μεγιστοποιηθούν οι πόροι του, παρόλο που χρειάζεται ακόμη δουλειά για να καταστούν πλήρως επιχειρησιακοί, ενώ απομένουν να ολοκληρωθούν και κάποιες τεχνικές και νομικές διαδικασίες. Οι περιπτώσεις αυτές προβλέπουν είτε την έκδοση πιστοποιητικών μερικής προστασίας κατά τη στιγμή της έκδοσης νέων ομολόγων είτε την ομαδοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών πόρων σε ένα ή περισσότερα ταμεία κοινής επένδυσης.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Τέλος, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων συμφώνησαν στις περισσότερες αλλαγές της αναθεωρημένης συνθήκης για τον ΕΜΣ και έταξαν ως νέο στόχο να τεθεί σε ισχύ ένας μόνιμος ΕΜΣ —που θα αντικαταστήσει το ΕΤΧΣ— τον Ιούλιο του 2012, ένα έτος νωρίτερα από την αρχική πρόβλεψη. Σύμφωνα με την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης της Επιτροπής του Ιανουαρίου 2011, η εν λόγω συνολική προσέγγιση και όλα τα πρόσθετα μέτρα αναμένεται να εξασφαλίσουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα η ευρωζώνη θα διαθέτουν επαρκή αναχώματα προστασίας για την αντιμετώπιση της τρέχουσας κρίσης και θα παραμείνουν σε κατάσταση ετοιμότητας σε περίπτωση μελλοντικών κρίσεων.

*Υπογραφή της Συνθήκης
για τη θέσπιση του ΕΜΣ,
11 Ιουλίου 2011.*

Ελλάδα

Το πρόγραμμα βοήθειας των κρατών μελών της ευρωζώνης / του ΔΝΤ για την Ελλάδα του 2010, ύψους 110 δισεκατομμυρίων ευρώ, χρειάστηκε να συμπληρωθεί με δεύτερο πρόγραμμα που απαίτησε πρόσθετη δημόσια χρηματοδότηση, συν σημαντική συμμετοχή από κατόχους ομολόγων στον ιδιωτικό τομέα. Στη σύνοδο κορυφής της ΕΕ στις 26 Οκτωβρίου, τα κράτη μέλη της ευρωζώνης δεσμεύθηκαν να διαθέσουν πρόσθετη χρηματοδότηση ύψους έως 100 δισεκατομμυρίων ευρώ για το δεύτερο πρόγραμμα. Επιπλέον, συμφωνήθηκε ότι οι ιδιώτες επενδυτές θα συνέβαλλαν μέσω εθελοντικής ανταλλαγής ομολόγων με ονομαστική έκπτωση 50% επί των χαρτοφυλακίων τους με ελληνικό χρέος. Τα κράτη μέλη της ευρωζώνης θα συμβάλουν με ποσό ύψους έως 30 δισεκατομμυρίων ευρώ για την αναδιάρθρωση του χρέους. Στόχος είναι να εξασφαλιστεί μείωση του ελληνικού χρέους από το σημερινό 160% σε 120% του ΑΕΠ μέχρι το 2020.

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΕΩΝ (ΣΕ ΔΙΣΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)

Εκταμιεύσεις	Ευρωζώνη	ΔΝΤ	Σύνολο
Μάιος 2010	14,5	5,5	20,0
Σεπτέμβριος 2010	6,5	2,5	9,0
Δεκέμβριος 2010 / Ιανουάριος 2011	6,5	2,5	9,0
Μάρτιος 2011	10,9	4,1	15,0
Ιούλιος 2011	8,7	3,3	12,0
Δεκέμβριος 2011	5,8	2,2	8,0
Σύνολο	52,9	20,1	73,0

Ομάδα δράσης για την Ελλάδα

Όπως συμφωνήθηκε με τις ελληνικές αρχές, συγκροτήθηκε ομάδα δράσης της Επιτροπής που ξεκίνησε τις εργασίες της τον Σεπτέμβριο. Σκοπός της είναι η παροχή, στην Ελλάδα, της τεχνικής βοήθειας που χρειάζεται για να πετύχει τα αναμενόμενα αποτελέσματα όσον αφορά το πρόγραμμα προσαρμογής της ΕΕ / του ΔΝΤ και να επιταχυνθεί η απορρόφηση των κονδυλίων της ΕΕ. Εργάζεται επί συγκεκριμένων έργων που έχουν εντοπιστεί από κοινού με την Ελλάδα, εστιάζεται δε στην οικονομική ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση. Η ομάδα θα υποβάλλει τριμηνιαίες εκθέσεις προόδου στις ελληνικές αρχές και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Προγράμματα συνδρομής για την Ιρλανδία και την Πορτογαλία

Η Ιρλανδία και η Πορτογαλία λαμβάνουν οικονομική στήριξη ως μέρος προγραμμάτων συνδρομής που παρέχονται από την ΕΕ (μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης), από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας και από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ).

Ιρλανδία

Η οικονομική στήριξη παρέχεται βάσει προγράμματος που η Επιτροπή και το ΔΝΤ, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), διαπραγματεύθηκαν με τις ιρλανδικές αρχές τον Νοέμβριο 2010.

Το πρόγραμμα βοήθειας των ΕΕ/ΕFSF/ΔΝΤ για την Ιρλανδία ανέρχεται στο ποσό των 85 δισεκατομμυρίων ευρώ επί τρία έτη, συμπεριλαμβανομένης και συμμετοχής 17,5 δισεκατομμυρίων ευρώ από το Υπουργείο Οικονομικών της Ιρλανδίας και το Εθνικό Αποθεματικό Ταμείο Συντάξεων, καθώς και από διμερή δάνεια του Ηνωμένου Βασιλείου, της Σουηδίας και της Δανίας.

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΕΩΝ (ΣΕ ΔΙΣΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)

Εκταμιεύσεις	ΕΕ (EFSM)	EFSF	ΔΝΤ (*)
Ιανουάριος 2011	5,0		5,62
Φεβρουάριος 2011		3,3	
Μάρτιος 2011	3,4		
Μάιος 2011	3,0		1,58
Σεπτέμβριος 2011	2,0		1,48
Οκτώβριος 2011	0,5		
Νοέμβριος 2011		3,0	
Δεκέμβριος 2011			3,91
Σύνολο	13,9	6,3	12,59(**)

(*) Ισοδύναμα σε ευρώ των ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων κατά την ημερομηνία εκταμίευσης.

(**) Συνολικό ποσό σε ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα 11,05 δισεκατομμυρίων ευρώ, που ισοδυναμούν βάσει της ισοτιμίας της 15ης Δεκεμβρίου 2011 με 13,7 δισεκατομμύρια ευρώ.

Πορτογαλία

Η οικονομική στήριξη παρέχεται βάσει προγράμματος οικονομικής προσαρμογής που η Επιτροπή και το ΔΝΤ, σε συνεργασία με την ΕΚΤ, διαπραγματεύθηκαν με τις πορτογαλικές αρχές τον Μάιο 2011.

Το πρόγραμμα βοήθειας των ΕΕ/EFSF/ΔΝΤ για την Πορτογαλία ανέρχεται στο ποσό των 78 δισεκατομμυρίων ευρώ επί τρία έτη.

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΕΩΝ (ΣΕ ΔΙΣΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)

Εκταμιεύσεις	ΕΕ (EFSM)	EFSF	ΔΝΤ (*)	Σύνολο
Μάιος 2011	1,75		6,45	8,2
Ιούνιος 2011	4,75	5,8		10,55
Σεπτέμβριος 2011	5,0		3,98	8,98
Σεπτέμβριος 2011	2,0			2,0
Οκτώβριος 2011	0,6			0,6
Δεκέμβριος 2011			2,90	2,90
Σύνολο	14,1	5,8	13,33(**)	33,23

(*) Ισοδύναμα σε ευρώ των ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων κατά την ημερομηνία εκταμίευσης.

(**) Συνολικό ποσό σε ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα 11,503 δισεκατομμυρίων ευρώ, που ισοδυναμούν βάσει της ισοτιμίας της 19ης Δεκεμβρίου 2011 με 13,6 δισεκατομμύρια ευρώ.

Ένας μόνιμος μηχανισμός, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας

Το 2011 επιτεύχθηκε επίσης συμφωνία για ένα μόνιμο πλαίσιο επίλυσης κρίσεων με στόχο να αρχίσει να ισχύει στα μέσα του 2013. Ωστόσο, μετά από επαναδιαπραγμάτευση στη διάρκεια του έτους, συμφωνήθηκε να μετατεθεί η ημερομηνία έναρξης του μηχανισμού για τα μέσα 2012, ώστε να δημιουργηθεί ένα ισχυρότερο και αποτελεσματικότερο ανάχωμα προστασίας.

Στις 11 Ιουλίου 2011, οι υπουργοί Οικονομικών των 17 κρατών μελών της ευρωζώνης υπέγραψαν τη συνθήκη περί θεσπίσεως Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ)⁽¹⁰⁾. Ο ΕΜΣ θα αναλάβει την εκπλήρωση της αποστολής που σήμερα διεκπεραιώνουν οι προσωρινοί μηχανισμοί —το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας (EFSF – ΕΤΧΣ) και ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης (EFSM – ΕΜΧΣ). Τον Δεκέμβριο 2011 βρισκόταν ακόμη σε εξέλιξη περαιτέρω εργασίες για την επικαιροποίηση της Συνθήκης, σε συνδυασμό με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου να επισπευσθεί ο ΕΜΣ για τα μέσα 2012.

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΟΓΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ

Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας θα διαθέτει πραγματική δανειοδοτική ικανότητα ύψους 500 δισεκατομμυρίων ευρώ: συνολικό εγγεγραμμένο κεφάλαιο ύψους 700 δισεκατομμυρίων ευρώ, από το οποίο 80 δισεκατομμύρια ευρώ θα έχουν τη μορφή καταβεβλημένου κεφαλαίου και 620 δισεκατομμύρια ευρώ θα αποτελούν συνδυασμό δεσμευμένου καταβλητέου κεφαλαίου και εγγυήσεων από τα κράτη μέλη της ευρωζώνης.

Η πρόσβαση σε χρηματοδοτική βοήθεια από τον ΕΜΣ, συμπεριλαμβανομένης και της χορήγησης δανείων, θα παρέχεται με κριτήριο την τήρηση των προαπαιτούμενων αυστηρών όρων πολιτικής, στο πλαίσιο ενός προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής και της αυστηρής ανάλυσης, της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους, που θα διεξάγεται από την Επιτροπή από κοινού με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Εναρμονισμένες προσπάθειες κατά της κρίσης

Οι ηγέτες της ΕΕ συναντήθηκαν επανειλημμένα στη διάρκεια του έτους, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή της Ευρωομάδας, με μείζονες συνόδους κορυφής στις 11 Μαρτίου, στις 21 Ιουλίου, στις 23 και 26 Οκτωβρίου, και στις 8 και 9 Δεκεμβρίου. Διακήρυξαν εκ νέου τη δέσμευσή τους προς το ευρώ και ανέλαβαν να κάνουν ό,τι απαιτείται για να εξασφαλίσουν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της ευρωζώνης και των κρατών μελών της.

Συμφώνησαν για τη δημιουργία νέων εργαλείων σταθεροποίησης της ευρωζώνης και βελτίωσης της αποτελεσματικότητας του EFSF και του ΕΜΣ, και για την αντιμετώπιση του κινδύνου μετάδοσης.

Καθώς συνεχίστηκε η αναταραχή στις χρηματαγορές, η δημοσιονομική εξυγίανση και η μείωση του χρέους παρέμειναν ιδιαίτερα σημαντικές για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης. Οι ηγέτες της ΕΕ συμφώνησαν επί τομέων επείγουσας δράσης που πρότεινε η Επιτροπή στον οδικό της χάρτη για σταθερότητα και ανάπτυξη⁽¹¹⁾: τα ελληνικά ζητήματα, μια ισχυρότερη διακυβέρνηση της ευρωζώνης, περαιτέρω ανακεφαλαιοποίηση των ευρωπαϊκών τραπεζών και πολιτικές τόνωσης της ανάπτυξης.

Όλα τα κράτη μέλη δεσμεύτηκαν επίσης πλήρως να εφαρμόσουν τις ειδικές συστάσεις ανά χώρα που έγιναν στο πλαίσιο του πρώτου ευρωπαϊκού εξαμήνου και να εστιάσουν τις δημόσιες δαπάνες σε αναπτυξιακούς τομείς.

Τον Οκτώβριο, το μέλος της Επιτροπής κ. Rehn ορίστηκε αντιπρόεδρος της Επιτροπής με ιδιαίτερη αρμοδιότητα για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις και το ευρώ, με ενισχυμένο ρόλο συντονισμού, επιτήρησης και επιβολής της οικονομικής διακυβέρνησης στην ευρωζώνη.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο Jean-Claude Juncker, πρόεδρος της Ευρωομάδας, με τον Olli Rehn, που ορίστηκε αντιπρόεδρος της Επιτροπής αρμόδιος για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις και το ευρώ.

Τον Δεκέμβριο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συζήτησε την περαιτέρω ισχυροποίηση του συντονισμού της δημοσιονομικής πολιτικής βάσει προτάσεων που υπέβαλαν ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου κ. Herman Van Rompuy, ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. José Manuel Barroso και ο πρόεδρος της Ευρωμάδας κ. Jean-Claude Juncker. Δεν επιτεύχθηκε ομόφωνη συμφωνία επειδή διαφώνησε το Ηνωμένο Βασίλειο. Ωστόσο, είναι δυνατόν να επιτευχθεί συμφωνία⁽¹²⁾ από τα κράτη μέλη της ευρωζώνης και άλλα κράτη μέλη —μετά από διαβούλευση με τα εθνικά κοινοβούλια— σχετικά με ένα «δημοσιονομικό σύμφωνο» υπό τη μορφή διακυβερνητικής συνθήκης με την οποία θα θεσπιζονταν αυστηρότεροι δημοσιονομικοί κανόνες και θα ενισχυόταν ο οικονομικός συντονισμός. Στόχος είναι να επιτευχθεί τελική συμφωνία για τη νέα συνθήκη μέχρι τον Μάρτιο 2012.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

*Η κρίσιμη σύνοδος
κορυφής του Δεκεμβρίου.*

Εστίαση στην ανάπτυξη και την απασχόληση

Και οι 27 κυβερνήσεις της ΕΕ συμφώνησαν να επιταχύνουν τα μέτρα προτεραιότητας για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Αυτά περιλαμβάνουν την ολοκλήρωση της ενοποίησης των ενεργειακών αγορών της ΕΕ, την ανάπτυξη μιας πιο διασυνδεδεμένης υποδομής και την επίτευξη καλύτερων ενεργειακών αποδόσεων. Περισσότερες λεπτομέρειες για τα μέτρα ενίσχυσης της ανάπτυξης περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο 2.

Ομόλογα σταθερότητας σε ευρώ

Στο πλαίσιο της ώθησης προς μια σταθερότερη διακυβέρνηση της ευρωζώνης, η Επιτροπή, ανταποκρινόμενη σε αίτημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συνέβαλε στην οργάνωση του διαλόγου με αντικείμενο τα ευρωομόλογα εκδίδοντας, στα τέλη Νοεμβρίου, πράσινη βίβλο για τα ομόλογα σταθερότητας⁽¹³⁾ με σκοπό να διεξαχθεί ένας ευρύς διάλογος και δημόσια διαβούλευση σχετικά με τα ζητήματα που τίθενται. Στο εν λόγω βιβλίο αναλύονται τα δυνητικά οφέλη και προβλήματα των τριών προσεγγίσεων στην κοινή έκδοση χρεογράφων στη ζώνη του ευρώ. Στο έγγραφο εκτίθενται οι πιθανές συνέπειες εκάστης από τις προσεγγίσεις αυτές στο κόστος χρηματοδότησης των κρατών μελών, στην ευρωπαϊκή χρηματοπιστωτική ενοποίηση, στη σταθερότητα της χρηματοπιστωτικής αγοράς, και στην παγκόσμια ελκυστικότητα των χρηματαγορών της ΕΕ. Εξετάζονται επίσης οι πιθανότητες ηθικού κινδύνου που ενέχει κάθε προσέγγιση, καθώς και οι επιπτώσεις σε περίπτωση τροποποίησης της Συνθήκης. Τα ομόλογα σταθερότητας θεωρούνται από ορισμένους ως η δυνητικώς υψηλής αποτελεσματικότητας μακροπρόθεσμη απόκριση στην κρίση δημόσιου χρέους, ενώ άλλοι θεωρούν ότι τα ομόλογα σταθερότητας θα αποκλείσουν το εμπορικό κίνητρο από τη δημοσιονομική πειθαρχία και θα ενθαρρύνουν τον ηθικό κίνδυνο. Η Επιτροπή καθιστά σαφές ότι κάθε προσπάθεια καθιέρωσης των ομολόγων σταθερότητας θα είναι δυνατή και επιθυμητή μόνο αν υπάρξει παράλληλη ενίσχυση της δημοσιονομικής πειθαρχίας. Ο βαθμός αυτής της ενίσχυσης πρέπει να είναι αντίστοιχος με τους στόχους της επιλεγείσας προσέγγισης.

Από την πράσινη βίβλο προκύπτει ότι η κοινή έκδοση ομολόγων σταθερότητας θα αποφέρει σημαντικά δυνητικά οφέλη, δηλαδή:

- η προοπτική των ομολόγων σταθερότητας μπορεί δυνητικά να αμβλύνει ταχέως την τρέχουσα κρίση δημόσιου χρέους, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη υψηλότερης απόδοσης θα μπορούσαν να επωφεληθούν από την ισχυρότερη πιστοληπτική ικανότητα των κρατών μελών χαμηλότερης απόδοσης.

- ▶ τα ομόλογα σταθερότητας θα καταστήσουν το χρηματοπιστωτικό σύστημα της ευρωζώνης ανθεκτικότερο σε μελλοντικά δυσμενή πλήγματα, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα·
- ▶ τα ομόλογα σταθερότητας θα βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα της νομισματικής πολιτικής της ευρωζώνης·
- ▶ με τα ομόλογα σταθερότητας θα δοθεί ώθηση στον βαθμό απόδοσης στην αγορά κρατικών ομολόγων της ευρωζώνης και στο ευρύτερο χρηματοπιστωτικό σύστημα της ευρωζώνης·
- ▶ τα ομόλογα σταθερότητας θα διευκολύνουν τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου σε ευρώ και θα συμβάλουν στη δημιουργία ενός πιο ισορροπημένου παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Χρήση του ευρώ

Η δεκαετία χρησιμοποίησης του ευρώ στις καθημερινές συναλλαγές

Η 1η Ιανουαρίου 2002 σφραγίστηκε από την καθιέρωση των χαρτονομισμάτων και κερμάτων ευρώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το προίμιο μιας άνευ προηγουμένου ευθυγράμμισης των νομισματικών πολιτικών και της στενότερης συνεργασίας μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ. Τα 332 εκατομμύρια των ατόμων που χρησιμοποιούν το ευρώ δεν είναι πλέον υποχρεωμένα να επιβαρύνονται με επιπλέον έξοδα για την αγορά συναλλάγματος και υφίσταται μεγαλύτερη διαφάνεια στις διασυννοριακές συναλλαγές, γεγονός που επιτρέπει στους καταναλωτές να συγκρίνουν τις τιμές μεταξύ χωρών της ευρωζώνης.

Η Εσθονία, 17η χώρα της ευρωζώνης

Την 1η Ιανουαρίου η Εσθονία υιοθέτησε το ευρώ ως επίσημο νόμισμά της, και η μετάβαση εξελίχθηκε ομαλά και σύμφωνα με το πρόγραμμα. Το προηγούμενο εθνικό νόμισμα —η εσθονική κορόνα— καταργήθηκε σταδιακά στη διάρκεια μεταβατικής περιόδου παράλληλης κυκλοφορίας δύο εβδομάδων, όταν αμφότερα τα νομίσματα κυκλοφορούσαν νόμιμα στη χώρα.

Οι πολίτες και οι κάτοικοι της ευρωζώνης διάλεξαν το σχέδιο που κέρδισε τον διαγωνισμό για ένα νέο κέρμα ευρώ που θα εκδοθεί τον Ιανουάριο του 2012 από όλες τις χώρες της ευρωζώνης για τον εορτασμό της δεκαετούς επετείου κυκλοφορίας χαρτονομισμάτων και κερμάτων σε ευρώ.

Κανονικά, κάθε κράτος μέλος της ευρωζώνης εκδίδει κέρματα ευρώ με εθνικό σχέδιο στη μία όψη. Αυτή είναι η τρίτη φορά που όλες οι χώρες της ευρωζώνης εκδίδουν κοινό αναμνηστικό κέρμα. Η πρώτη φορά ήταν το 2007, για τον εορτασμό της πενήκοστης επετείου από την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης, και η δεύτερη ήταν το 2009, για τον εορτασμό της δέκατης επετείου της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Το 2012 είναι πιθανόν να τεθούν σε κυκλοφορία περίπου 90 εκατομμύρια αναμνηστικά κέρματα για τα δεκάχρονα του ευρώ.

Περίπου 35 000 άτομα ψήφισαν σε διαδικτυακό διαγωνισμό, επιλέγοντας μεταξύ πέντε σχεδίων τα οποία ανέδειξε κριτική επιτροπή από επαγγελματίες στη συνέχεια του διαγωνισμού σχεδίου που είχε προκηρυχθεί μεταξύ των πολιτών από ολόκληρη την ευρωζώνη.

Το σχέδιο που βραβεύτηκε συμβολίζει τον τρόπο κατά τον οποίο το ευρώ έχει εξελιχθεί σε παγκόσμιο παίκτη κατά την τελευταία δεκαετία, και τη σημασία του για τις ζωές των κοινωνιών ανθρώπων (που αναπαριστώνται στο σχέδιο από το πλήθος), στο εμπόριο (πλοίο), στη βιομηχανία (εργοστάσιο) και στην ενέργεια (ανεμογεννήτριες).

Η ΑΝΔΟΡΡΑ ΕΤΟΙΜΗ ΝΑ ΕΚΔΩΣΕΙ ΔΙΚΑ ΤΗΣ ΚΕΡΜΑΤΑ ΕΥΡΩ

Σε συνέχεια νομισματικής συμφωνίας που συνήψαν η Ανδόρρα και η Ευρωπαϊκή Ένωση στα μέσα του 2011, το Πριγκιπάτο θα μπορεί να χρησιμοποιεί το ευρώ ως το επίσημο νόμισμά του και να εκδώσει τα δικά του κέρματα. Το Πριγκιπάτο της Ανδόρρας, που δεν διαθέτει επίσημο νόμισμα, θα χρησιμοποιεί στο εξής το ευρώ ως το de facto νόμισμα, χωρίς επίσημο νομικό καθεστώς.

© Sven Hoppe/Reporters/DPA

Δέκα χρόνια ευρώ —
Έκδοση επετειακού
νομίσματος των 2 ευρώ.

Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες — Νέο σύστημα εποπτείας σε εφαρμογή

Η χρηματοπιστωτική κρίση υπογράμμισε με ιδιαίτερη σαφήνεια τα όρια και ορισμένες φορές τις ελλείψεις του εποπτικού συστήματος της Ευρώπης. Δεν ανιχνεύθηκε η συσσώρευση υπερβολικού κινδύνου. Η επιτήρηση και εποπτεία δεν λειτούργησαν αποτελεσματικά και εγκαίρως. Ο συντονισμός μεταξύ των εθνικών αρχών δεν ήταν καθόλου ο βέλτιστος όταν τα διακρατικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αντιμετώπισαν προβλήματα, παρά το διαρκώς αυξανόμενο πλήθος των εν λόγω ιδρυμάτων. Η Ένωση αντέδρασε στις παραπάνω σοβαρές προκλήσεις εισάγοντας μια εντελώς νέα εποπτική αρχιτεκτονική προσαρμοσμένη στη διακρατική φύση των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών. Επιπλέον, η Επιτροπή πρότεινε πλήθος νέων μέτρων σχετικά με τους οίκους αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας, τα κεφάλαια των τραπεζών και τη μεταρρύθμιση του ελεγκτικού τομέα.

Νέες εποπτικές αρχές

Οι τρεις νέες ευρωπαϊκές αρχές για την εποπτεία των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων —για τις τράπεζες, τις αγορές και τις ασφαλίσεις και τις συντάξεις αντίστοιχα— άρχισαν να λειτουργούν τον Ιανουάριο του 2011, λίγες μέρες μετά τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικών Κινδύνων. Συνεπώς η 1η Ιανουαρίου 2011 σηματοδότησε ένα μείζον σημείο καμπής για τον ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό κλάδο.

Το εν λόγω νέο πλαίσιο βρίσκεται στο επίκεντρο των υπό εξέλιξη χρηματοπιστωτικών μεταρρυθμίσεων. Αποτελεί το θεμέλιο στο οποίο στηρίζονται όλες οι άλλες μεταρρυθμίσεις —για παράδειγμα, για τους οίκους αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας, τα αντισταθμιστικά κεφάλαια, τα παράγωγα προϊόντα και τις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων. Από κοινού, τα μέτρα αυτά έχουν σχεδιαστεί για να υποστηρίξουν το χρηματοπιστωτικό σύστημα, να ενισχύσουν την προστασία των καταναλωτών και να αποκαταστήσουν την εμπιστοσύνη μεταξύ των ευρωπαϊκών πολιτών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικών Κινδύνων παρακολουθεί ολόκληρο τον χρηματοπιστωτικό κλάδο για να εντοπίσει δυνητικά προβλήματα που θα μπορούσαν να προκαλέσουν μια μελλοντική κρίση. Συνεργάζεται στενά με τις νέες Ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές. Εκτός από τον συντονισμό και την παρακολούθηση των εθνικών αρχών, οι εν λόγω νέες αρχές θα συνεργαστούν και με άλλες αρχές ανά τον κόσμο για να εξασφαλίσουν καλύτερη εποπτεία σε διεθνές επίπεδο.

Προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων στις τράπεζες

Τα αποτελέσματα των πρώτων προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων που διεξήγαγε η νέα Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή (ETA) σε 90 τράπεζες από 21 χώρες ανακοινώθηκαν στα μέσα Ιουλίου.

Οι ανά την ΕΕ προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων που διεξήγαγε η ETA ήταν αυστηρότερες από εκείνες του παρελθόντος. Συγκεκριμένα, ο ορισμός του κεφαλαίου ήταν ακριβέστερος, τα χρησιμοποιηθέντα σενάρια αυστηρότερα και για πρώτη φορά πραγματοποιήθηκε ενδελεχής ανασκόπηση από ομότιμους για να εξασφαλιστεί ο ειρμός και η συνέπεια των αποτελεσμάτων.

Στη σύνοδο κορυφής της ευρωζώνης τον Οκτώβριο συμφωνήθηκε η περαιτέρω ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών που συμμετείχαν στις ανά την ΕΕ προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων του 2011 (εξαιρουμένου υποσυνόλου μικρών διασυνωριακών τραπεζών) και η παροχή εγγυήσεων μεσοπρόθεσμης χρηματοδότησης. Τα μέτρα αυτά οφείλονται στις πιέσεις που αντιμετωπίζουν οι εν λόγω τράπεζες λόγω κατοχής ευρωπαϊκού δημόσιου χρέους. Στις αρχές Δεκεμβρίου, η ETA δημοσίευσε επίσημη σύσταση και τα τελικά αριθμητικά μεγέθη σχετικά με τις ανάγκες ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών για την αντιμετώπιση της τρέχουσας κατάστασης στην ΕΕ μέσω της αποκατάστασης σταθερότητας και εμπιστοσύνης στις αγορές.

ΤΡΕΙΣ ΝΕΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Για τον έγκαιρο εντοπισμό των προβλημάτων και την άμεση λήψη μέτρων, συστάθηκαν η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή, η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών και η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων. Άρχισαν να λειτουργούν την 1η Ιανουαρίου 2011.

Ισχυρότερες και πιο υπεύθυνες τράπεζες στην Ευρώπη

Οι τράπεζες βρέθηκαν στο επίκεντρο της χρηματοπιστωτικής κρίσης που πλήττει την παγκόσμια οικονομία από το 2007. Οι ζημιές των ευρωπαϊκών τραπεζών από το 2007 έως το 2010 λόγω της κρίσης υπολογίζονται σε 1 τρισεκομμύριο ευρώ περίπου ή 8% του ΑΕΠ της ΕΕ. Από την κρίση προέκυψαν χρήσιμα διδάγματα και δεν πρέπει να επαναληφθούν τα λάθη του παρελθόντος. Προς τον σκοπό αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε τον Ιούλιο 2011 προτάσεις⁽¹⁴⁾ για την αλλαγή της συμπεριφοράς των 8 000 τραπεζών που δραστηριοποιούνται στην Ευρώπη, ιδίως όσον αφορά τον προληπτικό έλεγχο και εποπτεία, ως αποτέλεσμα της έγκρισης από την G20 τον Νοέμβριο του 2010 της αποκαλούμενης συμφωνίας «Βασιλεία III» που επιτεύχθηκε μεταξύ των διεθνών κανονιστικών φορέων τον Σεπτέμβριο 2010. Ο γενικότερος στόχος της δέσμης νομοθετικών μέτρων (των αποκαλούμενων «του κανονισμού και της οδηγίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις — ΚΚΑ/ΟΚΑ IV») είναι η ενίσχυση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα της ΕΕ, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι οι τράπεζες θα συνεχίσουν να χρηματοδοτούν τις οικονομικές δραστηριότητες και την ανάπτυξη.

© John Foxx/Stockbyte/Getty Images

Τα αυστηρά στρες τεστ κατέδειξαν την ανάγκη σημαντικής ανακεφαλαιοποίησης.

Όταν τα μέτρα αυτά εγκριθούν από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, οι τράπεζες θα είναι υποχρεωμένες να διαθέτουν περισσότερα κεφάλαια καλύτερης ποιότητας, με περισσότερα ρευστά διαθέσιμα, και να αποφεύγουν τη χορήγηση υπερβολικά υψηλών δανείων. Στόχος είναι οι τράπεζες να μπορούν να αντιμετωπίσουν καλύτερα τους οικονομικούς κραδασμούς και τις μακροπρόθεσμες πιέσεις ρευστότητας ενώ θα υπόκεινται σε εποπτεία με βάση αυστηρότερα και συνεκτικότερα πρότυπα. Συνολικά, εκτιμάται ότι οι νέοι κανόνες εποπτείας θα συνεπάγονται ότι οι τράπεζες της Ένωσης θα υποχρεωθούν να βρουν περίπου 460 δισεκατομμύρια ευρώ επιπλέον κεφάλαια μέχρι το τέλος της δεκαετίας. Πρόκειται για σχετικά μικρό κόστος που πρέπει να καταβληθεί για ένα πολύ ασφαλέστερο τραπεζικό σύστημα.

Φόρος χρηματοπιστωτικών συναλλαγών

Τον Σεπτέμβριο του 2011, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για φόρο χρηματοπιστωτικών συναλλαγών⁽¹⁵⁾ για το σύνολο των 27 κρατών μελών της ΕΕ, που πρέπει να εγκριθεί από το Συμβούλιο. Ο φόρος θα επιβάλλεται σε όλες τις συναλλαγές επί χρηματοοικονομικών μέσων μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων εφόσον ένα τουλάχιστον από τα συμβαλλόμενα μέρη βρίσκεται στην ΕΕ. Οι συναλλαγές που αφορούν μετοχές ή ομόλογα θα φορολογούνται με συντελεστή 0,1% και εκείνες που αφορούν συμβάσεις επί παραγώγων με συντελεστή 0,01%. Με τον τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατή η άντληση περίπου 57 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως. Προτείνεται η έναρξη ισχύος του φόρου αυτού από την 1η Ιανουαρίου 2014.

Η Επιτροπή πρότεινε έναν νέο φόρο στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές για δύο λόγους.

- ▶ Πρώτον, για να εξασφαλιστεί η δίκαιη συνεισφορά του χρηματοπιστωτικού τομέα σε μια περίοδο δημοσιονομικής εξυγίανσης στα κράτη μέλη και για να αντιμετωπιστούν οι κοινές προκλήσεις. Ο εν λόγω τομέας συνετέλεσε στη γένεση της οικονομικής κρίσης. Οι κυβερνήσεις και οι ευρωπαίοι πολίτες επωμίστηκαν το κόστος της διάσωσης και στήριξης του χρηματοπιστωτικού τομέα μέσω

της φορολογίας. Επιπλέον, ο συγκεκριμένος τομέας υπόκειται επί του παρόντος σε χαμηλότερη φορολογία σε σύγκριση με άλλους τομείς. Με την πρόταση θα προκύψουν σημαντικά πρόσθετα φορολογικά έσοδα από τον χρηματοπιστωτικό τομέα για την τόνωση των δημοσίων οικονομικών.

- ▶ Δεύτερον, ένα συντονισμένο πλαίσιο σε ενωσιακό επίπεδο θα βοηθήσει στην ενδυνάμωση της ενιαίας αγοράς της ΕΕ. Σήμερα, δέκα κράτη μέλη επιβάλλουν κάποια μορφή φόρου στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές. Με την πρόταση θα καθιερωθούν νέοι κατώτατοι φορολογικοί συντελεστές στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές στην ΕΕ. Αυτό θα συμβάλει στη μείωση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά, στην αποθάρρυνση των ριψοκίνδυνων συναλλαγών και στη θέσπιση συμπληρωματικών ρυθμιστικών μέτρων, προκειμένου να αποφευχθούν μελλοντικές κρίσεις. Η εισαγωγή φόρου στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές θα συνδυαστεί με ορισμένους κινδύνους, όπως για παράδειγμα ποιος θα αφορούν οι επιπτώσεις του φόρου (δηλαδή ποιος θα επιβαρυνθεί τελικά με τον φόρο), τη μετεγκατάσταση χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε άλλες χώρες, οικονομικές στρεβλώσεις και δυνητικές απώλειες ανταγωνιστικότητας. Προκειμένου να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις των εν λόγω κινδύνων, η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές (διαφοροποιημένους ανά ομάδα προϊόντων), ευρύτατη φορολογική βάση, φορολόγηση όλων των συναλλαγών μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων όταν η έδρα ενός από αυτά τα ιδρύματα βρίσκεται στην ΕΕ και εναρμονισμένο πεδίο εφαρμογής.

Ο φόρος στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές σε ενωσιακό επίπεδο θα ενισχύσει τη θέση της ΕΕ για την προώθηση κοινών κανόνων με σκοπό την καθιέρωση ενός τέτοιου φόρου σε παγκόσμιο επίπεδο, ιδίως μέσω της G20. Το ζήτημα συζητήθηκε στη σύνοδο της G20 τον Νοέμβριο στις Κάννες.

ΝΕΟΙ ΠΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΕ

Τα έσοδα από τον φόρο στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές, εάν εγκριθεί, θα επιμεριστούν μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών. Μέρος του φόρου θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως ίδιος πόρος της ΕΕ, ο οποίος θα μειώσει εν μέρει τις εθνικές συνεισφορές.

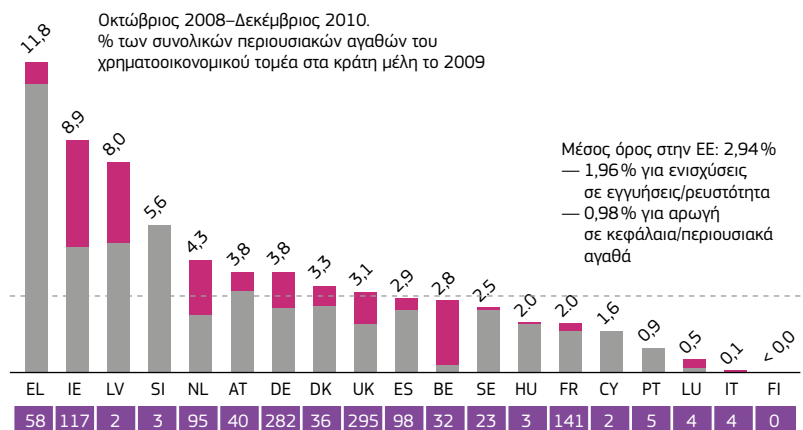
Κρατικές ενισχύσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα

Ένας από τους ρόλους της Επιτροπής είναι ο έλεγχος της απαγόρευσης χορήγησης κρατικών ενισχύσεων με οποιαδήποτε μορφή, εφόσον νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό λόγω ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής, στον βαθμό που επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών.

Τα κράτη μέλη χορήγησαν τεράστια ποσά στις τράπεζες που επλήγησαν από τη χρηματοπιστωτική και την οικονομική κρίση. Η Επιτροπή εξασφάλισε ότι οι ενισχύσεις αυτές χορηγήθηκαν υπό αυστηρές προϋποθέσεις και είχαν ως αποτέλεσμα την αναδιάρθρωση πολλών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για τη δημιουργία ενός υγιέστερου και διαφανέστερου χρηματοπιστωτικού κλάδου.

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΧΟΡΗΓΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΩΣ ΜΕΡΙΔΙΟ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Τα κράτη μέλη χρησιμοποίησαν πάνω από το 10 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ ως κρατικές ενισχύσεις για να αποκαταστήσουν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα και την ομαλή λειτουργία των χρηματοοικονομικών αγορών, συμπεριλαμβανομένης της άνευ προβλημάτων άντλησης κεφαλαίων από τις εταιρείες στην ΕΕ.

- Ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων (*) ή ρευστότητας (**)
- Ενισχύσεις με τη μορφή κεφαλαίων ή αρωγής (%)
- Συνολικές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από τα κράτη μέλη (σε δις EUR)

(*) Εγγυήσεις σε νεοεκδοθέντα ομόλογα.
(**) Στοιχεία μόνο για τα έτη 2008–2009.

Τον Οκτώβριο, η Επιτροπή δημοσίευσε ανάλυση ⁽¹⁶⁾ των επιπτώσεων των προσωρινών κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο της κρίσης από τον Σεπτέμβριο 2008 έως τα τέλη 2010. Από το έγγραφο προέκυψε ότι ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων αποδείχθηκε εργαλείο ουσιαστικού ελέγχου για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διάσωσης των κρατών μελών, και συνέβαλε επίσης στη βιωσιμότητά τους από πλευράς δημόσιων οικονομικών.

Ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων αποδείχθηκε αποτελεσματικός για την άμβλυνση των επιπτώσεων των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού λόγω των ενισχύσεων για την αντιμετώπιση της κρίσης. Οι έλεγχοι των κρατικών ενισχύσεων υποχρέωσαν επίσης τον χρηματοπιστωτικό κλάδο να αναδιαρθρωθεί και να μοιραστεί το βάρος της διάσωσής του με τους φορολογούμενους. Οι τράπεζες πρέπει να καλύψουν το κόστος και ενδεχομένως να ξεπληρώσουν τις ενισχύσεις που έλαβαν. Η Επιτροπή επέβαλε τη λήψη σκληρών μέτρων από τις τράπεζες που έλαβαν μεγάλα ποσά σε ενισχύσεις, όπως αποεπενδύσεις και απομόχλευση, ώστε να εξασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους χωρίς κρατικές ενισχύσεις.

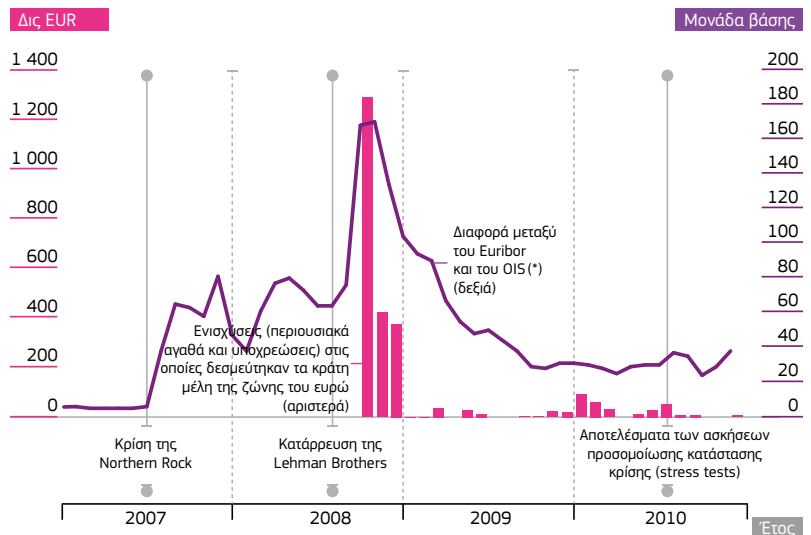
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ EURIBOR ΚΑΙ ΤΟΥ OIS ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΔΕΣΜΕΥΘΗΚΑΝ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Οι κρατικές ενισχύσεις συνέβαλαν αποτελεσματικά στη μείωση της χρηματοοικονομικής αστάθειας.

Η διαφορά μεταξύ του Euribor και του OIS (*) μετρά την εμπιστοσύνη με την οποία τα τραπεζικά ιδρύματα περιβάλλουν τα ομόλογα ιδρύματα τους — όσο μεγαλύτερη είναι η διαφορά τόσο χαμηλότερο είναι το επίπεδο της εμπιστοσύνης. Συνιστά έμμεσο δείκτη της υγείας του τραπεζικού συστήματος.

(*) Διαφορά μεταξύ του Euribor (διατραπεζικό επιτόκιο) και του OIS (δείκτης ημερήσιου επιτοκίου πράξεων swap).

Πηγή: Ecowin, Υπηρεσίες της Επιτροπής.

Το προσωρινό πλαίσιο ενισχύσεων στην πραγματική οικονομία συμπλήρωσε το πλαίσιο για μια ταχεία και συντονισμένη αντίδραση στη διάρκεια της κρίσης. Παρόλο που η υιοθέτησή του ήταν περιορισμένη, αποτέλεσε χρήσιμο δίκτυο ασφαλείας που επέτρεψε μια αντίδραση έκτακτης ανάγκης προσαρμοσμένη στην αντιμετώπιση των δυσκολιών που προέκυψαν από τη χρηματοπιστωτική αναταραχή.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Από τον Οκτώβριο 2008 έως τον Ιούλιο 2009, η Επιτροπή δημοσίευσε, σε τέσσερις ανακοινώσεις, τις αρχές που θα εφαρμόζε στις εγγυήσεις του δημοσίου για τραπεζικές υποχρεώσεις, ανακεφαλαιοποιήσεις, αρωγή για απομειωμένα περιουσιακά στοιχεία και ενισχύσεις για αναδιάρθρωση.

Συνολικά, οι ενισχύσεις που χορήγησαν τα κράτη μέλη κατά την περίοδο αναφοράς (Οκτώβριος 2008 έως Δεκέμβριος 2010) ανήλθαν σε 1 240 δισεκατομμύρια ευρώ ή 10,5% του ΑΕΠ της ΕΕ ή 2,9% των συνολικών στοιχείων ενεργητικού του χρηματοπιστωτικού κλάδου της ΕΕ.

Την 1η Δεκεμβρίου, η Επιτροπή επικαιροποίησε και παρέτεινε τους προσωρινούς κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις όσον αφορά τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στη διάρκεια της κρίσης. Οι κυριότερες διατάξεις εξηγούν τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να διασφαλιστεί ότι το δημόσιο λαμβάνει κατάλληλη αμοιβή στις περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη αποφασίζουν να προβούν σε ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών τους χρησιμοποιώντας μέσα όπως απλές μετοχές των οποίων η απόδοση δεν είναι προκαθορισμένη. Η παράταση αποφασίστηκε επειδή οι εντάσεις στις αγορές δημόσιου χρέους έθεσαν τις τράπεζες στην Ένωση υπό νέες πιέσεις. Οι κανόνες θα συμβάλουν στην εφαρμογή της δέσμης μέτρων που συμφωνήσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Οκτώβριο για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και τη συνέχιση της αναγκαίας αναδιάρθρωσης του κλάδου. Οι κανόνες θα ισχύσουν για όσο χρονικό διάστημα το επιβάλλουν οι συνθήκες της αγοράς.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΠΡΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΤΗΣ G20

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΡΟΤΑΘΕΙΣΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΕΙΤΕ ΕΧΟΥΝ ΕΓΚΡΙΘΕΙ ΕΙΤΕ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ			
	ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ	ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ
Ιούλιος 2010	Οδηγία ΟΚΑ III: νέοι κανόνες για την αμοιβή, τις απαιτήσεις εποπτείας και τη διακυβέρνηση χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων		Αναθεώρηση της οδηγίας για τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων (*) Αναθεώρηση της οδηγίας για τα συστήματα αποζημίωσης των επενδυτών
Σεπτέμβριος 2010	Δημιουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικών Κινδύνων και των ευρωπαϊκών εποπτικών αρχών για τις τράπεζες, τις κινητές αξίες και τις αγορές και ασφάλειες (**)		
		Κανονισμός για τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα (*)	
		Κανονισμός για τις ανοικτές πωλήσεις και ορισμένες πτυχές των συμβάσεων αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου (**)	
Οκτώβριος 2010		Οδηγία για τα αμοιβαία κεφάλαια υψηλού κινδύνου και τα κεφάλαια ιδιωτικών συμμετοχών	
Δεκέμβριος 2010	Μεταρρυθμίσεις των οργανισμών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (μέρος 2) (*)		Κανονισμός SEPA (ενιαίος χώρος πληρωμών σε ευρώ)
Μάρτιος 2011			Οδηγία για τα ενυπόθηκα δάνεια
Ιούλιος 2011	Αναθεώρηση της οδηγίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις των τραπεζών (ΟΚΑ IV) (*)		Σύσταση σχετικά με την πρόσβαση σε βασικό τραπεζικό λογαριασμό
Οκτώβριος 2011		Αναθεώρηση της οδηγίας για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MIFID) και νέα μέτρα για την κατάχρηση αγοράς (*)	
	Αναθεώρηση των λογιστικών οδηγιών και της οδηγίας περί διαφάνειας		
Νοέμβριος 2011	Μεταρρυθμίσεις των οργανισμών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (μέρος 3) (*)		
		Μεταρρύθμιση του τομέα λογιστικού ελέγχου	
Δεκέμβριος 2011		Πρόταση για καθεστώς επιχειρηματικών κεφαλαίων	

Προτάσεις που έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Προτάσεις της Επιτροπής που αποτελούν αντικείμενο συζήτησης στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

(*) http://ec.europa.eu/internal_market/finances/policy/map_reform_en.htm

(**) Προτάσεις της G20.

Ανοικτές πωλήσεις και συμφωνίες ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης

Η συμφωνία του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου αποτέλεσε σημαντικό βήμα προς μεγαλύτερη διαφάνεια, σταθερότητα και υπευθυνότητα στις συναλλαγές ανοικτών πωλήσεων και στις αγορές συμφωνιών ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης (CDS). Μόλις τεθεί σε ισχύ ο εν λόγω κανονισμός⁽¹⁷⁾, οι ρυθμιστικές αρχές θα έχουν τη δυνατότητα να αντιδράσουν με πιο συντονισμένο και αποτελεσματικό τρόπο όταν οι ανοικτές πωλήσεις θέτουν σε κίνδυνο τη σταθερότητα των αγορών.

Φόρος χρηματοοικονομικών συναλλαγών: εισφορά για κάθε συναλλαγή μεταξύ χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων.

Χρηματαγορές και χρηματιστήρια

Η Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις⁽¹⁸⁾ για την αναθεώρηση της οδηγίας για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MIFID), με στόχο να καταστούν οι αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων αποτελεσματικότερες και διαφανέστερες, ιδίως με τη βελτίωση της εποπτείας των αγορών που υπόκεινται σε λιγότερο κανονιστικό έλεγχο και με την αντιμετώπιση του ζητήματος της υπερβολικής αστάθειας των τιμών στις αγορές παραγώγων επί βασικών προϊόντων. Η Επιτροπή υπέβαλε επίσης πρόταση κανονισμού⁽¹⁹⁾ για την κατάχρηση αγοράς και οδηγία⁽²⁰⁾ ώστε να εξασφαλιστούν αποτελεσματικές κυρώσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς. Οι εν λόγω προτάσεις αντλούν διδάγματα από τις πρόσφατες χρηματοπιστωτικές κρίσεις και προτείνουν την εφαρμογή της συμφωνίας της G20 κατά τη σύνοδο κορυφής του Πίτσμπουργκ το 2009.

Οίκος αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας

Η Επιτροπή εξέδωσε στα μέσα Νοεμβρίου 2011 δύο προτάσεις⁽²¹⁾ για αυστηρότερη νομοθετική ρύθμιση των οίκων αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας. Οι οργανισμοί αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας είναι σημαντικοί παράγοντες στις σημερινές χρηματοπιστωτικές αγορές, επειδή οι αξιολογήσεις έχουν άμεση επίπτωση στις ενέργειες των επενδυτών, των δανειστών, των εκδοτών και των κυβερνήσεων. Για παράδειγμα, η υποβάθμιση εταιρείας μπορεί να έχει επιπτώσεις στα κεφάλαια που πρέπει να διαθέτει μια τράπεζα, ενώ η υποβάθμιση του δημόσιου χρέους καθιστά ακριβότερο τον δανεισμό μιας χώρας. Παρά την έκδοση ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τους οργανισμούς αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας το 2009 και το 2010, οι πρόσφατες εξελίξεις στο πλαίσιο της κρίσης χρέους του ευρώ έδειξαν ότι το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο είναι ανεπαρκές.

Οι τέσσερις κύριοι στόχοι της πρότασης οδηγίας και της πρότασης κανονισμού για τους οργανισμούς αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας είναι:

- ▶ η εξασφάλιση ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δεν εξαρτώνται τυφλά από τις αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας για τις επενδύσεις τους·
- ▶ διαφανέστερες και συχνότερες αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας του δημόσιου χρέους·
- ▶ μεγαλύτερη πολυμορφία και αυστηρότερη ανεξαρτησία των οργανισμών αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας για την εξάλειψη των συγκρούσεων συμφερόντων·
- ▶ μεγαλύτερη υπευθυνότητα των οργανισμών αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας για τις αξιολογήσεις τους.

Ο επίτροπος Εσωτερικής Αγοράς και Υπηρεσιών Michel Barnier προώθησε νέα μέτρα για την ενίσχυση της ρύθμισης του χρηματοοικονομικού τομέα.

Μεταρρύθμιση του συστήματος λογιστικού ελέγχου

Στο τέλος Νοεμβρίου, η Επιτροπή εξέδωσε δύο προτάσεις⁽²²⁾ με στόχο την ενίσχυση της ποιότητας των υποχρεωτικών ελέγχων στην ΕΕ και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στους ελεγχθέντες ισολογισμούς, ιδίως εκείνους των τραπεζών, των ασφαλιστικών εταιρειών και των μεγάλων, εισηγμένων στο χρηματιστήριο, επιχειρήσεων. Οι προτάσεις αποσαφηνίζουν τον ρόλο των ελεγκτών και θεσπίζουν αυστηρότερους κανόνες για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας των ελεγκτών και για την προώθηση μεγαλύτερης διαφοροποίησης στην αγορά των ελέγχων, η οποία σήμερα παρουσιάζει υψηλό βαθμό συγκέντρωσης. Επιπλέον, η Επιτροπή προτείνει επίσης τη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς που θα επιτρέπει στους ελεγκτές να ασκήσουν το επάγγελμά τους ελεύθερα και εύκολα ανά την Ευρώπη εφόσον έχουν λάβει άδεια σε ένα κράτος μέλος. Υπάρχουν επίσης προτάσεις για ενισχυμένη και πιο συντονισμένη προσέγγιση της εποπτείας των ελεγκτών στην ΕΕ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- (¹) http://ec.europa.eu/europe2020/tools/monitoring/annual_growth_survey_2011/index_el.htm
- (²) <http://www.european-council.europa.eu/home-page/highlights/pact-for-the-stability-of-the-euro-area.aspx?lang=el>
- (³) http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/euro_plus_pact_presentation_december_2011_el.pdf
- (⁴) http://ec.europa.eu/europe2020/tools/monitoring/recommendations_2011/index_el.htm
- (⁵) <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/11/566>
- (⁶) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2012, COM(2011) 815.
- (⁷) Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης — Παράρτημα 3 — Σχέδιο της κοινής έκθεσης για την απασχόληση, COM(2011) 11.
- (⁸) http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/index_en.htm
- (⁹) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/124882.pdf
- (¹⁰) Συνθήκη περί θεσίσεως ευρωπαϊκού μηχανισμού σταθερότητας (ΕΜΣ), <http://www.european-council.europa.eu/media/582311/05-tesm2.en12.pdf>
- (¹¹) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Οδικός χάρτης για σταθερότητα και ανάπτυξη, COM(2011) 669.
- (¹²) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/126658.pdf
- (¹³) Πράσινο βιβλίο σχετικά με τη σκοπιμότητα εισαγωγής ομολόγων σταθερότητας, COM(2011) 818.
- (¹⁴) Πρόταση οδηγίας σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, COM(2011) 453, και πρόταση κανονισμού σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων, COM(2011) 452.
- (¹⁵) Πρόταση οδηγίας για ένα κοινό σύστημα φόρου επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, COM (2011) 594.
- (¹⁶) Έγγραφο της Επιτροπής — Οι επιπτώσεις των προσωρινών κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής και της οικονομικής κρίσης, SEC(2011) 1126.
- (¹⁷) Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις ανοικτές πωλήσεις και ορισμένες πτυχές των συμβάσεων αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου, COM(2010) 482.
- (¹⁸) Πρόταση οδηγίας για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, COM(2011) 656.
- (¹⁹) Πρόταση κανονισμού για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (κατάχρηση αγοράς), COM(2011) 651.
- (²⁰) Πρόταση οδηγίας σχετικά με τις ποινικές κυρώσεις για καταχρήσεις εμπιστευτικών πληροφοριών και για χειραγώγηση αγοράς, COM(2011) 654.
- (²¹) Πρόταση κανονισμού για τους οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, COM(2011) 747, και πρόταση οδηγίας για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) και σχετικά με τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων όσον αφορά την υπέρμετρη στήριξη στις αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας, COM(2011) 746.
- (²²) Πρόταση κανονισμού σχετικά με ειδικές απαιτήσεις όσον αφορά τον υποχρεωτικό έλεγχο οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος, COM(2011) 779 και πρόταση οδηγίας για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, COM(2011) 778.

Κεφάλαιο 2

Ισχυρότερη ανάπτυξη

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» είναι το κοινό οικονομικό θεματολόγιο της ΕΕ για την ανάπτυξη κατά τα επόμενα δέκα χρόνια. Ορίζει σαφείς στόχους και προτεραιότητες σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο προκειμένου να δοθεί ώθηση στην ανάπτυξη της Ευρώπης κατά την επόμενη δεκαετία. Η στρατηγική καλύπτει τόσο τις βραχυπρόθεσμες προκλήσεις που συνδέονται με την κρίση όσο και την ανάγκη για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις μέσω των αναπτυξιακών μέτρων που απαιτούνται για την κατάλληλη προετοιμασία της οικονομίας της Ευρώπης για το μέλλον. Παρακολουθείται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου που περιγράφεται στο κεφάλαιο 1.

Η ενιαία αγορά αποτελεί βασικό στοιχείο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της θα δώσει ώθηση στην οικονομία της Ευρώπης, θα υποστηρίξει ακόμη περισσότερο το πρόγραμμα δράσης για την ανάπτυξη, θα δημιουργήσει αποτελεσματικότερες υπηρεσίες και βιομηχανία, νέες ευκαιρίες για το διεθνές εμπόριο και θα οδηγήσει σε περισσότερες και καλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης.

Όλες οι δράσεις της Ένωσης υποστηρίζονται από τον προϋπολογισμό της —ο οποίος σήμερα επικεντρώνεται περισσότερο από κάθε άλλη φορά στο πρόγραμμα δράσης για την ανάπτυξη— ενώ οι προτάσεις για τον νέο πολυετή προϋπολογισμό για την περίοδο από το 2014 έως το 2020 βασίζονται στην άντληση της μέγιστης δυνατής προστιθέμενης αξίας από τις ευρωπαϊκές πολιτικές.

Οι πολιτικές της ΕΕ για την ανάπτυξη — Ευρώπη 2020

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020»⁽¹⁾ αποτελείται από πέντε στόχους για το 2020 οι οποίοι θα συμβάλλουν καταλυτικά έως το τέλος της δεκαετίας για την ευόδωση των προσπαθειών σε ζωτικούς για το μέλλον της ΕΕ τομείς: απασχόληση, καινοτομία, κλίμα/ενέργεια, εκπαίδευση και κοινωνική ένταξη. Οι στόχοι έχουν συμφωνηθεί σε επίπεδο ΕΕ και έχουν μεταφραστεί σε εθνικούς στόχους από κάθε κράτος μέλος στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων:

- ▶ το 75% του πληθυσμού ηλικίας 20–64 ετών θα πρέπει να εργάζεται.
- ▶ το 3% του ΑΕΠ της ΕΕ θα πρέπει να επενδύεται στην έρευνα και την ανάπτυξη.
- ▶ η ΕΕ θα πρέπει να μειώσει τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά 20% τουλάχιστον σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, ή κατά 30% εάν οι συνθήκες είναι κατάλληλες, να αυξήσει την ενεργειακή της απόδοση κατά 20%, καθώς και το ποσοστό της ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές στη συνολική κατανάλωση ενέργειας κατά 20%.
- ▶ το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα τη σχολική εκπαίδευση θα πρέπει να είναι κατώτερο του 10%, ενώ το 40% τουλάχιστον της νέας γενιάς θα πρέπει να διαθέτει πτυχίο ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης.
- ▶ ο συνολικός αριθμός των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού θα πρέπει να μειωθεί κατά 20 εκατομμύρια.

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» συμπληρώνεται από επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες που συνδυάζουν δράσεις σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών σε σημαντικά ζητήματα που συνδέονται με τις προτεραιότητες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και αποσκοπούν στην υποστήριξη της επίτευξης των στόχων: «Νεολαία σε κίνηση», «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας», «Πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού», «Ένωση καινοτομίας», «Ψηφιακό θεματολόγιο», «Ολοκληρωμένη βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης» και «Αποτελεσματική χρήση των πόρων».

Για την επίτευξη όσο το δυνατόν καλύτερων αποτελεσμάτων από το πρόγραμμα δράσης για την ανάπτυξη, αξιοποιείται το πλήρες φάσμα της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής. Η πολιτική αυτή καλύπτει από τη βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας έως τις δυνατότητες της ΕΕ για περισσότερη καινοτομία, την αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων, τη βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου και τη συμβολή για τον περιορισμό της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Ευρώπη 2020 — Εκπαίδευση και κατάρτιση

Η προώθηση της καινοτομίας και της ανάπτυξης απαιτεί να υπάρχει διαθέσιμο εργατικό δυναμικό με δεξιότητες και κατάρτιση. Είναι, επίσης, αναγκαίο ο πληθυσμός να διαθέτει υψηλό επίπεδο μόρφωσης και κατάρτισης για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις της δημογραφικής αλλαγής και της κοινωνικής ένταξης στην Ευρώπη. Για τους λόγους αυτούς οι επενδύσεις στην ποιοτική εκπαίδευση, στη διά βίου μάθηση και στην κατάρτιση αποτελούν θέματα ζωτικής σημασίας για την υλοποίηση των στόχων της ανάπτυξης στη στρατηγική «Ευρώπη 2020».

Προσχολική εκπαίδευση

Τα συστήματα εκπαίδευσης και φροντίδας για τα παιδιά σε ηλικία μικρότερη από εκείνη της υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης ποικίλλουν στις διάφορες χώρες. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται για την ανάπτυξη μιας ενιαίας προσχολικής εκπαίδευσης σε όλη την ΕΕ. Τον Φεβρουάριο του 2011, η Επιτροπή προσδιόρισε τα σημαντικά ζητήματα όσον αφορά την ευρωπαϊκή συνεργασία στο μέλλον στον τομέα της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας με σκοπό τη βελτίωση της πρόσβασης στις υπηρεσίες που παρέχονται από τη γέννηση του παιδιού έως την ηλικία της υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης, και της ποιότητάς τους, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση «Προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα: Παροχή σε όλα τα παιδιά μας του καλύτερου δυνατού ξεκινήματος για τον κόσμο του αύριο»⁽²⁾. Τον Μάιο του 2011 οι υπουργοί Παιδείας της ΕΕ επικύρωσαν τα σχέδια αυτά και καθιέρωσαν μια διαδικασία πολιτικής συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου

Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου είναι ένα πολύπλοκο πρόβλημα και δεν μπορεί να επιλυθεί μόνο μέσω των πολιτικών για την εκπαίδευση. Ωστόσο, εάν το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο σε όλη την Ευρώπη μειωνόταν κατά μία μόλις ποσοστιαία μονάδα, το αποτέλεσμα θα ήταν περίπου μισό εκατομμύριο περισσότεροι νέοι με προσόντα κάθε χρόνο. Το Συμβούλιο υποστήριξε το σχέδιο δράσης της Επιτροπής στον τομέα αυτόν, το οποίο αφορά την πολιτική για την παιδεία, τη νεολαία και την κοινωνική πολιτική, με σκοπό την προώθηση αποτελεσματικών στρατηγικών για τη μείωση του αριθμού των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο. Οι πολιτικές αυτές πρέπει να περιλαμβάνουν μέτρα πρόληψης, παρέμβασης και αντιστάθμισης. Τα κράτη μέλη έχουν δεσμευτεί να καταρτίσουν συνεκτικές στρατηγικές λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές περιστάσεις, οι οποίες θα ενσωματωθούν στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Νέα στρατηγική για τη μεταρρύθμιση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Νεολαία σε κίνηση», η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε μια στρατηγική μεταρρυθμίσεων τον Σεπτέμβριο του 2011 για να αυξηθεί ο αριθμός των αποφοίτων, να βελτιωθεί η ποιότητα της διδασκαλίας και να μεγιστοποιηθεί η συμβολή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην προσπάθεια για να βγει η οικονομία της ΕΕ ισχυρότερη από την κρίση⁽³⁾. Στη στρατηγική αυτή προσδιορίζονται οι τομείς προτεραιότητας στους οποίους οι χώρες της ΕΕ πρέπει να καταβάλουν μεγαλύτερες προσπάθειες για να επιτύχουν τους κοινούς στόχους για την εκπαίδευση, καθώς και οι τρόποι με τους οποίους η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να υποστηρίξει την πολιτική τους για τον εκσυγχρονισμό. Οι πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ θα περιλαμβάνουν μια πολυδιάστατη αξιολόγηση των πανεπιστημίων, ώστε να μπορούν οι φοιτητές να ενημερώνονται καλύτερα για τις σπουδές που ανταποκρίνονται περισσότερο στις προσδοκίες τους, καθώς και ένα πρόγραμμα εγγυήσεων δανείων («Erasmus for Masters») για φοιτητές που πραγματοποιούν πλήρη κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών σε άλλη χώρα της ΕΕ.

Η Ανδρούλλα Βασιλείου, επίτροπος Εκπαίδευσης, Πολιτισμού, Πολυγλωσσίας και Νεολαίας, στον WorldSkills, τον μεγαλύτερο διαγωνισμό δεξιοτήτων παγκοσμίως. Λονδίνο 2011.

Erasmus για όλους

Τον Νοέμβριο η Επιτροπή πρότεινε ένα νέο πρόγραμμα, το «Erasmus για όλους». Το πρόγραμμα αυτό θα δώσει τη δυνατότητα μέχρι και 5 εκατομμύρια άτομα να λάβουν υποτροφίες από την ΕΕ για να σπουδάσουν, να καταρτιστούν ή να κάνουν εθελοντική εργασία στο εξωτερικό από το 2014 έως το 2020, αριθμός σχεδόν διπλάσιος από τον σημερινό.

Νεολαία σε κίνηση

Η πρωτοβουλία «Νεολαία σε κίνηση»⁽⁴⁾ ορίζει τους τρόπους με τους οποίους η ΕΕ μπορεί να επιτύχει τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» μέσω ενεργειών σε τρεις τομείς, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο:

- ▶ βελτίωση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα,
- ▶ μεγαλύτερες προσπάθειες πολιτικής για τη βελτίωση της απασχόλησης των νέων,
- ▶ αύξηση της κινητικότητας των νέων στην ΕΕ για εκπαιδευτικούς σκοπούς, αλλά και στις αγορές εργασίας.

Για καθέναν από τους τομείς αυτούς η πρωτοβουλία «Νεολαία σε κίνηση» διαθέτει πλούσιο πρόγραμμα δράσης, όπως συγκεκριμένες συστάσεις που απευθύνονται στα κράτη μέλη, νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες, υποστήριξη για καλύτερα ενημερωτικά εργαλεία για τους νέους και μεγαλύτερη συμμετοχή του επιχειρηματικού τομέα.

Κατά τη διάρκεια του έτους αναπτύχθηκαν πολλές ειδικές πρωτοβουλίες, μεταξύ των οποίων η ενέργεια «Η πρώτη σας θέση εργασίας μέσω του EURES» με σκοπό την εξεύρεση κατάλληλων κενών θέσεων εργασίας για τους νέους, η ενημερωτική εκστρατεία «Νεολαία σε κίνηση» με την ενεργό συμμετοχή των εθνικών και περιφερειακών αρχών και του επιχειρηματικού τομέα, και η εκστρατεία ευαισθητοποίησης «Νεολαία και εργασία» για τη δημιουργία διαύλων επικοινωνίας μεταξύ των νέων και των μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων (ΜΜΕ) για την ενθάρρυνση των προσλήψεων νέων από τους εργοδότες των ΜΜΕ.

Το διογκούμενο πρόβλημα της ανεργίας των νέων απαιτεί μια κοινή προσέγγιση των κρατών μελών και της Επιτροπής, αλλά και με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων. Για τον λόγο αυτό η Επιτροπή πρότεινε την πρωτοβουλία «Ευκαιρίες για τους νέους»⁽⁵⁾. Η πρωτοβουλία αυτή στηρίζεται σε δύο πτυχές δράσης της ΕΕ: την πλήρη κινητοποίηση της χρηματοοικονομικής υποστήριξης της ΕΕ και την ενίσχυση της αναθεώρησης των εθνικών πολιτικών και επιδόσεων. Τα κράτη μέλη και η ΕΕ θα συνδυάσουν τις προσπάθειές τους για τη μεγαλύτερη αξιοποίηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου σχετικά με τη λήψη μέτρων για την απασχόληση των νέων, για την υποστήριξη της μετάβασης από το σχολείο στην εργασία και για την υποστήριξη της κινητικότητας των νέων στην αγορά εργασίας.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

*«Νεολαία σε κίνηση» —
Η σύμπραξη των κρατών
μελών και της Επιτροπής
για μεγαλύτερη αξιοποίηση
του ΕΚΤ υπέρ μέτρων
απασχόλησης των νέων
υπογραμμίστηκε από
τον πρόεδρο Barroso
και τον επίτροπο
Απασχόλησης, Κοινωνικών
Υποθέσεων και Κοινωνικής
Ένταξης László Andor.*

Η Επιτροπή υπογράμμισε ότι πρέπει να αξιοποιηθούν καλύτερα τα υπάρχοντα κονδύλια τα οποία δεν έχουν ακόμη δεσμευτεί: 30 δισεκατομμύρια ευρώ του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου δεν έχουν ακόμη δεσμευτεί για έργα τα οποία θα μπορούσαν να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν μεγαλύτερης κλίμακας προγράμματα υποστήριξης για τους νέους. Επιπλέον, 1,3 εκατομμύρια ευρώ τεχνικής υποστήριξης θα διατεθούν μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για να αυξηθεί ο αριθμός των προγραμμάτων μαθητείας.

Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας

Για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις αυτές, εξακολουθούν να αναπτύσσονται δράσεις πολιτικής στο πλαίσιο της εμβληματικής πρωτοβουλίας «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας». Οι εργασίες προχωρούν ικανοποιητικά όσον αφορά τα 13 βασικά μέτρα, μεταξύ των οποίων το πανόραμα δεξιοτήτων της ΕΕ που αποβλέπει στη βελτίωση της διαφάνειας για τους αναζητούντες εργασία, τους εργαζομένους, τις επιχειρήσεις και/ή τους δημόσιους φορείς, με την παροχή επικαιροποιημένων προβλέψεων για την προσφορά δεξιοτήτων και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας έως το 2020. Οι εργασίες προχωρούν ικανοποιητικά και για τις τομεακές πρωτοβουλίες που προβλέπονται στο πλαίσιο της εμβληματικής πρωτοβουλίας, όπως το σχέδιο δράσης για το προσωπικό στον τομέα της υγείας.

Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων

Οι εργαζόμενοι με επαγγελματικά προσόντα χρειάζονται περισσότερες ικανότητες για να επωφεληθούν από το δικαίωμά τους για ελεύθερη κυκλοφορία και απόκτηση θέσης απασχόλησης. Παρά το γεγονός ότι έχει σημειωθεί πρόοδος, η ενιαία αγορά θα μπορούσε να ωφεληθεί από την ακόμη μεγαλύτερη κινητικότητα των εργαζομένων αυτών. Για τον σκοπό αυτό η Επιτροπή πραγματοποίησε ευρείας κλίμακας διαβούλευση σχετικά με τους τρόπους εκσυγχρονισμού της οδηγίας για τα επαγγελματικά προσόντα⁽⁶⁾. Η Επιτροπή έως το τέλος του χρόνου θα καταθέσει πρόταση τροποποίησης της οδηγίας που θα βασίζεται στα αποτελέσματα της διαβούλευσης.

Ευρώπη 2020 — Κοινωνική ένταξη

Η στρατηγική για την ανάπτυξη «Ευρώπη 2020» έχει θέσει τη μείωση της φτώχειας ως στόχο για πρώτη φορά. Οι ηγέτες της ΕΕ έχουν δεσμευτεί να απαλλάξουν τουλάχιστον 20 εκατομμύρια ανθρώπους από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό έως το 2020. Οι προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν είναι πολλές: η προώθηση της ενεργού ένταξης στην κοινωνία και την αγορά εργασίας, η αντιμετώπιση του οικονομικού αποκλεισμού και της υπερχρέωσης, η εκρίζωση της παιδικής φτώχειας, η παροχή αξιοπρεπούς στέγασης σε όλους και η καταπολέμηση των διακρίσεων αλλά και η βελτίωση των προοπτικών για τα άτομα με αναπηρία, τις εθνικές μειονότητες, τους μετανάστες και τις άλλες ευάλωτες ομάδες.

Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

Περισσότερα από 80 εκατομμύρια άνθρωποι στην ΕΕ αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας, μεταξύ των οποίων 20 εκατομμύρια παιδιά και 8% του εργαζόμενου πληθυσμού· για τον λόγο αυτό η ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού οργάνωσε δράσεις με σκοπό να επιτευχθεί ο στόχος της ΕΕ για να περιοριστεί ο αριθμός των ατόμων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού τουλάχιστον κατά 20 εκατομμύρια έως το 2020 στο πλαίσιο της **στρατηγικής «Ευρώπη 2020»**.

Παρά το γεγονός ότι η **καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού** είναι κατά κύριο λόγο αρμοδιότητα των εθνικών κυβερνήσεων, η ΕΕ μπορεί να διαδραματίσει συντονιστικό ρόλο αναγνωρίζοντας τις ορθές πρακτικές και προωθώντας την αμοιβαία μάθηση, θέτοντας κανόνες για όλη την ΕΕ και διαθέτοντας χρηματοδότηση, ιδίως μέσω του ΕΚΤ.

Βασικές ενέργειες για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι:

- ▶ η βελτίωση της πρόσβασης στην εργασία, την κοινωνική ασφάλιση, τις υπηρεσίες ουσιαστικής σημασίας (υγειονομική περίθαλψη, στέγαση κ.λπ.) και την εκπαίδευση·
- ▶ η καλύτερη χρήση των κονδυλίων της ΕΕ για την υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης των διακρίσεων·
- ▶ η κοινωνική καινοτομία για την εξεύρεση έξυπνων λύσεων, ιδίως όσον αφορά μια αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη κοινωνική υποστήριξη·
- ▶ οι νέες εταιρικές σχέσεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Στην πρώτη ετήσια διάσκεψη της ευρωπαϊκής πλατφόρμας για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, που διοργανώθηκε στις 17 και 18 Οκτωβρίου στην Κρακοβία, εξετάστηκε η πρόοδος που έχει σημειωθεί σχετικά με την επίτευξη των στόχων για μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Ένταξη των πολιτών Ρομά της ΕΕ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (7) επικύρωσε την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με ένα πλαίσιο της ΕΕ για εθνικές στρατηγικές ένταξης των Ρομά (8). Πολλοί από τους 10 έως 12 εκατομμύρια Ρομά που ζουν στην Ευρώπη αντιμετωπίζουν, στην καθημερινή τους ζωή, προκαταλήψεις, μισαλλοδοξία, διακρίσεις και κοινωνικό αποκλεισμό. Είναι περιθωριοποιημένοι και ζουν σε πολύ κακές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» για την ανάπτυξη δεν αφήνει περιθώρια για οικονομική και κοινωνική περιθωριοποίηση των μελών της μεγαλύτερης μειονότητας της Ευρώπης. Το νέο πλαίσιο θα προσφέρει κατευθύνσεις για τη χάραξη εθνικών πολιτικών για τους Ρομά και θα κινητοποιήσει κονδύλια που είναι διαθέσιμα σε επίπεδο ΕΕ για την υποστήριξη των προσπαθειών ένταξης, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση στην εκπαίδευση, τις θέσεις εργασίας, την υγειονομική περίθαλψη και τη στέγαση.

Βραβείο ψηφιακών μέσων στο συγχρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο για τις αφηγήσεις ιστοριών από τη ζωή των Ρομά

Ένα έργο που συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και είχε ως στόχο την κατάλυση των στερεοτύπων για τους Ρομά μέσα από μια σειρά ταινιών κέρδισε ένα σημαντικό βραβείο που απονέμει η αμερικανική εταιρεία επαγγελματιών δημοσιογράφων (Society of Professional Journalists). Το έργο «Colorful but Colorblind» συγκέντρωσε δημοσιογράφους Ρομά και μη Ρομά για

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο László Andor, Επίτροπος Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης, παρουσίασε τις προτάσεις της Επιτροπής για την πολιτική συνοχής την περίοδο 2014–2020.

την παραγωγή μιας σειράς 25 ταινιών μικρού μήκους στις οποίες εξιστορείται η ζωή των κοινοτήτων των Ρομά που ζουν στην Κεντρική και την Ανατολική Ευρώπη. Στόχος του έργου ήταν να προωθήσει μια πιο ισορροπημένη κάλυψη των θεμάτων των Ρομά και μια ευρύτερη συμμετοχή των δημοσιογράφων Ρομά στις δραστηριότητες των κατεστημένων μέσων ενημέρωσης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και η κοινωνική διάσταση της πολιτικής για τη συνοχή της ΕΕ: Προώθηση της απασχόλησης στην ΕΕ

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) είναι το κύριο χρηματοοικονομικό μέσο για τη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης, των δεξιοτήτων, την προώθηση της εκπαίδευσης και της διά βίου μάθησης, της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας⁽⁹⁾. Αποτελεί βασικό στοιχείο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την ανάπτυξη και τις θέσεις εργασίας και αποσκοπεί στη βελτίωση της ζωής των πολιτών της ΕΕ προσφέροντάς τους καλύτερες δεξιότητες και καλύτερες προοπτικές εργασίας. Περίπου 10 εκατομμύρια τελικοί δικαιούχοι υποστηρίζονται κάθε χρόνο από το ΕΚΤ, αυξάνοντας τις πιθανότητές τους για να βρουν μια θέση εργασίας ή για να διατηρήσουν τη θέση που ήδη έχουν. Πολλά από τα έργα του ΕΚΤ απευθύνονται σε ομάδες που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες προκλήσεις, όπως είναι οι νέοι, οι μεγαλύτεροι σε ηλικία εργαζόμενοι, οι γυναίκες ή οι μειονότητες⁽¹⁰⁾. Για την περίοδο 2007–2013 έχουν διατεθεί περισσότερα από 75 δισεκατομμύρια ευρώ στις εθνικές και περιφερειακές αρχές για να επενδυθούν στους πολίτες, σύμφωνα με τις προτεραιότητες πολιτικής που έχουν συμφωνηθεί σε επίπεδο ΕΕ.

Η αρχή «πρώτα ο πολίτης» αποτελεί σημαντική συνιστώσα των προσπαθειών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έξοδο από την κρίση. Το ΕΚΤ είναι ένα από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ τα οποία λειτουργούν ως χρηματοοικονομικοί μοχλοί υλοποιώντας τις πολιτικές της ΕΕ για εκατομμύρια πολίτες, βοηθώντας τους να βρουν απασχόληση και συμβάλλοντας σε μια ανάκαμψη πλούσια σε θέσεις εργασίας⁽¹¹⁾. Ακολουθούν δύο παραδείγματα.

Work Factory (Σουηδία)

Το έργο του ΕΚΤ που υλοποιήθηκε στο Åmål της Σουηδίας από το 2008 έως το 2010 είχε ως στόχο να προσφέρει σε άνεργους νέους εργασία, σπουδές ή κατάρτιση. Απευθυνόταν σε νέους από 16 έως 25 ετών οι οποίοι είχαν ενταχθεί σε προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας ή υποστήριξης από τις δημοτικές αρχές.

Στην ηλικιακή ομάδα από 20 έως 24 ετών η ανεργία στο Åmål κατά το 2010 ανέρχεται στο 18% κάνοντας το έργο «Work Factory» πολύτιμο και αναγκαίο. Το ποσοστό επιτυχίας, το οποίο μετρήθηκε με βάση τον αριθμό των συμμετεχόντων που μπόρεσαν να συντηρήσουν οικονομικά τον εαυτό τους και να μη στηρίζονται σε επιδόματα, ήταν υψηλό, φτάνοντας το 60% περίπου. Από το ποσοστό αυτό το 38% των νέων βρήκε δουλειά, το 13% ξεκίνησε σπουδές και το 8% παρακολούθησε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης.

QUALI-FORM-IDE (Βέλγιο)

Στους φιλόδοξους στόχους αυτού του έργου που χρηματοδοτείται από το ΕΚΤ περιλαμβάνονται η βελτίωση της ποιότητας της κατάρτισης, η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης και η προώθηση της κοινωνικής συνοχής στη γαλλόφωνη περιοχή του Βελγίου. Το έργο αυτό αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των προσπαθειών για την αύξηση του ποσοστού της απασχόλησης στο 70% που είναι ο στόχος της ΕΕ και προσφέρει τη δυνατότητα στο 12,5% του πληθυσμού να παρακολουθεί προγράμματα κατάρτισης κάθε χρόνο.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του έργου αυτού, η δημόσια υπηρεσία απασχόλησης Forem ηγείται ενός δικτύου το οποίο περιλαμβάνει εννέα κέντρα δεξιοτήτων και τρία κέντρα «ανοικτής» κατάρτισης σε όλη τη Βαλονία και σε τμήματα των Βρυξελλών. Τα κέντρα αυτά εφοδιάζουν τους εργαζόμενους με δεξιότητες ανάλογα με τις απαιτήσεις των τοπικών θέσεων εργασίας σε διάφορους τομείς, όπως η εφοδιαστική, οι ελαιοχρωματισμοί, ο τουρισμός, η τροφοδοσία και η συντήρηση των πάρκων. Κατά την ενδιάμεση αξιολόγηση διαπιστώθηκε ποσοστό επιτυχίας 70% όσον αφορά την επίτευξη των στόχων.

Ευρώπη 2020 — Έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία

Η «Ένωση καινοτομίας»

Πυρήνας της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι η «Ένωση καινοτομίας» με επίκεντρο τις δύσκολες προκλήσεις της εποχής μας, ιδιαίτερα την υγεία και τη γήρανση του πληθυσμού, την κλιματική αλλαγή, την ενέργεια και την ασφάλεια των τροφίμων και την ανάγκη για μεγαλύτερη απόδοση των πόρων.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Σκοπός της «Ένωσης καινοτομίας» είναι η διαμόρφωση ακόμη καλύτερων δεσμών μεταξύ έρευνας και καινοτομίας και δημιουργίας θέσεων εργασίας, στοιχείο ζωτικής σημασίας για την γρήγορη ανάκαμψη της Ευρώπης από την τρέχουσα οικονομική κρίση. Κάθε ευρώ που επενδύεται στην έρευνα στην ΕΕ οδηγεί σε αύξηση της προστιθέμενης αξίας της βιομηχανίας από 7 έως 14 ευρώ, ενώ το 3% του ΑΕΠ της ΕΕ στην έρευνα και ανάπτυξη έως το 2020 μπορεί να δημιουργήσει 3,7 εκατομμύρια θέσεις εργασίας και να αυξήσει το ΑΕΠ κατά 800 δισεκατομμύρια ευρώ έως το 2025.

Η Επίτροπος Έρευνας, Καινοτομίας και Επιστήμης Maire Geoghegan-Quinn πρότεινε νέο πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας, το «Ορίζοντας 2020», ύψους 80 δισεκατ. ευρώ, που αποτελεί βασικό μέρος του ΠΔΔ.

Κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους υλοποίησής της η πρωτοβουλία «Ένωση καινοτομίας» σημείωσε πολύ σημαντικές επιτυχίες. Τον Φεβρουάριο του 2011 το πρώτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έθεσε την πρωτοβουλία «Ένωση καινοτομίας» στην πρώτη θέση του πολιτικού προγράμματος δράσης⁽¹²⁾. Τον Φεβρουάριο, επίσης, η Επιτροπή ενέκρινε μέτρα με σκοπό να γίνει η συμμετοχή στο τρέχον πρόγραμμα πλαίσιο της ΕΕ για την έρευνα (ΠΠ7) πιο ελκυστική και να διευκολυνθεί η πρόσβαση σε αυτό για τους κορυφαίους ερευνητές και τις πιο καινοτόμες εταιρείες⁽¹³⁾. Την ίδια εποχή, δημοσιεύτηκε ο Ευρωπαϊκός Πίνακας Αποτελεσμάτων για την Καινοτομία του 2010⁽¹⁴⁾, σηματοδοτώντας την αρχή του νέου Πίνακα Αποτελεσμάτων της Ένωσης Καινοτομίας (IUS) που προσφέρει καλύτερη εικόνα για τη συνολική κατάσταση στην ΕΕ.

Τον Ιούνιο η Επιτροπή εγκαινίασε την «πλατφόρμα έξυπνης εξειδίκευσης» με σκοπό να υποστηρίξει τις περιφέρειες και τα κράτη μέλη στην προσπάθειά τους να καθορίσουν καλύτερα τη στρατηγική τους για την έρευνα και την καινοτομία⁽¹⁵⁾. Καθώς δεν υπάρχει η λύση μιας πολιτικής ενιαίας προσέγγισης, το νέο μέσο θα βοηθήσει τις περιφέρειες να αξιολογήσουν τις δυνατότητες και τις αδυναμίες τους όσον αφορά την έρευνα και την καινοτομία και να στηριχτούν στο ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα.

Τον Ιούλιο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε μια νέα πρόσκληση υποβολής προτάσεων μέσω της οποίας θα διατεθούν περίπου 7 δισεκατομμύρια ευρώ για να δοθεί ώθηση στην καινοτομία μέσω της έρευνας στο πλαίσιο του έβδομου προγράμματος πλαισίου για την έρευνα (ΠΠ7). Αυτό ήταν το μεγαλύτερο από κάθε άλλη φορά χρηματοδοτικό πακέτο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στο πλαίσιο του ΠΠ7, και το πρώτο μετά τη έναρξη της πρωτοβουλίας «Ένωση καινοτομίας».

Η ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΕ

Στις 13 Απριλίου 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέθεσε δύο νομοθετικές προτάσεις, στο πλαίσιο της ενισχυμένης συνεργασίας, οι οποίες θα μειώσουν δραστικά το κόστος των ευρεσιτεχνιών στην Ευρώπη έως και 80%⁽¹⁶⁾. Μόλις εγκριθούν οι δύο αυτές προτάσεις θα εφαρμοστούν στα 25 κράτη μέλη και η σημαντική εξοικονόμηση των δαπανών αναμένεται να δώσει ώθηση στην ικανότητα καινοτομίας της Ευρώπης.

Επίκεντρο των προτάσεων ήταν η ενσωμάτωση της έρευνας με την καινοτομία για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων και τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας και ανάπτυξης δίνοντας στην Ευρώπη το προβάδισμα στις κύριες τεχνολογικές αγορές του μέλλοντος. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στις μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις (ΜΜΕ) μέσω ενός πακέτου που πλησιάζει το 1 δισεκατομμύριο ευρώ.

Στις 5 και 6 Δεκεμβρίου ο πρόεδρος Barroso κήρυξε την έναρξη της πρώτης Συνέλευσης Καινοτομίας στην οποία εμφανίστηκαν κορυφαίοι ομιλητές και οι συμμετοχές ξεπέρασαν τις 1 200. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης αυτής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων εγκαινίασαν έναν νέο μηχανισμό εγγυήσεων για τις καινοτόμες ΜΜΕ με σκοπό να διευκολύνουν την πρόσβασή τους στην τραπεζική χρηματοδότηση. Αναμένεται να απελευθερωθούν 6 δισεκατομμύρια ευρώ επιπλέον για δάνεια έως το τέλος του 2013, μεταξύ των οποίων 1,2 δισεκατομμύρια ευρώ για τις ΜΜΕ και έως 300 εκατομμύρια ευρώ για ερευνητική υποδομή.

Ορίζοντας 2020

Στις 30 Νοεμβρίου η Επιτροπή ενέκρινε το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», ένα πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία⁽¹⁷⁾ από το 2014 έως το 2020, ένα πακέτο 80 δισεκατομμυρίων ευρώ για τη χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας, που αποτελεί μέρος της προσπάθειας για τη δημιουργία βιώσιμης ανάπτυξης και νέων θέσεων εργασίας στην Ευρώπη.

Το πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 θα συμβάλει στην απλούστευση μέσω ενός ενιαίου συνόλου κανόνων. Το πρόγραμμα αυτό θα συμπεριλάβει το σύνολο της χρηματοδότησης για την έρευνα και την καινοτομία που παρέχεται σήμερα μέσω των [προγραμμάτων-πλαισίων για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη](#), τις σχετικές με την καινοτομία δραστηριότητες του προγράμματος-πλαισίου για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (CIP) και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT).

Η προτεινόμενη υποστήριξη για την έρευνα και την καινοτομία στο πλαίσιο του προγράμματος Ορίζοντας 2020 θα ενισχύσει τη θέση της ΕΕ στον επιστημονικό τομέα με έναν προϋπολογισμό που ανέρχεται στα 24,6 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου για να δώσει ώθηση στην υψηλού επιπέδου έρευνα στην Ευρώπη, καθώς και με αύξηση της χρηματοδότησης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (ERC) κατά 77%. Η επένδυση 18 δισεκατομμυρίων ευρώ περίπου θα συμβάλει στην ενίσχυση της βιομηχανικής πρωτοπορίας στην καινοτομία, με έμφαση στις βασικές τεχνολογίες, την ευρύτερη πρόσβαση στα κεφάλαια και την υποστήριξη των ΜΜΕ. Επίσης, μέσω του προγράμματος αυτού θα διατεθούν 31,7 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου για την αντιμετώπιση των σοβαρότερων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν όλοι οι Ευρωπαίοι, όπως είναι η κλιματική αλλαγή, η ανάπτυξη βιώσιμων μεταφορών και κινητικότητας, η επίτευξη πιο προσιτών τιμών για την ανανεώσιμη ενέργεια, η ασφάλεια των τροφίμων και η γήρανση του πληθυσμού.

Το πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 θα αντιμετωπίσει τις κοινωνικές προκλήσεις συμβάλλοντας στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ έρευνας και αγοράς, π.χ. μέσω της παροχής βοήθειας προς τις καινοτόμες επιχειρήσεις για να μετατρέψουν τα τεχνολογικά τους επιτεύγματα σε βιώσιμα προϊόντα με πραγματικό εμπορικό αντίκρισμα. Αυτή η προσέγγιση που στοχεύει στην αγορά θα συμπεριλάβει τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων με τον ιδιωτικό τομέα και τα κράτη μέλη ώστε να συγκεντρωθούν οι αναγκαίοι πόροι. Το πρόγραμμα 2020 θα συμπληρωθεί από περαιτέρω μέτρα για την ολοκλήρωση και την περαιτέρω ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας με σκοπό την άρση των εμποδίων και τη δημιουργία μιας πραγματικής ενιαίας αγοράς για τη γνώση, την έρευνα και την καινοτομία.

Το ψηφιακό θεματολόγιο

Το ψηφιακό θεματολόγιο εξετάζει θέματα ζωτικής σημασίας για την σύγχρονη οικονομία, όπως είναι η διαθεσιμότητα διαδικτύου υψηλής ταχύτητας και ψηφιακού περιεχομένου, η ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, η αποτελεσματικότερη λειτουργία των ηλεκτρονικών κρατικών υπηρεσιών και οι νέες υπηρεσίες υγείας που διευκολύνουν τη ζωή των πολιτών ή εξασφαλίζουν ότι όλοι έχουν τις δεξιότητες για να επωφεληθούν από την τεχνολογική επανάσταση.

Για να επιταχυνθεί η εγκατάσταση δικτύων για ταχύτερο διαδίκτυο, τα οποία αποτελούν τον βασικό άξονα της ψηφιακής οικονομίας, η Επιτροπή πρότεινε τη διάθεση 9,2 δισεκατομμυρίων ευρώ (από τα 50 δισεκατομμύρια ευρώ), στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού μέσου για τη διασύνδεση της Ευρώπης, για την κατασκευή ευρωζωνικών δικτύων και υποδομών ψηφιακών υπηρεσιών μαζί με ένα νομοθετικό σύνολο κατευθυντήριων γραμμών για τα έργα αυτά. Στόχος είναι η συμπλήρωση των μέσων που ήδη υπάρχουν για τη χρηματοδότηση των ευρωζωνικών υποδομών από καινοτόμα χρηματοοικονομικά μέσα.

Τα προτεινόμενα μέτρα για τα κοινά πρότυπα, την εναλλακτική επίλυση διαφορών, το προαιρετικό κοινό ευρωπαϊκό δίκαιο των πωλήσεων ή την έρευνα στον τομέα των ΤΠΕ (στο πλαίσιο του προγράμματος Ορίζοντας 2020), τα οποία καλύπτονται σε άλλα σημεία του παρόντος εγγράφου, αποτελούν επίσης μέρος του σχεδίου για τις παραδόσεις του ψηφιακού θεματολογίου.

Η αξιολόγηση των επιδόσεων της ΕΕ και των κρατών μελών όσον αφορά την ψηφιακή οικονομία και την επίτευξη των συμφωνηθέντων στόχων δημοσιεύτηκε στον πίνακα αποτελεσμάτων του ψηφιακού θεματολογίου του 2011. Σύμφωνα με τη δέσμευση που έχει αναλάβει για τη χάραξη μιας στρατηγικής ανοιχτών δεδομένων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει καταστήσει τα σύνολα δεδομένων και τα στατιστικά της στοιχεία στον πίνακα αποτελεσμάτων που [δημοσιεύονται στο διαδίκτυο](#), παρέχοντας σε όλους τη δυνατότητα να διενεργήσουν τις δικές τους αναλύσεις⁽¹⁸⁾.

Τον Ιούνιο του 2011 πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες η πρώτη συνέλευση για το ψηφιακό θεματολόγιο. Στα εργαστήρια και την ολομέλεια συμμετείχαν περισσότεροι από 1 500 ενδιαφερόμενοι και συζήτησαν σχετικά με την πρόοδο της στρατηγικής για το ψηφιακό θεματολόγιο και τις ενέργειες που μπορούν να επιταχύνουν την επίτευξη των στόχων του. Σ' αυτή την προσέγγιση κοινής διακυβέρνησης δόθηκε συνέχεια κατά το δεύτερο εξάμηνο με δραστηριότητες σε τοπικό επίπεδο, στο πλαίσιο των οποίων υπάλληλοι της Επιτροπής («πρεσβευτές») επισκέφθηκαν όλα τα κράτη μέλη και συναντήθηκαν με τα ενδιαφερόμενα μέρη για να προωθήσουν περαιτέρω τη διαδικασία και να ακούσουν τις παρατηρήσεις τους.

Η ηλεκτρονική διασυνοριακή συνεργασία των ευρωπαϊκών δημόσιων διοικήσεων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς. Επομένως, ο ορισμός της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τη διαλειτουργικότητα (EIS) και το ευρωπαϊκό πλαίσιο για τη διαλειτουργικότητα (EIF) και η εφαρμογή του σε εθνικό επίπεδο έως το 2013 αποτελούν βασικές δράσεις του ψηφιακού θεματολογίου. Η EIS και το EIF, μετά την έγκρισή τους από την Επιτροπή στα τέλη του 2010, αποτέλεσαν αντικείμενο ευρείας διάδοσης κατά τη διάρκεια του 2011 και δημιουργήθηκαν μέσα παρακολούθησης της εφαρμογής τους στο πλαίσιο του προγράμματος λύσεις διαλειτουργικότητας για τις ευρωπαϊκές δημόσιες διοικήσεις (ISA).

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Πάνω από 1 500 ενδιαφερόμενοι συμμετείχαν στην πρώτη σύνοδο για το ψηφιακό θεματολόγιο τον Ιούνιο.

Τεχνολογία των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Η βελτίωση των επενδύσεων της Ευρώπης σε έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα των ΤΠΕ, μέσω καλύτερων χρηματοδοτήσεων και καλύτερου συντονισμού, βρίσκεται στο επίκεντρο του ψηφιακού θεματολογίου. Κατά το 2011 ξεκίνησαν νέα έργα ΤΠΕ με συνολική χρηματοδότηση 850 εκατομμυρίων ευρώ περίπου και δημοσιεύτηκαν πολλές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για πρόσθετη χρηματοδότηση 950 εκατομμυρίων ευρώ που θα διατεθεί κατά το 2012.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Η αντιπρόεδρος της Επιτροπής, αρμόδια για θέματα του Ψηφιακού Θεματολογίου, Neelie Kroes υπογράμμισε την ανάγκη προβληματισμού για το μέλλον στο συνέδριο «Μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες», το 2011.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγκαινίασε τον Μάιο μια νέα εμβληματική δράση για την έρευνα στον τομέα των μελλοντικών και αναδυόμενων τεχνολογιών. Ο στόχος είναι να αποφέρει μείζονα επιτεύγματα στον τομέα των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) με δυνατότητες για επίλυση ορισμένων από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κοινωνία. Έξι διαγωνιζόμενοι θα διαγωνιστούν επί ένα χρόνο και στη συνέχεια θα επιλεγούν μόνο δύο προτάσεις για μακρόχρονη χρηματοδότηση που θα διαρκέσει δέκα χρόνια, καθεμιά από τις οποίες θα έχει συνολικό προϋπολογισμό έως 1 δισεκατομμύριο ευρώ συνολικά.

Δύο κοινές τεχνολογικές πρωτοβουλίες (οι Artemis και ENIAC) έλαβαν διαρκή υποστήριξη, καθώς και τρεις εταιρικές σχέσεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα ξεκίνησαν σε συνεργασία με άλλες Γενικές Διευθύνσεις στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού σχεδίου για την ανάκαμψη της οικονομίας (2008). Οι εταιρικές αυτές σχέσεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα αποσκοπούν στην αύξηση των επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία σε διάφορους κλάδους και στον συντονισμό των προγραμμάτων έρευνας στους τομείς των πράσινων αυτοκινήτων και των ευρωπαϊκών ενεργειακά αποδοτικών κτιρίων και εργοστασίων για το μέλλον.

Το πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας [εταιρική σχέση δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για το μελλοντικό διαδίκτυο \(FI-PPP\)](#)⁽¹⁹⁾ ξεκίνησε τον Μάιο του 2011 με σκοπό την προώθηση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης στον τομέα των τεχνολογιών και των συστημάτων για το μελλοντικό διαδίκτυο που υποστηρίζουν έξυπνες υπηρεσίες και εφαρμογές. Η εταιρική σχέση θα υποστηρίξει την καινοτομία στην Ευρώπη και θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις να αναπτύξουν νέες λύσεις με βάση τα πολύπλοκα διαθέσιμα στο διαδίκτυο δεδομένα για έξυπνες υποδομές και επιχειρησιακές διαδικασίες.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠÓΡΩΝ

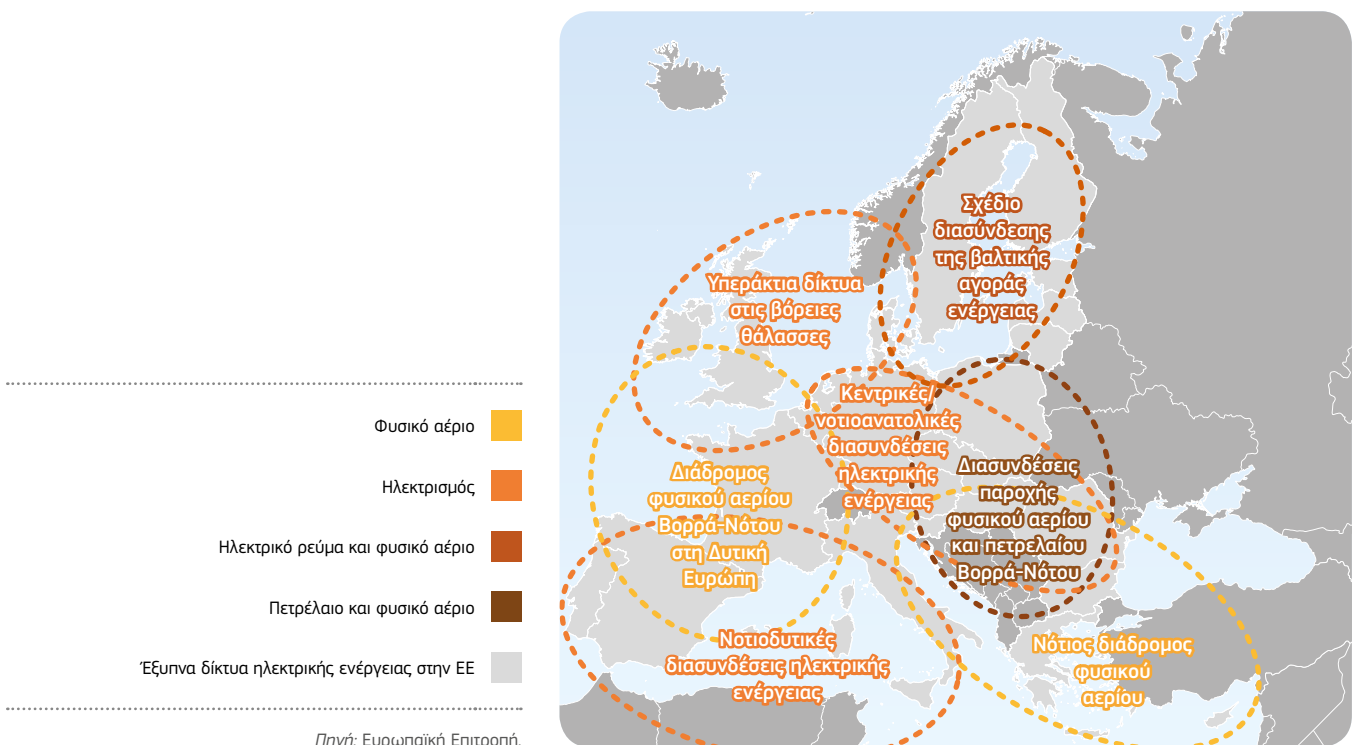
Τον Απρίλιο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε την πρότασή της για την αναμόρφωση των παρωχημένων κανόνων σχετικά με τη φορολογία των ενεργειακών προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση⁽²¹⁾. Στόχοι των νέων προτεινόμενων κανόνων είναι η αναδιάρθρωση του τρόπου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων, ώστε να απαλειφθούν οι ανισορροπίες, και ο συνυπολογισμός τόσο των εκπομπών τους διοξειδίου του άνθρακα όσο και του ενεργειακού περιεχομένου τους. Αποσκοπούν, επίσης, στην ενεργειακή απόδοση και κατανάλωση προϊόντων που σέβονται το περιβάλλον, καθώς και στην αποτροπή των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά.

καινοτομίας, της οικονομικής ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας. Από την ανάλυση της Επιτροπής προκύπτει ότι οι πρόσθετες επενδύσεις που απαιτούνται θα αντισταθμιστούν σε μεγάλο βαθμό ή πλήρως από τις μειώσεις στην εισαγόμενη ενέργεια.

- ▶ Τον Μάρτιο του 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε μια λευκή βίβλο⁽²²⁾ στην οποία ορίζεται ο χάρτης πορείας για τον ενιαίο ευρωπαϊκό χώρο μεταφορών. Η βίβλος αυτή περιλαμβάνει 40 συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για την επόμενη δεκαετία με σκοπό τη δημιουργία ενός ανταγωνιστικού και ενεργειακά αποδοτικού συστήματος μεταφορών που θα συμβάλει στην αύξηση της κινητικότητας και την άρση των εμποδίων σε σημαντικούς τομείς και θα δώσει ώθηση στην ανάπτυξη και την απασχόληση. Ταυτόχρονα, οι προτάσεις αυτές μειώνουν κατακόρυφα την εξάρτηση της Ευρώπης από το εισαγόμενο πετρέλαιο και περιορίζουν τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στις μεταφορές κατά 60% έως το 2050.
- ▶ Τον Σεπτέμβριο του 2011 η Επιτροπή δημοσίευσε τον χάρτη πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη⁽²³⁾ στον οποίο περιγράφονται τα εργαλεία και οι ενέργειες που θα μεταμορφώσουν την οικονομία της ΕΕ σε οικονομία που χρησιμοποιεί με αποδοτικότερο τρόπο τους κύριους φυσικούς πόρους. Ο χάρτης πορείας βασίζεται και συμπληρώνει τις υπόλοιπες ενέργειες στο πλαίσιο της εμβληματικής πρωτοβουλίας για την αποδοτική χρήση των πόρων. Ο χάρτης πορείας προσφέρει το πλαίσιο για τον σχεδιασμό και την συνεκτική υλοποίηση των μελλοντικών ενεργειών. Περιγράφει μια προοπτική για τις διαρθρωτικές και τεχνολογικές αλλαγές που απαιτούνται έως το 2050 και θέτει τα ορόσημα που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2020.
- ▶ Ο ενεργειακός χάρτης πορείας για το 2050 που δημοσιεύτηκε τον Δεκέμβριο⁽²⁴⁾ είναι το νέο μακροπρόθεσμο πλαίσιο με τις κατευθυντήριες γραμμές για να επιτευχθεί η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα έως το 2050, όπως προηγουμένως καθορίστηκε από την Επιτροπή κατά το ίδιο έτος. Η κατάργηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σημαίνει για την οικονομία μας την απαλλαγή του τομέα ηλεκτρικής ενέργειας από τις εκπομπές αυτές. Η ηλεκτροκίνηση στις οδικές μεταφορές θα επιφέρει επίσης μεγάλα οφέλη.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΕΩΣ ΤΟ 2020

Οι γεωγραφικές προτεραιότητες καθορίστηκαν ανάλογα με τις διάφορες πηγές ενέργειας

Σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου

Η Επιτροπή συνέχισε τις προετοιμασίες για την έγκαιρη εφαρμογή του αναθεωρημένου συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου και η τρίτη περίοδος εμπορίας ξεκινά την 1η Ιανουαρίου 2013⁽²⁵⁾. Ειδικότερα, ένα σημαντικό βήμα πραγματοποιήθηκε στις 26 Σεπτεμβρίου για τον κλάδο των αερομεταφορών ώστε να συμβαδίσει με τους άλλους τομείς της οικονομίας όσον αφορά τις προσπάθειες για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Οι αερομεταφορείς θα ενταχθούν στο σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ από το 2012. Η Επιτροπή δημοσίευσε τις τιμές αναφοράς που θα χρησιμοποιηθούν για την κατανομή δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε περισσότερους από 900 φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών. Με τη δημοσίευση των τιμών αναφοράς οι αεροπορικές εταιρείες μπορούν να υπολογίσουν τα δωρεάν δικαιώματα εκπομπών που διαθέτουν έως το 2020.

Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο συμφώνησαν για μια νέα οδηγία σχετικά με την επιβολή τελών στα βαρέα φορτηγά οχήματα που χρησιμοποιούν το οδικό δίκτυο («Ευρωβινιέτα»)⁽²⁷⁾. Το νέο ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο αποτελεί αναθεώρηση της οδηγίας «Ευρωβινιέτα» του 1999, αποσκοπεί στον περιορισμό της ρύπανσης που οφείλεται στις οδικές εμπορευματικές μεταφορές, τη βελτίωση της ροής της κυκλοφορίας με την επιβολή διοδίων που ενσωματώνουν το κόστος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της ηχορρύπανσης που οφείλονται στην κυκλοφορία αυτών των οχημάτων και τη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης.

Μακροπεριφερειακές στρατηγικές της ΕΕ που υποστηρίζουν την αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων

Η πρώτη έκθεση προόδου σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας (με επίκεντρο τέσσερα βασικά ζητήματα: περιβάλλον, ευημερία, προσβασιμότητα και ασφάλεια) κατέδειξε ότι η στρατηγική διευκόλυνε την υλοποίηση νέων έργων και έδωσε ώθηση σε άλλα ήδη υπάρχοντα. Επιπλέον, η ολοκληρωμένη προσέγγιση της στρατηγικής ενθάρρυνε την ανάπτυξη καλύτερης πολιτικής και την ευθυγράμμιση χρηματοδοτήσεων και πόρων με αποτέλεσμα την καλύτερη εφαρμογή των γενικών στόχων της ΕΕ στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Παρόμοια αποτελέσματα αναμένονται και για τη στρατηγική της ΕΕ όσον αφορά την περιοχή του Δούναβη, η υλοποίηση της οποίας ξεκίνησε το 2011. Περίπου 200 δράσεις προτεραιότητας αναμένεται να συμβάλλουν στην ανάπτυξη του οικονομικού δυναμικού της περιοχής και να βελτιώσουν τις περιβαλλοντικές συνθήκες.

Η βιομηχανική ανταγωνιστικότητα κλειδί για την οικονομική ανάκαμψη

Ως αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής της Ένωσης για την ανάπτυξη, η βιομηχανία πρέπει να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο για να παραμείνει η Ευρώπη στην κορυφή της παγκόσμιας οικονομίας. Αυτό ήταν το βασικό μήνυμα της ανακοίνωσης «Ολοκληρωμένη βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2010⁽²⁸⁾. Αυτή η εμβληματική πρωτοβουλία της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», καθορίζει στρατηγική, στόχος της οποίας είναι να ενισχύσει την ανάπτυξη και την απασχόληση με τη διατήρηση και την υποστήριξη μιας ισχυρής, διαφοροποιημένης και ανταγωνιστικής βιομηχανικής βάσης στην Ευρώπη, που θα προσφέρει καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας ενώ θα είναι μικρότερης έντασης άνθρακα.

«Η ευρωπαϊκή βιομηχανία βρίσκεται σε καλή κατάσταση και είναι έτοιμη να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό.» Αυτό ήταν το βασικό συμπέρασμα κατά την παρουσίαση της έκθεσης βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας της Επιτροπής τον Οκτώβριο του 2011.

Η βιομηχανική παραγωγή σημείωσε πτώση 23% ως συνέπεια της χρηματοοικονομικής κρίσης του 2008, ωστόσο η βιομηχανική παραγωγή ανέκαμψε ταχύτερα απ' ό,τι αναμενόταν. Η βιομηχανική παραγωγή είναι σήμερα κατά 14% περίπου υψηλότερη από το χαμηλότερο σημείο της στις αρχές του 2009, αλλά εξακολουθεί να υπολείπεται κατά 9% του ανώτατου σημείου της στις αρχές του 2008 (βλ. πίνακα) και οι θέσεις εργασίας στη βιομηχανία και τις υπηρεσίες που συνδέονται με τη βιομηχανία υπολείπονται κατά 11% της κορυφής του 2008.

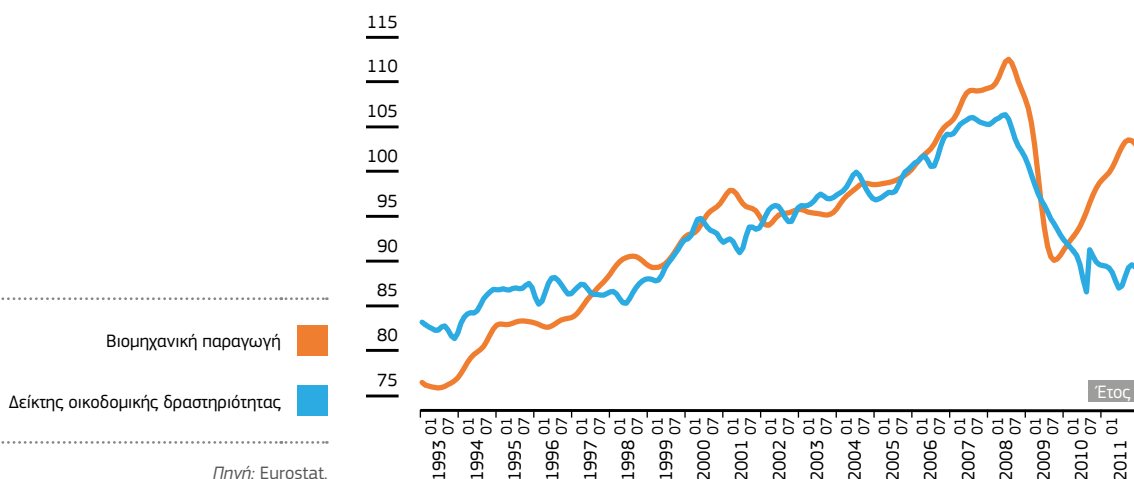
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

Την 1η Ιουλίου 2011 η Επιτροπή εγκαινίασε το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ενεργειακής Απόδοσης (EEE-F) το οποίο θα διαθέσει 146 εκατομμύρια ευρώ περίπου για έναν νέο χρηματοοικονομικό μηχανισμό που θα απευθύνεται ειδικά στα έργα ενεργειακής απόδοσης και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας⁽²⁶⁾.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΕΕ-27 ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1993-2011 (ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΤΑΣΗ)

Οι δείκτες παραγωγής αντανακλούν την τάση απόκλισης μεταξύ της βιομηχανικής παραγωγής και της οικοδομικής δραστηριότητας κατά την περασμένη δεκαετία

Δείκτης (2005 = 100)

Τα κύρια αποτελέσματα των εκθέσεων ανταγωνιστικότητας

- ▶ Παραγωγικότητα εργασίας: Το ποσοστό παραγωγικότητας είναι μεγαλύτερο από το μέσο όρο της ΕΕ στην Ιρλανδία, τις Κάτω Χώρες, την Αυστρία, τη Φινλανδία, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και τη Σουηδία, και χαμηλότερο από το μέσο όρο στη Σλοβακία, την Πολωνία, τη Σλοβενία, την Κύπρο, την Ουγγαρία, την Τσεχική Δημοκρατία, την Πορτογαλία, την Εσθονία, τη Λιθουανία, τη Ρουμανία, τη Λετονία και τη Βουλγαρία.
- ▶ Η ΕΕ έχει λιγότερες νέες καινοτόμους εταιρείες: Οι εταιρείες της ΕΕ έχουν χαμηλότερες επιδόσεις από τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία όσον αφορά τις εφαρμογές και την εμπορική αξιοποίηση της έρευνας και της καινοτομίας. Το ποσοστό των καινοτόμων εταιρειών επί του συνόλου των εταιρειών είναι ιδιαίτερα υψηλό στο Λουξεμβούργο, τη Γερμανία, το Βέλγιο και την Πορτογαλία, αλλά είναι χαμηλό στην Ουγγαρία, την Πολωνία, τη Λετονία και τη Λιθουανία.
- ▶ Η βιομηχανία συνδέεται όλο και περισσότερο με τις υπηρεσίες: Συγκεκριμένα, οι επιχειρηματικές υπηρεσίες έντασης γνώσης χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο ως άμεσες και έμμεσες εισροές από τη βιομηχανία και αντιπροσωπεύουν έως και το 9% των εξαγωγών της ΕΕ-12 και το 18% των εξαγωγών της ΕΕ-15.
- ▶ Η βιομηχανία της ΕΕ βελτιώνει την αποδοτικότητα των πρώτων υλών: χρησιμοποιεί όλο και περισσότερο ανακυκλωμένα υλικά και καινοτόμα υλικά υποκατάστασης, αλλά η προσβασιμότητα και η οικονομική δυνατότητα απόκτησης των μη ενεργειακών πρώτων υλών έχουν ζωτική σημασία για την ανταγωνιστικότητα πολλών μεταποιητικών βιομηχανιών υψηλής έντασης πρώτων υλών στην ΕΕ.
- ▶ Βιομηχανική αποδοτικότητα: Η ΕΕ είναι πρωτοπόρος σε πολλούς τομείς, όπου γενικά προπορεύεται των ΗΠΑ και καλύπτει τη διαφορά με την Ιαπωνία. Εντούτοις, υπάρχουν σημαντικές διαφορές ως προς τις επιδόσεις μεταξύ κρατών μελών και βιομηχανικών τομέων στην ΕΕ.
- ▶ Φιλικότητα των κρατικών ρυθμίσεων προς τις επιχειρήσεις: Στην ομάδα των χωρών που οι κανόνες είναι λιγότερο επαχθείς για τις εταιρείες περιλαμβάνονται το Λουξεμβούργο, η Φινλανδία, η Εσθονία, η Κύπρος, η Δανία και η Σουηδία. Αντιθέτως, τα περισσότερα παράπονα από εταιρείες καταγράφονται στο Βέλγιο, την Πορτογαλία, την Ελλάδα, την Ουγγαρία και την Ιταλία.

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία χρειάζεται πρόσβαση σε ζωτικής σημασίας πρώτες ύλες

Στις αγορές όλων βασικών προϊόντων παρατηρείται μεγάλη αστάθεια τιμών τη στιγμή κατά την οποία η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την αποτελεσματική και ασφαλή πρόσβαση στις πρώτες ύλες. Οι πρώτες ύλες είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομία της ΕΕ και ιδιαίτερα σημαντικές για την ανάπτυξη σύγχρονων τεχνολογιών που σέβονται το περιβάλλον, όπως είναι τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα και τα φωτοβολταϊκά. Αυτές οι διακυμάνσεις των τιμών, οι οποίες είναι συχνά αποτέλεσμα προστατευτικών μέτρων, αυξάνουν τον πληθωρισμό και προκαλούν στρεβλώσεις στις αγορές πρώτων υλών σε παγκόσμιο επίπεδο. Γεγονός το οποίο στη συνέχεια επιδρά αρνητικά σε διάφορους τομείς της ευρωπαϊκής οικονομίας από τη γεωργία έως την αυτοκινητοβιομηχανία. Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών στον τομέα των πρώτων υλών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε μια ολοκληρωμένη στρατηγική πρόταση τον Φεβρουάριο του 2011⁽²⁹⁾. Η Επιτροπή προτείνει ενέργειες για τη βελτίωση της νομοθετικής ρύθμισης, της λειτουργίας και της διαφάνειας των χρηματοοικονομικών αγορών και των αγορών βασικών προϊόντων.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Κοινά πρότυπα για να δοθεί ώθηση στην ανταγωνιστικότητα

Πολύ σημαντικός παράγοντας για την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης είναι η ταχύτερη ανάπτυξη κοινών βιομηχανικών προτύπων που θα έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση του κόστους και θα δημιουργήσουν οφέλη τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους καταναλωτές. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός η Επιτροπή πρότεινε μια σειρά νομοθετικών και μη νομοθετικών μέτρων για την ταχύτερη ανάπτυξη περισσότερων προτύπων⁽³⁰⁾.

Τα σημαντικότερα στοιχεία της πρότασης της Επιτροπής είναι τα ακόλουθα:

- ▶ η Ευρώπη θα πιέσει για περισσότερα διεθνή πρότυπα σε εκείνους τους τομείς της οικονομίας στους οποίους είναι πρωτοπόρος σε παγκόσμιο επίπεδο·
- ▶ πρέπει να αναπτυχθούν περισσότερα ευρωπαϊκά πρότυπα για τις υπηρεσίες προσανατολισμένα στην αγορά, τα οποία θα δώσουν στις εταιρείες εμπορικά πλεονεκτήματα·
- ▶ πρέπει να προταθεί ένας εύκολος και γρήγορος τρόπος για την αναγνώριση των όλο και σημαντικότερων προτύπων ΤΠΕ·
- ▶ η Επιτροπή θα ενισχύσει τη συνεργασία της με τους κορυφαίους οργανισμούς τυποποίησης στην Ευρώπη (δηλαδή CEN, Cenelec και ETSI), ώστε να είναι τα πρότυπά τους διαθέσιμα πιο γρήγορα·
- ▶ τα ευρωπαϊκά πρότυπα θα καταρτίζονται με τη βοήθεια οργανώσεων που εκπροσωπούν εκείνους που πλήττονται περισσότερο ή ενδιαφέρονται περισσότερο —καταναλωτές, μικρές επιχειρήσεις, περιβαλλοντικές και κοινωνικές οργανώσεις.

Το νέο πρότυπο για έναν κοινό φορτιστή για όλα τα μοντέλα κινητών τηλεφώνων είναι το τέλειο παράδειγμα της πολύ μεγάλης αξίας των ευρωπαϊκών προτύπων στην καθημερινή μας ζωή (βλ. κεφάλαιο 3).

Ο αντιπρόεδρος της Επιτροπής, αρμόδιος για θέματα Βιομηχανίας και Επιχειρηματικότητας, Antonio Tajani με μινιατούρα του ευρωπαϊκού δορυφόρου Envisat.

Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΦΠΑ ΠΟΥ ΘΑ ΔΩΣΕΙ ΩΘΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΩ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η Επιτροπή στις 6 Δεκεμβρίου εξέδωσε ανακοίνωση⁽³¹⁾ σχετικά με το μέλλον του ΦΠΑ στην οποία προσδιορίζονται τα κύρια χαρακτηριστικά που πρέπει να διέπουν το νέο καθεστώς ΦΠΑ και η ιεράρχηση των ενεργειών που απαιτούνται για τη δημιουργία ενός απλούστερου, αποτελεσματικότερου και ισχυρότερου συστήματος ΦΠΑ στην ΕΕ.

Τρεις πρωταρχικοί στόχοι διαμορφώνουν το όραμα για το νέο σύστημα ΦΠΑ· πρώτον, το σύστημα του ΦΠΑ πρέπει να είναι λειτουργικότερο για τις επιχειρήσεις· δεύτερον, ο ΦΠΑ πρέπει να συμβάλλει αποτελεσματικότερα στις προσπάθειες για δημοσιονομική εξυγίανση των κρατών μελών και για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη· τρίτον, πρέπει να δοθεί τέλος στις τεράστιες απώλειες εσόδων που οφείλονται στη μη απόδοση του ΦΠΑ και σε απάτες.

Η περιφερειακή πολιτική είναι σημαντική για την ανταγωνιστικότητα και την αναβάθμιση. Ο Επίτροπος Περιφερειακής Πολιτικής Johannes Hahn στην Ιταλία.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο ΝΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΒΡΑΒΕΙΟΥ «REGIOSTARS 2011» ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ — ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ»

Διαχείριση συστημάτων για καινοτόμες πλατφόρμες (SLIM): Το έργο SLIM προωθούσε την ανάπτυξη συνεργατικών σχηματισμών μέσω της διασύνδεσης των ιδίων μεταξύ τους, αλλά και με πανεπιστήμια και περιφερειακές αρχές με στόχο να δοθούν κίνητρα για καινοτομία στις εταιρείες που συμμετείχαν. Υλοποιήθηκε στις περιφέρειες Dalarna, Gävleborg και Värmland στη βόρεια και κεντρική Σουηδία. Οι εταιρείες ενθαρρύνθηκαν να εντατικοποιήσουν και να διευρύνουν τη διαδικτύωσή τους με σκοπό να αναπτύξουν νέα προϊόντα και υπηρεσίες και να αυξήσουν την απασχόληση. Η έρευνα σχετικά με τις επιδόσεις των εταιρειών και η κοινοποίηση των αποτελεσμάτων αποτελούσε σημαντικό στοιχείο του έργου.

Κοινή ενοποιημένη βάση φορολογίας εταιρειών (ΚΕΒΦΕ) — περιορισμός του κόστους — προώθηση της ανταγωνιστικότητας

Οι φορολογικές δαπάνες που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις όταν δραστηριοποιούνται εκτός των συνόρων της χώρας στην Ευρώπη, μεταξύ άλλων και η συναλλαγή με 27 διαφορετικά φορολογικά συστήματα, είναι πολύ σημαντικές. Από τα τρέχοντα στοιχεία, το κόστος συμμόρφωσης υπολογίζεται σε 2% έως 4% των εσόδων από τον εταιρικό φόρο εισοδήματος. Επιπλέον, οι δαπάνες αυτές επιβαρύνουν ιδιαίτερα τις ΜΜΕ αποτρέποντας τες από τη δραστηριοποίηση εκτός των συνόρων της χώρας τους. Είναι σαφές ότι υπάρχει ανάγκη για τη δημιουργία ενός κοινού συστήματος που θα αντιμετωπίζει το σημαντικό αυτό ζήτημα.

Κατά τη διάρκεια του 2011 η Επιτροπή κατέθεσε τις πολυαναμενόμενες προτάσεις της⁽³²⁾ για τη δημιουργία μιας κοινής δέσμης κανόνων στην ΕΕ σχετικά με τον υπολογισμό της βάσης φορολογίας των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην εσωτερική αγορά. Σκοπός του νέου αυτού συστήματος είναι να κάνει πιο εύκολη τη ζωή για τις εταιρείες περιορίζοντας το κόστος συμμόρφωσης και αξιοποιώντας τις οικονομίες κλίμακας της εσωτερικής αγοράς της Ευρώπης για την ανάπτυξη και τις θέσεις εργασίας. Αντίθετα απ' ό,τι συζητήθηκε, η πρόταση δεν αφορά κατά κανένα τρόπο την εναρμόνιση των φορολογικών συντελεστών —τα κράτη μέλη θα εξακολουθήσουν να καθορίζουν τους φορολογικούς συντελεστές για τις εταιρείες.

Η ΚΕΒΦΕ προτείνει για πρώτη φορά μια κοινή για την ΕΕ δέσμη κανόνων για τον υπολογισμό της βάσης φορολογίας των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην εσωτερική αγορά. Οι εταιρείες που θα αποφασίσουν να ενταχθούν στο σύστημα θα υπολογίζουν τα φορολογητέα κέρδη τους σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς. Το σύστημα αυτό θα είναι προαιρετικό: θα εναπόκειται στις εταιρείες να αποφασίσουν εάν θα ενταχθούν στο σύστημα αυτό ή όχι. Επίσης, μια εταιρεία που έχει διασυνδεδεμένες δραστηριότητες θα έχει τη δυνατότητα να καταθέτει μία ενοποιημένη φορολογική δήλωση σε μία διοικητική αρχή για το σύνολο των δραστηριοτήτων της στην ΕΕ.

Η πολιτική για τη συνοχή/περιφερειακή πολιτική της ΕΕ συμβάλλει στη μεγαλύτερη ανάπτυξη και την τόνωση της αλληλεγγύης στις περιφέρειες

Η πολιτική για τη συνοχή αποτελεί ένα διαρθρωτικό μεσο/μακροπρόθεσμο μέσο πολιτικής για την ανάπτυξη της οικονομίας στις περιφέρειες. Πρόκειται για μια πολιτική αλληλεγγύης που αμβλύνει τις διαφορές μεταξύ των περιφερειών και επικεντρώνει τη χρηματοδότηση στις φτωχότερες περιφέρειες ώστε να μπορέσουν να καλύψουν τη διαφορά. Ως πολιτική επενδύσεων και αλληλεγγύης, επενδύοντας ιδίως, αλλά όχι αποκλειστικά, στις φτωχότερες περιφέρειες, βελτιώνει τις συνολικές προοπτικές ανάπτυξης και απασχόλησης σε όλη την Ένωση.

Η πολιτική για τη συνοχή αποτελεί την κύρια πηγή επενδύσεων της ΕΕ για τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και συμβάλλει αποφασιστικά στην ανάπτυξη και την ευημερία. Μέσω της ισχυρής αρχής της εταιρικής σχέσης και του αποκεντρωμένου συστήματος υλοποίησης η πολιτική για τη συνοχή διαθέτει μεγάλες δυνατότητες προώθησης της ενσωμάτωσης της στρατηγικής στις αποφάσεις για την χάραξη της πολιτικής και τη χρηματοδότηση σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Επιδιώκοντας τη συμμετοχή όλων των περιφερειών η πολιτική συμβάλλει στην κινητοποίηση των περιφερειακών και τοπικών συντελεστών, επιτυγχάνοντας με τον τρόπο αυτό την οικειοποίηση των στόχων και των προτεραιοτήτων της ΕΕ από ένα ευρύτερο φάσμα πληθυσμού, γεγονός που αποτελεί προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση.

Ανοιχτή και δίκαιη εσωτερική αγορά

Η ενιαία αγορά παραμένει ο πυρήνας και η βασική κινητήρια δύναμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η περαιτέρω ανάπτυξή της είναι ζωτικής σημασίας τόσο για την αντιμετώπιση της τρέχουσας οικονομικής κρίσης όσο και για την προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Το αναπτυξιακό της δυναμικό δεν έχει αξιοποιηθεί ακόμη πλήρως, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί από τη δημιουργία της το 1992.

Η Πράξη για την Ενιαία Αγορά

Η ενιαία αγορά πρέπει να προχωρήσει ακόμη περισσότερο και να θέσει τα θεμέλια για μια νέα ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και με σεβασμό στο περιβάλλον και η Πράξη για την Ενιαία Αγορά⁽³³⁾, που εγκρίθηκε από την Επιτροπή τον Απρίλιο, περιλαμβάνει δώδεκα βασικούς τομείς για την αναζωογόνηση και την ανανέωση της ενιαίας αγοράς.

© Simon Smith/Vetta/Getty Images

Η ενιαία αγορά σε δράση.

Στις δώδεκα αυτές δράσεις για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την κοινωνική πρόοδο περιλαμβάνεται η κινητικότητα των εργαζομένων, η χρηματοδότηση των ΜΜΕ, η προστασία των καταναλωτών, καθώς και το ψηφιακό περιεχόμενο, η φορολογία και τα διευρωπαϊκά δίκτυα. Ο σκοπός είναι να διευκολυνθεί η ζωή όλων των παραγόντων της αγοράς: των επιχειρήσεων, των καταναλωτών και των εργαζομένων. Η Επιτροπή έχει προτείνει να θεσπίσει η Ένωση μια βασική δράση για καθεμία από τις δώδεκα έως το τέλος του 2012. Η Πράξη για την Ενιαία Αγορά έχει επικυρωθεί ρητά από το Συμβούλιο⁽³⁴⁾, το οποίο στα συμπεράσματά του υποστηρίζει τις δώδεκα δράσεις προτεραιότητας που πρότείνει η Επιτροπή και έχει δεσμευτεί για την έγκρισή τους έως το τέλος του 2012. Η Επιτροπή θα αναλάβει παράλληλα πρωτοβουλίες πολιτικής που επίσης καθορίζονται στην Πράξη για την Ενιαία Αγορά. Πρώτη προτεραιότητα, παρ' όλα αυτά, θα είναι η υλοποίηση των δώδεκα βασικών δράσεων έως το τέλος του 2012.

Οι κύριες προτάσεις που αναφέρονται στην Πράξη για την Ενιαία Αγορά περιγράφονται στο παρόν κεφάλαιο. Ο πίνακας που ακολουθεί προσφέρει μια γενική εικόνα των βασικών δράσεων.

Βασικές δράσεις	Ημερομηνία	Στόχος
Νομοθεσία για την τροποποίηση της οδηγίας σχετικά με τη φορολογία των ενεργειακών προϊόντων	13 Απριλίου 2011	Στόχος των νέων κανόνων είναι η αναδιάρθρωση του τρόπου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων, η άρση των σημερινών ανισοτήτων και ο συνυπολογισμός των εκπομπών CO ₂ στο ενεργειακό περιεχόμενο.
Νομοθεσία για τη θέσπιση ενιαίου καθεστώτος προστασίας των ευρεσιτεχνιών στην ΕΕ	13 Απριλίου 2011	Μόλις εκδοθεί, οι κάτοχοι ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας θα μπορούν να υποβάλουν αίτηση στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας για να περιληφθούν στο ενιαίο καθεστώς προστασίας των ευρεσιτεχνιών στο έδαφος των 25 κρατών μελών. Με τον τρόπο αυτό το κόστος των ευρεσιτεχνιών στην Ευρώπη θα μειωθεί δραστικά έως και κατά 80%.
Αναθεώρηση της νομοθεσίας για ένα ευρωπαϊκό σύστημα προτύπων	1η Ιουνίου 2011	Για την ενίσχυση του συστήματος καθορισμού προτύπων στην Ευρώπη και την εφαρμογή των δεσμεύσεων που απορρέουν από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».
Κατευθυντήριες γραμμές ΔΕΔ + Νομοθεσία για την ενεργειακή υποδομή	19 Οκτωβρίου 2011	Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε την πρότασή της για έναν κανονισμό σχετικά με τις «Κατευθυντήριες γραμμές για τη διευρωπαϊκή ενεργειακή υποδομή». Σκοπός της πρότασης αυτής είναι να εξασφαλίσει ότι τα στρατηγικά ενεργειακά δίκτυα και οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης θα ολοκληρωθούν έως το 2020. Η Επιτροπή ενέκρινε μια δέσμη μέτρων για μια νέα πολιτική υποδομής μεταφορών. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν μια πρόταση για την αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών ΔΕΔ-Μ και μία πρόταση για ένα χρηματοδοτικό μέσο για τη διασύνδεση της Ευρώπης .
Δέσμη μέτρων για την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και των υπεύθυνων επιχειρήσεων	25 Οκτωβρίου 2011	Το σχέδιο δράσης σχετικά με την πρωτοβουλία για την κοινωνική επιχειρηματικότητα θα βοηθήσει αυτόν τον αναδυόμενο τομέα να αξιοποιήσει πλήρως το ανεκμετάλλευτο δυναμικό του. Η πρωτοβουλία αυτή συμπληρώνεται από μια φιλόδοξη στρατηγική για την εταιρική κοινωνική ευθύνη που αποσκοπεί στην αύξηση, αφενός, της αξιοπιστίας των επιχειρήσεων και της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και, αφετέρου, της συμβολής των επιχειρήσεων στην ευημερία της κοινωνίας.
Νέα μέτρα για την προώθηση της χρηματοδότησης των κοινωνικών επιχειρήσεων	7 Δεκεμβρίου 2011	Πρόκειται να εισαχθεί το νέο σήμα «Ευρωπαϊκά Ταμεία Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας» ώστε οι επενδυτές να μπορούν εύκολα να εντοπίζουν τα ταμεία επενδύσεων που επικεντρώνονται στις επενδύσεις σε ευρωπαϊκές κοινωνικές επιχειρήσεις.
Απλούστευση της οδηγίας για τα λογιστικά πρότυπα	25 Οκτωβρίου 2011	Με την πρότασή της σχετικά με την τροποποίηση των λογιστικών οδηγιών, η Επιτροπή αποσκοπεί στη μείωση του διοικητικού φόρτου που βαρύνει τις μικρές επιχειρήσεις. Η απλούστευση της κατάρτισης οικονομικών καταστάσεων θα τις καθιστούσε επίσης περισσότερο συγκρίσιμες, σαφείς και εύληπτες. Οι δυνητικές εξοικονομήσεις των ΜΜΕ υπολογίζονται σε 1,7 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως.
Νομοθεσία για την εναλλακτική επίλυση διαφορών	29 Νοεμβρίου 2011	Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε νομοθετικές προτάσεις με σκοπό να εξασφαλίσει ότι όλοι οι καταναλωτές της ΕΕ μπορούν να επιλύσουν τα προβλήματά τους με απλό, γρήγορο και ανέξοδο τρόπο, χωρίς να φτάσουν στο Δικαστήριο. Για τους καταναλωτές που ψωνίζουν διαδικτυακά από άλλη χώρα της ΕΕ, η Επιτροπή επιθυμεί να δημιουργήσει μια ενιαία διαδικτυακή πλατφόρμα σε επίπεδο ΕΕ, η οποία θα προσφέρει στους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις ένα ενιαίο σημείο εισόδου για την επίλυση των συμβατικών διαφορών.
Νομοθετική πρωτοβουλία για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε επιχειρηματικά κεφάλαια σε όλη την Ευρώπη	7 Δεκεμβρίου 2011	Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε μια στρατηγική για την προώθηση της καλύτερης πρόσβασης στη χρηματοδότηση για τις ΜΜΕ με ένα σχέδιο δράσης για την ΕΕ το οποίο περιλαμβάνει την αύξηση της χρηματοδοτικής στήριξης από τον προϋπολογισμό της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, καθώς και μια πρόταση κανονισμού σχετικά με τον καθορισμό ενιαίων κανόνων για την εμπορική προώθηση των ταμείων επιχειρηματικών κεφαλαίων.
Εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων	19 Δεκεμβρίου 2011	Απλούστευση των κανόνων για την κινητικότητα των επαγγελματιών στην ΕΕ χάρη σε μια ευρωπαϊκή επαγγελματική ταυτότητα η οποία θα επιτρέπει την ευκολότερη και ταχύτερη αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, για όλους τους ενδιαφερόμενους επαγγελματικούς κλάδους. Η πρόταση αυτή θα αποσαφηνίσει, επίσης, το πλαίσιο για τους καταναλωτές, δεδομένου ότι καλεί τα κράτη μέλη να επανεξετάσουν το πεδίο των νομοθετικών κατοχυρωμένων επαγγελμάτων τους και ότι ανταποκρίνεται στις ανησυχίες του κοινού σχετικά με τις γλωσσικές δεξιότητες και την έλλειψη αποτελεσματικών συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης όσον αφορά επαγγελματικά παραπτώματα, ιδίως στον τομέα της υγείας.
Αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις	20 Δεκεμβρίου 2011	Η αναθεώρηση των οδηγιών σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις εντάσσεται σε ένα συνολικό πρόγραμμα με σκοπό τον ριζικό εκσυγχρονισμό των δημόσιων προμηθειών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει επίσης μια οδηγία για τις συμβάσεις παραχώρησης.
Νομοθεσία για την ηλεκτρονική επαλήθευση ταυτότητας και αναθεώρηση της οδηγίας για την ηλεκτρονική υπογραφή	2012	Η Ευρώπη χρειάζεται μια νομοθεσία που να διασφαλίζει την αμοιβαία αναγνώριση της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και της επαλήθευσης ταυτότητας σε ολόκληρο το έδαφος της και αναθεώρηση της οδηγίας για την ηλεκτρονική υπογραφή για να είναι δυνατή η ασφαλής και απρόσκοπτη ηλεκτρονική αλληλεπίδραση.
Νομοθεσία σχετικά με την οδηγία για τους αποσπασμένους εργαζομένους και αποσαφήνιση του τρόπου άσκησης των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων	2012	Στόχος είναι η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής εξασφαλίζοντας την αποσαφήνιση του τρόπου άσκησης των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων και του νομικού πλαισίου για τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος. Αυτό θα επιτευχθεί αποσαφηνίζοντας τους κανόνες για τους εργαζομένους που είναι αποσπασμένοι σε άλλο κράτος μέλος, αναγνωρίζοντας την αξία των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος και ευρύτερα την έννοια της δημόσιας υπηρεσίας στη νομοθεσία της ΕΕ.

Φόρουμ για την ενιαία αγορά

Το πρώτο φόρουμ για την ενιαία αγορά πραγματοποιήθηκε στην Κρακοβία της Πολωνίας τον Οκτώβριο. Στο φόρουμ αυτό συναντήθηκαν 1 200 πολίτες, επιχειρήσεις, καταναλωτές, εκπρόσωποι κρατών μελών (και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο), εθνικά κοινοβούλια, ενδιαφερόμενα μέρη, δημοσιογράφοι και ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να ανταλλάξουν τις εμπειρίες και τις ιδέες τους σχετικά με τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/internal_market/top_layer/simfo_2011/index_en.htm.

Οι εργασίες του φόρουμ της Κρακοβίας άρχισαν τη Δευτέρα 3 Οκτωβρίου με την ανακοίνωση των πέντε αληθινών ιστοριών πολιτών και επιχειρήσεων που βραβεύτηκαν. Οι ιστορίες αυτές επιλέχθηκαν στο πλαίσιο διαγωνισμού που διοργανώθηκε σε όλη την ΕΕ με τίτλο «Πείτε μας τη δική σας ιστορία», με σκοπό την προβολή των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι πολίτες και οι επιχειρήσεις στην ενιαία αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ενίσχυση της διαφάνειας στην ενιαία αγορά

Οι αλλαγές στην υφιστάμενη οδηγία για τη διαφάνεια προτάθηκαν στις 25 Οκτωβρίου του 2010⁽³⁵⁾. Η οδηγία αυτή περιέχει ένα κενό όσον αφορά την κοινοποίηση: συμμετοχές συγκεκριμένων τύπων χρηματοπιστωτικών μέσων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την απόκτηση οικονομικού συμφέροντος σε εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρείες, χωρίς την πραγματική απόκτηση μετοχών, δεν καλύπτονται επί του παρόντος από τους κανόνες κοινολόγησης της οδηγίας. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μυστική δημιουργία συμμετοχών σε εισηγμένες εταιρείες. Έχουν αναφερθεί πολλά παραδείγματα τέτοιου είδους συμπεριφοράς, όπως η πρόσφατη υπόθεση LVMH/Hermès. Η εταιρεία Louis Vuitton Moët Hennessy (LVMH) ανακοίνωσε τον Οκτώβριο του 2010 ότι είχε αποκτήσει συμμετοχή 17,1% στην εταιρεία Hermès International με ενδεικτική έκπτωση 50% χρησιμοποιώντας ανταλλαγές αποδόσεων μετοχών με διακανονισμό τοις μετρητοίς, χωρίς προηγούμενη κοινολόγηση των συμμετοχών της για αυτά τα μέσα. Κατά συνέπεια, η εταιρεία LVMH απέκτησε σημαντικό συμφέρον στην εταιρεία Hermès χωρίς η εταιρεία Hermès και η αγορά να το γνωρίζουν. Το γεγονός αυτό δημιούργησε μια ασυμμετρία όσον αφορά την πληροφόρηση, με πιθανή εσφαλμένη διαμόρφωση τιμών στην αγορά των υποκείμενων μετοχών της Hermès.

Η οικονομική ανάκαμψη ενισχύεται από τις μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις

Στην έκθεση επιδόσεων των ΜΜΕ για το 2010, που δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο του 2011, σημειώνεται ότι οι ΜΜΕ βρίσκονται σε διαδικασία ανάκαμψης μετά την ύφεση της περιόδου 2008/2009. Ο αριθμός των ΜΜΕ στην ΕΕ παρέμεινε στα επίπεδα του 2009, δηλαδή συνολικά σε 20,8 εκατομμύρια. Η συνδυασμένη ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (ΑΠΑ) των ΜΜΕ αυξήθηκε κατά 3,4% το 2010 (συν την εκτιμώμενη αύξηση κατά 3,7% το 2011) μετά τη μείωση κατά 6,4% που είχε σημειωθεί το 2009. Ως εκ τούτου, η πτωτική τάση του αριθμού των υπαλλήλων που είχε ξεκινήσει το 2009 (-2,7%) μειώθηκε το 2010 στο -0,9%.

Τον Φεβρουάριο του 2011, η Επιτροπή υπέβαλε την αναθεωρημένη νομοθετική πράξη για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (Small Business Act — SBA)⁽³⁶⁾, βάσει των τελευταίων οικονομικών εξελίξεων, με σκοπό την ευθυγράμμιση της με τις προτεραιότητες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και τη διαρκή βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος για ΜΜΕ. Στο έγγραφο αυτό προτείνονται περαιτέρω ενέργειες σε διάφορους τομείς προτεραιότητας: καλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση για επενδύσεις και ανάπτυξη, έξυπνη νομοθεσία για να δοθεί η δυνατότητα στις ΜΜΕ να επικεντρωθούν στην κύρια δραστηριότητά τους, πλήρης αξιοποίηση της ενιαίας αγοράς και παροχή βοήθειας στις ΜΜΕ για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και της κλιματικής αλλαγής.

Πρόδος που σημειώθηκε το 2011:

- ▶ Στο πλαίσιο της SBA χρηματοδοτήθηκαν περισσότερες από 110 000 ΜΜΕ έως τώρα και μέχρι το τέλος του 2012 προβλέπεται να ωφεληθούν 200 000 επιχειρήσεις από τις ειδικές για τις ΜΜΕ τραπεζικές εγγυήσεις δανείων και τα προγράμματα επιχειρηματικών κεφαλαίων.
- ▶ Τον Μάιο του 2011 εγκαινιάστηκε ένα νέο δίκτυο απεσταλμένων των ΜΜΕ από τα κράτη μέλη. Οι εκπρόσωποι αυτοί θα ελέγχουν τη σωστή εφαρμογή της νέας νομοθεσίας της ΕΕ για τις ΜΜΕ και θα εξασφαλίζουν ότι οι πολιτικές σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο είναι φιλικές για τις επιχειρήσεις. Η απλούστευση των λογιστικών κανόνων για τις ΜΜΕ αποτελεί επίσης μέρος του προγράμματος για τη μείωση του διοικητικού φόρτου και του κόστους. Για τον λόγο αυτό, πρωταρχικός στόχος της πρότασης της Επιτροπής είναι η απλούστευση της προετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων για τις μικρές εταιρείες.

© iStockphoto.com/Κγυμ Oh

Η Ένωση στηρίζει
την επιχειρηματικότητα και
την ανταγωνιστικότητα
των ΜΜΕ.

ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΜΜΕ 2011

Η Επιτροπή ήταν ο συντονιστής της εβδομάδας ΜΜΕ από τις 3 έως τις 9 Οκτωβρίου με σκοπό την προώθηση των ΜΜΕ και της επιχειρηματικότητας. Σε όλη την Ένωση πραγματοποιήθηκαν περισσότερες από 1 250 εκδηλώσεις.

Ενίσχυση των επιχειρηματικών κεφαλαίων για τις μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις στην Ευρώπη

Τα επιχειρηματικά κεφάλαια αποτελούν σημαντική πηγή χρηματοδότησης για τις καινοτόμες μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις (ΜΜΕ), ιδίως για όσες βρίσκονται στο ξεκίνημα των δραστηριοτήτων τους. Παρά το όφελος της συνεισφοράς χρηματοδότησης ίδιων κεφαλαίων στις εταιρείες, τα ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων δεν αξιοποιήθηκαν όσο έπρεπε και η διασυννοιακή δραστηριότητα στον τομέα αυτόν είναι χαμηλή. Το αποτέλεσμα ήταν να συνεχιστεί η εξάρτηση των νέων και καινοτόμων εταιρειών από τα βραχυπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια. Ωστόσο, στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης αποδεικνύεται ότι δεν είναι εύκολη η έγκριση τέτοιου είδους δανείων. Για την αποκατάσταση του προβλήματος αυτού η Επιτροπή πρότεινε έναν κανονισμό σχετικά με τον καθορισμό ενιαίων κανόνων για την εμπορική προώθηση των ταμείων επιχειρηματικών κεφαλαίων. Η προσέγγιση αυτή είναι απλή: εφόσον πληρούνται οι ενιαίες προϋποθέσεις που καθορίζονται στην πρόταση, όλοι οι διαχειριστές ταμείων επιχειρηματικών κεφαλαίων μπορούν να αντλούν κεφάλαιο με τον χαρακτηρισμό «Ευρωπαϊκό Ταμείο Επιχειρηματικού Κεφαλαίου» σε όλη την ΕΕ. Με την εισαγωγή ενός ενιαίου εγχειριδίου κανόνων, τα ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων θα γίνουν μεγαλύτερα και με πιο διαφοροποιημένες επενδύσεις, ενώ οι ΜΜΕ θα αποκτήσουν μεγαλύτερο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην παγκόσμια αγορά.

Κατά τον πρώτο πλήρη χρόνο λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Μικροχρηματοδοτήσεων Progress για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη 14 πάροχοι μικροχρηματοδότησης προσέφεραν μικροδάνεια με την υποστήριξη του μηχανισμού. Κατά τα επόμενα οκτώ χρόνια προβλέπεται ότι ο συνολικός όγκος των μικροδανείων θα ανέλθει στα 500 εκατομμύρια ευρώ σε όλη την Ένωση.

Στις αρχές Δεκεμβρίου η Επιτροπή πρότεινε επιπλέον στήριξη για τις μικρές εταιρείες μέσω των διαρθρωτικών ταμείων. Το μέτρο αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία σε μια εποχή κατά την οποία δεν προσφέρονται εύκολα πιστώσεις στις επιχειρήσεις. Έως 5 δισεκατομμύρια ευρώ μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μοχλός για την άντληση πρόσθετης χρηματοδότησης από τον ιδιωτικό τομέα⁽³⁷⁾.

Υποστήριξη των ΜΜΕ για την περίοδο έως το 2020

Η προώθηση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και η ενθάρρυνση της επιχειρηματικής νοοτροπίας, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων ήταν οι κύριοι στόχοι του νέου προγράμματος χρηματοοικονομικής υποστήριξης που κατέθεσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα τέλη του 2011⁽³⁸⁾.

Με προϋπολογισμό 2,5 δισεκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2014–2020, το πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και των ΜΜΕ απευθύνεται ιδιαίτερα στους επιχειρηματίες, κυρίως των ΜΜΕ, τους πολίτες που θέλουν να ακολουθήσουν την αυτοαπασχόληση και τις αρχές των κρατών μελών, οι οποίες θα υποστηριχθούν καλύτερα στην προσπάθειά τους να εκπαιδευτούν και να εφαρμόσουν αποτελεσματικές μεταρρυθμίσεις στην πολιτική τους.

Προτάσεις για την υποστήριξη των ΜΜΕ σε αγορές εκτός της ΕΕ

Αυτή τη στιγμή μόνο το 13% των ΜΜΕ της ΕΕ δραστηριοποιούνται σε διεθνές επίπεδο εκτός των συνόρων της ΕΕ μέσω του εμπορίου, των επενδύσεων, της ανάθεσης υπηρεσιών σε εξωτερικούς φορείς ή άλλων μορφών συνεργασίας με ξένους εταί-

ρους. Οι επιχειρήσεις της ΕΕ στις αγορές εκτός της ΕΕ αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις, από την πρόσβαση σε βασικές πληροφορίες για την αγορά έως πολύ ειδικά θέματα όπως η προσαρμογή σε νέους τεχνικούς κανονισμούς και πρότυπα, η διαχείριση της μεταφοράς τεχνολογίας και η προστασία των δικαιωμάτων τους όσον αφορά τη διανοητική ιδιοκτησία. Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών η Επιτροπή εκπόνησε προτάσεις⁽³⁹⁾ στο τέλος του 2011 με σκοπό τη δημιουργία μια νέας εταιρικής σχέσης ΜΜΕ και επιχειρήσεων σε όλον τον κόσμο, «Μικρή επιχείρηση, μεγάλος κόσμος».

Η καταπολέμηση των συμπράξεων (καρτέλ) και άλλων πρακτικών που πλήττουν τον ανταγωνισμό στην ενιαία αγορά

Το 2011 η Επιτροπή συνέχισε την πολιτική της για την καταπολέμηση της αντιανταγωνιστικής συμπεριφοράς ώστε να εξασφαλίζει ότι δεν υπάρχουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά και ότι οι εταιρείες δεν εμπλέκονται σε αντιανταγωνιστικές πρακτικές που πλήττουν τους καταναλωτές με τεχνικές αυξήσεις των τιμών ή με περιορισμό των επιλογών. Η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα σε μεγάλες συμπράξεις που δραστηριοποιούνται σε αγορές δημοφιλείς στους καταναλωτές, όπως τα απορρυπαντικά, οι μπανάνες, οι συμπιεστές ψύξης και οι καθοδικοί σωλήνες (CRT) που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή τηλεοράσεων και οθονών για υπολογιστές. Η καταπολέμηση των καρτέλ είναι και θα παραμείνει προτεραιότητα για την Επιτροπή. Εκτός από τα πρόστιμα που εισπράχθηκαν —τα οποία αθροίζονται στον προϋπολογισμό της ΕΕ— η Επιτροπή υπολογίζει ότι με τη δράση της κατά των καρτέλ οι πελάτες εξοικονομούν δισεκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο.

Η Επιτροπή γενικά δικαιώθηκε στην υπεράσπιση των αποφάσεών της κατά των πρακτικών που πλήττουν τον ανταγωνισμό ενώπιον των Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων. Στην πολυσυζητημένη υπόθεση σχετικά με τη χρήση σε ένα κράτος μέλος αποκωδικοποιητών δορυφορικής λήψης από άλλο κράτος μέλος, το Δικαστήριο της ΕΕ έκρινε ότι οι συμφωνίες που διατηρούν τα στεγανά μεταξύ των εθνικών αγορών θίγουν ενδεχομένως τον σκοπό της Συνθήκης για ενοποίηση των αγορών και πρέπει να θεωρείται ότι περιορίζουν τον ανταγωνισμό.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διασφαλίζει τον θεμιτό ανταγωνισμό στην ενιαία αγορά

Το καρτέλ των απορρυπαντικών

Στις 13 Απριλίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επέβαλε στις εταιρείες Procter & Gamble και Unilever πρόστιμα συνολικού ύψους 315,2 εκατομμυρίων ευρώ για σύμπραξη με την εταιρεία Henkel στην αγορά της οικιακής σκόνης πλυντηρίου σε οκτώ χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πρόστιμο που επιβλήθηκε στις δύο εταιρείες περιελάμβανε μείωση κατά 10% λόγω του ότι αναγνώρισαν τα γεγονότα και συνέβαλαν στην ταχεία ολοκλήρωση της έρευνας. Η εταιρεία Henkel απαλλάχθηκε λόγω του ότι αποκάλυψε τη σύμπραξη στην Επιτροπή. Οι τρεις αυτές εταιρείες είναι οι κορυφαίοι παραγωγοί σκόνης πλυντηρίου στην Ευρώπη. Η σύμπραξη αποσκοπούσε στη σταθεροποίηση των θέσεων στην αγορά και τον συντονισμό των τιμών κατά παράβαση των κανόνων για την καταπολέμηση των τραστών της ΕΕ και του ΕΟΧ (άρθρο 101 της Συνθήκης ΕΕ και άρθρο 53 της συμφωνίας ΕΟΧ).

Το καρτέλ της μπανάνας

Τον Οκτώβριο οι έρευνες της Επιτροπής κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι εταιρείες Chiquita και Pacific Fruit Groups, δύο από τους κυριότερους εισαγωγείς και πωλητές μπανάνας στην ΕΕ, είχαν πραγματοποιήσει παράνομη σύμπραξη για τον καθορισμό των τιμών στη νότια Ευρώπη από τον Ιούλιο του 2004 έως τον Απρίλιο του 2005. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής καθόριζαν τις εβδομαδιαίες τιμές πωλήσεων και αντάλλασσαν πληροφορίες για τις αντίστοιχες μάρκες τους. Με τον τρόπο αυτό έπληξαν άμεσα τους καταναλωτές σε χώρες όπως η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Ελλάδα. Στην εταιρεία Pacific Fruit επιβλήθηκε πρόστιμο 8 919 000 ευρώ, ενώ η εταιρεία Chiquita απαλλάχθηκε από την επιβολή προστίμου λόγω της συνεργασίας της με την Επιτροπή και την παροχή χρήσιμων στοιχείων σχετικά με το καρτέλ. Αυτή ήταν η δεύτερη απόφαση για καταπολέμηση καρτέλ στον τομέα της μπανάνας που εκδόθηκε από την Επιτροπή. Η πρώτη απόφαση αφορούσε τη Γερμανία και άλλες επτά βόρειες χώρες της ΕΕ.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο Joaquín Almunia, αντιπρόεδρος της Επιτροπής αρμόδιος για τον Ανταγωνισμό, παρουσίασε μια αυστηρή πολιτική κατά των καρτέλ και της αντιανταγωνιστικής συμπεριφοράς εταιρειών στην ενιαία αγορά.

Υπόθεση TelePolska

Η Επιτροπή μεριμνά ιδιαίτερα ώστε να εξασφαλίζεται ότι η αντιανταγωνιστική συμπεριφορά δεν θέτει εμπόδια στην καινοτομία και την ανάπτυξη σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας, όπως είναι η αγορά των τηλεπικοινωνιών. Στην εταιρεία τηλεπικοινωνιών Telekomunikacja Polska SA η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο ύψους 127 554 194 ευρώ για κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της στην Πολωνία. Η Πολωνία έχει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά ευρυζωνικής διείσδυσης στην Ευρώπη και ο εν λόγω πάροχος καταχράστηκε εσκεμμένα τη δεσπόζουσα θέση του περιορίζοντας τον ανταγωνισμό στην αγορά των ευρυζωνικών δικτύων και θέτοντας εμπόδια σε άλλους παρόχους από το 2005 έως το 2009. Το αποτέλεσμα ήταν οι καταναλωτές να ταλαιπωρούνται από τις χαμηλές ταχύτητες σύνδεσης και οι μηνιαίες τιμές Mbit/s να είναι κατά πολύ υψηλότερες από εκείνες σε άλλα κράτη μέλη.

© Ευρωπαϊκή Ένωση/G. Fessy

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβλέπει την εφαρμογή των κανόνων της εσωτερικής αγοράς.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς

Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η ισπανική νομοθεσία βάσει της οποίας η ίδρυση νέου μεγάλου εμπορικού καταστήματος υπόκειται σε οικονομικά κριτήρια, όπως ο αντίκτυπός της στο υπάρχον λιανικό εμπόριο ή ότι το μερίδιο αγοράς της συγκεκριμένης επιχείρησης αντιτίθεται στις διατάξεις της Συνθήκης που διέπουν την ελευθερία της εγκατάστασης⁽⁴⁰⁾.

Όσον αφορά τις ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις το Δικαστήριο πιστεύει ότι ένα σύστημα αδειών για την ραδιοτηλεοπτική μετάδοση αγώνων ποδοσφαίρου, που χορηγεί στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς εδαφική αποκλειστικότητα μετάδοσης σε ένα κράτος μέλος και απαγορεύει στους τηλεθεατές να παρακολουθούν τις μεταδόσεις με κάρτα αποκωδικοποιητή σε άλλα κράτη μέλη, αντιβαίνει στη νομοθεσία της ΕΕ⁽⁴¹⁾. Επίσης, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι ένα κράτος μέλος μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να απαγορεύει την αποκλειστική μετάδοση όλων των ποδοσφαιρικών αγώνων του Παγκόσμιου και του Ευρωπαϊκού Κυπέλλου από τη συνδρομητική τηλεόραση, ώστε το ευρύ κοινό να έχει τη δυνατότητα να παρακολουθήσει τους αγώνες αυτούς από την ελεύθερη τηλεόραση⁽⁴²⁾. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η παροχή αμοιβής ή άλλου είδους ανταλλάγματος δεν αποτελεί απαραίτητο στοιχείο για να διαπιστωθεί η πρόθεση συγκεκριμένου διαφήμισης⁽⁴³⁾.

Όσον αφορά τα ελεύθερα επαγγέλματα το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι τα κράτη μέλη δεν έχουν δικαίωμα να επιβάλλουν προϋπόθεση ιθαγένειας για την πρόσβαση στο επάγγελμα του συμβολαιογράφου⁽⁴⁴⁾. Ωστόσο, το Δικαστήριο έκρινε ότι η ιταλική νομοθεσία που επιβάλλει ανώτατες αμοιβές για τις δραστηριότητες των δικηγόρων είναι σύμφωνη με τις θεμελιώδεις ελευθερίες της εσωτερικής αγοράς⁽⁴⁵⁾. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η γαλλική νομοθεσία δεν μπορεί να επιβάλλει απόλυτη απαγόρευση στους ορκωτούς λογιστές να προβαίνουν σε αυτόκλητη προσέγγιση πελατών, καθώς η απαγόρευση αυτή είναι αντίθετη προς την οδηγία 2006/123/ΕΚ σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά⁽⁴⁶⁾.

Στον τομέα του ανταγωνισμού, μεταξύ άλλων αποφάσεων, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι αποκείται αποκλειστικά και μόνο στην Επιτροπή να διαπιστώνει ότι δεν υφίσταται παράβαση στην εσωτερική αγορά της ΕΕ⁽⁴⁷⁾. Το Δικαστήριο

επιβεβαίωσε, επίσης, ότι οι ιταλικές επιχορηγήσεις για την αγορά ψηφιακών αποκωδικοποιητών λήψης επίγειου σήματος κατά το 2004 και 2005 αποτελεί κρατική ενίσχυση η οποία αντιβαίνει στους κανόνες της κοινής αγοράς⁽⁴⁸⁾.

Δικαιοσύνη για την ανάπτυξη στην ενιαία αγορά

Ένας από τους κύριους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να παρέχει στους πολίτες της έναν ευρωπαϊκό χώρο δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα. Ένας ευρωπαϊκός χώρος δικαιοσύνης διευκολύνει τις διασυνοριακές συναλλαγές, ενισχύει την ενιαία αγορά και προωθεί την οικονομική ανάπτυξη. Η Επιτροπή εργάζεται για την αποσαφήνιση του νομικού πλαισίου εντός του οποίου λειτουργούν οι επιχειρήσεις της ΕΕ. Επιπλέον, η Επιτροπή έχει πάρει μέρος στην παρακολούθηση των μεταρρυθμίσεων στον δικαστικό τομέα στην Ελλάδα και την Πορτογαλία.

Κοινό ευρωπαϊκό δίκαιο των πωλήσεων

Τον Οκτώβριο η Επιτροπή πρότεινε ένα προαιρετικό κοινό ευρωπαϊκό δίκαιο των πωλήσεων⁽⁴⁹⁾ με σκοπό τη διευκόλυνση των διασυνοριακών συναλλαγών και την παροχή περισσότερων επιλογών και υψηλού επιπέδου προστασίας στους καταναλωτές. Οι υπάρχουσες διαφορές μεταξύ των καθεστώτων που διέπουν τις συμβάσεις πωλήσεων στα κράτη μέλη κάνουν τις πωλήσεις στο εξωτερικό περίπλοκες και δαπανηρές, ιδίως για τις μικρές εταιρείες. Οι εμπορεύμενοι που αποτρέπονται από την πραγματοποίηση διασυνοριακών συναλλαγών λόγω των εμποδίων που δημιουργεί το δίκαιο των συμβάσεων χάνουν τουλάχιστον 26 δισεκατομμύρια ευρώ σε συναλλαγές εντός της ΕΕ κάθε χρόνο. Εν τω μεταξύ, 500 εκατομμύρια καταναλωτές στην Ευρώπη στερούνται τη δυνατότητα να έχουν περισσότερες επιλογές και χαμηλότερες τιμές, καθώς λιγότερες επιχειρήσεις κάνουν διασυνοριακές προσφορές, ιδίως στις μικρότερες εθνικές αγορές.

Το προτεινόμενο κοινό ευρωπαϊκό δίκαιο των πωλήσεων αποσκοπεί στη διευκόλυνση των συναλλαγών μέσω της δημιουργίας ενός ενιαίου συνόλου κανόνων για τις διασυνοριακές συμβάσεις πωλήσεων σε όλα τα κράτη μέλη. Εάν οι εμπορεύμενοι διαθέτουν τα προϊόντα τους βάσει του κοινού ευρωπαϊκού δικαίου των πωλήσεων, οι καταναλωτές θα μπορούν να επιλέξουν μια περισσότερο φιλική προς τον χρήστη ευρωπαϊκή σύμβαση που παρέχει υψηλό επίπεδο προστασίας.

Διασυνοριακή είσπραξη οφειλών

Περίπου 1 εκατομμύριο μικρές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν προβλήματα με τις διασυνοριακές οφειλές, ενώ διαγράφονται χωρίς λόγο χρέη έως 600 εκατομμύρια ευρώ ετησίως επειδή οι επιχειρήσεις διστάζουν να ακολουθήσουν τις δαπανηρές και περίπλοκες διαδικασίες που θα απαιτούσε η προσφυγή τους στη δικαιοσύνη σε άλλες χώρες. Ο κανονισμός⁽⁵⁰⁾ που πρότεινε η Επιτροπή τον Ιούλιο του 2011 σκοπό έχει τη θέσπιση μιας νέας ευρωπαϊκής διαταγής διατήρησης λογαριασμού. Με τον τρόπο αυτό οι πιστωτές θα μπορούσαν να εξασφαλίζουν τη διατήρηση οφειλόμενων ποσών στον τραπεζικό λογαριασμό ενός οφειλέτη. Οι πιστωτές θα έχουν στη διάθεσή τους την ευρωπαϊκή διαταγή διατήρησης λογαριασμού ως εναλλακτική δυνατότητα πέραν των εθνικών διαταγών. Η ευρωπαϊκή διαταγή θα εκδίδεται χωρίς να το γνωρίζει ο οφειλέτης, δηλαδή θα μπορεί να λειτουργεί αιφνιδιαστικά. Οι τράπεζες θα υποχρεώνονται να εφαρμόσουν αμέσως τη διαταγή διατηρώντας ένα συγκεκριμένο ποσό. Οι οφειλέτες θα πρέπει να ειδοποιούνται αμέσως μετά την εφαρμογή του μέτρου για να ετοιμάσουν την υπεράσπισή τους.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

*Ο επίτροπος Γεωργίας
και Αγροτικής Ανάπτυξης
Dacian Cioloș
σε αγρόκτημα κοντά στο
Braine-l'Alleud, Βέλγιο.*

Κοινή γεωργική πολιτική και ευρωπαϊκή αλιευτική πολιτική

Η ΚΓΠ σε δράση 2011 — Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει μια νέα εταιρική σχέση Ευρώπης και γεωργών

Η γεωργία διαδραματίζει ρόλο ζωτικής σημασίας για την ευρωπαϊκή οικονομία και στην ποικιλομορφία της αντικατοπτρίζεται η ίδια η Ένωση. Το 84% περίπου του εδάφους της Ένωσης καλύπτεται από γεωργικές και δασικές εκτάσεις.

Η ΚΓΠ είναι μια πολιτική που εξελίσσεται με το πέρασμα του χρόνου. Έχουν γίνει πολλές μεγάλες μεταρρυθμίσεις για τη μετάβαση από την υποστήριξη της αγοράς στην υποστήριξη της παραγωγής και στη συνέχεια στην υποστήριξη των παραγωγών, ενώ τώρα η Ευρωπαϊκή Ένωση ετοιμάζει μια νέα μεταρρύθμιση για να βελτιώσει όχι μόνο την οικονομική ανταγωνιστικότητα της γεωργικής και αγροτικής Ευρώπης αλλά και τη βιωσιμότητά της μακροπρόθεσμα.

Ακρογωνιαίος λίθος της εσωτερικής αγοράς

Η ΚΓΠ έχει αποδείξει την αξία της για την εξασφάλιση της λειτουργίας της ενιαίας αγοράς στον τομέα των γεωργικών προϊόντων διατροφής, με την παράλληλη εφαρμογή κοινών ευρωπαϊκών προτύπων όπως η ασφάλεια των τροφίμων και η καλή μεταχείριση των ζώων μέσα στο πλαίσιο της διαρκώς αυξανόμενης πίεσης του ανταγωνισμού. Η ΚΓΠ βοηθά στην ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής και ισορροπημένης ευρωπαϊκής γεωργίας από περιβαλλοντική και εδαφική άποψη, η οποία συμβάλλει θετικά στην ανταγωνιστικότητα της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων και του εμπορίου της ΕΕ και ενισχύει τη συνοχή των αγροτικών περιοχών ενθαρρύνοντας πρωτοβουλίες που ευνοούν την οικονομική και την κοινωνική τους ανάπτυξη.

Στις 14 Ιουλίου 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγκαινίασε έναν διάλογο για το μέλλον των προγραμμάτων προώθησης και πληροφόρησης σχετικά με τα γεωργικά προϊόντα της ΕΕ. Με τη δημοσίευση της πράσινης βίβλου για τα θέματα αυτά η Επιτροπή εξετάζει το πώς πρέπει να διαμορφωθεί μια πιο στοχευμένη και φιλόδοξη στρατηγική για το μέλλον, γεγονός που θα καταστήσει σαφέστερη για τους καταναλωτές —τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ— την ποιότητα, τις παραδόσεις και την προστιθέμενη αξία των ευρωπαϊκών γεωργικών προϊόντων και ειδών διατροφής.

Στο έγγραφο εξετάζεται σειρά πολυσχιδών ζητημάτων και καλούνται όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη —καταναλωτές, παραγωγοί, διανομείς και επίσημες αρχές— να υποβάλουν τις παρατηρήσεις και τις υποδείξεις τους. Βασισζόμενη στις απαντήσεις αυτές η Επιτροπή θα συντάξει ανακοίνωση προς δημοσίευση κατά το 2012, η οποία θα οδηγήσει στη συνέχεια σε νομοθετικές προτάσεις.

Απελευθέρωση της ζωτικότητας της αγροτικής Ευρώπης

Εκτός από τα έκτακτα μέτρα λόγω της κρίσης, όπως η ενίσχυση στην ιδιωτική αποθεματοποίηση χοιρείου κρέατος τον Ιανουάριο του 2011 και την έκτακτη ενίσχυση των παραγωγών λαχανικών τον Ιούλιο του 2011, ο συνδυασμός των μέσων της ΚΓΠ —τόσο για την υποστήριξη σε επίπεδο ΕΕ όσο και για τα στοχευμένα μέτρα πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη— συμβάλλει αποφασιστικά στη συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών και βοηθά να απελευθερωθεί η ζωτικότητα του γεωργικού τομέα και των αγροτικών περιοχών σε όλη την ΕΕ: από οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική άποψη.

Μια νέα ΚΓΠ για την Ευρώπη 2020

Πενήντα χρόνια μετά τη θέσπιση της ΚΓΠ εξακολουθεί να εξελίσσεται. Ο πρωταρχικός στόχος της μελλοντικής ΚΓΠ θα πρέπει να είναι η αειφόρος ανταγωνιστικότητα για την επίτευξη ενός οικονομικά βιώσιμου τομέα παραγωγής τροφίμων, σε συνδυασμό με την αειφόρο διαχείριση των φυσικών χερσαίων πόρων της ΕΕ.

Η μελλοντική ΚΓΠ πρέπει να αναγνωρίζει τον αντίκτυπο που έχει σε πάνω από μισό έδαφος της ΕΕ και σε όλους τους καταναλωτές της ΕΕ, καθώς και τη στρατηγική της σημασία για την ασφάλεια των τροφίμων και την ασφάλεια, το περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή και την εδαφική ισορροπία. Με τον τρόπο αυτό η ΚΓΠ θα μπορεί να ενισχύσει τη συμβολή της στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» μέσω της έξυπνης, αειφόρου ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς.

Μια νέα εταιρική σχέση μεταξύ της Ευρώπης και των γεωργών της

Βασισμένη στην προσέγγιση αυτή και σε εκτεταμένες διαβουλεύσεις με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, από τους γεωργούς έως τους καταναλωτές, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε τον Οκτώβριο του 2011 τη μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής για την περίοδο μετά το 2013⁽⁵¹⁾. Η προτεινόμενη μεταρρύθμιση μελετά μια νέα ισορροπία που πρέπει να επιτευχθεί μέσα από μια γνήσια εταιρική σχέση μεταξύ όλων των επιπέδων της κοινωνίας, η οποία προσφέρει τους χρηματοοικονομικούς πόρους μέσω της δημόσιας πολιτικής, και οι γεωργοί, που παράγουν τα τρόφιμα που τρώμε, κρατούν ζωντανές τις αγροτικές περιοχές, ενώ παράλληλα προστατεύονται τα οικοσυστήματα. Οι βασικοί στόχοι της μεταρρύθμισης αυτής είναι:

- ▶ η εξασφάλιση ότι η ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού γεωργικού τομέα εγγυάται την ασφάλεια των τροφίμων μας·
- ▶ η τοποθέτηση των θεμελίων για την μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα η οποία θα είναι βιώσιμη από περιβαλλοντική και οικονομική άποψη·
- ▶ τη διατήρηση της αγροτικής οικονομίας ζωντανής·
- ▶ η απλούστευση της ΚΓΠ.

Τα δέκα σημεία κλειδιά της προτεινόμενης μεταρρύθμισης της ΚΓΠ

1. Καλύτερα στοχευμένες εισοδηματικές ενισχύσεις που προωθούν την ανάπτυξη και την απασχόληση.
2. Πιο ευέλικτα εργαλεία αντιμετώπισης των κρίσεων.
3. «Πράσινη» ενίσχυση για τη διατήρηση της παραγωγικότητας και των οικοσυστημάτων μακροπρόθεσμα.
4. Περισσότερες επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία.
5. Ανταγωνιστικότερη και πιο ισορροπημένη τροφική αλυσίδα.
6. Ενθάρρυνση των αγροπεριβαλλοντικών πρωτοβουλιών.
7. Διευκόλυνση της εγκατάστασης νέων γεωργών.
8. Προώθηση της αγροτικής απασχόλησης και επιχειρηματικότητας.
9. Καλύτερη αντιμετώπιση των ευαίσθητων περιοχών.
10. Απλούστερη και αποτελεσματικότερη ΚΓΠ.

© Digital Vision/Getty Images

*Προτάσεις για τη γεωργία:
μια νέα εταιρική σχέση
ανάμεσα στην Ευρώπη και
τους αγρότες.*

Ευρωπαϊκή αλιευτική πολιτική

Η κοινή αλιευτική πολιτική έχει διανύσει πολύ δρόμο από τη δημιουργία της το 1982. Κάτι που ξεκίνησε σαν ένα σύνολο εργαλείων για τη διατήρηση των παραδοσιακών μορφών αλιείας και την εκτόνωση της έντασης μεταξύ ορισμένων εθνών αποτελεί σήμερα ένα πολύπλοκο νομικό και επιστημονικό πλαίσιο, στόχος του οποίου είναι η διαφύλαξη ενός βασικού φυσικού πόρου. Σήμερα είναι και πάλι καιρός για μια νέα μεταρρύθμιση. Επιπλέον, μια νέα πολιτική για τη θάλασσα επιδιώκει να ανταποκριθεί με ολοκληρωμένο τρόπο σε όλες τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι ευρωπαϊκές θάλασσες: από τη ρύπανση έως την προστασία του περιβάλλοντος, από την ανάπτυξη των ακτών έως την δημιουργία θέσεων εργασίας από τον έλεγχο των συνόρων έως την εποπτεία.

Κοινή αλιευτική πολιτική — Ανάγκη για επείγουσα μεταρρύθμιση

Η αλιευτική πολιτική της Ευρώπης πρέπει να μεταρρυθμιστεί επείγοντως. Τα αλιευτικά σκάφη αλιεύουν περισσότερα ψάρια από όσα μπορούν να αναπαραχθούν με ασφάλεια, με αποτέλεσμα να εξαντλούνται συγκεκριμένα ιχθυαποθέματα και να διακινδυνεύει το θαλάσσιο οικοσύστημα. Σήμερα, τρία στα τέσσερα αποθέματα υφίστανται υπεραλίευση: το 82% των αποθεμάτων στη Μεσόγειο και το 63% των αποθεμάτων στον Ατλαντικό. Επομένως, το σημερινό σύστημα δεν λειτουργεί υπέρ της βιωσιμότητας.

Το να συνεχιστεί η ίδια κατάσταση δεν αποτελεί πλέον ρεαλιστική επιλογή. Σύμφωνα με τις ασκήσεις μοντελοποίησης, εάν δεν υπάρξει μεταρρύθμιση, μόνο τα 8 από τα 136 ιχθυαποθέματα θα βρίσκονται σε βιώσιμα επίπεδα το 2022. Με άλλα λόγια, εάν δεν γίνουν διαρθρωτικές αλλαγές στον τρόπο που γίνεται σήμερα η αλιεία, το ένα ιχθυαπόθεμα μετά το άλλο θα εξαφανίζεται.

Μεταρρύθμιση της κοινής αλιευτικής πολιτικής

Η Επιτροπή προτείνει θεμελιώδεις αλλαγές για τη διαχείριση της αλιείας στην Ευρώπη⁽⁵²⁾. Τα σχέδια θα εξασφαλίσουν αφενός τα ιχθυαποθέματα και αφετέρου τους βιοτικούς πόρους των αλιείων μελλοντικά, θέτοντας τέλος στην υπεραλίευση και στην εξάντληση των ιχθυαποθεμάτων. Η μεταρρύθμιση θα εισαγάγει μια αποκεντρωμένη προσέγγιση της διαχείρισης της αλιείας βασιζόμενη στην επιστήμη, ανά περιφέρεια και θαλάσσια λεκάνη, καθώς και καλύτερα πρότυπα διακυβέρνησης στην ΕΕ και σε διεθνές επίπεδο μέσω των συμφωνιών για την αειφόρο αλιεία.

Η αειφορία και οι μακροπρόθεσμες λύσεις αποτελούν τα κύρια σημεία των προτάσεων της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, που περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία:

- ▶ Για όλα τα ιχθυαποθέματα πρέπει να επιτευχθούν βιώσιμα επίπεδα («μέγιστη βιώσιμη απόδοση — MBA») μέχρι το 2015, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η ΕΕ σε διεθνές επίπεδο.
- ▶ Σε όλους τους τύπους αλιείας θα πρέπει να εφαρμόζεται μια προσέγγιση με γνώμονα το οικοσύστημα, με μακροπρόθεσμα σχέδια διαχείρισης που βασίζονται στις βέλτιστες διαθέσιμες επιστημονικές συμβουλές.
- ▶ Η σπατάλη πόρων διατροφής και οι οικονομικές απώλειες που προκαλούνται από τη εκ νέου ρίψη των ανεπιθύμητων ιχθύων στη θάλασσα, πρακτική γνωστή ως «απόρριψη» θα εξαλειφθούν σταδιακά. Οι αλιείς θα υποχρεωθούν να εκφορτώνουν όλους τους ιχθείς που αλιεύουν.
- ▶ Σαφείς στόχοι και χρονοδιαγράμματα για τον τερματισμό της υπεραλίευσης: ένα σύστημα ατομικών μεταβιβάσιμων παραχωρήσεων αλιευμάτων για τις μηχανοτράτες και όλα τα σκάφη μήκους μεγαλύτερου των 12 μέτρων· μέτρα στήριξης της αλιείας μικρής κλίμακας· βελτίωση της συλλογής δεδομένων· και στρατηγικές προώθησης της αειφόρου ανάπτυξης της υδατοκαλλιέργειας στην Ευρώπη.

Η αφίσα της διαφημιστικής εκστρατείας της Επιτροπής για την προώθηση της αειφόρου αλιείας.

Επιπλέον, η Επιτροπή πρότεινε ένα νέο χρηματοοικονομικό μέσο που θα συνοδεύσει τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ. Το νέο αυτό ταμείο, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) θα επικεντρωθεί στον άνθρωπο και θα τον βοηθήσει να ενστερνιστεί την αλιευτική μεταρρύθμιση. Στόχος του θα είναι οι αλιευτικές κοινότητες, στις οποίες θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας και θα δώσει ώθηση στην ανάπτυξη. Και θα εστιάσει την προσοχή του στην αειφορία, αναστρέφοντας την πτωτική πορεία του τομέα της αλιείας κατά τα τελευταία χρόνια. Το ΕΤΘΑ θα διαρθρωθεί γύρω από τέσσερις βασικούς πυλώνες: αλιεία, υδατοκαλλιέργεια, αειφόρος ανάπτυξη των περιοχών αλιείας και ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική.

Σκληραίνει περισσότερο η εκστρατεία της ΕΕ για «μηδενική ανοχή» στην παράνομη αλιεία

Καθώς το νέο σύστημα της ΕΕ για τον έλεγχο της αλιείας έχει πλέον τεθεί σε πλήρη λειτουργία, θα είναι ακόμη πιο δύσκολο για τους αλιείς να αλιεύουν παράνομα και να μην τιμωρούνται. Η ΕΕ έχει εγκρίνει λεπτομερείς κανόνες⁽⁵³⁾ σχετικά με τον τρόπο διενέργειας των ελέγχων σε όλη την αλυσίδα της αγοράς «από το δίχτυ μέχρι το πιάτο».

Το νέο σύστημα εξασφαλίζει ιχνηλασιμότητα σε όλο το μήκος της αλυσίδας από τη στιγμή που αλιεύονται τα ψάρια έως ότου φτάσουν στον καταναλωτή. Οι αρχές των κρατών μελών μπορούν να επισημάνουν τυχόν παρατυπίες σε οποιοδήποτε στάδιο της αλυσίδας αγοράς και να ανιχνεύσουν τον δράστη. Οι έλεγχοι θα διενεργούνται κατά τον ίδιο τρόπο σε όλη την Ευρώπη. Τα δεδομένα θα συλλέγονται και θα διασταυρώνονται ηλεκτρονικά. Όταν το προϊόν θα φτάνει στο κατάστημα, ο καταναλωτής θα γνωρίζει ότι αυτό αλιεύθηκε νόμιμα.

Σε περίπτωση που κάποιος διαπράξει παρανομία θα αντιμετωπίζει εξίσου αυστηρές κυρώσεις ανεξαρτήτως τόπου και εθνικότητας. Σε περίπτωση δε που συλληφθεί επανειλημμένα να αλιεύει παράνομα, χάρη στο νέο σύστημα βαθμολόγησης θα κινδυνεύει να χάσει την άδειά του.

© AFP Photo/Thierry Chartier

Ύθηση στη θαλάσσια οικονομία της περιοχής του Ατλαντικού

Μια νέα θαλάσσια στρατηγική για την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην περιοχή του Ατλαντικού Ωκεανού⁽⁵⁴⁾ συμβάλλει στη στρατηγική «Ευρώπη 2020».

Η περιοχή διαθέτει υψηλό δυναμικό για αιολική και παλιρροιακή ενέργεια, καθώς και για ενέργεια κυμάτων. Εκτιμάται ότι έως το 2020 ποσοστό περίπου 20% της υπεράκτιας αιολικής δυναμικότητας της Ευρώπης θα μπορούσε να εντοπίζεται στην περιοχή του Ατλαντικού. Η εκμετάλλευση των κοιτασμάτων που βρίσκονται στον βυθό της θάλασσας θα μπορούσε να συντελέσει στην κάλυψη μέρους της ζήτησης πρώτων υλών στην ΕΕ. Οι υδατοκαλλιέργειες στην ανοικτή θάλασσα αποτελούν τομέα με προοπτικές, ενώ το ένα τρίτο του συνόλου των ψαριών που αλιεύει ο αλιευτικός στόλος της ΕΕ εκφορτώνεται σε λιμάνια του Ατλαντικού.

Οι δράσεις αυτές πρέπει να εξορθολογιστούν και να ενισχυθούν μέσω της αποδοτικής χρήσης των σημερινών και των μελλοντικών ταμείων της ΕΕ. Η Επιτροπή καλεί όλους τους ενδιαφερόμενους να πάρουν μέρος στα εργαστήρια και τις ομάδες συζήτησης του «Φόρουμ για τον Ατλαντικό» και να συνεισφέρουν στον σχεδιασμό συγκεκριμένων έργων για το σχέδιο δράσης που πρόκειται να εφαρμοστεί το 2013. Η νέα στρατηγική αναπτύσσεται στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής της ΕΕ και βασίζεται σε παρόμοιες ενέργειες για τις περιοχές της Βαλτικής, της Αρκτικής και της Μεσογείου.

Η επίτροπος Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας Μαρία Δαμανάκη μετά από συνέντευξη Τύπου για τη μελλοντική αλιευτική πολιτική, Ιούλιος 2011.

Προϋπολογισμός

Δημοσιονομικός προγραμματισμός και προϋπολογισμός της ΕΕ το 2011

Το 2011 όχι μόνο εκτελέστηκε ο προϋπολογισμός 2011 της ΕΕ, αλλά και οι προϋπολογισμοί του 2010 και του 2009 πέρασαν τα διάφορα στάδια εξέτασης και αξιολόγησης. Επιπλέον, κύρια δραστηριότητα ήταν η κατάρτιση του προϋπολογισμού του 2012. Εκτός από την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού, φέτος υπήρχε και το σημαντικό γεγονός της υποβολής του νέου πολυετούς σχεδίου με τη μορφή πρότασης για πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2014–2020.

Εκτέλεση του προϋπολογισμού 2011 της ΕΕ

Στον προϋπολογισμό για το 2011 αντικατοπτρίζονταν οι στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την ανάπτυξη και την καινοτομία. Ταυτόχρονα έπρεπε να ληφθούν υπόψη σημαντικοί περιορισμοί λόγω της αρνητικής οικονομικής κατάστασης σε πολλά κράτη μέλη. Αυτή η προσέγγιση συμβιβασμού παρουσίασε σημαντικές προκλήσεις για τη διαχείριση του προϋπολογισμού καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου για να εξασφαλιστεί η διαθεσιμότητα των κατάλληλων επιπέδων χρηματοδότησης και να εφαρμοστούν ορθά και αποτελεσματικά τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι, κατά τη διάρκεια του έτους ο προϋπολογισμός του 2011 χρειάστηκε να τροποποιηθεί επτά φορές και να προστεθούν 200 εκατομμύρια ευρώ περίπου στον προϋπολογισμό που είχε ψηφιστεί αρχικά.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο Janusz Lewandowski, επίτροπος για τον Δημοσιονομικό Σχεδιασμό και τον Προϋπολογισμό, παρουσιάζει το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2012.

Αξιολόγηση του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2010 και απαλλαγή του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2009

Το 2011 πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση των προηγούμενων οικονομικών ετών και συμπληρώθηκε ο κύκλος της δημοσιονομικής χρηματοοικονομικής διαχείρισης. Στις 10 Μαΐου 2011 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο χορήγησε απαλλαγή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τον προϋπολογισμό του 2009. Με τον τρόπο αυτό ολοκληρώθηκε η περίοδος κατά την οποία τα δύο μέλη της αρμόδιας για τον προϋπολογισμό αρχής (το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο) και το Ελεγκτικό Συνέδριο εξέτασαν διεξοδικά την εκτέλεση του προϋπολογισμού για το 2009.

Στις 10 Νοεμβρίου 2011 το Ελεγκτικό Συνέδριο δημοσίευσε την ετήσια έκθεσή του σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 2010. Για τέταρτη χρονιά οι ετήσιοι λογαριασμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως καταρτίζονται και ενοποιούνται από την Επιτροπή, εγκρίθηκαν και το γενικό πιθανό ποσοστό σφάλματος, όσον αφορά τις πληρωμές διατηρήθηκε και πάλι κάτω από το 4%. Αυτό σημαίνει ότι η πλειονότητα (τουλάχιστον το 96%) των συνολικών πληρωμών που έγιναν το 2010 δεν περιείχαν ποσοτικώς προσδιορίσιμα σφάλματα.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ του 2012 για τα 500 εκατομμύρια Ευρωπαίους στοχεύει στην ανάπτυξη και στην απασχόληση

Ο προϋπολογισμός για το 2012 εγκρίθηκε την 1η Δεκεμβρίου του 2011 και αντιπροσωπεύει μια λεπτή εξισορρόπηση μέτρων λιτότητας με μέτρα τόνωσης της ανάπτυξης για 500 εκατομμύρια Ευρωπαίους. Κύριος στόχος του είναι η πλήρης στήριξη της ευρωπαϊκής οικονομίας και των πολιτών της ΕΕ στους δύσκολους καιρούς. Η γενική πρόβλεψη πληρωμών για το 2012 ανέρχεται σε 129,1 δισεκατομμύρια ευρώ, αύξηση 1,86% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ενώ η πρόβλεψη των νομικών δημοσιονομικών αναλήψεων υποχρεώσεων ανέρχεται σε 147,2 δισεκατομμύρια ευρώ, αύξηση 3,8%⁽⁵⁵⁾.

Στην κατάρτιση του προϋπολογισμού για το 2012 έγινε προσπάθεια να εναρμονιστεί με το τρέχον κλίμα λιτότητας που επικρατεί σε εθνικό επίπεδο. Η Επιτροπή κατέβαλε ιδιαίτερες προσπάθειες και επέλεξε να παγώσει σχεδόν τις διοικητικές της δαπάνες για το 2012 πράγμα που σημαίνει αύξηση 0,2% σε σχέση με τον προϋπολογισμό του 2011. Αυτό επιτεύχθηκε με σημαντική ελάττωση των δαπανών για τα κτίρια, τις τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών, τις μελέτες, τις δημοσιεύσεις, τις αποστολές, τις συνεδριάσεις και τις συσκέψεις. Επιπλέον, όπως και τα προηγούμενα χρόνια η Επιτροπή δεν ζήτησε πρόσθετες θέσεις εργασίας. Οι διοικητικές δαπάνες των άλλων θεσμικών οργάνων διατηρήθηκαν επίσης υπό έλεγχο.

Στηρίζοντας την οικονομική ανάπτυξη και τη συνοχή στην Ένωση των 27 με συντονισμένες προσπάθειες και επενδύσεις, ο προϋπολογισμός για το 2012 προβλέπει 67,5 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου για την αειφόρο ανάπτυξη που θα βοηθήσουν τα κράτη μέλη να αυξήσουν τις επενδύσεις τους, ενώ προβλέπεται να διατεθούν 62,2 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου για τις προτεραιότητες ανάπτυξης της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», αύξηση 4,5% σε σχέση με την περασμένη χρονιά.

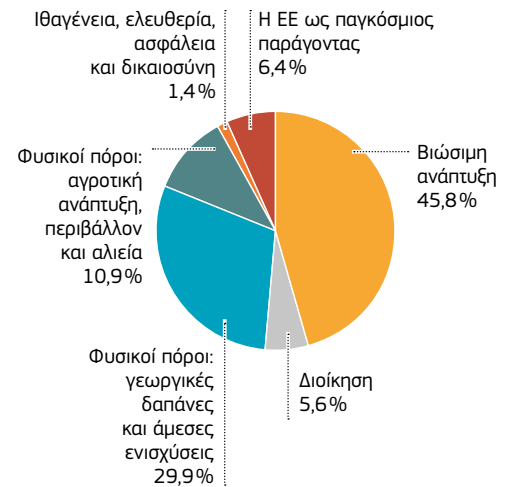
Οι πολίτες αποτελούν τον άξονα της ευρωπαϊκής πολιτικής και η ασφάλειά τους αποτελεί υψηλή προτεραιότητα για την ΕΕ. Ο προϋπολογισμός για το 2012 προβλέπει αύξηση κατά 10,9% στον τομέα ιθαγένεια, ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη με δράσεις εστιασμένες στα συμφέροντα και τις ανάγκες των πολιτών. Επιπλέον, στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» προβλέπεται 1,4 δισεκατομμύρια ευρώ για τις δράσεις για τη νεολαία και 2,4 δισεκατομμύρια ευρώ για το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη.

Η πρόταση για το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014–2020

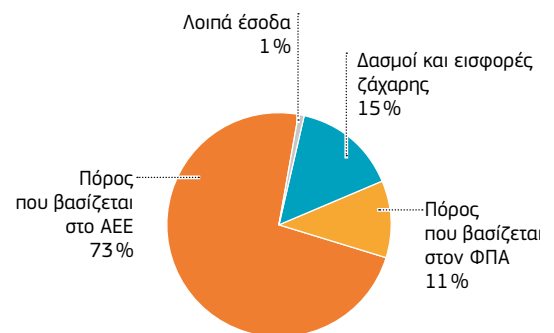
Τον Ιούνιο η Επιτροπή δημοσίευσε τις προτάσεις της σχετικά με το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ένωσης για την επταετή περίοδο 2014 έως 2020⁽⁵⁶⁾ σε τιμές του 2011. Στο έγγραφο αυτό η Επιτροπή προτείνει προτεραιότητες και ανώτατα όρια για τις μελλοντικές δαπάνες, καθώς και τροποποιήσεις όσον αφορά τα έσοδα και απλούστευση των μηχανισμών δημοσιονομικής διόρθωσης. Ο τεχνικός όρος είναι «πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο», αλλά εδώ χρησιμοποιείται ο όρος «προϋπολογισμός» για λόγους απλούστευσης.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ είναι φιλόδοξος και ρεαλιστικός ταυτόχρονα, και έχει σχεδιαστεί για να δώσει αξία στα χρήματα των πολιτών, των επιχειρήσεων και των κυβερνήσεων της Ευρώπης. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ είναι σχετικά μικρός (το ένα πεντηκοστό των προϋπολογισμών των κρατών μελών), αλλά ο αντίκτυπός του μπορεί να είναι πολύ μεγάλος. Η πρόταση της Επιτροπής έχει σχεδιαστεί για να ανταποκριθεί στις ανησυχίες του σήμερα και τις ανάγκες του αύριο και έχει ως επίκεντρο τους τομείς στους οποίους η χρηματοδότηση σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να προσφέρει πραγματική προστιθέμενη αξία.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ 2012 — ΔΑΠΑΝΕΣ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ 2012 — ΕΣΟΔΑ

Ο προϋπολογισμός προσανατολίζεται κυρίως σε επενδύσεις στα 27 κράτη μέλη που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων: πρόωθηση της ανάπτυξης και δημιουργία θέσεων εργασίας σε όλη την ΕΕ, ασφαλέστερη Ευρώπη και αύξηση της επιρροής της Ευρώπης σε παγκόσμιο επίπεδο. Σκοπός του δεν είναι να χρηματοδοτήσει ό,τι θα μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν οι ίδιοι οι εθνικοί προϋπολογισμοί, αλλά εστιάζει την προσοχή του εκεί όπου η ευρωπαϊκή χρηματοδότηση μπορεί να δημιουργήσει πραγματική προστιθέμενη αξία. Χρηματοδοτεί ό,τι δεν θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί ή ό,τι θα ήταν πιο δαπανηρό να χρηματοδοτηθεί από τους εθνικούς προϋπολογισμούς.

Οι προτάσεις για τον προϋπολογισμό της περιόδου από το 2014 έως το 2020 επικεντρώνονται στις σημαντικότερες κοινές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη, μια ενδεικτική επιλογή των οποίων αναφέρεται στη συνέχεια.

Ώθηση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ανάπτυξη σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η κρίση μπορεί να έπληξε ορισμένες χώρες περισσότερο από άλλες, ωστόσο απέδειξε ότι οι οικονομίες της Ευρώπης αλληλοεξαρτώνται σε τέτοιο βαθμό που είναι πρωτόγνωρος. Γι' αυτό και όλοι πρέπει να συμβάλλουν ώστε να δοθεί ώθηση σε μια ανάκαμψη που θα χαρακτηρίζεται από πλούτο θέσεων εργασίας και να ενισχυθούν τα οικονομικά θεμέλια κάθε κράτους μέλους.

© DC Productions/Getty Images

Οι νέες ζεύξεις υποδομής στην Ευρώπη θα συμβάλουν στην ενίσχυση της εσωτερικής αγοράς.

Διασύνδεση της Ευρώπης

- ▶ Με τον νέο προϋπολογισμό θα δημιουργηθεί ένα Ταμείο Υποδομών («χρηματοδοτικό μέσο για τη διασύνδεση της Ευρώπης») αξίας 40 δισεκατομμυρίων ευρώ (3,9% του προϋπολογισμού). Το ταμείο αυτό θα συμπληρωθεί από 10 ακόμη δισεκατομμύρια ευρώ από το Ταμείο Συνοχής ώστε να φτάσει τα 50 δισεκατομμύρια ευρώ (4,88% του προϋπολογισμού).
- ▶ Έτσι θα ενισχυθεί η εσωτερική αγορά μέσω της διασύνδεσης της Ευρώπης σε ενεργειακά δίκτυα, διαδρόμους μεταφορών για εμπορεύματα και επιβάτες, καθώς και σε τεχνολογικά δίκτυα πληροφοριών και επικοινωνιών. Η πρόταση περιλαμβάνει έναν ενδεικτικό κατάλογο στρατηγικών αξόνων.
- ▶ Η αναγκαιότητα και η προστιθέμενη αξία της χρηματοδότησης της ΕΕ είναι προφανείς: η αγορά θα πραγματοποιήσει τις περισσότερες από τις απαιτούμενες επενδύσεις, ωστόσο υπάρχουν κενά τα οποία ούτε η αγορά θα καλύψει ούτε τα κράτη μέλη θα χρηματοδοτήσουν. Εντούτοις, είναι πολύ σημαντικά για τον εφοδιασμό της εσωτερικής αγοράς με τις υποδομές που χρειάζεται για τη σύνδεση του κέντρου με την περιφέρεια προς όφελος όλων των περιοχών.
- ▶ Το ταμείο αυτό θα επιδιώξει τη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, καταλυτικό παράγοντα για τη δημιουργία νέων πηγών χρηματοδότησης από τον ιδιωτικό τομέα. Ειδικότερα, η Επιτροπή θα προαγάγει τη χρήση ομολογιακών δανείων της ΕΕ για τη χρηματοδότηση των έργων ως μέσο για να επιταχυνθεί η υλοποίηση των εν λόγω σημαντικών έργων.

Επενδύσεις στην ανάπτυξη και τις θέσεις εργασίας στις περιφέρειες της Ευρώπης

- ▶ Ο προϋπολογισμός προτείνει τη διάθεση 376 δισεκατομμυρίων ευρώ για τα μέσα της πολιτικής συνοχής, συμπεριλαμβανομένων των 40 δισεκατομμυρίων ευρώ του χρηματοδοτικού μέσου για τη διασύνδεση της Ευρώπης (36,7% του προϋπολογισμού).
- ▶ Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται μπροστά σε μια οικονομική κρίση που έχει επιπτώσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ο αντιμετώπιση των ανισορροπιών και των αδυναμιών που πλήττουν συγκεκριμένες περιφέρειες και πληθυσμούς τελικά θα έχει θετικό αντίκτυπο σε όλες τις χώρες: αυτό το τμήμα του προϋπολογισμού εξακολουθεί να βοηθά τα φτωχότερα κράτη μέλη και περιφέρειες να αναπτυχθούν και να προσφέρει ευκαιρίες στους πιο ευάλωτους σε όλη την ΕΕ. Κάποια υποστήριξη θα λάβουν και οι πιο αναπτυγμένες περιφέρειες, επειδή αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις που αφορούν όλα τα κράτη μέλη, όπως ο παγκόσμιος ανταγωνισμός στην οικονομία με βάση τη γνώση και η μετάβαση σε μια οικονομία με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Όλα αυτά δίνουν ώθηση στην εσωτερική αγορά, το μέγεθος της οποίας εξασφαλίζει αγορές και οικονομίες κλίμακας σε όλα τα μέρη της ΕΕ, πλούσια και φτωχά, μεγάλα και μικρά.
- ▶ Για να εξασφαλιστεί ότι τα μέτρα για τη βελτίωση της ανάπτυξης θα αποδώσουν καλύτερα από πριν, εξετάζεται η χρήση των διαρθρωτικών ταμείων και προτείνονται τα ακόλουθα:
 - σαφής σύνδεση των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» με τα εθνικά προγράμματα μεταρρύθμισης των κρατών μελών και τις συστάσεις ανά χώρα (με τις «συμβάσεις εταιρικών σχέσεων»).
 - αυστηρότερες προϋποθέσεις και εστίαση στα αποτελέσματα, μεταξύ άλλων και μέσω της δημιουργίας ενός αποθεματικού επίδοσης το οποίο θα διατίθεται μετά από ενδιάμεση επανεξέταση.
 - ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για την υποστήριξη μέτρων που συνδέονται με την πολιτική για την αγορά εργασίας, την εκπαίδευση, την κατάρτιση, την κοινωνική ένταξη, την προσαρμοστικότητα των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών και τη διοικητική ικανότητα.
 - μια προσέγγιση η οποία θα εξασφαλίζει ότι η αριστερά γνωρίζει τι ποιεί η δεξιά μέσω ενός κοινού στρατηγικού πλαισίου το οποίο θα καλύπτει το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας.
 - συμβολή του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για την υποστήριξη όσων πλήττονται από τις απολύσεις που συνδέονται με τις παγκόσμιες οικονομικές εξελίξεις.

Επενδύσεις στο ταλέντο και τις δεξιότητες της Ευρώπης

Ο προϋπολογισμός προτείνει μια αύξηση της χρηματοδότησης κατά 70% περίπου στον τομέα της εκπαίδευσης, έως 15,2 δισεκατομμύρια ευρώ, και κατά 45% στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, έως 80 δισεκατομμύρια ευρώ.

© Corbis

Επιδίωξη διεθνούς συνεργασίας και αριστείας στον τομέα της έρευνας.

Στον τομέα της εκπαίδευσης:

- ▶ έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στη διακρατική κινητικότητα, σύμφωνα με τα βασικά επιτυχή αποτελέσματα του τρέχοντος προγράμματος για τη «Διάβιου μάθηση» και των προγραμμάτων «Erasmus Mundus» και «Νεολαία σε κίνηση». Η Επιτροπή θα προτείνει την ανάπτυξη, με συμμετοχή της ΕΤΕπ, ενός καινοτόμου προγράμματος που θα παρέχει εγγυήσεις για τους μετακινούμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές·
- ▶ όλα τα υπάρχοντα προγράμματα θα ομαδοποιηθούν μέσω ενός ενιαίου ολοκληρωμένου προγράμματος για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη νεολαία·
- ▶ μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου θα αυξηθεί η στήριξη της ΕΕ σε όλα τα επίπεδα της επίσημης εκπαίδευσης και κατάρτισης (σχολείο, τρίτοβάθμια, επαγγελματική εκπαίδευση, εκπαίδευση ενηλίκων), καθώς και στις δραστηριότητες άτυπης και ανεπίσημης εκπαίδευσης και κατάρτισης και προσαρμοστικότητας των εταιρειών.

Στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας:

- ▶ παραγωγή προστιθέμενης αξίας μέσω της ενθάρρυνσης των ερευνητών για συνεργασίες πέραν των εθνικών συνόρων, της ανάπτυξης ευρωπαϊκών πόλων αριστείας, της προώθησης του ανταγωνισμού στην έρευνα και της ενθάρρυνσης μεγάλων τεχνολογικών πρωτοβουλιών·
- ▶ η χρηματοδότηση θα επικεντρωθεί στα σημαντικά ζητήματα της αριστείας στην επιστημονική βάση, της αντιμετώπισης των κοινωνικών προκλήσεων και της ώθησης της ανταγωνιστικότητας·
- ▶ η χρηματοδότηση θα απλουστευθεί μέσω της συγκέντρωσης όλων των χρηματοδοτήσεων σε ένα κοινό στρατηγικό πλαίσιο·
- ▶ και θα παράγει ισχυρή μόχλευση στην ιδιωτική χρηματοδότηση, όπως έγινε με το επιτυχημένο παράδειγμα του μηχανισμού χρηματοδότησης με επιμερισμό των κινδύνων.

Μια πιο ασφαλής Ευρώπη για τους πολίτες της

Πολλές από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ δεν γνωρίζουν σύνορα. Στον ανοιχτό οικονομικό χώρο που αποτελεί τη βάση της ισχύος της Ευρώπης, όπου άνθρωποι, εμπορεύματα, υπηρεσίες και κεφάλαια μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα, η ασφάλεια παρέχεται μέσω της καθιέρωσης κοινών βασικών κανόνων και της συγκέντρωσης χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων σε επίπεδο ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται η δημιουργία ενός πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης και προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Δικαιοσύνη, δικαιώματα και ιθαγένεια

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 2014–2020 θα υλοποιηθούν δύο προγράμματα: το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» και το πρόγραμμα «Δικαιώματα και ιθαγένεια». Ο συνολικός προτεινόμενος προϋπολογισμός ανέρχεται σε 803 εκατομμύρια ευρώ. Στόχος είναι η παραγωγή προστιθέμενης αξίας από τη δημιουργία ενός πραγματικού χώρου δικαιοσύνης, μέσω της προώθησης της δικαστικής συνεργασίας, σε αστικά και ποινικά ζητήματα, της ενίσχυσης της πρόσβασης στη δικαιοσύνη και της υποστήριξης, αλλά και της συμπλήρωσης, των πρωτοβουλιών των κρατών μελών για τον περιορισμό της προσφοράς και της ζήτησης ναρκωτικών, καθώς και μέσω της προώθησης και της υποστήριξης της αποτελεσματικής υλοποίησης μιας Ευρώπης των δικαιωμάτων.

Ασφαλέστερη ΕΕ

- ▶ Τα πρόσφατα γεγονότα, όπως το μεταναστευτικό ρεύμα που ακολούθησε την Αραβική Άνοιξη, καταδεικνύουν πόσο σημαντικό είναι για την ΕΕ να είναι σε θέση να αντιδράσει γρήγορα και αποτελεσματικά στις ταχέως εξελισσόμενες καταστάσεις κρίσης.
- ▶ Η Επιτροπή σκοπεύει να αυξήσει τη χρηματοδότηση που διατίθεται για τις εσωτερικές υποθέσεις και προτείνει ένα συνολικό προϋπολογισμό για τον τομέα αυτόν ύψους 8,3 δισεκατομμυρίων ευρώ. Τα ταμεία θα περιοριστούν σε δύο και η δομή τους θα απλουστευθεί.
- ▶ Το νέο Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης με συνολικό προϋπολογισμό 3,4 δισεκατομμύρια ευρώ θα ασχοληθεί με τις πληθυσμιακές ροές και την ολοκληρωμένη διαχείριση της μετανάστευσης και θα υποστηρίζει ενέργειες σχετικά με το άσυλο και τη μετανάστευση, την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών και τη διαχείριση του επαναπατρισμού.
- ▶ Το νέο Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας με προϋπολογισμό 4,1 δισεκατομμύρια ευρώ θα υποστηρίξει την εφαρμογή της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας και μια συνεκτική και ολοκληρωμένη προσέγγιση της συνεργασίας όσον αφορά την επιβολή του νόμου, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ.

Ασφαλέστερο περιβάλλον

- ▶ Όπως έδειξαν πρόσφατα γεγονότα, τα περιβαλλοντικά προβλήματα δεν σταματούν στα σύνορα. Κατά τον ίδιο τρόπο, η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής απαιτεί διασυνοριακές ενέργειες.
- ▶ Οι στόχοι σε αυτούς τους τομείς πολιτικής είναι δυνατόν να επιτευχθούν μόνο εάν υπάρξει πλήρης ενσωμάτωση των τομέων αυτών σε άλλες πολιτικές. Για παράδειγμα, οι δράσεις για το κλίμα και οι περιβαλλοντικοί στόχοι πρέπει να υλοποιηθούν στο πλαίσιο της χρηματοδότησης για τη συνοχή στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας, της γεωργίας και της εξωτερικής συνεργασίας. Το ασφαλές περιβάλλον και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής θα περιλαμβάνεται σε όλους τους τομείς του προϋπολογισμού. Η Επιτροπή σκοπεύει να αυξήσει το ποσοστό του προϋπολογισμού για το κλίμα σε τουλάχιστον 20%, με συνεισφορές από διάφορους τομείς πολιτικής, με την επιφύλαξη εκτίμησης αντικτύπου. Ένα ευρώ μπορεί να δώσει ώθηση στην ενεργειακή απόδοση, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την ενίσχυση της συνοχής, την προώθηση των κοινωνικών στόχων, την αύξηση της απασχόλησης και τη μείωση της φτώχειας την ίδια στιγμή.

© iStockphoto.com/Andrew Johnson

*Η προστασία
του περιβάλλοντος
στο επίκεντρο
των πολιτικών
της Ευρωπαϊκής Ένωσης.*

- ▶ Αντίθετα, η οικοδόμηση μιας οικονομίας με αποτελεσματική χρήση των πόρων, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και προσαρμοσμένη στην αλλαγή του κλίματος θα δώσει ώθηση στην ανάπτυξη και θα βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, θα δημιουργήσει περισσότερες και πιο «πράσινες» θέσεις εργασίας, θα ενισχύσει την ενεργειακή ασφάλεια και θα αποφέρει οφέλη για την υγεία. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ θα διευκολύνει τις επενδύσεις σε αποδοτικά από άποψη κόστους/οφέλους έργα και έργα οικολογικής καινοτομίας στους τομείς της ενέργειας, της αποδοτικότητας των πόρων και του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής, όπου τα κράτη μέλη διαθέτουν χαμηλή επενδυτική ικανότητα ή όπου τα χρήματα της ΕΕ είναι απαραίτητα για τη μόχλευση της ιδιωτικής χρηματοδότησης, όπως είναι η ανάπτυξη τεχνολογιών με χαμηλά επίπεδα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Οι επενδύσεις στους τομείς αυτούς θα δώσουν στην Ευρώπη το πλεονέκτημα του πρωτοπόρου σε παγκόσμιο επίπεδο και θα αυξήσουν τη συνολική παραγωγικότητα, συμβάλλοντας, επίσης, στη μείωση του ενεργειακού λογαριασμού της ΕΕ.

Αειφόρος ανάπτυξη και πιο ασφαλή τρόφιμα

- ▶ Η γεωργία παραμένει στον πυρήνα του προϋπολογισμού της ΕΕ. Πρόκειται για μια πραγματική κοινή ευρωπαϊκή πολιτική στρατηγικής σημασίας, για την οποία ποσοστό μεγαλύτερο από το 70% της χρηματοδότησής της δεν είναι πλέον εθνικό και κατά συνέπεια η δαπάνη σε ευρωπαϊκό επίπεδο αντικαθιστά σε μεγάλο βαθμό την εθνική δαπάνη, πράγμα που δεν ισχύει για άλλες πολιτικές και το οποίο εξηγεί τον λόγο για τον οποίο καταλαμβάνει ένα μεγάλο ποσοστό του προϋπολογισμού της ΕΕ. Το κόστος της είναι 0,30 ευρώ ανά ημέρα ανά πολίτη.
- ▶ Η γεωργία υποστηρίζει την ασφάλεια των τροφίμων και την αγροτική ανάπτυξη στην Ευρώπη. Σε έναν κόσμο στον οποίο η ζήτηση τροφίμων θα εξακολουθήσει να αυξάνεται (η ζήτηση τροφίμων σε παγκόσμιο επίπεδο αναμένεται να αυξηθεί κατά 70% έως το 2050 σύμφωνα με τον FAO), η Ευρώπη έχει ανάγκη από έναν αγροτικό τομέα ο οποίος θα παράγει υγιεινά τρόφιμα με σεβασμό στο περιβάλλον και ο οποίος θα υποστηρίξει μια ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη μέσα από μια δυναμική αγροτική οικονομία.
- ▶ Η ΚΓΠ θα εκσυγχρονιστεί για να ενισχυθούν οι στόχοι αυτοί: οι άμεσες πληρωμές (πυλώνας 1) θα γίνουν πιο πράσινες και θα κατανομούνται πιο δίκαια, αφού η χορήγηση του 30% των πληρωμών αυτών θα εξαρτάται από τον «περιβαλλοντικό προσανατολισμό», θα εισαχθεί ανώτατο όριο για τις μεγάλες γεωργικές εκμεταλλεύσεις και θα προσαρμοστεί η άμεση στήριξη ανά εκτάριο ώστε να αυξηθούν τα επίπεδα πληρωμών προς τους γεωργούς των νέων κρατών μελών.
- ▶ Η αγροτική ανάπτυξη (πυλώνας 2) θα επικεντρωθεί περισσότερο στην ανταγωνιστικότητα, την καινοτομία και το περιβάλλον με την ενσωμάτωσή της στις «συμβάσεις εταιρικής σχέσης» ώστε να εξασφαλιστεί ότι θα επιτύχει τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

© Phovoir

*Τα ασφαλή και υγιεινά
τρόφιμα αποτελούν
προτεραιότητα.*

Πολιτική προστασία

Η βοήθεια πολιτικής προστασίας (για την αντιμετώπιση των φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών τόσο στο εσωτερικό της ΕΕ όσο και έξω από αυτήν) θα αυξηθεί κατά 0,01% και θα φτάσει τα 445 εκατομμύρια ευρώ (0,04% του προϋπολογισμού). Αυτή η βοήθεια, που είναι εκδήλωση αλληλεγγύης προς τα θύματα, αποτελεί γενικά την πρώτη έμπρακτη αντίδραση της Ένωσης σε περιπτώσεις κρίσης. Περιλαμβάνει χρηματοδότηση για τη δημιουργία ευρωπαϊκής ικανότητας για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, με βάση την εθελοντική συγκέντρωση των πόρων πολιτικής προστασίας των κρατών μελών, ούτως ώστε να βελτιωθεί η αποδοτικότητα του κόστους με τη συντονισμένη διαθεσιμότητα πόρων πολιτικής προστασίας.

Η Ευρώπη υπολογίσιμη δύναμη στον κόσμο

Σε μια συγκυρία όπου η παγκόσμια τάξη μεταβάλλεται με ταχείς ρυθμούς και αναδυόμενες οικονομίες, όπως η Κίνα, η Ινδία και η Βραζιλία εδραιώνουν την επιρροή τους, η Ευρώπη πρέπει να αποτελέσει ενεργό εταίρο στη διαμόρφωση των παγκόσμιων εξελίξεων. Προκειμένου να αποκτήσει βαρύτητα στην παγκόσμια σκηνή και να προασπίσει τα συμφέροντα και τις αξίες της, η Ευρώπη πρέπει να συγκεντρώσει τους πόρους της και να δράσει με ενότητα. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού προβλέπεται προϋπολογισμός 70 δισεκατομμυρίων ευρώ για όλη την περίοδο, που αντιστοιχεί σε αύξηση 20% συγκριτικά με την προηγούμενη περίοδο.

Επενδύσεις στη γειτονιά της Ευρώπης

- ▶ Τα πρόσφατα γεγονότα στη Βόρεια Αφρική κατέδειξαν, για μια ακόμη φορά, πόσο συνυφασμένο είναι το μέλλον των γειτονικών χωρών με εκείνο της Ευρώπης και πόσο αντίκτυπο έχουν τα γεγονότα που συμβαίνουν στις χώρες αυτές σε ολόκληρη την ΕΕ.
- ▶ Ο προϋπολογισμός της ΕΕ για τις εξωτερικές σχέσεις θα εστιαστεί στις γειτονικές χώρες, προς τα ανατολικά και νότια, και θα προσφέρει κίνητρα για πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις βάσει της αρχής των αναλογικών κερδών και με προσήλωση στις κοινές μας αξίες, μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας.

Στρατηγική δράση με τους κυριότερους εταίρους μας

- ▶ Η Επιτροπή θα διακόψει τη χρηματοδότηση προγραμμάτων στις ταχέως αναπτυσσόμενες χώρες και αντ' αυτού θα δημιουργήσει ένα νέο μέσο εταιρικής σχέσης για την υποστήριξη της ad hoc συνεργασίας με όλες τις τρίτες χώρες (μη αναπτυσσόμενες και αναπτυσσόμενες) στις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες η χρηματοδότηση μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων της ΕΕ σε όλο τον κόσμο σε θέματα παγκόσμιου ενδιαφέροντος, όπως είναι η κλιματική αλλαγή, η ανεξέλεγκτη μετανάστευση και οι περιφερειακές αστάθειες. Με τον τρόπο αυτό η Ευρώπη θα μπορεί να προβάλλει τις πολιτικές της στο εξωτερικό, να προωθήσει τις αξίες και τα συμφέροντά της και να χρηματοδοτήσει κοινές δραστηριότητες κοινού ενδιαφέροντος με μεμονωμένες χώρες.

Βοήθεια σε χώρες που την έχουν ανάγκη

- ▶ Η Ευρώπη έχει δεσμευτεί να αυξήσει την αναπτυξιακή βοήθεια έως το 0,7% του ΑΕΕ έως το 2015. Η συγκέντρωση χρημάτων σε επίπεδο ΕΕ αυξάνει τον αντίκτυπο, ενώ παράλληλα βελτιώνει τον συντονισμό των χορηγιών και τη διακυβέρνηση.
- ▶ Έμφαση θα δοθεί στις χώρες που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη στο πλαίσιο ενός ενιαίου Μηχανισμού Αναπτυξιακής Συνεργασίας, στοχεύοντας στην εκρίζωση της φτώχειας και την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας.
- ▶ Ο νέος προϋπολογισμός ενισχύει επίσης την ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ για την αντιμετώπιση της αύξησης των καταστροφών σε παγκόσμιο επίπεδο, άλλων έκτακτων ανθρωπιστικών αναγκών και ξεχασμένων κρίσεων.

Εκτός από τις προτάσεις σχετικά με τις δαπάνες, το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο που προτείνεται για την περίοδο 2014–2020 προωθεί καινοτόμους αλλαγές όσον αφορά τα έσοδα

Το τρέχον σύστημα χρηματοδότησης είναι ιδιαίτερα περίπλοκο. Για τον λόγο αυτό, η παρούσα πρόταση σκοπό έχει να κάνει την πλευρά των εσόδων απλούστερη και δικαιότερη.

- ▶ Μείωση των συνεισφορών των κρατών μελών με την εισαγωγή νέων ιδίων πόρων της ΕΕ. Ο επόμενος προϋπολογισμός της ΕΕ θα μειώσει τις συνεισφορές των κρατών μελών, επειδή θα χρηματοδοτηθεί από ένα νέο μείγμα εσόδων με νέους ίδιους πόρους, που συνδέονται στενά με τις κοινές ευρωπαϊκές προκλήσεις. Η Επιτροπή προτείνει ένα νέο σύστημα ιδίων πόρων της ΕΕ που βασίζεται σε έναν φόρο επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών (περιγράφεται στο κεφάλαιο 1) στο εσωτερικό της ΕΕ και έναν νέο πόρο από τον ΦΠΑ της ΕΕ που θα αντικαταστήσει τον ήδη υπάρχοντα. Κάθε ευρώ που θα συγκεντρώνεται μέσω αυτών των νέων ιδίων πόρων θα μεταφράζεται σε αντίστοιχη μείωση των εθνικών συνεισφορών των κρατών μελών, έτσι ώστε η συνολική εθνική επιβάρυνση να παραμένει ίδια.
- ▶ Η Επιτροπή προτείνει επίσης να απλουστευθούν ριζικά οι υφιστάμενοι μηχανισμοί δημοσιονομικής διόρθωσης που εφαρμόζονται σε ορισμένα κράτη μέλη.

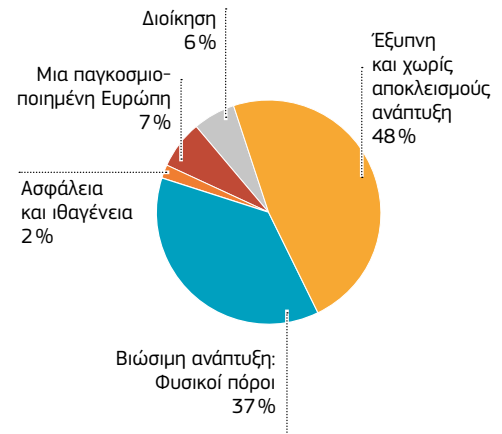
Οι μελλοντικοί κανόνες εκτέλεσης του προϋπολογισμού και των διαφόρων προγραμμάτων θα έχουν ως επίκεντρο τα αποτελέσματα.

- ▶ Τα κράτη μέλη λαμβάνουν χρηματοδότηση από την ΕΕ για να μπορέσουν να επιτύχουν τους στόχους της ΕΕ που έχουν συμφωνηθεί από κοινού. Από την άποψη αυτή δεν είναι ζήτημα εισροών αλλά αποτελεσμάτων. Επομένως, η εν λόγω πρόταση προϋπολογισμού έχει επανασχεδιαστεί για να εξασφαλίσει ότι η χρηματοδότηση παράγει αποτελέσματα στις βασικές προτεραιότητες της πολιτικής. Από τα κυριότερα χαρακτηριστικά της νέας ομάδας χρηματοοικονομικών προγραμμάτων και μέσων θα είναι η εστίαση στα αποτελέσματα, η αυξημένη χρήση των προϋποθέσεων και η απλούστευση της εκτέλεσης.

Τα αποτελέσματα θα συνδέονται με την υλοποίηση της στρατηγικής για την ανάπτυξη «Ευρώπη 2020» και την επίτευξη των στόχων της.

- ▶ Προϋποθέσεις: για να δοθεί ακόμη μεγαλύτερη έμφαση στις εκροές και τα αποτελέσματα παρά στις εισροές ή τα ποσά, θα εισαχθούν αυστηρότερες προϋποθέσεις στα προγράμματα και τα μέσα χρηματοδότησης. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία στους πολυδάπανους σχηματισμούς της πολιτικής συνοχής και της γεωργίας, όπου τα κράτη μέλη και οι δικαιούχοι θα καλούνται να αποδείξουν ότι η ληφθείσα χρηματοδότηση χρησιμοποιείται για να προωθήσει την εκπλήρωση των προτεραιοτήτων πολιτικής της ΕΕ.
- ▶ Μόχλευση επενδύσεων: ο αντίκτυπος των χρηματοδοτήσεων της ΕΕ μπορεί να μεγιστοποιηθεί εάν οι χρηματοδοτήσεις αυτές χρησιμοποιηθούν για τη μόχλευση χρηματοδοτήσεων από τον ιδιωτικό τομέα. Με τον τρόπο αυτό θα γίνει δυνατή η χρηματοδότηση μεγαλύτερου αριθμού στρατηγικών επενδύσεων. Η εμπειρία από τη συνεργασία με τον όμιλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι θετική και θα αξιοποιηθεί στο μέλλον.
- ▶ Απλούστευση: για την επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων, οι τρέχοντες κανόνες χρηματοδότησης πρέπει να απλουστευθούν, αφού έχουν γίνει τόσο πολύπλοκοι που εμποδίζουν την υλοποίηση και τον έλεγχο.
- ▶ Όπου είναι δυνατόν, τα υπάρχοντα προγράμματα θα συγχωνευθούν (εσωτερικές υποθέσεις, εκπαίδευση/πολιτισμός) και/ή θα επανασχεδιαστούν (έρευνα, συνοχή) για να εξασφαλιστεί ο ολοκληρωμένος προγραμματισμός και ένας ενιαίος μηχανισμός για την υλοποίηση, την υποβολή εκθέσεων και τον έλεγχο.
- ▶ Θα εξεταστεί η εξωτερική ανάθεση περισσότερων καθηκόντων στους ήδη υπάρχοντες εκτελεστικούς οργανισμούς, ιδίως όσον αφορά τη συνέχιση μικρότερων προγραμμάτων.

ΠΟΛΥΕΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ 2014–2020

- ▶ **Ευελιξία:** ο προϋπολογισμός πρέπει να επιτρέπει την πιο εύκολη λήψη αποφάσεων, ώστε να δίνεται η δυνατότητα αντίδρασης σε απρόβλεπτες καταστάσεις ή μετατόπισης προτεραιοτήτων.
- ▶ **Καλύτερη αξιοποίηση των πόρων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ.** Το 94% περίπου του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού διοχετεύεται στους πολίτες, τις εταιρείες, τους αγρότες, τις πόλεις και τις περιφέρειες. Η Επιτροπή προτείνει την εξοικονόμηση πόρων σε όλα τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ.

Ο πίνακας στο τέλος του παρόντος τμήματος παρουσιάζει λεπτομερώς τις προτάσεις, καθώς και μια σύγκριση της τρέχουσας με τη νέα περίοδο προγραμματισμού.

Πλήρης ανάλυση των προτάσεων της Επιτροπής στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/budget/reform/commission-proposals-for-the-multiannual-financial-framework-2014-2020/index_en.htm

ΠΟΛΥΤΕΤΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ 2014–2020

(σε εκατ. ευρώ — τιμές 2011)

ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Σύνολο 2014–2020
1. Έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη	64 696	66 580	68 133	69 956	71 596	73 768	76 179	490 908
εκ των οποίων: οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	50 468	51 543	52 542	53 609	54 798	55 955	57 105	376 020
2. Βιώσιμη ανάπτυξη: Φυσικοί πόροι	57 386	56 527	55 702	54 861	53 837	52 829	51 784	382 927
εκ των οποίων: δαπάνες σχετικές με την αγορά και άμεσες πληρωμές	42 244	41 623	41 029	40 420	39 618	38 831	38 060	281 825
3. Ασφάλεια και ιθαγένεια	2 532	2 571	2 609	2 648	2 687	2 726	2 763	18 535
4. Η Ευρώπη στον κόσμο	9 400	9 645	9 845	9 960	10 150	10 380	10 620	70 000
5. Διοίκηση	8 542	8 679	8 796	8 943	9 073	9 225	9 371	62 629
εκ των οποίων: διοικητικές δαπάνες των θεσμικών οργάνων	6 967	7 039	7 108	7 191	7 288	7 385	7 485	50 464
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	142 556	144 002	145 085	146 368	147 344	148 928	150 718	1 025 000
ως ποσοστό του ΑΕΕ	1,08%	1,07%	1,06%	1,06%	1,05%	1,04%	1,03%	1,05%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ	133 851	141 278	135 516	138 396	142 247	142 916	137 994	972 198
ως ποσοστό του ΑΕΕ	1,01%	1,05%	0,99%	1,00%	1,01%	1,00%	0,94%	1,00%

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- (¹) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ευρώπη 2020 — Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη [COM(2010) 2020].
- (²) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα: Παροχή σε όλα τα παιδιά μας του καλύτερου δυνατού ξεκινήματος για τον κόσμο του αύριο, COM(2011) 66.
- (³) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Υποστήριξη της ανάπτυξης και της απασχόλησης: Ένα θεματολόγιο για τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης, COM(2011) 567.
- (⁴) <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=950&langId=el>
- (⁵) <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1568&format=HTML&aged=0&language=EL&guiLanguage=fr>
http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/news/speeches-statements/2011/12/20111220_speeches_1_en.htm
- (⁶) Πράσινο βιβλίο — Εκσυγχρονισμός της οδηγίας για τα επαγγελματικά προσόντα, COM(2011) 367.
- (⁷) Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 23–24 Ιουνίου 2011.
- (⁸) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πλαίσιο της ΕΕ για εθνικές στρατηγικές ένταξης των Ρομά μέχρι το 2020, COM(2011) 173.
- (⁹) <http://ec.europa.eu/esf/home.jsp?catId=67&langId=en&newsId=7889>
- (¹⁰) <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=67&langId=en&newsId=7889>
- (¹¹) <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=466&langId=el>
- (¹²) <http://register.consilium.europa.eu/pdf/el/11/st00/st00002-re01.el11.pdf>
- (¹³) http://ec.europa.eu/research/csfri/pdf/com_2011_0048_csf_green_paper_el.pdf
- (¹⁴) http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/iu-scoreboard-2010_en.pdf
- (¹⁵) http://ec.europa.eu/dgs/jrc/index.cfm?id=1410&obj_id=13580&dt_code=NWS
- (¹⁶) Πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της δημιουργίας ενιαίου καθεστώτος προστασίας των ευρεσιτεχνιών, COM(2011) 215 και πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της δημιουργίας ενιαίου καθεστώτος προστασίας των ευρεσιτεχνιών σε σχέση με τις εφαρμοστέες μεταφραστικές ρυθμίσεις, COM(2011) 216.
- (¹⁷) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0808:FIN:EL:PDF>
- (¹⁸) <http://ec.europa.eu/digital-agenda/scoreboard/>
- (¹⁹) <http://www.fi-ppp.eu>
- (²⁰) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους: Εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», COM(2011) 21.
- (²¹) Πρόταση οδηγίας σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας, COM(2011) 169.
- (²²) Λευκή Βίβλος — Χάρτης πορείας για έναν ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Μεταφορών: Για ένα ανταγωνιστικό και ενεργειακά αποδοτικό σύστημα μεταφορών, COM(2011) 144.
- (²³) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Χάρτης πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη, COM(2011) 571.
- (²⁴) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ενεργειακά χάρτης πορείας για το 2050, COM(2011) 885.
- (²⁵) Απόφαση 2011/278/ΕΕ σχετικά με τον καθορισμό ενωσιακών μεταβατικών κανόνων για την εναρμονισμένη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής (ΕΕ L 130 της 17.5.2011).
- (²⁶) http://ec.europa.eu/energy/eepr/eeef/eeef_en.htm
- (²⁷) Οδηγία 2011/76/ΕΕ περί επιβολής τελών στα βαρέα φορτηγά οχήματα που χρησιμοποιούν ορισμένα έργα υποδομής (ΕΕ L 269 της 14.10.2011).
- (²⁸) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ολοκληρωμένη βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης. Η ανταγωνιστικότητα και η βιωσιμότητα τίθενται στο επίκεντρο, COM(2010) 614.
- (²⁹) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Η αντιμετώπιση των προκλήσεων που αφορούν τις αγορές βασικών εμπορευμάτων και τις πρώτες ύλες, COM(2011) 25.
- (³⁰) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ένα στρατηγικό όραμα για τα ευρωπαϊκά πρότυπα: Προχωρώντας προς τα εμπρός για την ενίσχυση και την επιτάχυνση της βιώσιμης ανάπτυξης της ευρωπαϊκής οικονομίας έως το 2020, COM(2011)311.
Πρόταση κανονισμού σχετικά με την ευρωπαϊκή τυποποίηση, COM(2011) 315.
- (³¹) Ανακοίνωση της Επιτροπής για το μέλλον του ΦΠΑ: Προς ένα απλούστερο, ισχυρότερο και αποτελεσματικότερο σύστημα ΦΠΑ, προσαρμοσμένο στην ενιαία αγορά, COM(2011) 851.
- (³²) Πρόταση οδηγίας για την κοινή ενοποιημένη βάση φορολογίας εταιρειών (ΚΕΒΦΕ), COM(2011) 121.
- (³³) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Η Πράξη για την ενιαία αγορά: Δώδεκα δράσεις για την τόνωση της ανάπτυξης και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης, COM(2011) 206.
- (³⁴) Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τις προτεραιότητες για τη νέα ώθηση στην ενιαία αγορά — 3094ο Συμβούλιο για την Ανταγωνιστικότητα (Εσωτερική Αγορά, Έρευνα και Διάστημα) Βρυξέλλες, 30–31 Μαΐου 2011.
- (³⁵) <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1238&format=HTML&aged=1&language=EL&guiLanguage=en>
- (³⁶) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ανασκόπηση της πρωτοβουλίας «Small Business Act» για την Ευρώπη, COM(2011) 78.
- (³⁷) Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1236/2011 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 όσον αφορά τις επενδύσεις με τη χρήση μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής (ΕΕ L 317 της 30.11.2011).
- (³⁸) Πρόταση κανονισμού σχετικά με τις ευρωπαϊκές εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, COM(2011) 860.
Πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση προγράμματος για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (2014–2020), COM(2011) 834.
- (³⁹) Ανακοίνωση της Επιτροπής «Μικρή επιχείρηση, μεγάλος κόσμος: μια νέα εταιρική σχέση που θα βοηθήσει τις ΜΜΕ να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες της παγκοσμιοποίησης», COM(2011) 702.
- (⁴⁰) Απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Μαρτίου 2011, C-400/08, Επιτροπή κατά Ισπανίας.
- (⁴¹) Απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 2011, συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-403/08 και C-429/08, Football Association Premier League κ.λπ.
- (⁴²) Αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 17ης Φεβρουαρίου 2011, T-385/07, FIFA κατά Επιτροπής, T-55/08, UEFA κατά Επιτροπής, και T-68/08, FIFA κατά Επιτροπής.
- (⁴³) Απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Ιουνίου 2011, C-52/10, Ελεύθερη τηλεόραση και Γιαννίκος.
- (⁴⁴) Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 24ης Μαΐου 2011, C-47/08, Επιτροπή κατά Βελγίου, C-50/08, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-51/08, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, C-52/08, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, C-53/08, Επιτροπή κατά Αυστρίας, C-54/08, Επιτροπή κατά Γερμανίας, και C-61/08, Επιτροπή κατά Ελλάδας.
- (⁴⁵) Απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Μαρτίου 2011, C-565/08, Επιτροπή κατά Ιταλίας.
- (⁴⁶) Απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Απριλίου 2011, C-119/09, Société fiduciaire nationale d'expertise comptable.
- (⁴⁷) Απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Μαΐου 2011, C-375/09, Tele2 Polska.
- (⁴⁸) Απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιουλίου 2011, C-403/10 P, Mediaset κατά Επιτροπής.
- (⁴⁹) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κοινό ευρωπαϊκό δίκαιο των πωλήσεων με στόχο τη διευκόλυνση των διασυνοριακών συναλλαγών στην ενιαία αγορά, COM(2011) 636.
- (⁵⁰) Πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση ευρωπαϊκής διαταγής διατήρησης λογαριασμού με σκοπό τη διευκόλυνση της διασυνοριακής ανάκτησης οφειλών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, COM(2011) 445.
- (⁵¹) http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/legal-proposals/index_en.htm
- (⁵²) http://ec.europa.eu/fisheries/reform/index_el.htm
- (⁵³) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 202/2011 όσον αφορά τον ορισμό των προϊόντων αλιείας και τα υποδείγματα προαναγγελίας, τα κριτήρια αναφοράς για επιθεωρήσεις σε λιμένα και τα αναγνωρισμένα συστήματα δικαιολογητικών για τα αλιεύματα που έχουν θεσπίσει οι περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης της αλιείας (ΕΕ L 57 της 2.3.2011).
- (⁵⁴) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ανάπτυξη μιας θαλάσσιας στρατηγικής για την περιοχή του Ατλαντικού Ωκεανού, COM(2011) 782.
- (⁵⁵) Όλα τα στοιχεία σχετικά με τον προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2012 αφορούν τον προϋπολογισμό που εγκρίθηκε την 1η Δεκεμβρίου 2011.
- (⁵⁶) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Προϋπολογισμός για την «Ευρώπη 2020», Μέρος I και Μέρος II: Δελτία πολιτικής, COM(2011) 500.

Κεφάλαιο 3

Μεγαλύτερη εστίαση στους πολίτες της ΕΕ

Στη σημερινή Ευρώπη η ελεύθερη κυκλοφορία έχει όλο και μεγαλύτερη σημασία. Εκατομμύρια πολιτών συμμετέχουν σε δραστηριότητες που υπερβαίνουν τα σύνορα —στην ιδιωτική τους ζωή, μέσω της εργασίας ή των σπουδών τους ή ως καταναλωτές. Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδιώκει να προσφέρει πρακτικές λύσεις στα διασυνοριακά προβλήματα τόσο για τους πολίτες όσο και για τις επιχειρήσεις: για τους πολίτες, ούτως ώστε να αισθάνονται σιγουριά όταν ζουν, ταξιδεύουν και εργάζονται σε άλλο κράτος μέλος και να είναι βέβαιοι ότι τα δικαιώματα που έχουν ως ευρωπαίοι πολίτες διασφαλίζονται και εφαρμόζονται οπουδήποτε και αν βρίσκονται στην ΕΕ· και για τις επιχειρήσεις, τις οποίες βοηθά η ΕΕ να αξιοποιούν πλήρως τις ευκαιρίες που παρέχει η ενιαία αγορά.

Η Ένωση έχει ένα φιλόδοξο πρόγραμμα για τον καθορισμό πανευρωπαϊκών προτύπων ώστε οι πολίτες να μπορούν να διαθέτουν το ίδιο βασικό επίπεδο δικαιοσύνης —για παράδειγμα στην περίπτωση που πέφτουν θύματα εγκληματικών ενεργειών— και να απολαμβάνουν ισότιμη μεταχείριση οπουδήποτε στην Ευρώπη. Η Συνθήκη της Λισαβόνας προσφέρει νέες ευκαιρίες για δικαστική συνεργασία σε ποινικές και αστικές υποθέσεις και αναθέτει στην ΕΕ το καθήκον να διευκολύνει την προσφυγή στη δικαιοσύνη στο σύνολο της Ένωσης. Επίσης, προβλέπει την προώθηση της ισότητας γυναικών και ανδρών και της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευμάτων ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας και γενετήσιου προσανατολισμού σε όλες τις πολιτικές και τις δραστηριότητες της Ένωσης.

Επίσης, μια προοδευτική πολιτική νόμιμης μετανάστευσης και ένταξης είναι σημαντική για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της κοινωνικής συνοχής της ΕΕ, για τον εμπλουτισμό της κοινωνίας και τη δημιουργία ευκαιριών. Η παράνομη μετανάστευση και η εμπορία ανθρώπων πρέπει να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά και με συνεκτικό τρόπο. Παράλληλα, η ΕΕ πρέπει να εξακολουθήσει να επιδεικνύει αλληλεγγύη προς τα άτομα που χρειάζονται διεθνή προστασία, με την εισαγωγή ενός πιο αποτελεσματικού κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου.

Μια σειρά από άλλες πολιτικές επιδιώκουν να διευκολύνουν τη ζωή των πολιτών σε ολόκληρη την Ένωση, πολιτικές που αφορούν ζητήματα από την ασφάλεια των τροφίμων έως την περιβαλλοντική ασφάλεια και τη συμμετοχή των πολιτών στη δημοκρατική ζωή της Ένωσης.

Θεμελιώδη δικαιώματα και ιθαγένεια

Οι πολιτικές της ΕΕ στους τομείς της δικαιοσύνης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της ιθαγένειας και της ισότητας βασίζονται στις θεμελιώδεις αξίες και αρχές της ΕΕ, στις οποίες συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, η δημοκρατία, η ελευθερία, η ανεκτικότητα, η απαγόρευση των διακρίσεων και το κράτος δικαίου. Οι πολιτικές υποστηρίζουν τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού χώρου δικαίου, δικαιωμάτων και δικαιοσύνης, προς όφελος όλων των πολιτών της ΕΕ.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Η κ. Viviane Reding, αντιπρόεδρος της Επιτροπής, αρμόδια για θέματα Δικαιοσύνης, Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ιθαγένειας, στο Σένγκεν, την πόλη που έδωσε το όνομά της στις διατάξεις της Ένωσης για την ελεύθερη μετακίνηση.

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το 2011 η Επιτροπή δημοσίευσε την πρώτη ετήσια έκθεση για την εφαρμογή του Χάρτη.

Ο Χάρτης απέκτησε δεσμευτική νομική ισχύ από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας. Η ετήσια έκθεση⁽¹⁾ αποτελεί μέρος της στρατηγικής της Επιτροπής για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

«Για να μπορεί ο Χάρτης να λειτουργήσει στην πράξη, οι πολίτες πρέπει να γνωρίζουν τα δικαιώματά τους και τον τρόπο εφαρμογής τους ούτως ώστε να αποδίδεται δικαιοσύνη», ανέφερε η κ. Viviane Reding, αντιπρόεδρος και επίτροπος της ΕΕ αρμόδια για θέματα δικαιοσύνης, θεμελιωδών δικαιωμάτων και ιθαγένειας.

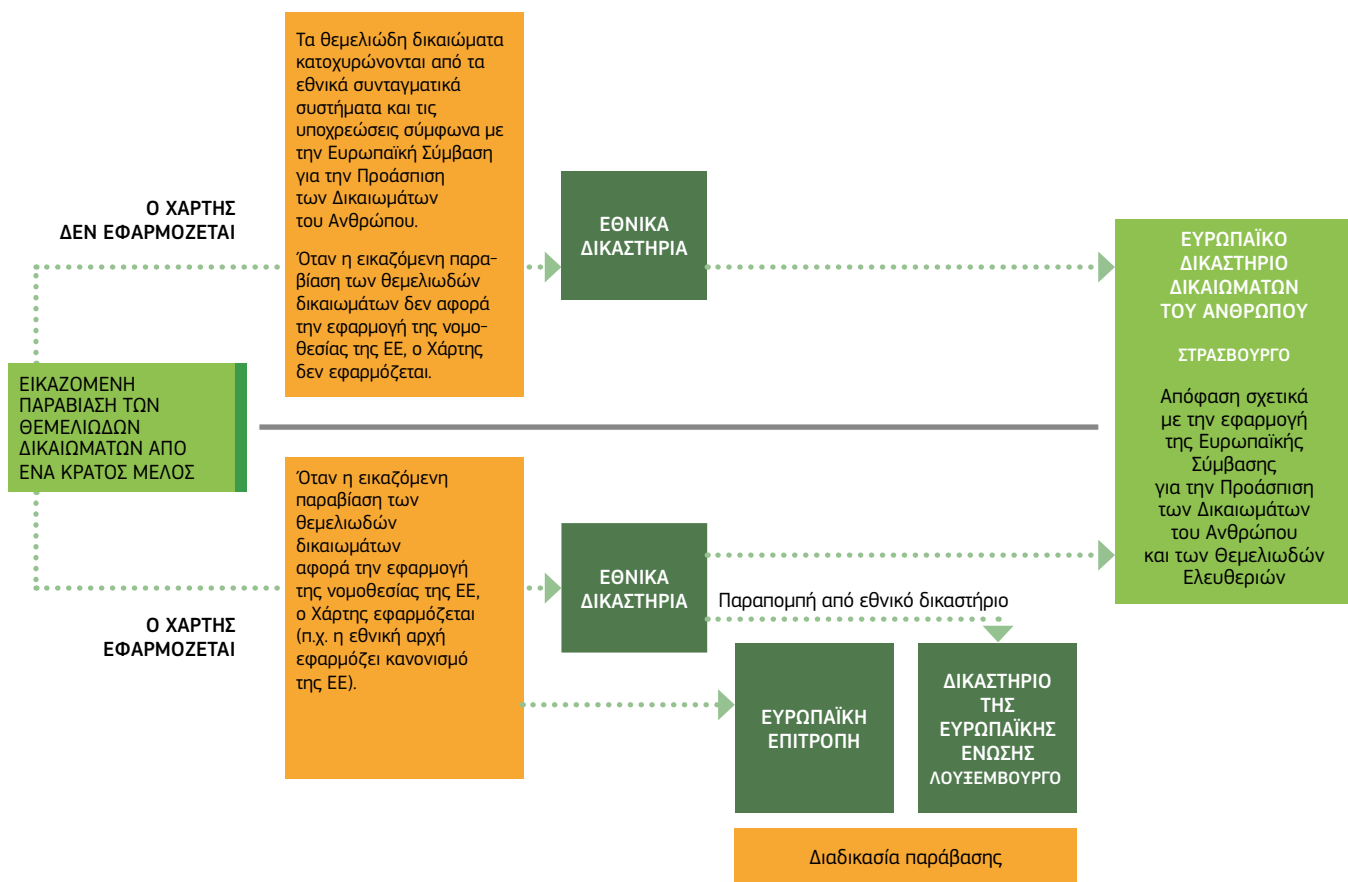
Στην έκθεση επισημαίνεται ότι οι περισσότεροι από τους πολίτες που υποβάλλουν καταγγελίες στα θεσμικά όργανα δεν κατανοούν ότι ο Χάρτης συμπληρώνει, αλλά δεν αντικαθιστά τα εθνικά συνταγματικά συστήματα ή το σύστημα προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων που εγγυάται η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών. Μια έρευνα του Ευρωπαϊκού Διαμεσολαβητή επιβεβαιώνει την άποψη αυτή, αφού καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το 72% των πολιτών της ΕΕ πιστεύουν ότι δεν είναι καλά ενημερωμένοι για τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Το 2010 η Επιτροπή έλαβε περισσότερες από 4 000 επιστολές από το ευρύ κοινό σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Περίπου τα τρία τέταρτα από αυτές αφορούσαν περιπτώσεις που δεν διέπονται από το δίκαιο της ΕΕ. Το ποσοστό αυτό είναι ενδεικτικό της παρανόησης που γίνεται συχνά όσον αφορά τον σκοπό του Χάρτη και τις καταστάσεις στις οποίες εφαρμόζεται ή δεν εφαρμόζεται.

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να μεριμνά για την αποτελεσματική εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να διασφαλίζει ότι όλες οι νομοθετικές προτάσεις της ΕΕ, όλες οι τροπολογίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, αλλά και η εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης από τα κράτη μέλη, συνάδουν με τον Χάρτη. Το Συμβούλιο⁽²⁾ επιδοκίμασε την εν λόγω έκθεση ως μια ευκαιρία για την ετήσια διοργανική ανταλλαγή σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη.

Πότε εφαρμόζεται και πότε δεν εφαρμόζεται ο Χάρτης

ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

Πότε εφαρμόζεται και πού μπορεί να απευθυνθεί κάποιος σε περίπτωση παραβίασής του;

Ποια είναι τα σημαντικότερα προβλήματα όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα;

Στην έκθεση επισημαίνεται ότι τα θέματα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, της ενσωμάτωσης των Ρομά και της ισότητας είναι εκείνα που, κατά το ευρύ κοινό και άλλους, προκάλεσαν τη μεγαλύτερη ανησυχία το περασμένο έτος.

Προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Η προσχώρηση της ΕΕ στη Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΑΔ) κατέστη δυνατή με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, η οποία επιβάλλει στα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη την υποχρέωση να λάβουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του εν λόγω στόχου. Πρέπει να συναφθεί συμφωνία προσχώρησης μεταξύ της ΕΕ και των υφιστάμενων συμβαλλομένων μερών της Σύμβασης, δηλαδή των 47 κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Κατά το υπό εξέταση έτος πραγματοποιήθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά την προσχώρηση. Εκπονήθηκε σχέδιο συμφωνίας προσχώρησης σε τεχνικό επίπεδο με συμμετοχή, σε προσωπική βάση, εμπειρογνομόνων από τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ορισμένες πιυχές του εν λόγω σχεδίου συμφωνίας πρέπει να τύχουν περαιτέρω επεξεργασίας κατά τις διαπραγματεύσεις με τους εκπροσώπους των κρατών. Οι εργασίες αυτές βρίσκονται στο στάδιο της προετοιμασίας στο πλαίσιο του Συμβουλίου.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δικαίου και κατάρτιση νομικών

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δικαίου ιδρύθηκε στη Βιέννη στα μέσα του 2011 με σκοπό να συμβάλει σημαντικά στον ευρύτερο στόχο της ΕΕ για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης. Το Ινστιτούτο, ένας ανεξάρτητος μη κερδοσκοπικός οργανισμός, θα συμβάλει στη βελτίωση της νομικής συνοχής στην Ευρώπη μέσω της παροχής πρακτικών συμβουλών σε αρχές και υπεύθυνους χάραξης πολιτικής.

Η πρωτοβουλία για τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Δικαίου —την οποία προώθησε η Επιτροπή στο σχέδιο δράσης της για ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην υπηρεσία των πολιτών της Ευρώπης— ακολουθεί το παράδειγμα του Αμερικανικού Ινστιτούτου Δικαίου, ενός μη κυβερνητικού φορέα που διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη του ενιαίου εμπορικού κώδικα, ο οποίος διευκολύνει τις πωλήσεις και άλλες εμπορικές συναλλαγές στις 50 πολιτείες των ΗΠΑ.

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δικαίου, μεταξύ άλλων, θα αξιολογεί και θα προωθεί την ανάπτυξη της ενωσιακής νομοθεσίας, νομοθετικής πολιτικής και πρακτικής: διατυπώνει προτάσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του κεκτημένου της ΕΕ και για την καλύτερη εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ από τα κράτη μέλη, και θα δημιουργήσει ένα φόρουμ για νομικούς —πανεπιστημιακούς, δικαστές, δικηγόρους και άλλους επαγγελματίες του νομικού κλάδου— προερχόμενους από διαφορετικές νομικές παραδόσεις, για την ανταλλαγή απόψεων και την πραγματοποίηση συζητήσεων.

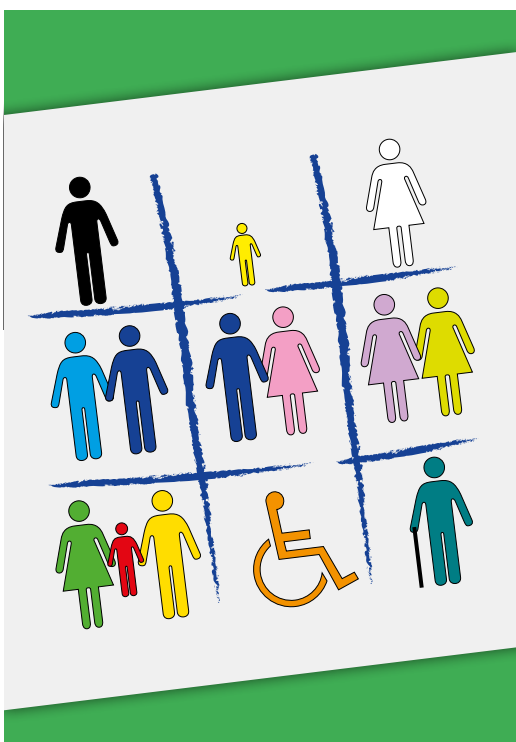
Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε από τις εθνικές κυβερνήσεις, τα δικαστικά συμβούλια, τους επαγγελματικούς φορείς και ινστιτούτα κατάρτισης νομικών σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο να δεσμευτούν στην προσπάθεια ενσωμάτωσης του δικαίου της ΕΕ στα οικεία προγράμματα κατάρτισης και στην αύξηση του όγκου των μαθημάτων και των συμμετεχόντων. Στόχος είναι οι νομικοί να αποκτήσουν την κατάλληλη κατάρτιση για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού δικαίου, στο πλαίσιο του ρόλου τους ως δικαστών και δικηγόρων σε εθνικό επίπεδο. Αυτό θα συμβάλει επίσης στην εδραίωση αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των διαφορετικών νομικών συστημάτων της Ευρώπης και στη βελτίωση της εφαρμογής της ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

Προώθηση της ισότητας

Στα θεμελιώδη δικαιώματα συγκαταλέγονται η ισότιμη μεταχείριση και η ισότητα των φύλων. Η πρώτη «ημέρα ίσης αμοιβής» σε επίπεδο ΕΕ πραγματοποιήθηκε στις 5 Μαρτίου και με την ευκαιρία αυτή προσδιορίστηκε ο επιπλέον αριθμός ημερών που πρέπει να εργαστούν οι γυναίκες το 2011 για να φθάσουν το ύψος των αμοιβών που είχαν λάβει οι άνδρες το προηγούμενο έτος. Οι γυναίκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αμειβονται κατά 17,5% λιγότερο από τους άνδρες, κατά μέσο όρο, και η Επιτροπή ανέλαβε τη δέσμευση να μειώσει την απόκλιση στις αμοιβές μεταξύ ανδρών και γυναικών, στο πλαίσιο της συνολικής της στρατηγικής για την ισότητα των φύλων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πιστεύει ότι είναι απαραίτητο να υπάρχουν περισσότερες γυναίκες επικεφαλής επιχειρήσεων και σε θέσεις λήψης οικονομικών αποφάσεων, σύμφωνα με τη θέση της Επιτροπής. Εκτός από τα θεμελιώδη ζητήματα της ισότητας, στις συζητήσεις του Κοινοβουλίου επισημάνθηκε η επιτακτική ανάγκη να αξιοποιηθούν οι ανεκμετάλλετες δυνατότητες του γυναικείου εργατικού δυναμικού με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης. Η αντιπρόεδρος της Επιτροπής κ. Reding ζήτησε από τις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρείες της ΕΕ να προσυπογράψουν οικειοθελώς έως τον Μάρτιο του 2012 την «Επίσημη δέσμευση για την προώθηση των γυναικών στην ηγεσία των επιχειρήσεων της Ευρώπης» ώστε να αυξηθεί η παρουσία των γυναικών στα διοικητικά συμβούλια των εταιρειών σε 30% έως το 2015 και σε 40% έως το 2020.

Στις 22 Δεκεμβρίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές με σκοπό να βοηθήσει τον ασφαλιστικό κλάδο να εφαρμόσει τιμολόγηση χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου, μετά την απόφαση του Δικαστηρίου⁽³⁾ σύμφωνα με την οποία τα διαφορετικά ασφάλιστρα για άνδρες και γυναίκες συνιστούν διάκριση λόγω φύλου (βλ. κεφάλαιο 5 για περισσότερες πληροφορίες).

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ισότητα δεν είναι πολυτέλεια, αλλά θεμελιώδες δικαίωμα.

ΒΡΑΒΕΙΟ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΠΟΛΗΣ

Η αυστριακή πόλη Salzburg έλαβε το 2012 το βραβείο της φιλικής προς τα άτομα με αναπηρία πόλης, το ευρωπαϊκό βραβείο που απονέμεται στις πόλεις που παρέχουν τις περισσότερες ευκολίες πρόσβασης στα άτομα με αναπηρία. Το ετήσιο αυτό βραβείο έχει στόχο να επιβραβεύσει τις προσπάθειες που καταβάλλονται για τη βελτίωση των δυνατοτήτων πρόσβασης στο περιβάλλον των πόλεων και για την προώθηση της ίσης συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επαίνεσε την πόλη Salzburg για τη μακροχρόνια δέσμευση, τη συνεκτική προσέγγιση και τα εξαιρετικά αποτελέσματα στη βελτίωση της προσβασιμότητας, τα οποία επιτεύχθηκαν με την άμεση συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία.

Δικαιώματα του παιδιού

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθόρισε ένα θεματολόγιο ⁽⁴⁾ για τα δικαιώματα του παιδιού, απαριθμώντας 11 τομείς δράσης σε βραχυπρόθεσμο έως μακροπρόθεσμο πλαίσιο. Η πρωτοβουλία επιβεβαιώνει την ισχυρή δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της υπέρ της προώθησης, της προστασίας και του σεβασμού των δικαιωμάτων του παιδιού σε όλες τις σχετικές πολιτικές της ΕΕ και υπέρ της επίτευξης απτών αποτελεσμάτων. Στο μέλλον, οι πολιτικές που επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα τα παιδιά θα πρέπει να σχεδιάζονται, να εφαρμόζονται και να παρακολουθούνται με γνώμονα την αρχή του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού.

Εξάλειψη εμποδίων για τους πολίτες

Το έργο συνεχίστηκε σταθερά στη διάρκεια του 2011 σχετικά με την υλοποίηση των δεσμεύσεων που ανέλαβε η Επιτροπή στην έκθεσή της για την ιθαγένεια της ΕΕ, που δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο 2010. Η έκθεση πρότεινε 25 συγκεκριμένα μέτρα ώστε να καταστεί πιο εύκολη η ζωή των πολιτών της ΕΕ όταν ασκούν τα δικαιώματά τους σε άλλο κράτος της ΕΕ όπως να παντρευτούν, να αγοράσουν σπίτι, να συμμετάσχουν στην πολιτική, να σπουδάσουν, να εργαστούν, να λάβουν ιατρική περίθαλψη. Σημαντική πρόοδος σημειώθηκε μέχρι τώρα στα διάφορα πεδία που καλύπτονται και το 2013, το οποίο η Επιτροπή πρότεινε να είναι το «ευρωπαϊκό έτος των πολιτών», κατά το οποίο θα παρουσιαστεί συνολική αποτίμηση. Στον παρακάτω πίνακα συνοψίζεται η σημερινή κατάσταση έως το τέλος του 2011. Ορισμένες περαιτέρω λεπτομέρειες τονίζονται στο παρόν κεφάλαιο.

Πολιτικές δεσμεύσεις στην έκθεση της ΕΕ για την ιθαγένεια, του 2010 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή:	Τρέχουσα κατάσταση
Θα λάβει μέτρα ώστε να γίνει ευκολότερο για τα διεθνή ζευγάρια (παντρεμένα ή σε σχέση καταχωρημένης συμβίωσης) να γνωρίζουν ποια δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία και ποιο δικαιοδοσία εφαρμόζεται στα δικαιώματα ιδιοκτησίας τους (π.χ. συνιδιοκτήτες ενός σπιτιού) και με ποιο τρόπο θα αναγνωρίζονται και θα εφαρμόζονται οι αποφάσεις προτείνοντας νομοθετικά μέσα το 2011.	Η Επιτροπή πρότεινε δύο κανονισμούς σχετικά με το περιουσιακό καθεστώς για διεθνή ζευγάρια στις 16 Μαρτίου 2011. Οι προτάσεις αυτές εξετάζονται επί του παρόντος στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
Θα διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία των ληξιαρχικών πράξεων (π.χ. πιστοποιητικών γεννήσεως) προτείνοντας νομοθετικά πράξεις το 2011.	Τον Δεκέμβριο του 2010 η Επιτροπή άρχισε την εκπόνηση πράσινης βίβλου, καλώντας τους πολίτες και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να υποβάλουν εισηγήσεις. Η διαβούλευση ολοκληρώθηκε τον Μάιο 2011. Η Επιτροπή αναλύει τις εισηγήσεις και εντοπίζει τις βέλτιστες επιλογές για το μελλοντικό έργο τους. Νομοθετικές πράξεις προβλέπονται για το τελευταίο τρίμηνο του 2012.
Θα καταστήσει δυνατό για τους πολίτες, για τις επιχειρήσεις και τους ασκούντες συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα να βρίσκουν εύκολα πολυγλωσσικές πληροφορίες για τη δικαιοσύνη μέσω της ευρωπαϊκής δικτυακής πύλης e-justice.	Η δικτυακή πύλη ηλεκτρονικής δικαιοσύνης άρχισε να λειτουργεί στις 16 Ιουλίου 2010.
Θα βελτιώσει περαιτέρω την προστασία των υπόπτων και κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες, διασφαλίζοντας, μεταξύ άλλων, την πρόσβαση των υπόπτων σε δικηγόρο και την επικοινωνία τους με τον έξω κόσμο ενώ τελούν υπό κράτηση, προτείνοντας, το 2011, δύο νομοθετικές πράξεις.	Μια πρόταση οδηγίας σχετικά με το «δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο και το δικαίωμα επικοινωνίας μετά τη σύλληψη» προτάθηκε από την Επιτροπή τον Ιούνιο 2011 και εξετάζεται επί του παρόντος στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
Θα βελτιώσει την προστασία των θυμάτων εγκλημάτων, προτείνοντας, το 2011, δέσμη μέτρων, συμπεριλαμβανομένης νομοθετικής πράξης.	Η Επιτροπή υπέβαλε τον Μάιο του 2011 πρόταση νομοθετικής δέσμης μέτρων με στόχο την ενίσχυση του νομικού πλαισίου που συμπεριλαμβάνει, μεταξύ άλλων, πρόταση για μια άμεσα δεσμευτική αποτελεσματικά εκτελεστή οδηγία για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, τη στήριξη και την προστασία θυμάτων εγκληματικών πράξεων. Εξετάζεται επί του παρόντος στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
Θα απλουστεύσει τις διατυπώσεις και τους όρους για την ταξινόμηση αυτοκινήτων που είχαν ταξινομηθεί προηγουμένως σε άλλο κράτος μέλος, προτείνοντας νομοθετική πράξη το 2012.	Μια νομοθετική πρόταση σχετικά με την ταξινόμηση οχημάτων τα οποία ήταν προγενέστερα ταξινομημένα σε άλλο κράτος μέλος προγραμματίστηκε για το πρώτο τρίμηνο του 2012.
Θα αναλάβει επίσης δράση σε περιπτώσεις όπου η φορολόγηση των αυτοκινήτων δημιουργεί διακρίσεις και θα αναζητήσει λύσεις για τη διπλή φορολογία ταξινόμησης των αυτοκινήτων, η οποία μπορεί να παρεμποδίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών και των προϊόντων.	Η Επιτροπή σχεδιάζει να αναλάβει πρωτοβουλία με πιθανές συστάσεις για βέλτιστες πρακτικές σχετικά με τη φορολόγηση οχημάτων το 2012.
Θα εξετάσει πιθανές λύσεις των προβλημάτων φορολόγησης που αντιμετωπίζουν οι πολίτες της ΕΕ σε διασυνοριακές καταστάσεις, σε μία πρωτοβουλία με τίτλο «Άρση των φορολογικών εμποδίων για τους πολίτες της ΕΕ».	Η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση στις 20 Δεκεμβρίου 2010 με τίτλο «Κατάργηση των διασυνοριακών φορολογικών εμποδίων για τους πολίτες της ΕΕ» και ανακοίνωση σχετικά με τη διπλή φορολόγηση στην ενιαία αγορά στις 11 Νοεμβρίου 2011.

Θα προτείνει τρόπους για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη.

Η οδηγία περί εφαρμογής των δικαιωμάτων των ασθενών στο πλαίσιο της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης αρχίζει να ισχύει στις 24 Απριλίου 2011. Αναμένεται να μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία έως τις 25 Οκτωβρίου 2013.

Θα εφαρμόσει πιλοτικές δράσεις, ώστε έως το 2015 να αποκτήσουν οι Ευρωπαίοι ασφαλή ηλεκτρονική πρόσβαση στα ιατρικά τους δεδομένα και έως το 2020 να έχει επιτευχθεί ευρύτερη εξάπλωση των υπηρεσιών τηλεϊατρικής.

Η Επιτροπή διαπραγματεύεται δύο πιλοτικά σχέδια για να αποκτήσουν οι Ευρωπαίοι ασφαλή ηλεκτρονική πρόσβαση στα ιατρικά τους δεδομένα, στα οποία αναμένεται να συμμετάσχουν περισσότερες από 20 περιφέρειες σε διάφορα κράτη μέλη. Το 2012 η Επιτροπή θα δημοσιεύσει επίσης έγγραφο εργασίας σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής της υφιστάμενης νομοθεσίας της ΕΕ σε υπηρεσίες τηλεϊατρικής.

Θα προτείνει επίσης ένα ελάχιστο κοινό σύνολο δεδομένων ασθενούς για τη διαλειτουργικότητα των φακέλων των ασθενών, οι οποίοι θα μπορούν να είναι προσβάσιμοι ή να ανταλλάσσονται ηλεκτρονικά μεταξύ των κρατών μελών έως το 2012.

Το νέο εθελοντικό δίκτυο σχετικά με την ηλεκτρονική υγεία (e-health), όπως προβλέπεται στην οδηγία σχετικά με τα δικαιώματα των ασθενών στο πλαίσιο διασυνοριακής ιατρικής περίθαλψης, αναμένεται να αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές στις οποίες ορίζεται σειρά ελάχιστων δεδομένων ασθενούς που πρέπει να είναι προστά σε όλα τα κράτη μέλη, με βάση τα αποτελέσματα του [σχεδίου epSOS](#).

Θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα του δικαιώματος παροχής βοήθειας στους πολίτες της ΕΕ σε τρίτες χώρες, μεταξύ άλλων και σε περιόδους κρίσεων, από τις διπλωματικές και προξενικές αρχές όλων των κρατών μελών:

- προτείνοντας νομοθετικά μέτρα το 2011· και
- ενημερώνοντας καλύτερα τους πολίτες μέσω ειδικού, γι' αυτόν τον σκοπό, δικτυακού τύπου και στοχοθετημένων μέτρων επικοινωνίας.

Η Επιτροπή προέβη σε ανασκόπηση της πορείας των εργασιών [[ανακοίνωση](#) της 23ης Μαρτίου 2011 (*)] και υπέβαλε πρόταση [οδηγίας](#) στις 14 Δεκεμβρίου 2011 (**) για την ενίσχυση των δικαιωμάτων των πολιτών και την προξενική προστασία.

Για να ευαισθητοποιηθούν περισσότερο οι πολίτες ως προς αυτό το δικαίωμα, όλα τα κινούρια διαβατήρια στην ΕΕ θα περιλαμβάνουν αφενός πληροφορίες σχετικές με την προξενική προστασία και αφετέρου την ηλεκτρονική διεύθυνση του ειδικού δικτυακού τύπου της ΕΕ με λεπτομέρειες για το πού μπορείτε να ζητήσετε βοήθεια στη διάρκεια των διακοπών σας εκτός ΕΕ.

Ο δικτυακός τόπος [Προξενική προστασία \(**\)](#) άρχισε να λειτουργεί τον Μάρτιο του 2011.

Θα εκσυγχρονίσει τους ισχύοντες κανόνες για την προστασία των καταναλωτών που αγοράζουν οργανωμένο ταξίδι, ιδίως στο διαδίκτυο, και θα διευκολύνει την αγορά οργανωμένων ταξιδιών από άλλα κράτη μέλη υποβάλλοντας νομοθετική πρόταση.

Πρόταση για την αναθεώρηση των κανόνων θα υποβληθεί το 2012.

Θα επιδιώξει να ολοκληρώσει το νομοθετικό πλαίσιο που θα επιτρέψει να διασφαλιστεί ένα σύνολο κοινών δικαιωμάτων για τους επιβάτες που ταξιδεύουν με οποιοδήποτε μεταφορικό μέσο στην ΕΕ και να διασφαλίσει την κατάλληλη εφαρμογή αυτών των δικαιωμάτων.

Η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση το 2012 για την αναθεώρηση της οδηγίας 90/314/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τα οργανωμένα ταξίδια και οργανωμένες διακοπές και περιηγήσεις με στόχο να εκσυγχρονίσει τους ισχύοντες κανόνες για την προστασία των καταναλωτών που αγοράζουν οργανωμένο ταξίδι, ιδίως στο διαδίκτυο.

Θα επιδιώξει επίσης να διασφαλίσει ότι οι συγκοινωνιακοί κόμβοι (π.χ. αεροδρόμια, σταθμοί, λιμάνια) θα καταστούν προοδευτικά τόποι όπου οι πολίτες θα μπορούν να έχουν εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες για τα δικαιώματά τους στην ΕΕ, ιδίως όταν ταξιδεύουν εντός της ΕΕ.

Το 2012 η Επιτροπή θα αναθεωρήσει τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 261/2004 για τη θέσπιση κοινών κανόνων αποζημίωσης και παροχής βοήθειας σε επιβάτες ώστε να διασφαλιστεί ότι παρέχεται στους επιβάτες επαρκής ενημέρωση, βοήθεια και, αν χρειάζεται, αποζημίωση για κάθε τύπο διαταραχών στην εκτέλεση της πτήσης και απώλεια/φθορά των αποσκευών.

Θα προτείνει συμπληρωματικούς τρόπους για να διασφαλίσει ότι οι επιβάτες με μειωμένη κινητικότητα μπορούν να έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε όλα τα μέσα μεταφοράς και στις σχετικές υποδομές, θα απονέμει, από το 2010 και εξής, ετήσιο βραβείο στις πιο προσιτές ευρωπαϊκές πόλεις, θα προωθήσει την καλύτερη πρόσβαση στην ασφάλεια ταξιδιού και θα αναπτύξει και θα ενισχύσει τη χρησιμοποίηση σε όλη την ΕΕ προτύπων για την προσβασιμότητα στο δομημένο περιβάλλον, προτείνοντας, το 2010, μια στρατηγική της ΕΕ για την αναπηρία για την περίοδο 2010–2020 (ολοκληρώθηκε εν μέρει).

[Έκθεση](#) για τον κανονισμό 1107/2006 σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα όταν ταξιδεύουν αεροπορικά. Η [στρατηγική της ΕΕ για την αναπηρία 2010–2020](#) εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 2010. Το δεύτερο [βραβείο της φιλικής προς τα άτομα με αναπηρία πόλης](#) απονεμήθηκε τον Δεκέμβριο του 2011. Συνεχίζεται η διαδικασία τυποποίησης της προσβασιμότητας στο δομημένο περιβάλλον. Η Επιτροπή έχει συμπεριλάβει στο πρόγραμμα εργασίας της για το 2012 μια Ευρωπαϊκή Πράξη Προσβασιμότητας. Η [δημόσια διαβούλευση](#) σχετικά με το θέμα άρχισε στο τέλος του 2011.

Θα προτείνει τρόπους για να αυξηθεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών στα τουριστικά προϊόντα, διοργανώνοντας εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση των ευρωπαϊκών τουριστών και παρακολουθώντας την ικανοποίηση των καταναλωτών όσον αφορά διάφορες τουριστικές υπηρεσίες (π.χ. μεταφορές, κατάλυμα, ταξίδι κ.λπ.).

Το 2012 σχεδιάζονται δραστηριότητες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Θα συνοψίσει τα σημερινά ψηφιακά δικαιώματα στην ΕΕ με σαφή και προσιτό τρόπο, με την έκδοση κώδικα επιγραμμικών δικαιωμάτων στην ΕΕ, έως το 2012.

Ο [κώδικας επιγραμμικών δικαιωμάτων στην ΕΕ](#) αναμένεται να ξεκινήσει το 2012.

Θα διευκολύνει τη γρήγορη και οικονομική εξωδικαστική επίλυση διαφορών των καταναλωτών στην ΕΕ με την:

- πρόταση νομοθετικής πράξης σχετικά με μηχανισμούς για την εναλλακτική επίλυση διαφορών (ΕΕΔ) το 2011·
- διερεύνηση προτάσεων για πανευρωπαϊκό σύστημα επιγραμμικής επίλυσης διαφορών για συναλλαγές ηλεκτρονικού εμπορίου έως το 2012 και·
- προώθηση της ευρύτερης χρήσης της διαμεσολάβησης έως το 2013.

Η πρόταση οδηγίας για την εναλλακτική επίλυση διαφορών (ΕΕΔ), που εκδόθηκε τον Νοέμβριο 2011, επιδιώκει να εξασφαλίσει ότι υπάρχουν καλής ποιότητας φορείς ΕΕΔ για την εξωδικαστική αντιμετώπιση οποιασδήποτε συμβατικής διαφοράς μεταξύ καταναλωτή και επιχειρήσης.

Η πρόταση κανονισμού για την ηλεκτρονική επίλυση καταναλωτικών διαφορών (ΗΕΔ) επιδιώκει να δημιουργήσει μια διαδικτυακή πλατφόρμα για όλη την ΕΕ που θα παρέχει στους καταναλωτές και στις επιχειρήσεις ενιαίο σημείο εισόδου για την μέσω διαδικτύου επίλυση διαφορών σχετικά με αγορές που έγιναν ηλεκτρονικά σε άλλη χώρα της ΕΕ.

<p>Θα διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της ΕΕ και των μελών της οικογένειάς τους που κατάγονται από τρίτες χώρες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • με την αυστηρή εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ σχετικά με τη μεταχείριση χωρής διακρίσεις· • με την προώθηση ορθών πρακτικών και την αύξηση της ενημέρωσης σχετικά με τους κανόνες της ΕΕ επιτόπου· και • με την επιτάχυνση της διάδοσης πληροφοριών σε πολίτες της ΕΕ σχετικά με τα δικαιώματά τους ελεύθερης κυκλοφορίας. 	<p>Κατόπιν διμερών ανταλλαγών απόψεων με την Επιτροπή, 16 κράτη μέλη τροποποίησαν τη νομοθεσία τους ή ανακοίνωσαν τροποποιήσεις για να εξασφαλιστεί η πλήρης μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας για την ελεύθερη κυκλοφορία. Όσον αφορά ανεπίλυτα προβλήματα, η Επιτροπή έχει κινήσει διαδικασία επί παραβίασει, όπου χρειάζεται. Το 2012 θα εκπονηθεί μελέτη σχετικά με την αξιολόγηση της εφαρμογής της πολιτικής της ΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία.</p> <p>Άρχισε η εκπόνηση μελέτης που θα χρησιμοποιήσει ως βάση για την εκτίμηση των επιπτώσεων πιθανών πρωτοβουλιών της ΕΕ στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας εργαζομένων και αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι τις αρχές του 2012. Προτάσεις αναμένονται το 2012.</p>
<p>Βελτιώνει την παροχή πληροφοριών στους πολίτες και αναπτύσσει ένα νέο σύστημα ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων για να μειώσει τις καθυστερήσεις και τις δυσκολίες στην ανταλλαγή πληροφοριών για την κοινωνική ασφάλιση.</p>	<p>Συνεχίζονται οι εργασίες με στόχο την εισαγωγή ενός πλήρως λειτουργικού συστήματος ΤΠ για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των εθνικών φορέων κοινωνικής ασφάλισης στα διάφορα κράτη μέλη, το οποίο αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία την 1η Μαΐου 2014.</p>
<p>Ζητά από τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι στο μέλλον η δημοσίευση των αποτελεσμάτων των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα πραγματοποιείται ταυτόχρονα σε όλα τα κράτη μέλη.</p>	<p>Η Επιτροπή θα παρακολουθεί τα μέτρα που έχουν θεσπιστεί σε όλα τα κράτη μέλη ώστε να πραγματοποιηθεί ο στόχος αυτός.</p>
<p>Ζητά από τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι εφαρμόζονται πλήρως τα δικαιώματα ψήφου των πολιτών της ΕΕ στο κράτος μέλος διαμονής τους, ότι οι πολίτες της ΕΕ μπορούν να είναι μέλη ή να ιδρύουν πολιτικά κόμματα στο κράτος μέλος διαμονής τους και ότι τα κράτη μέλη ενημερώνουν κατάλληλα τους πολίτες της ΕΕ σχετικά με τα εκλογικά τους δικαιώματα.</p>	<p>Συνεχίζονται τα μέτρα επιβολής.</p>
<p>Θα προτείνει την απλοποίηση της διαδικασίας για πολίτες της ΕΕ όταν υποβάλλουν υποψηφιότητα στο κράτος μέλος διαμονής τους.</p>	<p>Επανεναρξη των συζητήσεων σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής για οδηγία του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 93/109/ΕΚ για τις λεπτομέρειες άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε ένα κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι.</p>
<p>Θα βελτιώσει τον υφιστάμενο μηχανισμό για την αποφυγή της διπλής ψήφου στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, λαμβάνοντας υπόψη το χρονοδιάγραμμα και το αποτέλεσμα της μελλοντικής μεταρρύθμισης του εκλογικού συστήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.</p>	<p>Για την πιο αποτελεσματική εφαρμογή αυτής της οδηγίας θα εκπονηθούν ερμηνευτικές κατευθυντήριες γραμμές εντός του 2012.</p>
<p>Θα δρομολογήσει συζήτηση με σκοπό να προσδιοριστούν οι πολιτικές επιλογές που θα επιτρέψουν στους πολίτες της ΕΕ να μη στερούνται των πολιτικών τους δικαιωμάτων λόγω της άσκησης του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας.</p>	<p>Άρχισε ο διάλογος με τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή αναλύει επί του παρόντος τις θέσεις των κρατών μελών.</p>
<p>Μετατρέπει τη δικτυακή πύλη Your Europe σε υπηρεσία μιας στάσης για την ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματα των πολιτών και των επιχειρηματιών στην ΕΕ, που θα είναι εύκολη στη χρήση της και θα είναι προσβάσιμη μέσω του διαδικτύου και μέσω ενός δωρεάν αριθμού τηλεφώνου. Η πύλη αυτή θα παρέχει σαφείς και πρακτικές πληροφορίες και, ως κεντρικό γραφείο εξυπηρέτησης (front office), θα αποστέλλει τα αιτήματα διεξαγωγής έρευνας στις διάφορες ειδικευμένες υπηρεσίες παροχής βοήθειας.</p>	<p>Ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2011. Μεταφορά του περιεχομένου σε 22 γλώσσες.</p>
<p>Απλουστεύει τα δίκτυα πληροφοριών της στα κράτη μέλη έτσι ώστε οι πολίτες να μπορούν να βρίσκουν εύκολα το σωστό σημείο επαφής σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Οι αντιπροσωπείες της Επιτροπής στα κράτη μέλη, μαζί με τα 500 κέντρα πληροφοριών Europe Direct, θα προωθήσουν περαιτέρω τα δικαιώματα των πολιτών μέχρι το 2012 μέσω, μεταξύ άλλων, της βελτίωσης της συνεργασίας και της διάδρασης με τις υπάρχουσες υπηρεσίες παροχής βοήθειας και επίλυσης των προβλημάτων σε επίπεδο ΕΕ.</p>	<p>Πρώτωση των δικτυακών τόπων Your Europe και Europe Direct (2012 και 2013 σε σύνδεση με το Ευρωπαϊκό Έτος των Πολιτών).</p> <p>Συνεχές πιλοτικό σχέδιο στο πλαίσιο του οποίου εμπειρογνώμονες νομικοί δίνουν απευθείας συμβουλές σε πολίτες στις αντιπροσωπείες της Επιτροπής.</p>
<p>Θα ενισχύσει την επίγνωση των πολιτών όσον αφορά την ιδιότητα της ιθαγένειας της ΕΕ, τα δικαιώματά τους και τη σημασία τους στην καθημερινή τους ζωή, ορίζοντας το 2013 ως το ευρωπαϊκό έτος των πολιτών και διοργανώνοντας στοχευμένες εκδηλώσεις για την ιθαγένεια της ΕΕ και για τις πολιτικές της ΕΕ που σχετίζονται με τους πολίτες κατά τη διάρκεια του εν λόγω έτους.</p>	<p>Κοινή πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το ευρωπαϊκό έτος των πολιτών (2013) συζητείται επί του παρόντος στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Οι προετοιμασίες συνεχίζονται.</p>
<p>Θα καταστήσει πιο απλή τη χρήση της οικονομικής υποστήριξης της Επιτροπής για την ιθαγένεια της ΕΕ εκμεταλλευόμενη τους διαθέσιμους μηχανισμούς χρηματοδότησης της ΕΕ και τον εξορθολογισμό.</p>	<p>Προτάσεις για το απλουστευμένο πρόγραμμα «Δικαιώματα και ιθαγένεια» που εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 15 Νοεμβρίου 2011. Προτάσεις για το απλουστευμένο πρόγραμμα «Η Ευρώπη για τους πολίτες» που εγκρίθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 2011. Οι προτάσεις θα συζητηθούν στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.</p>
<p>Θα διερευνήσει τρόπους για την αναβάθμιση της ενημέρωσης σχετικά με τις ευρωπαϊκές υποθέσεις, η οποία θα χαρακτηρίζεται από ανεξάρτητη, επαγγελματική και υψηλής ποιότητας ειδησεογραφία· η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης τις δυνατότητες πιο βιώσιμης χρηματοδότησης του Euronews. Ενθαρρύνει τη δημιουργία ενός στούντιο για το κανάλι Euronews στις Βρυξέλλες.</p>	<p>Νέα προγράμματα σχετικά με θέματα της ΕΕ ξεκίνησαν την άνοιξη του 2011 και τον Ιούνιο του 2011 άνοιξε στούντιο του Euronews με έδρα τις Βρυξέλλες.</p>

(*) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Προξενική προστασία για τους πολίτες της Ένωσης σε τρίτες χώρες: Ισχύουσα κατάσταση και μελλοντική πορεία, COM(2011) 149.

(**) Πρόταση οδηγίας για την προξενική προστασία των πολιτών της Ένωσης στο εξωτερικό, COM(2011) 881.

(***) <http://ec.europa.eu/consularprotection>.

Κινητικότητα των πολιτών

Ύστερα από την εισαγωγή νέων βελτιωμένων κανόνων σχετικά με τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης των υπηκόων της ΕΕ και των μελών της οικογένειάς τους, οι οποίοι τέθηκαν σε ισχύ στα μέσα του 2010, οι κανόνες αυτές επεκτάθηκαν, από τις αρχές του 2011, στους υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην ΕΕ και διακινούνται μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Η Επιτροπή εξακολούθησε να επικεντρώνει τις εργασίες της στην αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων, παρέχοντας σημαντική καθοδήγηση όσον αφορά τα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης των αποσπασμένων εργαζομένων και των ατόμων που εργάζονται σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη. Επιπλέον, υποβλήθηκε νομοθετική πρόταση με την οποία επιφέρονται μικρές τροποποιήσεις στους κανόνες κοινωνικής ασφάλισης, με στόχο, μεταξύ άλλων, να αποσαφηνιστούν τα δικαιώματα των αυτοαπασχολούμενων μεθοριακών εργαζομένων σε επιδόματα ανεργίας και να καταστεί σαφές σε ποιο κράτος πρέπει να καταβάλουν εισφορές κοινωνικής ασφάλισης οι εργαζόμενοι σε αεροπορικές εταιρείες.

Επιπλέον, ανταποκρινόμενη σε αίτημα της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, όπως προβλέπεται στην πράξη προσχώρησης του 2005, η Επιτροπή υπέβαλε, στις 11 Νοεμβρίου 2011, νέα έκθεση σχετικά με τη λειτουργία των μεταβατικών διατάξεων για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων από τις δύο αυτές χώρες. Στην έκθεση αναλύονται οι μεταναστευτικές ροές μετά τη διεύρυνση, τα κύρια χαρακτηριστικά των διακινούμενων εντός της ΕΕ και ο αντίκτυπος στην οικονομία και την αγορά εργασίας.

Ευρωπαϊκό έτος εθελοντισμού — 2011

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση σχεδόν 100 εκατομμύρια πολίτες όλων των ηλικιών επενδύουν τον χρόνο τους, το ταλέντο και τα χρήματά τους για να προσφέρουν στην κοινότητά τους συμμετέχοντας εθελοντικά σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Ο εθελοντισμός αποτελεί ενεργητική έκφραση της συμμετοχής των πολιτών και καλλιεργεί τις κοινές ευρωπαϊκές αξίες, όπως η αλληλεγγύη και η κοινωνική συνοχή. Ο εθελοντισμός προσφέρει επίσης σημαντικές ευκαιρίες μάθησης, επειδή η συμμετοχή σε εθελοντικές δραστηριότητες μπορεί να προσφέρει στους ανθρώπους νέες δεξιότητες και ικανότητες που μπορούν επίσης να βελτιώσουν την απασχολησιμότητά τους. Ο εθελοντισμός διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε πολυποικίλους τομείς όπως η εκπαίδευση, η νεολαία, ο πολιτισμός, ο αθλητισμός, το περιβάλλον, η υγεία, η κοινωνική περίθαλψη, η προστασία των καταναλωτών, η ανθρωπιστική βοήθεια, η αναπτυξιακή πολιτική, η έρευνα, οι ίσες ευκαιρίες.

Το έτος είχε τέσσερις βασικούς στόχους:

1. να διευκολύνει για τους ενδιαφερόμενους την ανάληψη εθελοντικής δράσης·
2. να βελτιώσει την ποιότητα του εθελοντισμού·
3. να αναγνωρίσει και να ανταμείψει τους εθελοντές·
4. να προβάλλει τη σημασία του εθελοντισμού και να σφυρηλατήσει μια νέα γενιά εθελοντών.

Η «EYV2011 Alliance», ως βασικός εταίρος, αντιπροσώπευσε τη φωνή περισσότερων από 1 500 εθελοντικών οργανώσεων σε ολόκληρη την Ένωση, από κοινού με τη φωνή των κρατών μελών μέσω των ειδικά διορισμένων εθνικών συντονιστικών φορέων. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών συμμετείχαν επίσης στις εκδηλώσεις κατά τη διάρκεια του έτους.

Το σχέδιο «Ευρωπαϊκή νύχτα χωρίς ατύχημα 2011»

Η ευρωπαϊκή νύχτα χωρίς ατύχημα αποτελεί ένα εθελοντικό σχέδιο που πραγματοποιήθηκε για νέους οδηγούς από νέους οδηγούς το Σάββατο 15 Οκτωβρίου 2011 και στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ. Περίπου 1 000 εθελοντές, ηλικίας από 18 έως 29 ετών, επισκέφθηκαν 200 νυχτερινά κέντρα και ζήτησαν από τους νεαρούς οδηγούς να υποσχεθούν ότι δεν θα καταναλώσουν οινόπνευμα ούτε ναρκωτικά, εφόσον σκόπευαν να οδηγήσουν για να επιστρέψουν σπίτι τους. Στο τέλος της βραδιάς, οι εθελοντές προσέφεραν τη δυνατότητα σε όλους τους οδηγούς που συμμετείχαν στο σχέδιο να αποδείξουν στους επιβάτες τους ότι ήταν υπεύθυνοι νέοι ευρωπαίοι πολίτες με το να υποβληθούν σε προαιρετικό τεστ για την ανίχνευση αλκοόλ ή ναρκωτικών.

Το σχέδιο «Σερβίρετε στα γεύματα που προσφέρει ο δήμος της πόλης»

Ισχυρό σύμβολο της κοινωνικής ένταξης είναι το κόψιμο ψωμιού μαζί στο τραπέζι. Το σχέδιο «Σερβίρετε στα γεύματα της πόλης» χρησιμοποιεί αυτόν τον συμβολισμό σε συνδυασμό με μια καινοτόμο προσέγγιση. Το σχέδιο προβλέπει τη διοργάνωση γευμάτων από την τοπική κοινότητα και τη διανομή τροφίμων σε άστεγους —200 γεύματα την εβδομάδα για ένα χρόνο σερβίρονται στην ύπαιθρο στο Campo das Ceboas στο κέντρο της Λισαβόνας. Στόχος είναι η προσέγγιση και η αλληλεπίδραση με τους άστεγους και τα περιθωριοποιημένα μέλη της κοινωνίας και ταυτόχρονα η σφυρηλάτηση υγιών σχέσεων και δεσμών φιλίας μεταξύ των μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων εθελοντών.

© iStockphoto.com/Jesper Wittorff

Η Επιτροπή έχει αναλάβει τη δέσμευση να διασφαλίσει ότι το έτος εθελοντισμού θα αφήσει μια θετική ανάμνηση για τον εθελοντισμό και μετά τη λήξη του. Προς τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με τον εθελοντισμό τον Σεπτέμβριο του 2011⁽⁵⁾ τοποθετώντας τον εθελοντισμό στο πλαίσιο της στρατηγικής για την ανάπτυξη «Ευρώπη 2020» και των συναφών εμβληματικών πρωτοβουλιών της. Στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας, η Επιτροπή προχώρησε ακόμη περισσότερο στην κατεύθυνση της συγκρότησης ενός Ευρωπαϊκού Σώματος Εθελοντών Ανθρωπιστικής Βοήθειας, όπως απαιτείται από τη συνθήκη της Λισαβόνας. Το 2011 ξεκίνησε δημόσια διαβούλευση και δρομολόγησε πιλοτικά σχέδια, τα οποία θα βοηθήσουν στον καθορισμό της δομής και του ρόλου του μελλοντικού Σώματος.

*Ευρωπαϊκό έτος
εθελοντισμού 2011 —
Οι νέοι υπέρ της ασφαλούς
οδήγησης.*

Ευρωπαϊκό έτος ενεργού γήρανσης και αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών — 2012

Η ανακήρυξη του 2012 ως ευρωπαϊκού έτους ενεργού γήρανσης και αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών επιδιώκει την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη συμβολή των ηλικιωμένων στην κοινωνία. Αποτελεί μια ευκαιρία για όλους, μεταξύ άλλων, για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τους πολίτες, να προβληματιστούν σχετικά με το πώς οι Ευρωπαίοι ζουν περισσότερο και παραμένουν υγιείς περισσότερο από ποτέ άλλοτε. Το 2011 διοργανώθηκαν προκαταρκτικές επαφές με ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι εθνικές κυβερνήσεις και η πλατφόρμα AGE (δίκτυο οργανώσεων ατόμων ηλικίας άνω των 50 ετών), με σκοπό την προετοιμασία των επιτόπου δραστηριοτήτων για το 2012.

Ευρωπαϊκό έτος των πολιτών — 2013

Τον Αύγουστο η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση σχετικά με το ευρωπαϊκό έτος των πολιτών 2013⁽⁶⁾. Η ιθαγένεια της Ένωσης, που προβλέπεται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), χορηγείται αυτόματα σε όλους τους πολίτες των κρατών μελών και τους παρέχει ένα σύνολο συμπληρωματικών δικαιωμάτων, όπου περιλαμβάνεται το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος κρατών μελών άλλων από εκείνο του οποίου είναι υπήκοοι. Το ευρωπαϊκό έτος των πολιτών το 2013, που θα συμπέσει με την 20ή επέτειο της θέσπισης της ιθαγένειας της Ένωσης από τη Συνθήκη του Μaastricht, θα αποτελέσει μια πολύ ευνοϊκή χρονικά ευκαιρία για την προβολή της ιθαγένειας της Ευρώπης και των συγκεκριμένων πλεονεκτημάτων της για τα άτομα και θα τονίσει τη σημασία της συνεισφοράς των πολιτών με την παροχή απτών αποτελεσμάτων στα δικαιώματά τους.

Πρόγραμμα «Η Ευρώπη για τους πολίτες» (2014–2020)

Η Επιτροπή εξέδωσε τον Δεκέμβριο πρόταση για τη συνέχιση του προγράμματος «Ευρώπη για τους πολίτες» (2007–2013)⁽⁷⁾. Στόχος της πρότασης είναι η ενδυνάμωση της μνήμης και η ενίσχυση της δυνατότητας των πολιτών και των οργανώσεών τους για ενεργό συμμετοχή. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της διατήρησης της «ευρωπαϊκής μνήμης», οργανώσεις γενικού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, δήμοι, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και δεξαμενές σκέψης (think tanks). Το νέο πρόγραμμα θα έχει αποτελεσματικότερη διάρθρωση και θα βασίζεται στα ισχυρά σημεία του τρέχοντος προγράμματος.

Η πρωτοβουλία πολιτών

Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας θεσπίστηκε μια νέα μορφή συμμετοχής του κοινού στη διαμόρφωση της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών. Για την υλοποίηση αυτού του νέου δικαιώματος, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν κανονισμό στις αρχές του 2011⁽⁸⁾, ο οποίος θα εφαρμόζεται από την 1η Απριλίου 2012. Επομένως, το έτος 2011 ήταν αφιερωμένο στην προετοιμασία της εφαρμογής του νέου αυτού μέσου, το οποίο θα επιτρέπει σε ένα εκατομμύριο πολίτες της ΕΕ προερχόμενους από τουλάχιστον επτά κράτη μέλη να καλέσουν την Επιτροπή να προτείνει νομικές πράξεις σε τομείς της αρμοδιότητάς της.

Μια σημαντική καινοτομία που προβλέπεται από τον κανονισμό είναι η δυνατότητα για τους οργανωτές πρωτοβουλιών των πολιτών να συγκεντρώνουν δηλώσεις υποστήριξης από υπογράφοντες στο διαδίκτυο. Η Επιτροπή ενέκρινε τεχνικά πρότυπα και πρότυπα ασφάλειας για διαδικτυακά συστήματα συλλογής στις 17 Νοεμβρίου 2011⁽⁹⁾ και, προκειμένου να διευκολυνθεί η συλλογή μέσω διαδικτύου, προσέφερε λογισμικό ανοικτής πηγής, τον Δεκέμβριο του 2011, το οποίο μπορεί να μεταφραστεί δωρεάν από τους οργανωτές.

Δικαιοσύνη

Οι πολίτες πρέπει να επωφελούνται από τις ελευθερίες που απολαμβάνουν ως πολίτες της Ένωσης και θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα προσφυγής στη δικαιοσύνη στην περίπτωση νομικών διαφορών σε οποιοδήποτε σημείο της ΕΕ, προστασίας και υποστήριξης αν είναι θύματα εγκληματικής πράξης, δίκαιης δίκης αν κατηγορούνται για κάποιο αδίκημα, καθώς και αποτελεσματικής επίλυσης αστικών διαφορών όπως διαζύγια, οικογενειακή διατροφή, ιδιοκτησία και κληρονομιά σε διασυνοριακές υποθέσεις. Το σύστημα δικαιοσύνης σε ολόκληρη την Ένωση θα πρέπει να προσανατολίζεται στην προσαγωγή ενώπιον του δικαστηρίου των υπόπτων για τη διάπραξη εγκλημάτων, σεβόμενο, παράλληλα, τα θεμελιώδη δικαιώματα. Παρομοίως, η ανάπτυξη της ενιαίας αγοράς στον τομέα της δικαιοσύνης είναι αναγκαία, όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο 2, συμπεριλαμβανομένου του κοινού ευρωπαϊκού δικαίου των πωλήσεων, της διασυνοριακής είσπραξης απαιτήσεων και της εναλλακτικής επίλυσης διαφορών.

Προστασία θυμάτων εγκληματικών ενεργειών

Τα δικαιώματα των θυμάτων καλύπτονται από τις αρχές των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη μη διακριτική μεταχείριση. Η τελευταία επικυρώθηκε το 1989 στην υπόθεση-ρόδσημο *Cowan κατά Trésor public*, στην οποία το Δικαστήριο αποφάσισε ότι τα θύματα έχουν το δικαίωμα αποζημίωσης ανεξάρτητα από την υπηκοότητά τους.

Σε ολόκληρη την ΕΕ, περίπου 75 εκατομμύρια άνθρωποι μπορεί να είναι θύματα εγκληματικών ενεργειών ετησίως. Όταν ένα περιστατικό λαμβάνει χώρα στο εξωτερικό, οι διαφορετικές νοσοτροπίες, γλώσσες και νόμοι μπορούν να καταστήσουν δύσκολη την προστασία των δικαιωμάτων. Επιπλέον ο κίνδυνος να γίνει κανείς θύμα εγκληματικής ενέργειας είναι εξίσου μεγάλη στα ταξίδια στο εξωτερικό όπως είναι και στη χώρα του.

Η θέσπιση ελάχιστων κανόνων για τα θύματα αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου στόχου για την οικοδόμηση ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης, ώστε οι πολίτες να μπορούν να απολαμβάνουν το ίδιο επίπεδο βασικών δικαιωμάτων και να έχουν εμπιστοσύνη στο δικαστικό σύστημα σε όποιο μέρος της ΕΕ και αν βρίσκονται. Τα δικαιώματα των θυμάτων είναι και αυτά θεμελιώδη δικαιώματα και περιλαμβάνουν τον σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και της ιδιοκτησίας. Τα δικαιώματα αυτά πρέπει να διασφαλίζονται από κοινού με τα δικαιώματα όσων εμπλέκονται σε ποινικές δικαστικές διαδικασίες, όπως για παράδειγμα των κατηγορούμενων για ποινικά αδικήματα. Η Συνθήκη της Λισαβόνας παρέχει τώρα μια σαφή νομική βάση⁽¹⁰⁾ για τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων στην ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων εγκλήματος, ώστε να διευκολύνεται η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων.

Η Επιτροπή επιδιώκει να διασφαλίσει την καλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών των θυμάτων και προς τον σκοπό αυτόν υπέβαλε δύο προτάσεις στον εν λόγω τομέα οι οποίες στόχο έχουν να ενισχύσουν τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις μέσω της θέσπισης ελάχιστων προτύπων σε επίπεδο ΕΕ, ώστε κάθε θύμα να μπορεί να απολαμβάνει το ίδιο βασικό επίπεδο δικαιωμάτων —ανεξάρτητα από την ιθαγένειά του και οπουδήποτε και αν έχει λάβει χώρα η αξιόποινη πράξη.

Το σχέδιο οδηγίας για τα ελάχιστα πρότυπα για τα θύματα⁽¹¹⁾ σκοπό έχει να διασφαλίσει ότι, σε όλη την Ένωση, τα θύματα αντιμετωπίζονται με σεβασμό, και ότι η αστυνομία, οι εισαγγελείς και οι δικαστές έχουν λάβει την αναγκαία κατάρτιση ως προς το ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισής τους· ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους και την υπόθεσή τους με κατανοητό τρόπο· τα θύματα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε υποστήριξη σε κάθε κράτος μέλος· μπορούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία αν το επιθυμούν και τους παρέχεται η αναγκαία βοήθεια για την παρακολούθηση της δίκης· προστατεύονται για όσο διάστημα η αστυνομία εστιάζει το έγκλημα και κατά τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας και εντοπίζονται εκείνοι που είναι πιο ευάλωτοι —όπως τα παιδιά, τα θύματα βιασμού ή τα άτομα με αναπηρία— και προστατεύονται κατάλληλα.

© Michaela Begsteiger/Getty Images

Νέα νομοθεσία προστασίας θυμάτων εγκληματικών πράξεων βρίσκεται σε εξέλιξη.

Το σχέδιο κανονισμού για την αμοιβαία αναγνώριση μέτρων προστασίας σε υποθέσεις αστικού δικαίου⁽¹²⁾ σκοπό έχει να συμβάλει στην προστασία των θυμάτων βίας από περαιτέρω κακοποίησή τους από τον δράστη και να διασφαλίσει ότι τα θύματα βίας (για παράδειγμα, ενδοοικογενειακής) μπορούν να εξακολουθούν να βασίζονται στην έκδοση περιοριστικών μέτρων ή μέτρων προστασίας κατά του δράστη, σε περίπτωση που ταξιδεύσουν ή εγκατασταθούν σε άλλη χώρα της ΕΕ. Ο εν λόγω κανονισμός πρόκειται να συμπληρώσει την οδηγία για την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας σε ποινικές υποθέσεις που συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τον Δεκέμβριο. Είναι επίσης σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρχουν κενά στην προστασία των θυμάτων. Η προστασία για γυναίκες όταν ταξιδεύουν στο εξωτερικό καλύπτεται είτε από το ποινικό δίκαιο είτε από το αστικό δίκαιο για διοικητικούς λόγους, ανάλογα με το σύστημα του κράτους μέλους. Είναι σημαντικό να υπάρχει δυνατότητα προστασίας για όλες τις γυναίκες.

Δικαιώματα υπόπτων για δίκαιη δίκη

Σε όλη τη διάρκεια του έτους τα θεσμικά όργανα της ΕΕ συνέχισαν τη δράση τους, που θεοπίστηκε με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, για την ενίσχυση των δικαιωμάτων των υπόπτων ή των κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες με τη δημιουργία ελάχιστων προτύπων για ολόκληρη την ΕΕ. Αυτά τα πρότυπα περιλαμβάνουν την πρόταση οδηγίας σχετικά με το δικαίωμα των ύποπτων και των κατηγορουμένων να έχουν δικηγόρο και το δικαίωμα των κρατουμένων να επικοινωνήσουν με ένα πρόσωπο της επιλογής τους, όπως με συγγενή, εργοδότη ή προξενική αρχή⁽¹³⁾. Η εν λόγω πρόταση συζητείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Βασίζεται σε δύο προηγούμενες πρωτοβουλίες σχετικά με το δικαίωμα μετάφρασης και διερμηνείας που εγκρίθηκε το 2010 και το δικαίωμα πληροφόρησης σε ποινικές διαδικασίες οι οποίες αποτέλεσαν αντικείμενο διαπραγματεύσεων και συμφωνίας από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά το 2011. Εξάλλου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε την πράσινη βίβλο της Επιτροπής για την εφαρμογή της ενωσιακής ποινικής νομοθεσίας στον τομέα της κράτησης⁽¹⁴⁾.

Αξιολόγηση της χρήσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης

Στην έκθεση της Επιτροπής⁽¹⁵⁾ αξιολογείται ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης από το 2007 και επιχειρείται απολογισμός της λειτουργίας του έως σήμερα.

ΠΡΟΣΑΓΩΓΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ
Μεταξύ αυτών που παραδόθηκαν, σε συνέχεια του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, ήταν ένα τρομοκράτης από την αποτυχημένη βομβιστική επίθεση στο Λονδίνο που συνελήφθη στην Ιταλία, ένας γερμανός κατά συρροή δολοφόνος που εντοπίστηκε στην Ισπανία, ένας μαλτέζος ύποπτος για λαθρεμπόριο ναρκωτικών που εκδόθηκε από το Ηνωμένο Βασίλειο, μια συμμορία ένοπλων ληστών που καταζητούνταν από την Ιταλία, τα μέλη της οποίας στη συνέχεια συνελήφθησαν σε έξι διαφορετικές χώρες της ΕΕ, ενώ, πιο πρόσφατα, εξαρθρώθηκε σε πέντε χώρες ένα διεθνές δίκτυο ληστών φορητών σε αυτοκινητοδρόμους.

Στο διάστημα από το 2005 έως το 2009 τα κράτη μέλη εξέδωσαν 55 000 ευρωπαϊκά εντάλματα σύλληψης με αποτέλεσμα τη μεταγωγή τουλάχιστον 12 000 υπόπτων σε άλλο κράτος μέλος. Την ίδια χρονική περίοδο, το ένταλμα σύλληψης συνέβαλε αποφασιστικά στην επίτευξη του χρόνου μεταγωγής από μια χώρα της ΕΕ σε άλλη των υπόπτων για διάπραξη αξιόποινων πράξεων. Πριν από τη θέσπιση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, η έκδοση απαιτούσε κατά μέσο όρο ένα έτος, ενώ τώρα το διάστημα που χρειάζεται έχει περιορισθεί στις 16 ημέρες όταν ο ύποπτος συναινεί στην παράδοσή του και στις 48 ημέρες όταν δεν συναινεί. Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης αποτελεί επομένως βασικό μέσο για την καταπολέμηση του εγκλήματος και μια σημαντική πτυχή της εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ. Με βάση την εν λόγω έκθεση και τις επόμενες συζητήσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Ιούνιο και στο Συμβούλιο τον Οκτώβριο, αναμένεται να γίνουν περαιτέρω βελτιώσεις και προσαρμογές στο σύστημα.

Δικαιώματα όσον αφορά την περιουσία των συζύγων

Η νομοθεσία της Ένωσης έχει ήδη συμβάλει στη διευκρίνιση των κανόνων που ισχύουν για τα μεικτά ζευγάρια σε περίπτωση διαζυγίου. Τώρα η Επιτροπή προτείνει την εξέταση του ζητήματος που αφορά τα κοινά περιουσιακά στοιχεία μετά το διαζύγιο. Η πρωτοβουλία⁽¹⁶⁾ αυτή αποτελεί επίσης μέρος της δράσης της ΕΕ για την αντιμετώπιση των εμποδίων που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν στην καθημερινή τους ζωή όσοι ζουν, εργάζονται, σπουδάζουν και μετακινούνται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Καθορισμός μιας πολιτικής της ΕΕ στον τομέα του ποινικού δικαίου για την προστασία των πολιτών

Η Επιτροπή καθόρισε για πρώτη φορά τη στρατηγική και τις αρχές⁽¹⁷⁾ που προτίθεται να εφαρμόσει κατά τη χρήση του ποινικού δικαίου της ΕΕ για την ενίσχυση της επιβολής των ευρωπαϊκών πολιτικών και την προστασία των συμφερόντων των πολιτών, σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Ο σαφής καθορισμός μιας πολιτικής της ΕΕ στον τομέα του ποινικού δικαίου μπορεί να βοηθήσει στη διασφάλιση της εφαρμογής των κανόνων σε ολόκληρη την ΕΕ, κυρίως στην πρόληψη της χειραγώγησης των χρηματοπιστωτικών αγορών, συμπεριλαμβανομένων των χρηματιστηριακών συναλλαγών βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών, ή στην προστασία του περιβάλλοντος. Η στρατηγική καθορίζει τους κανόνες βάσει των οποίων η Ένωση και τα κράτη μέλη μπορούν να συνεργαστούν για να εφαρμόσουν μια συνεκτική και συνεπή ποινική πολιτική στην ΕΕ, που περιλαμβάνει τα εξής:

- ▶ το ποινικό δίκαιο πρέπει σε κάθε περίπτωση να παραμένει ένα μέτρο ύστατης ανάγκης·
- ▶ οι κυρώσεις του ποινικού δικαίου επιβάλλονται μόνο για εξαιρετικά σοβαρά αδικήματα·
- ▶ τα μέτρα του ποινικού δικαίου πρέπει να δείχνουν ευαισθησία για τα θεμελιώδη δικαιώματα: σύμφωνα με τη νέα νομοθεσία επιβάλλεται η αυστηρή τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως τα εγγύαται ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών·
- ▶ κάθε απόφαση για το είδος μέτρου ή κύρωσης ποινικού δικαίου που πρόκειται να εγκριθεί πρέπει να συνοδεύεται από πραγματικά αποδεικτικά στοιχεία και να τηρεί τις αρχές της επικουρικότητας και αναλογικότητας·

Ισχυρότερη δράση της ΕΕ για την καταπολέμηση του προβλήματος ναρκωτικών της Ευρώπης

Η Επιτροπή έδωσε νέα ώθηση στην πολιτική κατά των ναρκωτικών εξαγγέλλοντας την μεταρρύθμιση των κανόνων της ΕΕ για την καταπολέμηση των παράνομων ναρκωτικών, κυρίως των νέων ψυχοτρόπων ουσιών⁽¹⁸⁾. Αυτό περιλαμβάνει ισχυρότερη νομοθεσία σχετικά με τις νέες ψυχοτρόπους ουσίες, έτσι ώστε να μπορεί η ΕΕ να αντιδράσει πιο γρήγορα, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας προσωρινής απαγόρευσης, νέας νομοθεσίας με στόχο τη διασυνοριακή διακίνηση ναρκωτικών μέσω του ποινικού δικαίου καθώς και νέων νόμων για την ενίσχυση των ελέγχων των χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή των ναρκωτικών.

Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και καταπολέμηση της απάτης

Τον Μάιο του 2011 η Επιτροπή εξέδωσε μια σειρά προτάσεων⁽¹⁹⁾ σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ με την ενίσχυση

Επιθεωρήτρια της OLAF και τελωνειακός σε δράση κατά της λαθρεμπορίας αλκοόλ. Η καταπολέμηση της απάτης αποτελεί βασική ευρωπαϊκή πολιτική.

του ποινικού δικαίου των κρατών μελών. Οι εν λόγω προτάσεις περιλαμβάνουν μέτρα για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ εισαγγελικών και δικαστικών αρχών σε ολόκληρη την ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης, καθώς και προτάσεις για τη βελτίωση της συνέπειας και της δικαιοσύνης όσον αφορά την επιβολή ποινικών κυρώσεων σε περιπτώσεις απάτης. Στόχο έχουν επίσης να ενισχύσουν το δυναμικό της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και της Eurojust (Οργανισμός για την Ενίσχυση της Δικαστικής Συνεργασίας της ΕΕ).

Τον Ιούνιο του 2011 η Επιτροπή θέσπισε τη νέα στρατηγική της κατά της απάτης⁽²⁰⁾ για την επικαιροποίηση και τον εκσυγχρονισμό των πολιτικών της στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης. Πρόκειται να υιοθετηθεί μια πιο συστηματική προσέγγιση της καταπολέμησης της απάτης σε βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα της Επιτροπής για την υλοποίηση λογιστικών και άλλων ελέγχων. Η OLAF θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο και θα συνδράμει τις υπηρεσίες της Επιτροπής παρέχοντας εμπειρογνομosύνη και καθοδήγηση για την ανάπτυξη των εν λόγω στρατηγικών για την καταπολέμηση της απάτης.

Τα πρώτα αποτελέσματα της νέας προσέγγισης είναι το πρόγραμμα δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου τσιγάρων και οινοπνευματωδών ποτών στα ανατολικά σύνορα της ΕΕ. Κάθε χρόνο, τα κράτη μέλη και η ΕΕ χάνουν περισσότερα από 10 δισεκατομμύρια ευρώ σε τελωνειακά και φορολογικά έσοδα εξαιτίας του λαθρεμπορίου τσιγάρων και οινοπνευματωδών ποτών.

Τον Μάρτιο του 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε πρόταση για τη μεταρρύθμιση της OLAF. Στόχος είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της υποχρέωσης λογοδοσίας της OLAF, διασφαλίζοντας παράλληλα την ερευνητική της ανεξαρτησία. Από τη σύστασή της το 1999, η OLAF έχει διενεργήσει 4 500 περίπου έρευνες και έχει συμβάλει σημαντικά στην προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ από την απάτη. Η μεταρρύθμιση στόχο έχει να ενδυναμώσει την OLAF, να αυξήσει την αποτελεσματικότητα και τις ικανότητές της, προς όφελος κάθε ευρωπαίου πολίτη. Η μεταρρύθμιση περιλαμβάνει μέτρα που διασφαλίζουν την αποτελεσματικότερη διενέργεια και παρακολούθηση των ερευνών της OLAF, προστατεύουν τα δικαιώματα των ερευνώμενων ατόμων και ενισχύουν τη συνεργασία μεταξύ της OLAF και των στρατηγικών εταίρων της στην καταπολέμηση της απάτης.

Φορολογικός και τελωνειακός συντονισμός για την καλύτερη καταπολέμηση της απάτης

Ο φορολογικός συντονισμός αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης εντός και εκτός της ΕΕ. Η Ένωση επιταχύνει τις προσπάθειές της για την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης και της φοροδιαφυγής και εξακολουθεί να ηγείται της εκστρατείας για χρηστή διακυβέρνηση σε διεθνές επίπεδο, βασισμένη σε τρεις αρχές: μεγαλύτερη διαφάνεια των φορολογικών συστημάτων, ανταλλαγή φορολογικών στοιχείων μεταξύ διοικήσεων και δίκαιο φορολογικό ανταγωνισμό. Η Επιτροπή διαπραγματεύεται την ενσωμάτωση διατάξεων χρηστής διακυβέρνησης στις συμφωνίες που συνάπτει με τρίτες χώρες. Ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις με 28 χώρες ή περιφέρειες, εκ των οποίων 11 έχουν ολοκληρωθεί. Οι διαπραγματεύσεις με τη Σιγκαπούρη βρίσκονται στο τελικό, κρίσιμο, στάδιο, με επίμαχο ζήτημα το θέμα του δίκαιου φορολογικού ανταγωνισμού.

Ο Algirdas Šemeta, επίτροπος αρμόδιος για τη Φορολογία και την Τελωνειακή Ένωση, τον Έλεγχο και την Καταπολέμηση της Απάτης, είχε ενεργό ρόλο στην καταπολέμηση της πειρατείας και της παραχάραξης: 103 εκατομμύρια προϊόντα, ύποπτα για την παραβίαση διανοητικών δικαιωμάτων, δεσμεύτηκαν στα σύνορα της Ένωσης.

Στο επίπεδο της ΕΕ, σημαντικό ορόσημο ήταν η έκδοση τον Φεβρουάριο από το Συμβούλιο νέας οδηγίας⁽²¹⁾ για τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας. Προβλέπει ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν πλέον να επικαλούνται το τραπεζικό απόρρητο για να αρνούνται να παρέχουν πληροφορίες, μια διάταξη που αντικατοπτρίζει τα διεθνή πρότυπα διαφάνειας και ανταλλαγής πληροφοριών στα φορολογικά ζητήματα. Η οδηγία εισάγει επίσης την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών από την 1η Ιανουαρίου 2014 σχετικά με πέντε κατηγορίες εισοδήματος και κεφαλαίου: εισοδήματα από εργασία, αμοιβές διευθυντών, προϊόντα ασφάλειας ζωής που δεν καλύπτονται από άλλες οδηγίες της ΕΕ, συντάξεις, κατοχή ακίνητης περιουσίας και εισοδήματα που απορρέουν από αυτή.

Η αποτελεσματική τελωνειακή πολιτική συμβάλλει στην καταπολέμηση της πειρατείας και της παραποίησης. Οι παραβιάσεις των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ) έχουν αρνητικό οικονομικό αντίκτυπο όχι μόνον στις νόμιμες επιχειρήσεις αλλά και στην καθημερινή ζωή των πολιτών. Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση, τα τελωνεία της ΕΕ κατάσχισαν στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ περισσότερα από 103 εκατομμύρια προϊόντα για τα οποία υπήρχαν υποψίες ότι παραβιάζουν τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Ο αριθμός των αποστολών που κατασχέθηκαν στα τελωνεία είναι σχεδόν διπλάσιος από πέρυσι, καθώς αυξήθηκε από 43 500 σε σχεδόν 80 000. Η αξία των αγαθών που παρακρατήθηκαν εκτιμάται ότι ανέρχεται σε περισσότερα από ένα δισεκατομμύριο ευρώ. Οι κυριότερες κατηγορίες αγαθών που κατασχέθηκαν είναι τσιγάρα (34%), είδη γραφείου (9%), άλλα προϊόντα καπνού (8%), ετικέτες, σήματα και εμβλήματα (8%), είδη ένδυσης (7%) και παιχνίδια (7%). Όσον αφορά τις χώρες προέλευσης, η Κίνα εξακολούθησε να είναι η κύρια πηγή προϊόντων που παραβιάζουν τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, αντιπροσωπεύοντας το 85% του συνόλου των εν λόγω προϊόντων.

Η Επιτροπή πραγματοποιεί ορισμένες δράσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ικανότητας των τελωνείων για την καταπολέμηση του εμπορίου αυτού. Στις 24 Μαΐου 2011 η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση⁽²²⁾ νέου κανονισμού για την τελωνειακή επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, στο πλαίσιο μιας συνολικής δέσμης μέτρων για τα ΔΔΙ.

Το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο ισχύει από το 2003. Χρειάζεται πλέον ένας νέος κανονισμός που να λαμβάνει υπόψη εξελίξεις όπως η αυξανόμενη σημασία των ΔΔΙ για την οικονομία της ΕΕ και η κατακόρυφη αύξηση των ταχυδρομικών διακινήσεων ως αποτέλεσμα των αγορών μέσω διαδικτύου. Επιπλέον, η πρόταση αποσκοπεί στην επίλυση της διαφοράς με την Ινδία και τη Βραζιλία σχετικά με τα φάρμακα κοινόχρηστης ονομασίας που διακινούνται μέσω της επικράτειας της ΕΕ.

Η καλή συνεργασία με τους διεθνείς εμπορικούς εταίρους μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην πρόληψη και τον εντοπισμό της εξαγωγής προς την ΕΕ εμπορευμάτων που παραβιάζουν τα ΔΔΙ. Το σχέδιο δράσης με την Κίνα το οποίο επικεντρώνεται ειδικά στην ενίσχυση της συνεργασίας για την τελωνειακή επιβολή των ΔΔΙ παρατάθηκε έως τα τέλη του 2012. Η συνεργασία με τη βιομηχανία είναι επίσης σημαντική για να διασφαλιστεί ο σωστός εντοπισμός εμπορευμάτων που παραβιάζουν τα ΔΔΙ.

Εσωτερικές υποθέσεις

Οι πολιτικές εσωτερικών υποθέσεων έχουν στόχο να διασφαλίσουν ότι όλες οι δραστηριότητες που είναι αναγκαίες και επωφελείς για την οικονομική, πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη της ΕΕ υλοποιούνται σε ένα σταθερό, νόμιμο και ασφαλές περιβάλλον. Ειδικότερα, οι πολιτικές αποσκοπούν στην οικοδόμηση μιας ανοιχτής και ασφαλέστερης Ευρώπης, αντιμετωπίζοντας, μεταξύ άλλων, θέματα όπως η μετανάστευση, ο έλεγχος των συνόρων, η ασφάλεια, η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα, και η εμπορία ανθρώπων.

Μετανάστευση

Σε συνέχεια της εις βάθος εξέτασης της ισχύουσας νομοθεσίας για τη μετανάστευση και την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, η Επιτροπή παρουσίασε τους στόχους της στα τέλη του πρώτου εξαμήνου —με τη μορφή ανακοίνωσης για τη μετανάστευση— για μια πιο διαρθρωμένη, συνεκτική και ευέλικτη προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά τις προκλήσεις της μετανάστευσης και τις ευκαιρίες που αυτή προσφέρει, ύστερα από τις συνεχιζόμενες εξελίξεις στην περιοχή της Μεσογείου. Οι πρωτοβουλίες καλύπτουν διάφορες πτυχές της μετανάστευσης, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι ενισχυμένοι διασυνοριακοί έλεγχοι και η διακυβέρνηση Σένγκεν, η ενίσχυση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, η καλύτερα εστιασμένη νόμιμη μετανάστευση, η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την επιτυχή ένταξη των διακινούμενων εργαζομένων και μια στρατηγική προσέγγιση των σχέσεων με τις τρίτες χώρες σε θέματα μετανάστευσης. Τον Νοέμβριο η Επιτροπή εγκαινίασε τη δικτυακή πύλη της ΕΕ για τη μετανάστευση⁽²³⁾, που προσφέρει πρακτικές πληροφορίες για τους μετανάστες και τους δυνάμει μετανάστες. Όσον αφορά τη νόμιμη μετανάστευση, εγκρίθηκε, τον Δεκέμβριο, η οδηγία για την ενιαία άδεια. Η νέα νομοθεσία απλουστεύει τις διαδικασίες μετανάστευσης και διασφαλίζει ότι οι εργαζόμενοι από τρίτες χώρες, οι οποίοι διαμένουν νόμιμα σε ένα κράτος μέλος θα απολαμβάνουν ένα κοινό σύνολο δικαιωμάτων όπως και οι υπήκοοι του κράτους μέλους. Η Επιτροπή εξέδωσε επίσης εκθέσεις⁽²⁴⁾ για την οδηγία για τους φοιτητές, μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, άμισθους υπεύθυνους κατάρτισης και εθελοντές τρίτων χωρών και για την οδηγία για το καθεστώς παραμονής μακράς διαρκείας για τους υπηκόους τρίτων χωρών καθώς και για τους ερευνητές. Επιπλέον, η οδηγία για τη μπλε κάρτα⁽²⁵⁾ άρχισε να ισχύει πλήρως στα κράτη μέλη, διευκολύνοντας τη μετανάστευση ατόμων με υψηλό δείκτη προσόντων από τρίτες χώρες. Η καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης ενισχύθηκε με τη θέση σε ισχύ της οδηγίας για τις κυρώσεις στους εργοδότες⁽²⁶⁾, η οποία στοχεύει τους ασυνείδητους εργοδότες που απασχολούν παράνομους μετανάστες.

Λόγω των εξελίξεων στη Νότια Μεσόγειο, η Επιτροπή πρότεινε την καθιέρωση διαλόγου σχετικά με τη μετανάστευση, την κινητικότητα και την ασφάλεια με τις χώρες της Βόρειας Αφρικής. Ο διάλογος αυτός πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις μεταναστευτικές πτυχές της μελλοντικής σχέσης της ΕΕ με την περιοχή. Η εν λόγω πρόταση προβλέπει να συναφθούν εταιρικές σχέσεις κινητικότητας με σκοπό την καλύτερη διαχείριση των ευκαιριών νόμιμης κινητικότητας μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της Βόρειας Αφρικής. Οι εταιρικές αυτές σχέσεις θα σχεδιαστούν ειδικά για καθεμία από τις χώρες-εταίρους και σε συνεργασία με τα κράτη μέλη της ΕΕ. Οι εν λόγω εταιρικές σχέσεις πρέπει να βοηθούν χώρες αυτές να αξιοποιήσουν καλύτερα το εργατικό δυναμικό της επικράτειάς τους, ενώ παράλληλα να βοηθούν τα κράτη μέλη να ικανοποιούν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας τους.

Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η οδηγία για τον επαναπατρισμό των παράνομων μεταναστών δεν επιτρέπει την εφαρμογή εθνικών κανόνων που επιβάλλουν ποινή φυλάκισης σε παράνομα διαμένοντα υπήκοο τρίτης χώρας, ο οποίος δεν συμμορφώνεται με εντολή εγκατάλειψης του εθνικού εδάφους⁽²⁷⁾.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Cecilia Malmström, επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων, εγκαινιάζει τη νέα φάση της συνολικής προσέγγισης της μετανάστευσης και της κινητικότητας.

Κανόνες Σένγκεν

Ο χώρος Σένγκεν, εντός του οποίου δεν πραγματοποιούνται συνοριακοί έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα και ο οποίος συνεπάγεται την ελεύθερη κυκλοφορία 400 περίπου εκατομμυρίων πολιτών μεταξύ 26 χωρών (μεταξύ των οποίων τεσσάρων συνδεδεμένων χωρών) αποτελεί το πιο απτό, δημοφιλές και επιτυχημένο επίτευγμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και την εφαρμογή μιας θεμελιώδους ελευθερίας.

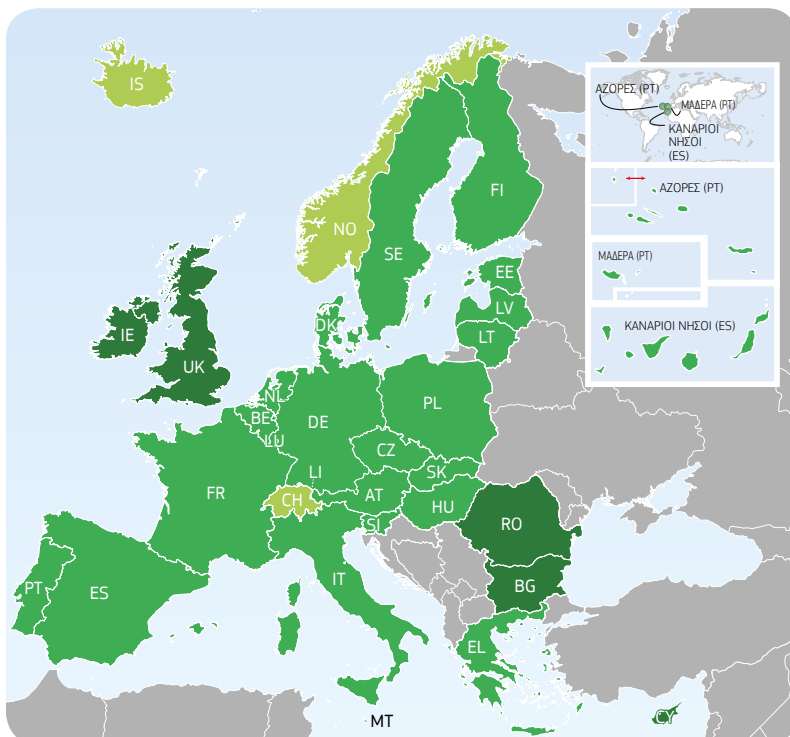
Λόγω των αδυναμιών που εντοπίστηκαν σε ορισμένα εξωτερικά σύνορα, διάφορα κράτη μέλη εξέφρασαν τις ανησυχίες τους σχετικά με τη λειτουργία του χώρου Σένγκεν. Τον Μάιο, η Επιτροπή πρότεινε δέσμη μέτρων σχετικά με διάφορες πτυχές της μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένης της ενισχυμένης διακυβέρνησης Σένγκεν.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη σύνοδο του Ιουνίου⁽²⁸⁾ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας μηχανισμός για την αντιμετώπιση εξαιρετικών περιστάσεων που θέτουν σε κίνδυνο ολόκληρη τη λειτουργία της συνεργασίας Σένγκεν, χωρίς να απειλείται η αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατέληξε, επίσης, στο συμπέρασμα ότι στο πλαίσιο αυτού του μηχανισμού μπορεί να εισαχθεί, ως ύστατη λύση, μια ρήτρα διασφάλισης που θα επιτρέπει την κατ'εξαίρεση επιβολή ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα σε εντελώς κρίσιμες καταστάσεις. Με βάση τα εν λόγω συμπεράσματα καθώς και τη θέση που έλαβε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Ιούλιο 2011 και σύμφωνα με την ανακοίνωσή της για τη μετανάστευση, τον Σεπτέμβριο η Επιτροπή εξέδωσε αποφάσεις για να διασφαλιστεί ένα πιο αποτελεσματικό σύστημα διακυβέρνησης Σένγκεν, με καλύτερα εφόδια για την ενίσχυση του χώρου Σένγκεν και για την καλύτερη αντιμετώπιση των κρίσεων που οφείλονται τόσο σε εσωτερικές όσο και σε εξωτερικές πιέσεις. Για τις προτάσεις αυτές πραγματοποιούνται διαπραγματεύσεις τώρα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι τον Ιούνιο το Κοινοβούλιο γνωμοδότησε θετικά ως προς την εκπλήρωση των προϋποθέσεων από τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία για την προσχώρησή τους στον χώρο Σένγκεν.

Στις 11 Οκτωβρίου 2011 το σύστημα πληροφόρησης για τις θεωρήσεις (VIS) άρχισε να λειτουργεί σε όλα τα προξενεία Σένγκεν που εκδίδουν θεωρήσεις εισόδου στη Βόρεια Αφρική (Αλγερία, Αίγυπτος, Λιβύη, Μαρόκο, Μαυριτανία, και Τυνησία). Το VIS είναι μια κεντρική βάση δεδομένων που υποστηρίζει την ανταλλαγή δεδομένων για θεωρήσεις εισόδου βραχείας διαρκείας μεταξύ των κρατών του Σένγκεν. Οι αιτούντες άδεια εισόδου πρέπει να παρουσιάζονται αυτοπροσώπως όταν υποβάλουν την πρώτη αίτηση για τη συλλογή των βιομετρικών στοιχείων τους: μια ψηφιακή φωτογραφία και δακτυλικά αποτυπώματα.

ΖΩΝΗ ΣΕΝΓΚΕΝ ΑΠΟ ΤΙΣ 19 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011

- Κράτη Σένγκεν της ΕΕ
- Κράτη μέλη της ΕΕ που δεν ανήκουν στη ζώνη Σένγκεν
- Κράτη που ανήκουν στη ζώνη Σένγκεν αλλά δεν είναι μέλη της ΕΕ

AT: Αυστρία	IT: Ιταλία
BE: Βέλγιο	LI: Λιχτενστάιν
BG: Βουλγαρία	LT: Λιθουανία
CH: Ελβετία	LU: Λουξεμβούργο
CY: Κύπρος	LV: Λετονία
CZ: Τσεχική Δημοκρατία	MT: Μάλτα
DE: Γερμανία	NL: Κάτω Χώρες
DK: Δανία	NO: Νορβηγία
EE: Εσθονία	PL: Πολωνία
EL: Ελλάδα	PT: Πορτογαλία
ES: Ισπανία	RO: Ρουμανία
FI: Φινλανδία	SE: Σουηδία
FR: Γαλλία	SI: Σλοβενία
HU: Ουγγαρία	SK: Σλοβακία
IE: Ιρλανδία	UK: Ηνωμένο Βασίλειο
IS: Ισλανδία	

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Έλεγχος εξωτερικών συνόρων — Βελτιωμένο νομικό πλαίσιο, καλύτερος συντονισμός των κοινών επιχειρήσεων

O Frontex είναι ο οργανισμός που είναι αρμόδιος για τον συντονισμό του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ, ιδίως με τη μορφή οργάνωσης κοινών επιχειρήσεων, σε στήριξη του πρωταρχικού ρόλου των κρατών μελών. Κατά τη διάρκεια του 2011 συνεχίστηκε η επιχειρησιακή στήριξη σε ορισμένα κράτη μέλη και ενισχύθηκε το νομικό καθεστώς του. Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τροποποίησαν τη νομοθεσία που καλύπτει τον Frontex για να αποσαφηνίσουν και να ενισχύσουν την εντολή και τον ρόλο του⁽²⁹⁾. Οι βασικοί στόχοι της τροποποίησης είναι να διασφαλιστεί η διαθεσιμότητα τεχνικού εξοπλισμού και εξειδικευμένων συνοριοφυλάκων για κοινές επιχειρήσεις, να διασφαλιστεί ο αποτελεσματικός συντονισμός, η υλοποίηση και η αξιολόγηση των κοινών επιχειρήσεων, να διασφαλιστεί η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ του Frontex και τρίτων χωρών για τη διαχείριση των συνόρων, να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των κοινών επιχειρήσεων επαναπατρισμού και να βελτιωθεί η αξιολόγηση της επίδοσης των κρατών μελών στον τομέα της διαχείρισης των συνόρων. Η τροποποιημένη νομοθεσία έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλες τις επιχειρήσεις του Frontex.

© iStockphoto.com/aproitt

Η ασφάλεια των συνόρων αποτελεί κεντρικό θέμα.

Ενέργειες για την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών προκλήσεων

Κατά τη διάρκεια του υπό εξέταση έτους, η ΕΕ ανταποκρίθηκε άμεσα στις μεταναστευτικές προκλήσεις που αντιμετώπισε, με όλα τα επιχειρησιακά και χρηματοοικονομικά μέσα που είχε στη διάθεσή της. Κινητοποιήθηκαν κονδύλια ύψους άνω των 144 εκατομμυρίων ευρώ για τη διαχείριση της ανθρωπιστικής βοήθειας έκτακτης ανάγκης λόγω της απρόβλεπτης εισροής προσφύγων και ακουσίως μετακινήθων πληθυσμών στις χώρες που συνορεύουν με τη Λιβύη. Σε συνδυασμό με τα κονδύλια που διατέθηκαν σε διμερή βάση, έγινε δυνατή η παροχή προσωρινών καταλυμάτων σε πρόσφυγες και ακουσίως μετακινήθοντα άτομα, η κάλυψη των βασικών τους αναγκών και η παροχή σε πολλούς από αυτούς βοήθειας για να επιστρέψουν στις χώρες καταγωγής τους.

Στις 20 Φεβρουαρίου ξεκίνησε η γνωστή ως «Hermes 2011» επιχείρηση του Frontex για να δοθεί βοήθεια στην Ιταλία όσον αφορά την επιτήρηση των θαλάσσιων συνόρων της, την αναγνώριση των στοιχείων των μεταναστών και προσφύγων, καθώς και τη διεξαγωγή επιχειρήσεων αναζήτησης και διάσωσης στη θάλασσα. Η επιχείρηση Hermes 2011 καθόρισε την περιοχή των επιχειρήσεων στα νότια της Lampedusa και στις 15 Μαρτίου 2011 ενεργοποιήθηκε μια επιπλέον περιοχή στη Σαρδηνία. Στην επιχείρηση συμμετείχαν δέκα κράτη (Βέλγιο, Γαλλία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία, Ισπανία και Πολωνία), με εμπειρογνώμονες και τεχνικούς πόρους συμπεριλαμβανομένων των εναέριων. Μεταξύ των καθηκόντων της αποστολής περιλαμβάνονταν η αναγνώριση της ιθαγένειας των μεταναστών και η συγκέντρωση πληροφοριών για τα δίκτυα σωματεμπόρων. Οι εμπειρογνώμονες της Ευρωπόλ παρείχαν επίσης επιχειρησιακή υποστήριξη σε θέματα ανάλυσης καθ' όλη τη διάρκεια της επιχείρησης. Επιπλέον της χρηματοδότησης ύψους σχεδόν 130 εκατομμυρίων ευρώ για θέματα μετανάστευσης κατά την τελευταία διετία, η Ιταλία ωφελήθηκε από οικονομική ενίσχυση έκτακτης ανάγκης ύψους 13 εκατομμυρίων ευρώ, που εκταμιεύτηκε από τα 28,1 εκατομμύρια ευρώ που είχαν προβλεφθεί από την Επιτροπή, στο πλαίσιο

του Ταμείου Εξωτερικών Συνόρων, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επαναπατριsmού.

Ομάδες ταχείας επέμβασης στα σύνορα (RABIT) στην Ελλάδα: κατά τη διάρκεια της επιχείρησης, που διήρκεσε από τις 2 Νοεμβρίου 2010 έως τις 2 Μαρτίου 2011, περίπου 200 υπάλληλοι άρτια καταρτισμένοι σε θέματα επιβολής του νόμου από 26 κράτη μέλη συνέδραμαν τους έλληνες συναδέλφους τους στον έλεγχο των συνόρων με την Τουρκία, καθώς και στην αναγνώριση των στοιχείων των συλληφθέντων παράνομων μεταναστών. Η χρησιμοποίηση των ομάδων ταχείας επέμβασης στα σύνορα υπό τη διαχείριση του Frontex βοήθησε επίσης τις ελληνικές αρχές να συλλέξουν πληροφορίες σχετικά με τις μεταναστευτικές οδούς και τα δίκτυα διακινητών που εκμεταλλεύονται την απόγνωση των παράνομων μεταναστών. Κατά τη διάρκεια της τετράμηνης επιχειρησιακής περιόδου, εντοπίστηκαν περισσότεροι από 11 800 μετανάστες και ο αριθμός των παράνομων εισόδων μειώθηκε πάνω από 70%. Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει την Ελλάδα στην εφαρμογή του σχεδίου δράσης της για τη μεταρρύθμιση του άσυλου και τη διαχείριση της μετανάστευσης, στο οποίο σχέδιο επισημαίνονται τα βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μέτρα που είναι αναγκαία για την καθιέρωση ενός συστήματος ασύλου και μετανάστευσης που θα λειτουργεί ομαλά. Η Επιτροπή συντονίζει τη βοήθεια από εμπειρογνώμονες των κρατών μελών και παρέχει στοχοθετημένη οικονομική ενίσχυση της ΕΕ, που περιελάμβανε χρηματοδότηση έκτακτης ανάγκης. Η συνολική οικονομική ενίσχυση που διατέθηκε στην Ελλάδα την περίοδο 2010–2012 ανέρχεται σε 223 εκατομμύρια ευρώ.

Πρώθηση της ένταξης των μεταναστών

Η Επιτροπή πρότεινε ένα «Ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών» προκειμένου να αυξηθούν τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά οφέλη της μετανάστευσης στην Ευρώπη⁽³⁰⁾. Το πρόγραμμα δίνει έμφαση στην πλήρη συμμετοχή των μεταναστών σε όλες τις πτυχές της συλλογικής ζωής και επισημαίνει τον βασικό ρόλο που διαδραματίζουν οι τοπικές αρχές των κρατών μελών. Τον Νοέμβριο η Επιτροπή δρομολόγησε δημόσια συζήτηση σχετικά με το δικαίωμα στην οικογενειακή επανένωση για τους υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν στην ΕΕ⁽³¹⁾.

Η ποικιλομορφία που προσφέρει η μετανάστευση, αν αντιμετωπιστεί σωστά, μπορεί να αποτελέσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και πηγή δυναμισμού για την ευρωπαϊκή κοινωνία. Για να επιτύχει η ΕΕ τον στόχο να αυξήσει το ποσοστό απασχόλησης στο 75% έως το 2020, είναι ζωτικής σημασίας να άρει τα εμπόδια στην πρόσβαση των μεταναστών στην απασχόληση —κυρίως διότι το ευρωπαϊκό δυναμικό μειώνεται ως αποτέλεσμα της γήρανσης του πληθυσμού. Το εργατικό δυναμικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα μειωθεί κατά περίπου 50 εκατομμύρια εργαζόμενους έως το 2060. Για παράδειγμα, όσον αφορά τη μελλοντική ζήτηση για άτομα που θα φροντίζουν ηλικιωμένους, εκτιμάται ότι έως το 2020 θα υπάρξει έλλειψη 1 εκατομμυρίου επαγγελματιών στον υγειονομικό τομέα —και έως και 2 εκατομμυρίων αν ληφθούν υπόψη και τα βοηθητικά επαγγέλματα του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης. Αυτό καταδεικνύει την ανάγκη για σωστή διαχείριση της μεταναστευτικής πολιτικής η οποία θα υποστηρίζεται από ένα σωστό πρόγραμμα ενσωμάτωσης.

Άσυλο

Τον Ιούνιο η Επιτροπή υπέβαλε αναθεωρημένες προτάσεις σχετικά με τις διαδικασίες ασύλου και τους όρους υποδοχής με σκοπό να ενισχύει έως το 2012 το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου (CEAS)⁽³²⁾. Οι τροποποιήσεις αποσκοπούσαν να διασφαλίσουν ταχύτερους, δικαιότερους και αποτελεσματικότερους κανόνες, που να είναι επωφελείς τόσο για τα κράτη μέλη όσο και για τους ίδιους τους πρόσφυγες. Τον Δεκέμβριο, η Επιτροπή πρότεινε να διευρυνθεί η αλληλεγγύη της ΕΕ στον τομέα του ασύλου⁽³³⁾ με την καλύτερη αλληλεπίδραση της ενωσιακής νομοθεσίας, της πρακτικής συνεργασίας και της χρήσης χρηματοδοτικών μηχανισμών της ΕΕ.

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για Θέματα Ασύλου (EASO) εγκαινιάστηκε στη Μάλτα τον Ιούνιο του 2011. Η υπηρεσία αυτή, που προς το παρόν βρίσκεται στο στάδιο της στελέχωσης, περιλαμβάνει περίπου 350 εμπειρογνώμονες από όλα τα κράτη μέλη που είναι διαθέσιμοι σε περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης. Οι ομάδες αυτές παρέχουν υπηρεσίες διερμηνείας, πληροφορίες για τις χώρες καταγωγής και τεχνογνωσία για τη διαχείριση υποθέσεων ασύλου. Τον Απρίλιο του 2011, υπεγράφη επιχειρησιακό σχέδιο για την αποστολή στην Ελλάδα ομάδων υποστήριξης της ΕΕ

για θέματα ασύλου, με σκοπό να βοηθήσουν τις ελληνικές αρχές στη δημιουργία σύγχρονου και αποτελεσματικού συστήματος ασύλου και υποδοχής. Ορισμένα κράτη μέλη (Αυστρία, Βέλγιο, Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Φινλανδία, Γερμανία, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Ρουμανία, Σλοβακία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο) πρόσφεραν τις υπηρεσίες δικών τους εμπειρογνομόνων για να συνδράμουν στην επιχείρηση αυτή που άρχισε τον Μάιο.

Τρομοκρατία και οργανωμένο έγκλημα

Συνεχίστηκε η καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος σε ολόκληρη την ήπειρο και υποστηρίχθηκε από σημαντικές νομοθετικές διατάξεις σε συνδυασμό με την ενισχυμένη δικαστική και αστυνομική συνεργασία.

Το 2011 η Επιτροπή ξεκίνησε την υλοποίηση της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας στην πράξη, με μια νομοθετική πρόταση της ΕΕ για τη συλλογή μητρώων με τα ονόματα των επιβατών (PNR) στις πτήσεις προς ή από την επικράτεια της ΕΕ και, μεταξύ άλλων πρωτοβουλιών, με την έγκριση δύο δεσμών μέτρων για την καταπολέμηση της διαφθοράς και την ανάκτηση των περιουσιακών στοιχείων. Ολοκληρώθηκαν οι διαπραγματεύσεις για τη σύναψη νέων διμερών συμφωνιών για τα μητρώα με τα ονόματα των επιβατών με τις ΗΠΑ και την Αυστραλία, ενώ έχουν προχωρήσει αρκετά και οι διαπραγματεύσεις με τον Καναδά. Σε επιχειρησιακό επίπεδο, ο κύκλος πολιτικής της ΕΕ για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος εκπόνησε ένα συνεκτικό πλαίσιο για τη δράση των κρατών μελών, με βάση την εκτίμηση των απειλών για την ΕΕ. Συνολικά, έχουν αρχίσει να υλοποιούνται 25 δράσεις που προβλέπονται στην ανακοίνωση για τη στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας (ΣΕΑ) για το 2011, δέκα από τις οποίες έχουν ήδη ολοκληρωθεί. Η πρώτη ετήσια έκθεση για την υλοποίηση της ΣΕΑ εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 2011⁽³⁴⁾.

Φάκελοι επιβατών (PNR).
Σε αναμονή νέας
συμφωνίας.

Το 2011 ανέλαβε τα καθήκοντά του ο πρώτος συντονιστής της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων με σκοπό να προσφέρει έναν γενικότερο στρατηγικό προσανατολισμό και συντονισμό της πολιτικής για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων. Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν νέα νομοθεσία για την εμπορία των ανθρώπων⁽³⁵⁾, η οποία αποσκοπεί στην προσέγγιση του ουσιαστικού ποινικού δικαίου και υιοθετεί στάση μηδενικής ανοχής έναντι των εμπόρων ανθρώπων. Η Επιτροπή ανέπτυξε περαιτέρω τον δικτυακό τόπο της ΕΕ κατά της εμπορίας ανθρώπων, όπου παρουσιάζονται η πολιτική και η νομοθεσία της ΕΕ, όλα τα σχέδια που συγχρηματοδοτεί η Επιτροπή στον τομέα της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων καθώς και πολλές εκδόσεις.

Στη συνέχεια περιγράφονται ορισμένα σημεία από τις επιτυχείς επιχειρήσεις.

Καταπολέμηση της κακοποίησης των παιδιών και άλλων αδικημάτων με θύματα παιδιά

Στις αρχές του 2011, με την καθοδήγηση και στήριξη της Ευροπόλ, η αστυνομία συνέλαβε 184 υπόπτους για εγκλήματα παιδεραστίας και εντόπισε πάνω από 200 ανήλικα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης στο πλαίσιο μιας επιχείρησης επιβολής του νόμου σε παγκόσμια κλίμακα. Η Ευρωπόλ είχε διαβιβάσει περισσότερες από 4 000 μυστικές εκθέσεις στις αστυνομικές αρχές 30 χωρών εντός και εκτός Ευρώπης σε στήριξη αυτής της επιχείρησης. Οι αρχές επιβολής του νόμου 13 χωρών εντόπισαν τους δράστες σε ολόκληρο τον κόσμο, στην Αυστραλία, στο Βέλγιο, στον Καναδά, στην Ελλάδα, στην Ισλανδία, στην Ιταλία, στις Κάτω Χώρες,

στη Νέα Ζηλανδία, στην Πολωνία, στη Ρουμανία, στην Ισπανία, στο Ηνωμένο Βασίλειο και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι ύποπτοι παιδεραστίας ήταν μέλη ενός διαδικτυακού φόρουμ το οποίο προέβαλε τις σεξουαλικές σχέσεις μεταξύ ενηλίκων και νεαρών αγοριών. Ο δικτυακός τόπος λειτουργούσε από έναν εξυπηρετητή με έδρα την Ολλανδία και, την περίοδο της εντονότερης δραστηριότητάς τους, απαριθμούσε 70 000 μέλη παγκοσμίως.

Καταπολέμηση των ναρκωτικών

Τον Μάιο του 2011 κατασχέθηκαν σχεδόν 1 τόνος κοκαΐνης και 160 kg ινδικής κάνναβης κατά τη διάρκεια διεθνούς αστυνομικής επιχείρησης υπό τις εντολές της ισπανικής πολιτοφυλακής και υπό τον συντονισμό της Ευρωπόλ. Η τεράστια αυτή αποστολή κοκαΐνης ήταν διαλυμένη σε 13 τόνους φοινικέλαιου που είχε μεταφερθεί από την Κολομβία, μέσω της Αμβέρσας, στο Βέλγιο, πριν τελικά κατασχεθεί στην Αλβανία. Συνολικά συνελήφθησαν 22 μέλη του διεθνούς κυκλώματος παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και ορισμένοι από αυτούς ήταν οι εγκέφαλοι του δικτύου. Οι ισπανικές αρχές και η Ευρωπόλ συνεργάστηκαν με τις αρμόδιες για την επιβολή του νόμου αρχές σε επτά χώρες: Αλβανία, Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Ιταλία, πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και Σερβία.

Επιδρομή κατά παραχαρακτών

Στα τέλη του πρώτου εξαμήνου, η βουλγαρική αστυνομία, σε συνεργασία με την Ευροπολ, εξάρθρωσε ένα υπερούχρονο τυπογραφείο πλαστών χαρτονομισμάτων ευρώ. Η βουλγαρική αστυνομία συνέλαβε έξι υπόπτους και κατάσχεσε εξαιρετικής πιστότητας πλαστά χαρτονομίσματα ευρώ, αξίας μεγαλύτερης από μισό εκατομμύριο ευρώ σε διάφορα τυπογραφεία της χώρας. Η επιχείρηση πραγματοποιήθηκε από μια κοινή ομάδα έρευνας της Ευρωπόλ, της Βουλγαρίας, της Ισπανίας και της Eurojust. Η Ευρωπόλ παρείχε αναλυτική, τεχνική και χρηματοοικονομική στήριξη στην έρευνα καθώς και μετρητά για την εφαρμογή μέτρων αστυνομικής τακτικής που ήταν καίρια για την τελική επιτυχία.

© iStockphoto.com/Szocs Jozsef

*Ταχεία ανάληψη δράσης
κατά των παραχαρακτών.*

Καταπολέμηση της διαφθοράς

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα συνολικά στοιχεία, αλλά η διαφθορά στα κράτη μέλη εκτιμάται κατά προσέγγιση ότι κοστίζει στην ευρωπαϊκή οικονομία 1% του ΑΕγχΠ της Ένωσης. Τον Ιούνιο η Επιτροπή εξέδωσε σειρά μέτρων⁽³⁶⁾ για την αντιμετώπιση της διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένης της έκθεσης της ΕΕ για την καταπολέμηση της διαφθοράς, για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των προσπαθειών των κρατών μελών κατά της διαφθοράς και για την ενθάρρυνση μεγαλύτερης πολιτικής υποστήριξης και την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης σε ολόκληρη την ΕΕ. Η έκθεση θα δημοσιευτεί κάθε δύο έτη, αρχής γενομένης το 2013. Με τον τρόπο αυτό θα διευκολύνονται τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν καλύτερα τη νομοθεσία και να υλοποιούν πλήρως τις διεθνείς τους δεσμεύσεις, αλλά και να βελτιώνουν τη συνεκτικότητα των πολιτικών και των δράσεων τους στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς. Η προσέγγιση αυτή θα συμπληρωθεί από πρόταση οδηγίας για τη δήμευση και την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων από εγκληματικές ενέργειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ως ένα από τα μέτρα για την προστασία της νόμιμης οικονομίας.

Αντιμετώπιση των καθημερινών ανησυχιών των πολιτών

Η Ένωση δραστηριοποιείται σε πολλούς τομείς πολιτικής για να διευκολύνει την καθημερινή ζωή των πολιτών. Αυτοί αφορούν την περιβαλλοντική ασφάλεια, την ασφάλεια από φυσικές και βιομηχανικές καταστροφές, την υγεία και την ασφάλεια, καθώς και τους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών, του πολιτισμού και του τουρισμού. Η πρωτοβουλία για τον δικτυακό τόπο «Η Ευρώπη σας» που παρέχεται σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ θα διευκολύνει την πρόσβαση των πολιτών της Ευρώπης σε πρακτικές πληροφορίες που αφορούν την καθημερινότητά τους.

Περιβαλλοντική ασφάλεια

Δράση για το κλίμα

Μια έρευνα του Ευρωβαρόμετρου⁽³⁷⁾ κατέδειξε ότι η κλιματική αλλαγή εξακολουθήσε να αποτελεί σημαντική πηγή ανησυχίας για τους πολίτες της Ευρώπης παρά την οικονομική κρίση. Τα κράτη μέλη της ΕΕ-15 βρίσκονται σε καλό δρόμο για να εκπληρώσουν ή ακόμη και να ξεπεράσουν την κοινή τους δέσμευση για τη μείωση των εκπομπών από το 2008 έως το 2012 κατά 8% σε σύγκριση με τα επίπεδα ενός συγκεκριμένου έτους αναφοράς (του 1990 στις περισσότερες περιπτώσεις).

Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ εξακολουθήσαν να εφαρμόζουν τα αναγκαία μέτρα συνέχειας για την υλοποίηση της νομοθετικής δέσμης «κλίμα και ενέργεια» που θέτει δεσμευτικούς στόχους για το 2020: μείωση κατά 20% των εκπομπών αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου από τα επίπεδα του 1990 —ή κατά 30% εάν οι συνθήκες είναι ευνοϊκές— και μερίδιο αγοράς 20% για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Πολλά από αυτά τα μέτρα συνεπάγονταν τη θέσπιση κοινών κανόνων για το σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΕ), που οσονούπω εισέρχεται στην τρίτη περίοδο εμπορίας, από το 2013 έως το 2020. Εξαιτίας των περιπτώσεων ηλεκτρονικού εγκλήματος, στα τέλη του 2010 και στις αρχές του 2011, που οδήγησαν στην προσωρινή αναστολή των εθνικών μητρώων του ΣΕΕ, λήφθηκαν μέτρα για την ενίσχυση του συστήματος εθνικών μητρώων έως την έναρξη ισχύος του ενιαίου μητρώου της ΕΕ το 2012. Οι προετοιμασίες για τη μετάβαση στο ενιαίο μητρώο, συμπεριλαμβανομένης της δοκιμής λογισμικού, ολοκληρώθηκαν το δεύτερο εξάμηνο του υπό εξέταση έτους. Για τη βελτίωση της διαφάνειας και της ικανότητας των επιθεωρητών αγοράς να ενεργούν άμεσα όταν η ανάγκη το απαιτεί, η Επιτροπή πρότεινε τον Οκτώβριο την υπαγωγή όλων των τομέων της αγοράς άνθρακα, συμπεριλαμβανομένων των συναλλαγών spot, στους κανόνες της ΕΕ για τη ρύθμιση των χρηματοοικονομικών αγορών.

Από την 1η Ιανουαρίου 2012 αρχίζει να ισχύει η νομοθεσία⁽³⁸⁾ για τη συμπερίληψη του τομέα της αεροπορίας στο ΣΕΕ. Τον Σεπτέμβριο η Επιτροπή εξέδωσε τις τιμές αναφοράς⁽³⁹⁾ που θα χρησιμοποιούνται για τη χορήγηση δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπών σε αεροπορικές εταιρείες που εκτελούν πτήσεις από και προς αερολιμένες της ΕΕ. Το 2012 οι αεροπορικές εταιρείες θα λάβουν το 85% των δικαιωμάτων τους δωρεάν, ενώ την περίοδο 2013–2020 το ποσοστό θα είναι 82%. Στις 21 Δεκεμβρίου το Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή των αεροπορικών εταιρειών των ΗΠΑ κατά της συμπερίληψής τους στο ΣΕΕ, με το σκεπτικό ότι η νομοθεσία της ΕΕ είναι απολύτως συμβατή με το διεθνές δίκαιο.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για τον περιορισμό των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα από τα ελαφρά οχήματα, τον Μάιο, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν νομοθετική ρύθμιση για τη μείωση των εκπομπών από φορτηγά⁽⁴⁰⁾. Η νομοθεσία είναι παραπλήσια με εκείνη που θεσπίστηκε το 2009 για τα αυτοκίνητα.

Καθαρότερα καύσιμα πλοίων — Χαμηλότερη περιεκτικότητα σε θείο στα καύσιμα πλοίων

Στις 15 Ιουλίου 2011 η Επιτροπή πρότεινε νομοθεσία⁽⁴¹⁾ για τη μείωση της περιεκτικότητας σε θείο των καυσίμων των πλοίων. Οι προτάσεις αναμένεται να μειώσουν τις εκπομπές διοξειδίου του θείου κατά ποσοστό έως και 90%, και τις εκπομπές λεπτών σωματιδίων κατά ποσοστό έως και 80%. Τα οφέλη για τη δημόσια υγεία θα

κυμαίνονται από 15 έως και 34 δισεκατομμύρια ευρώ, ξεπερνώντας κατά πολύ το αναμενόμενο κόστος, το οποίο είναι της τάξεως των 2,6 έως 11 δισεκατομμυρίων ευρώ. Επειδή σχεδόν το ήμισυ του πληθυσμού της Ευρώπης ζει σε περιοχές στις οποίες δεν έχουν ακόμα καλυφθεί οι κοινοτικοί στόχοι για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα, η ατμοσφαιρική ρύπανση αποτελεί ένα από τα βασικά περιβαλλοντικά προβλήματα που απασχολούν τους πολίτες.

Για ασφαλέστερα και λιγότερο ρυπογόνα σκάφη αναψυχής

Η Επιτροπή πρότεινε νέα νομοθεσία⁽⁴²⁾ που θα καταστήσει τη χρήση των τζετ σκι, των σκαφών με κινητήρα και των ιστιοπλοϊκών σκαφών λιγότερο επιβλαβή για τα ευρωπαϊκά ύδατα, με ευεργετικά αποτελέσματα για το περιβάλλον και την υγεία των καταναλωτών. Η αναθεώρηση της οδηγίας για τα σκάφη αναψυχής προτείνει αυστηρότερα όρια για τα οξειδία του αζώτου, τους υδρογονάνθρακες και τα αιωρούμενα σωματίδια για τα νέα σκάφη αναψυχής.

Λιγότερη ρύπανση στις οδικές μεταφορές

Η αναθεώρηση της οδηγίας που είναι γνωστή με την ονομασία «ευρωπαϊκό σήμα τέλους κυκλοφορίας» για την επιβολή φόρου στα φορτηγά οχήματα για τη χρήση ορισμένων υποδομών εγκρίθηκε τον Σεπτέμβριο του 2011. Η εν λόγω νομοθεσία θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να επιβάλλουν τέλη σε βαριά φορτηγά όχι μόνο για το κόστος της υποδομής, αλλά και πρόσθετα τέλη για την κάλυψη του κόστους της ρύπανσης του ατμοσφαιρικού αέρα και της ηχορρύπανσης που δημιουργούν. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να διαφοροποιούν τα διόδια ανάλογα με το επίπεδο κυκλοφοριακής συμφόρησης, διευκολύνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την κυκλοφορία σε περιόδους αιχμής. Έτσι, θα δοθούν κίνητρα στις εταιρείες μεταφορών να χρησιμοποιούν καθαρότερα οχήματα και να τα κυκλοφορούν όταν υπάρχει λιγότερη συμφόρηση, αποφέροντας συγχρόνως νέα έσοδα για τη χρηματοδότηση καθαρότερων μεταφορικών μέσων. Θα μειώσει τη ρύπανση του ατμοσφαιρικού αέρα και την ηχορρύπανση που επηρεάζει τη ζωή και την υγεία των πολιτών που κατοικούν σε γειτονικούς δρόμους και θα συμβάλει στην καλύτερη διαχείριση της συμφόρησης από την οποία υποφέρουν οι οδηγοί.

Βιοποικιλότητα

Τον Μάιο η Επιτροπή ενέκρινε νέα στρατηγική για την προστασία της βιοποικιλότητας στην ΕΕ⁽⁴³⁾. Η στρατηγική αυτή βασίζεται σε έναν μικρό αριθμό μετρήσιμων, φιλόδοξων και ρεαλιστικών επιμέρους στόχων που εστιάζονται στις κύριες αιτίες απώλειες βιοποικιλότητας. Υπάρχουν έξι στόχοι που αντιμετωπίζουν διαφορετικές πτυχές της πρόκλησης, καθεμία από τις οποίες συνοδεύεται από μια αντίστοιχη σειρά δράσεων. Η εν λόγω στρατηγική φιλοδοξεί να βελτιώσει και να αποκαταστήσει τα οικοσυστήματα και τις σχετικές με αυτά υπηρεσίες, όπου είναι αυτό δυνατό, ιδίως μέσω της μεγαλύτερης χρήσης της πράσινης υποδομής.

LIFE

Τον Δεκέμβριο η Επιτροπή πρότεινε τη διάθεση 3,2 δισεκατομμυρίων ευρώ κατά την περίοδο 2014–2020 για ένα νέο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον και το κλίμα. Το προτεινόμενο πρόγραμμα LIFE θα αξιοποιεί την επιτυχία του υφιστάμενου προγράμματος LIFE+, αλλά θα έχει σημαντικά αυξημένο προϋπολογισμό, ιδιαίτερο υποπρόγραμμα για τη δράση για το κλίμα και, χάρη στις μεταρρυθμίσεις, θα έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο, θα είναι απλούστερο και πιο ευέλικτο.

Ο Janez Potočnik, επίτροπος Περιβάλλοντος, προωθεί τη βιώσιμη αστική διαβίωση και ανάπτυξη.

Ασφάλεια των πολιτών σε περίπτωση φυσικών και βιομηχανικών καταστροφών

Προστασία του πολίτη

Μια έκρηξη σε ναυτική βάση στην Κύπρο, πυρκαγιές δασών στην Ελλάδα, θαλάσσια ρύπανση στον Κόλπο Algeciras της Ισπανίας, καθώς και ασφαλής απομάκρυνση των πολιτών της ΕΕ και υπηκόων άλλων κρατών κατά τη διάρκεια της κρίσης στη Λιβύη —το 2011 ο ευρωπαϊκός μηχανισμός πολιτικής προστασίας ενεργοποιήθηκε 27 φορές για την αντιμετώπιση καταστροφών εντός και εκτός της ΕΕ. Παράλληλα, η Επιτροπή υπέβαλε νομοθετική πρόταση για την ενίσχυση των μέσων του μηχανισμού. Επί του παρόντος, η ανάπτυξη των πόρων πολιτικής προστασίας της ΕΕ βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε ad hoc εθελοντικές προσφορές από τα 31 συμμετέχοντα κράτη. Η Επιτροπή προτείνει τη μετάβαση σ' ένα προσχεδιασμένο και πιο άμεσο σύστημα.

Πρόληψη κρίσεων από ηφαιστειακή δραστηριότητα

Πέρυσι η Ευρωπαϊκή Ένωση επανεξέτασε τον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπισε το νέφος ηφαιστειακής τέφρας μετά την έκρηξη του ηφαιστείου Eyjafjallajökull το 2010, που προκάλεσε χάος στην εναέρια κυκλοφορία. Μια διαδικασία προσομοίωσης ηφαιστειακής έκρηξης έλαβε χώρα τον Απρίλιο του 2011 για τη δοκιμή και εξακρίβωση της αποτελεσματικότητας των διαφόρων διαδικασιών και μέσων που αναπτύχθηκαν ύστερα από την κρίση του 2010. Οι νέες διαδικασίες δοκιμάστηκαν σε πραγματικό χρόνο, όταν ένα άλλο ισλανδικό ηφαίστειο, το Grimsvötn, εξερράγη στις 21 Μαΐου 2011. Τα αποτελέσματα και των δύο περιστατικών απέδειξαν ότι οι νέες ευρωπαϊκές διαδικασίες συνιστούν σημαντική πρόοδο όσον αφορά τη διαχείριση των συνεπαγόμενων κινδύνων και την ελαχιστοποίηση της διατάραξης της ομαλότητας.

Πυρηνική προστασία

Σε συνέχεια των καταστροφικών περιστατικών στο πυρηνικό εργοστάσιο της Φουκουσίμα στην Ιαπωνία, η πυρηνική ασφάλεια βρέθηκε και πάλι στην κορυφή του ευρωπαϊκού θεματολογίου. Όσον αφορά τους ελέγχους στις ζωοτροφές και στα τρόφιμα καταγωγής Ιαπωνίας εφαρμόστηκε ρήτρα διασφάλισης, ώστε να εξασφαλίζεται ότι αυτές οι ζωοτροφές και τρόφιμα δεν περιέχουν μη αποδεκτά επίπεδα ραδιενέργειας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενίσχυσε την ακτινολογική παρακολούθηση μετά το ατύχημα στη Φουκουσίμα μέσω του δικτύου της Ευρωπαϊκής Πλατφόρμας Ανταλλαγής Δεδομένων Ακτινοβολίας (EURDEP). Το δίκτυο αυτό σχεδιάστηκε από την επιστημονική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το Κοινό Κέντρο Ερευνών, το οποίο είναι υπεύθυνο και για τη λειτουργία του. Καλύπτει 35 ευρωπαϊκές χώρες και καθιστά διαθέσιμα στοιχεία μέσω του διαδικτύου από περίπου 4 400 σταθμούς με αναλογία δόσης ακτίνων Γ και επικαιροποιείται σε ωριαία βάση. Προτείνεται η επέκταση του συστήματος EURDEP σε ολόκληρο τον κόσμο με βάση ένα μνημόνιο συμφωνίας που θα προσυπογραφεί από την Επιτροπή και τον Διεθνή Οργανισμό Ατομικής Ενέργειας.

Δοκιμές προσομοίωσης ακραίων πυρηνικών καταστάσεων

Τα κράτη μέλη συμφώνησαν ότι, από την 1η Ιουνίου 2011 και εξής, η ασφάλεια όλων των πυρηνικών σταθμών των 14 κρατών μελών θα επιθεωρείται βάσει κοινών κριτηρίων. Οι δοκιμές προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ισοδυναμούν με επανεκτιμήσεις των περιθωρίων ασφαλείας των 143 εμπλεκόμενων πυρηνικών σταθμών. Οι δοκιμές, βασισζόμενες στην εμπειρία της Φουκουσίμα και έχοντας ως στόχο την εξασφάλιση των υψηλότερων δυνατών προτύπων ασφαλείας στον κόσμο, εστιάζονται σε όλα τα είδη φυσικών καταστροφών και περιλαμβάνουν τις επιπτώσεις ατυχημάτων που οφείλονται σε ανθρώπινο παράγοντα, όπως οι πτώσεις αεροπλάνων καθώς και οι τρομοκρατικές ή άλλους είδους κακόβουλες επιθέσεις. Τα στοιχεία συλλέγονται από το ευρωπαϊκό κέντρο μετάδοσης της επιχειρησιακής εμπειρίας για τα πυρηνικά εργοστάσια, ένα δίκτυο ρυθμιστικών αρχών πυρηνικής ασφαλείας και των οργανισμών τεχνικής υποστήριξής τους στην ΕΕ, το οποίο συντονίζεται από την επιστημονική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το Κοινό Κέντρο Ερευνών.

Ασφάλεια ραδιενεργών αποβλήτων

Η οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα εκδόθηκε από το Συμβούλιο βάσει της συνθήκης Ευρατόμ στα μέσα του 2011⁽⁴⁴⁾. Με την εν λόγω οδηγία δημιουργείται ένα ισχυρό πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ με την επιβολή σημαντικών υποχρεώσεων στα κράτη μέλη, ενώ παράλληλα επιβεβαιώνεται η τελική ευθύνη των κρατών για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων. Σύμφωνα με τις νέες νομικές διατάξεις, όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να επεξεργάζονται αναλυτικά προγράμματα για τη διάθεση των ραδιενεργών αποβλήτων, τα πρότυπα ασφαλείας που έχει εκπονήσει ο Διεθνής Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας αποκτούν δεσμευτική ισχύ από νομική άποψη και οι εργαζόμενοι σε πυρηνικούς σταθμούς και το ευρύ κοινό έχουν δικαίωμα σε πληρέστερη ενημέρωση.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ασφαλέστερες εγκαταστάσεις ανοικτής θάλασσας

Στις 27 Οκτωβρίου 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε νέα νομοθεσία⁽⁴⁵⁾ με την οποία διασφαλίζεται ότι η ευρωπαϊκή παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου στη θάλασσα θα τηρεί τα υψηλότερα παγκόσμια πρότυπα σε θέματα ασφαλείας, υγείας και περιβάλλοντος σε ολόκληρη την ΕΕ. Το νέο σχέδιο κανονισμού θέτει σαφείς κανόνες που καλύπτουν το σύνολο του κύκλου ζωής όλων των δραστηριοτήτων αναζήτησης και παραγωγής, από τον σχεδιασμό έως την τελική αποξήλωση μιας εγκατάστασης γεώτρησης πετρελαίου ή φυσικού αερίου. Υπό τον έλεγχο των εθνικών ρυθμιστικών αρχών, ο ευρωπαϊκός κλάδος παραγωγής θα πρέπει να αξιολογεί και να βελτιώνει περαιτέρω τα πρότυπα ασφαλείας για τις επιχειρήσεις στη θάλασσα σε συστηματική βάση.

Ο Günther Oettinger, επίτροπος Ενέργειας, πρότεινε νέα νομοθεσία για την ασφάλεια σε υπεράκτιες εξέδρες εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου.

Υγεία και ασφάλεια των πολιτών και τα δικαιώματά τους ως καταναλωτών

Ένα βήμα πιο κοντά στην ασφαλέστερη χρήση χημικών στην ΕΕ

Στις αρχές του έτους υποβλήθηκαν στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Χημικών Ουσιών (ECHA), σύμφωνα με τους νέους κανόνες της ΕΕ, περισσότερες από 3 εκατομμύρια κοινοποιήσεις ταξινόμησης από εταιρείες που παρασκευάζουν ή εισάγουν επικίνδυνες ουσίες. Η ταξινόμηση είναι σημαντική για να εξακριβώνεται εάν μια χημική ουσία είναι επικίνδυνη για την υγεία και το περιβάλλον, και θα προσδιορίζει τις πληροφορίες που περιέχονται στην επισήμανση των χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται οι εργαζόμενοι και οι καταναλωτές. Το νέο σύστημα θα επιτρέψει στον ECHA να καταρτίσει τον πρώτο ευρωπαϊκό κατάλογο επικίνδυνων χημικών ουσιών και εναρμονισμένων ταξινομήσεων. Αυτό θα επιτρέψει την ασφαλέστερη χρήση των χημικών και θα δώσει στους κατόχους χρήστες και στους καταναλωτές τη δυνατότητα να επιλέγουν λιγότερο επικίνδυνες χημικές ουσίες για να καλύψουν τις ανάγκες τους.

Ασφάλεια των παιχνιδιών

Στις 20 Ιουλίου 2011 άρχισε να ισχύει η νέα οδηγία για τα παιχνίδια⁽⁴⁶⁾ και όλοι οι παράγοντες που συμμετέχουν στην παραγωγή, την πώληση και τον έλεγχο των παιχνιδιών έχουν περισσότερη ευθύνη για την καλύτερη προστασία των παιδιών. Πρώτον, τα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν ώστε οι αρχές εποπτείας της αγοράς να διενεργούν τους κατάλληλους ελέγχους εντός της Ένωσης. Δεύτερον, οι κατασκευαστές, εισαγωγείς και διανομείς παιχνιδιών έχουν επίσης περισσότερες υποχρεώσεις.

Απαγόρευση της δισφαινόλης Α στα μπιμπερό

Τα μπιμπερό που περιέχουν την ουσία δισφαινόλη Α (BPA) έχουν απαγορευτεί σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση από τον Ιούνιο του 2011, όπως προβλέπεται στην οδηγία της ΕΕ που εκδόθηκε στα τέλη Ιανουαρίου⁽⁴⁷⁾. Η απαγόρευση της ΕΕ βασίζεται στην επιστημονική γνώμη της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και, σύμφωνα με την αρχή της προφύλαξης, στοχεύει στη μείωση της έκθεσης στον βαθμό που είναι λογικά εφικτό. Η έκθεση στην BPA —οργανικό μόριο που αποτελεί δομικό στοιχείο ορισμένων πλαστικών υλών οι οποίες χρησιμοποιούνται για τα μπιμπερό— θα μπορούσε να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στα βρέφη, οι οργανισμοί των οποίων δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί πλήρως ώστε να εξουδετερώσουν την ουσία.

Ασφάλεια φαρμάκων και ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού

Η νέα νομοθεσία για τη φαρμακοεπαγρύπνηση που εκδόθηκε στα τέλη του 2010 και η νέα οδηγία για τα ψευδεπίγραφα φάρμακα που εκδόθηκε τον Ιούνιο του 2011⁽⁴⁸⁾ αποτελούν πολύ σημαντικές νομοθετικές εξελίξεις της ΕΕ στον τομέα των φαρμάκων. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται το νομικό πλαίσιο για την εγγύηση της ασφάλειας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των φαρμάκων που διατίθενται στην αγορά. Η ασφάλεια των ασθενών βελτιώθηκε χάρη στην ευρωπαϊκή τράπεζα δεδομένων για τον ιατροτεχνολογικό εξοπλισμό, γνωστή ως «Eudamed», που άρχισε να λειτουργεί πλήρως τον Μάιο του 2011.

Ασφάλεια των καλλυντικών

Στη διάρκεια του έτους αναπτύχθηκε και δοκιμάστηκε ένα νέο ευρωπαϊκό σύστημα ΤΠ με σκοπό τη σημαντική ενίσχυση της ασφάλειας των καταναλωτών μέσω της διευκόλυνσης των κρατών μελών να επιτελούν τα καθήκοντα εποπτείας της αγοράς με πιο αποτελεσματικό τρόπο και της παροχής, σε όλα τα ευρωπαϊκά κέντρα δηλητηρίασης, των αναγκαίων πληροφοριών για την έγκαιρη ιατρική αντιμετώπιση σε περίπτωση δηλητηρίασης με καλλυντικά προϊόντα.

Δικαιώματα των ασθενών στη διασυννοριακή υγειονομική περίθαλψη

Η νέα οδηγία για τα δικαιώματα των ασθενών στη διασυννοριακή ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, που εκδόθηκε τον Μάρτιο του 2011⁽⁴⁹⁾, αποτελεί σημαντικό βήμα προόδου για όλους τους ασθενείς της ΕΕ. Παρέχει ένα σαφές και συνεκτικό σύνολο κανόνων για την επιστροφή των εξόδων διασυννοριακής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, διευκολύνει την αναγνώριση των συνταγών από άλλα κράτη μέλη, βοηθάει τους ασθενείς που χρειάζονται εξειδικευμένη θεραπεία, και διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών για την ποιότητα και την ασφάλεια των προτύπων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

© iStockphoto.com/ivanastar

Ασφαλή παιχνίδια =
ασφαλή παιδιά =
χαρούμενοι γονείς.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΓΚΑΙΡΗΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΜΗ ΕΔΩΔΙΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Το 2011 το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τα μη εδωδιμα προϊόντα (RAPEX) συνέβαλε στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών και της Επιτροπής για επικίνδυνα προϊόντα που εντοπίζονται σε ολόκληρη την Ευρώπη και ενίσχυσε τη συνεργασία της Επιτροπής με την Κίνα και τις ΗΠΑ. Το 2011 λήφθηκαν περαιτέρω μέτρα για την ενίσχυση της ασφάλειας των προϊόντων μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται: έγκριση μιας σειράς απαιτήσεων ασφαλείας για διάφορα οικιακά είδη και προϊόντα ψυχαγωγίας που χρησιμοποιούνται από τους πολίτες στην καθημερινή ζωή τους· προετοιμασία για κοινή παρακολούθηση της αγοράς· πολύπλευρες εργασίες σε παγκόσμιο επίπεδο για την ασφάλεια των προϊόντων.

Η ευρωπαϊκή κάρτα ασφάλισης υγείας (EHIC) εξακολουθεί να διευκολύνει τους πολίτες 31 ευρωπαϊκών χωρών να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης κατά τις προσωρινές επισκέψεις τους στο εξωτερικό. Σήμερα, περισσότερα από 188 εκατομμύρια άτομα διαθέτουν την κάρτα αυτή (ή το πιστοποιητικό που την υποκαθιστά), αριθμός που αντιστοιχεί σε περισσότερο από το 37% του συνολικού πληθυσμού της ΕΕ. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συνεχίζουν τις δραστηριότητες ενημέρωσης για την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με την κάρτα και τον τρόπο χρήσης της.

Πρόληψη και έλεγχος των σοβαρών διασυννοριακών απειλών κατά της υγείας

Τον Δεκέμβριο του 2011 εγκρίθηκε η νομοθετική πρόταση της Επιτροπής για ενίσχυση των μέτρων της ΕΕ για την προστασία των πολιτών από σοβαρές διασυννοριακές απειλές⁽⁵⁰⁾, η οποία προτείνει την επικαιροποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας για τις μεταδοτικές νόσους και την ενίσχυση της συνεργασίας σε επίπεδο ΕΕ για τις σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας από την προοπτική της δημόσιας υγείας σε παγκόσμιο επίπεδο.

Δράση κατά του καπνίσματος

Στο πλαίσιο της ευρύτερης δράσης της ΕΕ για τον καπνό, η Επιτροπή δρομολόγησε, τον Ιούνιο του 2011, την ευρωπαϊκή εκστρατεία «*Αν το σταματήσεις, τίποτα δεν σε σταματάει*». Αυτή η αντικαπνιστική εκστρατεία εστιάζεται στη διακοπή του καπνίσματος, μεταθέτοντας το επίκεντρο από τους κινδύνους του καπνού στις θετικές επιπτώσεις της διακοπής του καπνίσματος, υπογραμμίζοντας τα αξία θαυμασμού επιτεύγματα των πρώην καπνιστών και προσφέροντας στους καπνιστές έμπρακτη βοήθεια για να το πετύχουν. Το κοινό-στόχος είναι οι νέοι μεταξύ 25 και 34 ετών, που αντιπροσωπεύουν 28 εκατομμύρια Ευρωπαίους. Σε συνδυασμό με τα μέτρα πρόληψης που λαμβάνονται σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, η εκστρατεία αναμένεται να συμβάλει ενεργά στη μείωση του καπνίσματος στην Ευρώπη.

Βραβείο Νομπέλ

Το 2011 το μισό βραβείο Νομπέλ Φυσιολογίας ή Ιατρικής απονεμήθηκε από κοινού στους Bruce A. Beutler και Jules A. Hoffmann «για τις ανακαλύψεις τους όσον αφορά την ενεργοποίηση της φυσικής ανοσίας» και το άλλο μισό στον Ralph M. Steinman «για την ανακάλυψή του για το δενδριτικό κύτταρο και τον ρόλο του στην προσαρμοστική ανοσία».

Οι καθηγητές Hoffmann και Steinman έλαβαν χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η έρευνα του Jules A. Hoffmann στο πλαίσιο του σχεδίου της ΕΕ «Βιολογία και παθολογία του παράσιτου της ελνοοσίας» για τη φυσική ανοσία οδήγησε στην αποκάλυψη των συνάψεων και στον εντοπισμό του μηχανισμού αντιμικροβιακής άμυνας στη μύγα *Drosophila*. Η έρευνα του Ralph M. Steinman για το δενδριτικό κύτταρο αποτέλεσε τον βασικό πυρήνα του έργου του σε τρία διαφορετικά σχέδια της ΕΕ στα οποία είχε λάβει μέρος. Η απονομή του βραβείου Νομπέλ στους Jules A. Hoffmann και Ralph M. Steinman αποδεικνύει ότι οι ερευνητές που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ έχουν την παγκόσμια πρωτοπορία σε πολλούς τομείς.

Ασφαλή τρόφιμα για την Ευρώπη και εκτός αυτής

Κεντρικός στόχος της ευρωπαϊκής πολιτικής για την ασφάλεια των τροφίμων είναι να διασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας και των συμφερόντων των καταναλωτών σε σχέση με τα τρόφιμα, λαμβανομένης υπόψη της πολυμορφίας στην οποία περιλαμβάνονται και τα παραδοσιακά προϊόντα, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζεται η αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Η κατευθυντήρια αρχή, που καθορίζεται κατά κύριο λόγο στη λευκή βίβλο της Επιτροπής για την ασφάλεια των τροφίμων⁽⁵¹⁾, είναι η εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης «από το αγρόκτημα στο τραπέζι» που θα καλύπτει όλους τους τομείς της αλυσίδας τροφίμων που περιλαμβάνει την παραγωγή ζωοτροφών, την πρωτογενή παραγωγή, τη μεταποίηση τροφίμων, την αποθήκευση, τη μεταφορά και τη λιανική πώληση.

Παρά το γεγονός ότι η ΕΕ βρίσκεται στην εμπροσθοφυλακή της παγκόσμιας ασφάλειας όσον αφορά τα τρόφιμα, μπορούν να υπάρξουν κρούσματα τροφιμογενών βακτηρίων, και ορισμένες φορές με μοιραίες συνέπειες.

Εστία εκδήλωσης *E. coli*

Τον Μάιο η Γερμανία γνωστοποίησε στο σύστημα έγκαιρης ειδοποίησης και αντίδρασης της Επιτροπής (EWRS) μια σημαντική αύξηση του αριθμού των πασχόντων από το αιμολυτικό ουραιμικό σύνδρομο (HUS) και διάρροια με αίμα που προκαλείται από την εντεροαιμορραγική *Escherichia coli* (EHEC). Οι έρευνες κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι υπεύθυνο ήταν το βακτήριο *Escherichia coli* που παράγει την τοξίνη Shiga. Τα βακτήρια αυτά μπορούν να προκαλέσουν από ελαφρά γαστρεντερίτιδα έως οξείες νεφρικές επιπλοκές και θάνατο. Περαιτέρω εστίες που προκλήθηκαν από το ίδιο στέλεχος *E. coli* εντοπίστηκαν αργότερα στην περιοχή του Μπορντό στη Γαλλία. Περίπου 53 άτομα έχασαν τη ζωή τους εξ αιτίας του βακτηρίου *E. coli*, γεγονός που το καθιστά μια από τις σοβαρότερες τροφιμογενείς απειλές για τη δημόσια υγεία των τελευταίων ετών.

Η Επιτροπή, μόλις επιβεβαιώθηκε η εστία, ενεργοποίησε αμέσως όλα τα σχετικά δίκτυα. Μεταξύ άλλων ενεργοποιήθηκε το σύστημα ταχείας ειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές (RASFF) και το σύστημα έγκαιρης ειδοποίησης και αντίδρασης (EWRS), που διασφάλισαν την ταχεία διάδοση πληροφοριών σε ολόκληρη την ΕΕ σε σχέση με τη συγκεκριμένη εστία.

Διαπιστώθηκε η σχέση των κρουσμάτων στη Βόρεια Γερμανία και στη Γαλλία με την εισαγωγή σπόρων μοσχόσιτου από την Αίγυπτο και για τον λόγο αυτό η Επιτροπή αναγκάστηκε να λάβει μέτρα για την απόσυρση από την αγορά και την προσωρινή απαγόρευση της εισαγωγής ορισμένων ειδών σπόρων από την Αίγυπτο ⁽⁵²⁾.

Για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της επιδημίας *E. coli* σε όλη την Ευρώπη, η Επιτροπή εκπόνησε ένα σχέδιο έκτακτης ανάγκης για την υποστήριξη των οπωροπαραγωγών. Συνολικά, διατέθηκε κονδύλιο ύψους 210 εκατομμυρίων ευρώ για την ικανοποίηση των αιτημάτων αποζημίωσης για την περίοδο από 26 Μαΐου έως 30 Ιουνίου. Επιπλέον, τον Νοέμβριο, η Επιτροπή ενέκρινε 14 προγράμματα σε 11 κράτη μέλη για την προώθηση των νωπών φρούτων και λαχανικών τόσο στην εσωτερική αγορά όσο και σε τρίτες χώρες προκειμένου να δώσει λύση στη δεινή κατάσταση που αντιμετώπισε ο κλάδος μετά την κρίση του *E. coli*. Ο συνολικός προϋπολογισμός που διατίθεται για τα προγράμματα αυτά, διάρκειας τριών ετών, ανέρχεται στα 34,1 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων η ΕΕ χρηματοδοτεί τα 17 εκατομμύρια.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

*John Dalli, Επίτροπος
Υγείας και Πολιτικής
Καταναλωτών. Την «Ημέρα
ασφάλειας των τροφίμων»,
η Επιτροπή εστίασε
στην ελαχιστοποίηση
της κατασπατάλησης
και στη βελτιστοποίηση
της συσκευασίας τροφίμων.*

Ασφάλεια των τροφίμων — Μέθοδοι δοκιμής για την προστασία και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών

Η επιστημονική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το Κοινό Κέντρο Ερευνών (ΚΚΕρ), διενεργεί εκτενείς εργασίες με στόχο την ενίσχυση της ασφάλειας των τροφίμων και αναπτύσσει μεθόδους δοκιμών που χρησιμοποιούνται από τα εργαστήρια στην ΕΕ αλλά και αλλού. Τον Μάιο του 2011 οι αρχές της Ταϊβάν ανακάλυψαν στην αγορά τους ορισμένα αναψυκτικά τα οποία είχαν επιμολυνθεί με φθαλικές ενώσεις (χημικές ουσίες που συχνά χρησιμοποιούνται ως μαλακτικά σε πλαστικά). Το ΚΚΕρ ανέπτυξε ταχέως τρεις μεθόδους δοκιμών που επέτρεψαν την ταχεία και ακριβή ταυτοποίηση των ουσιών. Αυτές οι νέες μέθοδοι διευκόλυναν το έργο των εργαστηρίων που διεξήγαγαν τις δοκιμές μολυσμένων αθλητικών ποτών εισαγωγής Ταϊβάν, συμβάλλοντας στην προστασία των καταναλωτών σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το 2011 το ΚΚΕρ δημοσίευσε ένα συνοπτικό εγχειρίδιο που απαριθμούσε 79 μεθόδους που είχαν μέχρι τότε εξακριβωθεί ότι ανίχνευαν, ταυτοποιούσαν και ποσοτικοποιούσαν τους ΓΤΟ σε ανθρώπινα τρόφιμα και ζωοτροφές. Οι μέθοδοι αυτές χρησιμοποιούνται από εργαστήρια σε ολόκληρη την Ευρώπη, για να τα βοηθούν να ελέγχουν εάν οι παραγωγοί τηρούν τους κανόνες επισήμανσης σε όλα τα τρόφιμα και ζωοτροφές που περιέχουν ΓΤΟ.

Ενημέρωση των καταναλωτών για τα τρόφιμα

Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν νέο κανονισμό για την ενημέρωση των καταναλωτών για τα τρόφιμα⁽⁵³⁾. Η νομοθεσία καθορίζει τις γενικές αρχές για την επισήμανση των τροφίμων. Ο κανονισμός αυτός καθορίζει νέους κανόνες για την αναγνωσιμότητα των πληροφοριών. Ενισχύονται, επίσης, οι κανόνες για την αποτροπή των παραπλανητικών πρακτικών και προβλέπονται συμπληρωματικές πληροφορίες, για παράδειγμα για τις ουσίες που προκαλούν αλλεργίες. Προβλέπονται, επίσης, νέες απαιτήσεις για την υποβολή πληροφοριών για τη θρεπτική αξία των τροφίμων και νέοι κανόνες για την επισήμανση του κρέατος. Στον κατάλογο των συστατικών θα πρέπει επίσης να αναγράφονται τα μηχανικώς κατασκευασμένα ναουλικά. Οι νέοι κανόνες θα βοηθήσουν τους καταναλωτές να παίρνουν πιο συνειδητές αποφάσεις όταν αγοράζουν τρόφιμα, θα ενισχύσουν τη θέση των καταναλωτών και θα συμβάλουν στην καταπολέμηση των αυξανόμενων επιπέδων παχυσαρκίας και χρόνιων παθήσεων στην ΕΕ.

Το ορόσημο της χιλιοστής καταχώρισης

Τον Φεβρουάριο του 2011 το Piacentinu Ennese (ένα ιταλικό τυρί από πρόβειο γάλα) αποτέλεσε τη χιλιοστή ονομασία προέλευσης που καταγράφηκε στο πρόγραμμα επισήμανσης ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων της Επιτροπής. Από το 1992 που δημιουργήθηκαν τα προγράμματα της ΕΕ, έχουν καταγράψει γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα ποιότητας από ολόκληρη την ΕΕ και πέραν αυτής. Η δημιουργία επισημών ποιότητας, όπως είναι οι γεωγραφικές ενδείξεις και το λογότυπο της βιολογικής καλλιέργειας της ΕΕ, οδήγησαν στην προσφορά ποιοτικών και ασφαλών προϊόντων στο σύνολο της ΕΕ. Τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκε αύξηση των αιτήσεων λόγω της διεύρυνσης της ΕΕ και του αυξανόμενου ενδιαφέροντος παραγωγών από τρίτες χώρες, όπως η Ινδία, η Κίνα, η Ταϊλάνδη και το Βιετνάμ, μεταξύ άλλων.

Κατοχύρωση της χιλιοστής ονομασίας προϊόντος: Piacentinu Ennese, πρόβειο τυρί από την Ιταλία.

Εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης των διαφορών

Κατά την αγορά προϊόντων και υπηρεσιών στην ενιαία αγορά, οι διαφορές μεταξύ καταναλωτών και εμπορευομένων συχνά μένουν ανεπίλυτες. Αυτό επηρεάζει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών και επιβραδύνει την ανάπτυξη. Η εξωδικαστική επίλυση διαφορών προσφέρει μια εναλλακτική λύση στις παραδοσιακές δικαστικές διαδικασίες και για τον λόγο αυτό η Επιτροπή ενέκρινε, στις 29 Νοεμβρίου 2011, δύο νομοθετικές προτάσεις⁽⁵⁴⁾ οι οποίες μόλις εγκριθούν θα προσφέρουν στους Ευρωπαίους εύκολους, γρήγορους και οικονομικούς τρόπους επίλυσης των διαφορών τους, οπουδήποτε και με οποιοδήποτε τρόπο και αν αγόρασαν ένα προϊόν ή μια υπηρεσία στην ΕΕ. Η μία είναι η πρόταση οδηγίας για την εναλλακτική επίλυση καταναλωτικών διαφορών (οδηγία ΕΕΚΔ) που αποσκοπεί στη βελτίωση της διαθεσιμότητας και της ποιότητας των μηχανισμών επίλυσης διαφορών και η άλλη είναι η πρόταση κανονισμού για την ηλεκτρονική επίλυση καταναλωτικών διαφορών (κανονισμός ΗΕΚΔ) που αποσκοπεί στη δημιουργία μιας πλατφόρμας για όλη την ΕΕ που θα επιτρέπει τη διαχείριση των διαφορών που σχετίζονται με τις διασυνοριακές συναλλαγές του ηλεκτρονικού εμπορίου εξ ολοκλήρου μέσω του διαδικτύου.

Έκδοση της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών

Η νέα οδηγία της ΕΕ για τα δικαιώματα των καταναλωτών εκδόθηκε κατά τη διάρκεια του έτους⁽⁵⁵⁾. Η νέα νομοθεσία θα ενισχύσει τα δικαιώματα των καταναλωτών και στις 27 χώρες της ΕΕ ιδίως για τις αγορές μέσω διαδικτύου. Τα κράτη μέλη έχουν δύο χρόνια προθεσμία για να εφαρμόσουν τους κανόνες σε εθνικό επίπεδο. Μεταξύ των καινοτομιών που περιέχονται στην οδηγία περιλαμβάνονται η κατάργηση των «κρυφών» επιβαρύνσεων και δαπανών για διαδικτυακές αγορές, η διαφάνεια των τιμών, η απαγόρευση των προσυμπληρωμένων τετραγωνιδίων στους δικτυακούς τόπους και η επέκταση της περιόδου κατά την οποία οι καταναλωτές μπορούν να υπαναχωρήσουν από μια σύμβαση από 7 σε 14 ημέρες.

Μεταφορές και τηλεπικοινωνίες

Εκτόξευση των δύο πρώτων επιχειρησιακών δορυφόρων Galileo

Τον Οκτώβριο η Ευρώπη σημείωσε σημαντική πρόοδο με την εκτόξευση των δύο πρώτων επιχειρησιακών δορυφόρων Galileo από το Κουρού, στη Γαλλική Γουιάνα. Από το 2014, οι δορυφόροι θα προσφέρουν βελτιωμένες υπηρεσίες που θα κυμαίνονται από πιο επακριβή πλοήγηση στα αυτοκίνητα, αποτελεσματική διαχείριση των οδικών μεταφορών, υπηρεσίες αναζήτησης και διάσωσης, ασφαλέστερες τραπεζικές συναλλαγές καθώς και αξιόπιστη παροχή ηλεκτρικής ενέργειας· η αποτελεσματική λειτουργία όλων αυτών των υπηρεσιών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις τεχνολογίες δορυφορικής πλοήγησης. Ο συνολικός οικονομικός αντίκτυπος εκτιμάται στα 90 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου κατά τα επόμενα 20 έτη.

© ESA/5. Corveja

Πύραυλος Σογιούζ μεταφέρει στο διάστημα τους πρώτους δορυφόρους του παγκόσμιου συστήματος πλοήγησης Galileo από το νέο κοσμοδρόμιο στη Γαλλική Γουιάνα.

Άδεια οδήγησης

Η οδηγία για τις άδειες οδήγησης τροποποιήθηκε⁽⁵⁶⁾ με τη θέσπιση ενός νέου ευρωπαϊκού υποδείγματος άδειας οδήγησης που θα αντικαταστήσει τις έντυπες και πλαστικές άδειες που εκδίδονται προς το παρόν από τα κράτη μέλη. Η νέα ευρωπαϊκή άδεια οδήγησης θα εκδίδεται από τις 19 Ιανουαρίου 2013 και θα περιλαμβάνει χαρακτηριστικά όπως εναρμονισμένες περιόδους ισχύος και νέες κατηγορίες οχημάτων.

Διασυνοριακά αδικήματα οδικής κυκλοφορίας

Η οδηγία για τις διασυνοριακές ανταλλαγές πληροφοριών για τις τροχαίες παραβάσεις εκδόθηκε τον Σεπτέμβριο⁽⁵⁷⁾ και τα κράτη μέλη έχουν προθεσμία δύο ετών για να τη μεταφέρουν στο εθνικό τους δίκαιο. Σύμφωνα με τη νέα νομοθεσία, ένα κράτος μέλος στο οποίο έχει διαπραχθεί αξιόποινη πράξη με όχημα ταξινομημένο σε άλλο κράτος μέλος θα είναι σε θέση να εντοπίσει τον κάτοχο του οχήματος και να διερευνήσει ποιος είναι προσωπικά υπαίτιος για την αξιόποινη πράξη, ώστε να καταστεί δυνατή η επιβολή κυρώσεων.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Νέοι κανόνες για τους ταχογράφους

Τον Ιούλιο η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση για την αναθεώρηση της νομοθεσίας σχετικά με τους ταχογράφους, έτσι ώστε να αξιοποιηθούν πλήρως οι νέες τεχνολογικές δυνατότητες, όπως ο δορυφορικός εντοπισμός του στίγματος. Έτσι, θα διευκολυνθεί η μείωση των περιπτώσεων απάτης και θα περικοπεί ο διοικητικός φόρτος που σχετίζεται με τη χρήση του ταχογράφου, πράγμα που εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε αποταμίευση μεγαλύτερη των 500 εκατομμυρίων ευρώ ετησίως. Οι προτεινόμενοι νέοι κανόνες έχουν σχεδιαστεί με στόχο τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας και των συνθηκών εργασίας των οδηγών, καθώς και τον δικαιότερο ανταγωνισμό στον τομέα των οδικών εμπορευματικών μεταφορών.

Λονδίνο. Ο Siim Kallas, αντιπρόεδρος της Επιτροπής, αρμόδιος για θέματα Μεταφορών, στο νέο λεωφορείο που κινείται με υδρογόνο και χρηματοδοτήθηκε από την ΕΕ.

Καλύτερη δέσμη μέτρων για τους αερολιμένες

Προς τα τέλη του έτους προτάθηκε μια νέα σειρά μέτρων⁽⁵⁸⁾ για την αλλαγή των υφιστάμενων κανόνων της ΕΕ, όσον αφορά την κατανομή των χρονοθυρίδων, την πρόσβαση στην αγορά υπηρεσιών εδάφους και τους περιορισμούς λειτουργίας σε συνάρτηση με τον προκαλούμενο θόρυβο στους αερολιμένες της ΕΕ. Εκδόθηκε επίσης ένα έγγραφο πολιτικής⁽⁵⁹⁾ με τίτλο «Πολιτική αερολιμένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση: αντιμετώπιση της δυναμικότητας και της ποιότητας για την προαγωγή της ανάπτυξης, της συνδεσιμότητας και της βιώσιμης κινητικότητας» προκειμένου να εξηγηθεί το γενικό πλαίσιο και η ανάγκη να βελτιώσουν οι αερολιμένες ακόμη περισσότερο τις επιδόσεις τους.

Ασφάλεια της αεροπορίας

Για πρώτη φορά η Επιτροπή εξέδωσε κανόνες⁽⁶⁰⁾ που θα κάνουν ασφαλέστερες τις πτήσεις εντός της ΕΕ. Μέχρι τώρα τα κράτη μέλη βασίζονταν στη λεγόμενη αρχή του «κράτους υποδοχής» που επιβάλλει σε όλα τα μέλη της Διεθνούς Οργάνωσης Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO) την υποχρέωση να ελέγχουν τις αναχωρήσεις με βάση παγκόσμια πρότυπα ασφαλείας. Τα περιστατικά του Οκτωβρίου του 2010 με τα δύο παγιδευμένα δέματα με προορισμό τις ΗΠΑ που στάλθηκαν με εμπορικό αεροσκάφος από την Υεμένη στην ΕΕ επέβαλαν τη λήψη άμεσων μέτρων. Οι αεροπορικές εταιρείες που διακινούν εμπορεύματα στην ΕΕ πρέπει να αναλάβουν τη δέσμευση να τηρούν βασικά μέτρα ασφαλείας. Τα εμπορεύματα από περιοχές που θεωρούνται υψηλού κινδύνου πρέπει να υπόκεινται σε πρόσθετους ελέγχους.

Ασφάλεια των επιβατών στους αερολιμένες

Σύμφωνα με τη νέα νομοθεσία⁽⁶¹⁾ τα κράτη μέλη και οι αερολιμένες που επιθυμούν να χρησιμοποιούν σαρωτές ασφαλείας για την εξέταση των επιβατών οφείλουν να εφαρμόζουν αυστηρούς επιχειρησιακούς και τεχνικούς κανόνες. Η τεχνολογία των σαρωτών ασφαλείας εξελίσσεται με ταχείς ρυθμούς και έχει τη δυνατότητα να μειώσει σημαντικά την ανάγκη σωματικής έρευνας των επιβατών. Με τη θέσπιση ειδικών όρων λειτουργίας για τη χρήση των σαρωτών ασφαλείας και με την παροχή στους επιβάτες της δυνατότητας να ενημερώνονται και να επιλέγουν να μην εξεταστούν από τον σαρωτή ασφαλείας, η νομοθεσία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και αρχές που αναγνωρίζονται στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δικαιώματα των επιβατών

Τον Φεβρουάριο το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν κανονισμό⁽⁶²⁾ για τα δικαιώματα των επιβατών που ταξιδεύουν με λεωφορείο ή πούλμαν. Κατά τον τρόπο αυτό, μετά τις αεροπορικές και τις σιδηροδρομικές μεταφορές και τις μεταφορές με πλωτά μέσα, θα καλύπτονται και οι οδικές μεταφορές από μια ειδική σειρά δικαιωμάτων των επιβατών, και έτσι θα αυξηθεί η νομική προστασία των χρηστών όλων των τρόπων μεταφοράς σε επίπεδο ΕΕ. Οι επιβάτες λεωφορείων και πούλμαν, και ειδικότερα οι επιβάτες με αναπηρία και τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα, θα απολαύουν νέων δικαιωμάτων τα οποία θα τους προστατεύουν όταν ταξιδεύουν με μέσα μαζικής μεταφοράς μεγάλων αποστάσεων (δηλαδή άνω των 250 km) οπουδήποτε στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Κατά τη διάρκεια του έτους έγιναν επίσης βελτιώσεις για τους επιβάτες που ταξιδεύουν αεροπορικά, ενώ παράλληλα επανεξετάζονται οι νομοθετικές ρυθμίσεις που διέπουν τις αεροπορικές μεταφορές.

Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι, στην περίπτωση ακύρωσης πτήσης, οι επιβάτες μπορούν να απαιτήσουν, υπό ορισμένους όρους, αποζημίωση για ηθική βλάβη πέραν της αποζημίωσης που χορηγείται για την υλική βλάβη. Εξάλλου, επιβάτης δύναται να αξιώσει αποζημίωση για ματαίωση πτήσης, όταν το αεροπλάνο του απογειώθηκε αλλά, για οποιονδήποτε λόγο, αναγκάστηκε στη συνέχεια να επιστρέψει στον αερολιμένα απογείωσης και ο εν λόγω επιβάτης μεταφέρθηκε σε άλλη πτήση⁽⁶³⁾.

Θαλάσσιες μεταφορές

Το Συμβούλιο εξέδωσε, τον Δεκέμβριο του 2011, απόφαση για την προσχώρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πρωτόκολλο της σύμβασης των Αθηνών του 2002 σχετικά με το καθεστώς ευθύνης των μεταφορέων και την αποζημίωση επιβατών που μεταφέρονται διά θαλάσσης. Η απόφαση αυτή διευκολύνει τη διεθνή έναρξη ισχύος του πρωτοκόλλου, γεγονός που αποτελεί σημαντική βελτίωση του καθεστώτος που εφαρμόζεται στους επιβάτες θαλάσσιων μεταφορών. Ειδικότερα, το εν λόγω πρωτόκολλο προβλέπει την αντικειμενική ευθύνη του μεταφορέα και περιλαμβάνει την υποχρεωτική ασφάλιση με δικαίωμα ευθείας αγωγής κατά των ασφαλιστών εντός συγκεκριμένων ορίων.

Σιδηροδρομικές μεταφορές

Τον Μάιο του 2011 η Επιτροπή εξέδωσε κανονισμό για τη διευκόλυνση της ενημέρωσης, οργάνωσης και έκδοσης εισιτηρίων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο για τις σιδηροδρομικές μεταφορές, μια δράση της ψηφιακής ατζέντας για την Ευρώπη και ένα

Η βελτίωση των σιδηροδρομικών μεταφορών αποτελεί προτεραιότητα.

ουσιαστικό εργαλείο για τον κανονισμό για τα δικαιώματα των επιβατών στις σιδηροδρομικές μεταφορές που εκδόθηκε το 2007⁽⁶⁴⁾. Πρόκειται επίσης για την τελευταία ευρωπαϊκή τεχνική προδιαγραφή για τη διαλειτουργικότητα των σιδηροδρόμων, η οποία, μαζί με τον ορισμό των μητρώων διαλειτουργικότητας των σιδηροδρόμων το 2011, ολοκληρώνει τον δεκαετή κύκλο τεχνικής εναρμόνισης στον τομέα των σιδηροδρόμων.

Τον Μάιο του 2011 η Επιτροπή εξέδωσε κανονισμό⁽⁶⁵⁾ για σύστημα πιστοποίησης φορέων υπεύθυνων για τη συντήρηση εμπορευματικών φορταμαξών και για την τροποποίηση της προηγούμενης νομοθεσίας. Ο κανονισμός προβλεπόταν στο πλαίσιο της «οδηγίας για τη σιδηροδρομική ασφάλεια».

Δέσμη μέτρων για τους σιδηροδρόμους

Η πρόταση της Επιτροπής για αναδιτύπωση της τρέχουσας νομοθεσίας σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά των σιδηροδρόμων (της επονομαζόμενης «πρώτης δέσμης μέτρων για τους σιδηροδρόμους») εξετάστηκε τόσο από το Κοινοβούλιο όσο και από το Συμβούλιο, με αναμενόμενη ευρεία συμφωνία και από τα δύο όργανα έως το τέλος του έτους. Η τελική έγκριση της πρότασης το 2012 αναμένεται να τονώσει τη χρηματοδότηση των σιδηροδρομικών υποδομών, να διευκολύνει την πρόσβαση των σιδηροδρομικών επιχειρήσεων στην αγορά και να βελτιώσει την κανονιστική εποπτεία.

Κατασκευαστές θέτουν σε κυκλοφορία τον κοινό φορτιστή κινητών τηλεφώνων

Η ταλαιπωρία και η τεράστια περιβαλλοντική επιβάρυνση που προκαλούν οι πολυάριθμοι φορτιστές κινητών τηλεφώνων άρχισε να γίνεται παρελθόν το 2011. Κατά το έτος αυτό, οι ευρωπαίοι καταναλωτές ήταν σε θέση να αγοράσουν ένα τυποποιημένο φορτιστή κινητών τηλεφώνων για όλα τα κινητά τηλέφωνα —συμπεριλαμβανομένων των έξυπνων τηλεφώνων— που πωλούνται στα κράτη μέλη.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση χρησιμοποιούνται περίπου 500 εκατομμύρια κινητά τηλέφωνα με 30 διαφορετικούς φορτιστές. Εκτός από την ταλαιπωρία που προκαλούν στους χρήστες, που πρέπει να έχουν τόσο πολλούς διαφορετικούς τύπους φορτιστών, έχουν και εξαιρετικά αρνητικό αντίκτυπο στο περιβάλλον. Πάνω από 51 000 τόνοι ηλεκτρικών αποβλήτων δημιουργούνται κατά τον τρόπο αυτό κάθε χρόνο.

Για να αντιμετωπιστεί το ζήτημα αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τελεσίγραφο προς τους κατασκευαστές τηλεφώνων τον Μάρτιο του 2009. Ή θα υιοθετούσαν οικειοθελώς έναν κοινό φορτιστή ή διαφορετικά θα τους επιβαλλόταν υποχρεωτική νομοθετική ρύθμιση ΕΕ. Το αποτέλεσμα ήταν ότι τον Ιούνιο του 2009 οι σημαντικότεροι κατασκευαστές κινητών τηλεφώνων στην Ευρώπη συμφώνησαν να υιοθετήσουν έναν κοινό φορτιστή για τα κινητά τηλέφωνα που πωλούνται στην ΕΕ, αρχής γενομένης το 2011.

Μείωση των τιμών περιαγωγής

Από την 1η Ιουλίου 2011 έως τις 30 Ιουνίου 2012 οι εταιρείες κινητών τηλεφώνων της ΕΕ θα υποχρεωθούν να μειώσουν και πάλι τις τιμές λιανικής για τις κλήσεις περιαγωγής σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ που θεσπίστηκαν για πρώτη φορά το 2007 και τροποποιήθηκαν το 2009. Οι καταναλωτές που επιλέγουν τη ρυθμιζόμενη από την ΕΕ «eurotariff» δεν θα πληρώνουν περισσότερα από 35 λεπτά το λεπτό για κάθε κλήση που πραγματοποιούν και 11 λεπτά για κλήσεις που δέχονται όταν είναι στο εξωτερικό στην ΕΕ. Πρόκειται για την τελευταία σειρά ρυθμιζόμενων περικοπών στις τιμές βάσει του ισχύοντος κανονισμού περιαγωγής της ΕΕ, που θα εκπνεύσει στο τέλος του Ιουνίου του 2012.

Πολιτισμός και τουρισμός

Βραβεία EDEN: Πρώην βιομηχανικοί χώροι έχουν αναδειχθεί σε κορυφαίους τουριστικούς προορισμούς

Εικοσιένas προορισμοί από ολόκληρη των Ευρώπη έλαβαν το βραβείο EDEN 2011 για την παραδειγματική ανάπλαση και προώθηση των φυσικών τους χώρων που βρίσκονταν σε παρακμή.

Οι 21 προορισμοί που βραβεύθηκαν το 2011 ήταν οι εξής: πόλη Gmund, Carinthia (Αυστρία), Marche-en-Famenne (Βέλγιο), Pustara Višnjica (Κροατία), Καλοπαναγιώτης (Κύπρος), Slovákco (Τσεχική Δημοκρατία), επαύλει του εθνικού πάρκου Lahemaa (Εσθονία), Roubaix (Γαλλία), δήμος Δελφών (Ελλάδα), Mecsek (Ουγγαρία), δήμος Stykkishólmur (Ισλανδία), The Great Western Greenway, κομητεία Mayo (Ιρλανδία), Montecatini, δήμος Guspini (Ιταλία), χωριό Ligatne (Λετονία), έπαυλη Rokiškis (Λιθουανία), Għarb (Μάλτα), Veenhuizen (Κάτω Χώρες), Žygdarđov (Πολωνία), φυσικό πάρκο Faial (Πορτογαλία), Idrinja (Σλοβενία), οικολογικό πάρκο Trasmiera (Ισπανία), Hamamönu-Altındađ, Ankara (Τουρκία).

Ευρωπαϊκά βραβεία και ευρωπαϊκές πολιτιστικές πρωτεύουσες

Το Tallinn (Εσθονία) και το Turku (Φινλανδία) ήταν οι δύο ευρωπαϊκές πολιτιστικές πρωτεύουσες το 2011. Το Συμβούλιο ανακήρυξε επίσης, τη Mons (Βέλγιο) και το Plzeň (Τσεχική Δημοκρατία) ευρωπαϊκές πολιτιστικές πρωτεύουσες για το 2015.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Tallinn, Εσθονία —
Ευρωπαϊκή πολιτιστική
πρωτεύουσα 2011.

Είκοσιεπτά σχέδια κέρδισαν το βραβείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2011 για την πολιτιστική κληρονομιά και το βραβείο Eurora Nostra. Τα βραβεία θα απονεμηθούν στις 10 Ιουνίου κατά τη διάρκεια τελετής στο Concertgebouw του Άμστερνταμ. Από τα 27 σχέδια που βραβεύτηκαν, τα έξι χαρακτηρίστηκαν ως τα σημαντικότερα επιτεύγματα πολιτιστικής κληρονομιάς του 2011 και πρόκειται συγκεκριμένα για τα εξής: Κεντρικός Σιδηροδρομικός Σταθμός Αμβέρσας (Βέλγιο), κήπος Hackfall στο Grewelthorpe, North Yorkshire (Ηνωμένο Βασίλειο), υπαίθριο μουσείο Weald and Downland στο Chichester, West Sussex (Ηνωμένο Βασίλειο), προβιομηχανικά κτίρια στην Ademuz, Valencia (Ισπανία), ουδέτερη ζώνη στην οχυρωμένη πόλη της Λευκωσίας (Κύπρος) και Szymon Modrzejewski, Uście Gorlickie (Πολωνία). Στο Νέο Μουσείο του Βερολίνου απονεμήθηκε το βραβείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2011 για τη σύγχρονη αρχιτεκτονική (Mies van der Rohe Award). Το κτίριο ανακατασκευάστηκε, με συνδυασμό παλαιών και νέων στοιχείων, από τον βρετανό αρχιτέκτονα Sir David Chipperfield.

Τα ονόματα των νικητών του βραβείου λογοτεχνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανακοινώθηκαν στην έκθεση βιβλίου στη Φρανκφούρτη στις 12 Οκτωβρίου 2011: Kalin Terziyski (Βουλγαρία), Κώστας Χατζηαντωνίου (Ελλάδα), Adam Foulds (Ηνωμένο Βασίλειο), Ófeigur Sigurđsson (Ισλανδία), Rodaan Al Galidi (Κάτω Χώρες), Inga Zolude (Λετονία), Iren Nigg (Λιχτενστάιν), Immanuel Mifsud (Μάλτα), Andrej Nikolaidis (Μαυροβούνιο), Jelena Lengold (Σερβία), Çiler İlhan (Τουρκία) και Tomáš Zmeřkal (Τσεχική Δημοκρατία).

Οι νικητές του βραβείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2011 για τη σύγχρονη μουσική (European Border Breakers Awards — EBBAs) ήταν: Saint Lu (Αυστρία), Stromae (Βέλγιο), Zaz (Γαλλία), The Baseballs (Γερμανία), Aura Dione (Δανία), Mumford & Sons (Ηνωμένο Βασίλειο), Caro Emerald Afrojack (Κάτω Χώρες), Donkeyboy (Νορβηγία), Inna (Ρουμανία), Miike Snow (Σουηδία).

Πρόγραμμα MEDIA: 20ή επέτειος

Το πρόγραμμα MEDIA γιόρτασε την 20ή του επέτειο το 2011. Από το 1991 που δημιουργήθηκε μέχρι σήμερα έχει σημειώσει τεράστια επιτυχία, διευκολύνοντας πολλές εξαιρετικές ταινίες να φθάσουν στην οθόνη, από τις οποίες πάνω από δώδεκα βραβεύθηκαν με Όσκαρ [*La Vita é Bella* (1999), *Das Leben der Anderen* (2007), *Slumdog Millionaire* (2009), μεταξύ άλλων] και Χρυσό Φοίνικα [*Secrets and Lies* (1996), *The Pianist* (2002), *The Wind That Shakes the Barley* (2006), *Das Weisse Band* (2009)].

Δημιουργική Ευρώπη

Η Ευρώπη πρέπει να επενδύσει περισσότερο στον πολιτιστικό και στον δημιουργικό τομέα της, επειδή συμβάλλουν σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη, στην απασχόληση, στην καινοτομία και στην κοινωνική συνοχή. Τον Νοέμβριο η Επιτροπή πρότεινε ένα νέο πρόγραμμα, «Δημιουργική Ευρώπη», με περίοδο εφαρμογής από το 2014 έως το 2020. Αφορά τον πολιτιστικό και τον δημιουργικό τομέα και θα παράσχει δυνατότητες χρηματοδότησης για τους καλλιτέχνες, τους επαγγελματίες του πολιτιστικού τομέα, την ευρωπαϊκή κινηματογραφική βιομηχανία και τους κινηματογράφους.

Πειοθήσεις και δεοντολογία

Διάλογος με την εκκλησία, τις θρησκευτικές κοινότητες και τις φιλοσοφικές μη ομολογιακές οργανώσεις

Η Επιτροπή ξεκίνησε διάλογο με την εκκλησία, τις θρησκευτικές κοινότητες και τις φιλοσοφικές μη ομολογιακές οργανώσεις, όπως προβλέπεται στις νέες διατάξεις της Συνθήκης της Λισαβόνας. Οι πρόεδροι του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής πραγματοποίησαν συναντήσεις με θρησκευτικούς ηγέτες καθώς και με μη ομολογιακές ενώσεις. Οι συναντήσεις επικεντρώθηκαν στη «σύμπραξη για τη δημοκρατία και την κοινωνική ευημερία: κοινή βούληση για την προάσπιση των δημοκρατικών δικαιωμάτων και ελευθεριών». Το ζήτημα αυτό βρίσκεται στον πυρήνα του ευρωπαϊκού σχεδίου και χρειάζεται να επισημανθεί ως αξιόλογη παράμετρος των πολιτικών της ΕΕ και θα αξιοποιηθεί από όλες τις κοινότητες. Επιπλέον, διοργανώθηκαν δύο σεμινάρια, ένα με τις εκκλησίες για την ένταξη των Ρομά και ένα με τις μη ομολογιακές ενώσεις για τη νεολαία, την εκπαίδευση και τον πολιτισμό.

Οι πρόεδροι Buzek, Barroso και Van Rompuy, και η αντιπρόεδρος της Επιτροπής Viviane Reding, με εκπροσώπους των χριστιανικών, εβραϊκών και μουσουλμανικών θρησκειών και της βουδιστικής κοινότητας, στις Βρυξέλλες, τον Μάιο.

Δεοντολογία

Στις αρχές του έτους, ο πρόεδρος της Επιτροπής διόρισε τα 15 μέλη της Ευρωπαϊκής Ομάδας Δεοντολογίας στις Επιστήμες και Νέες Τεχνολογίες (EGE) για την περίοδο από το 2011 έως 2016⁽⁶⁶⁾. Τα μέλη της ενεργούν σε προσωπική βάση και τους ζητείται να προσφέρουν ανεξάρτητες συμβουλές στην Επιτροπή. Τον Μάρτιο ο πρόεδρος της Επιτροπής ζήτησε από την EGE να γνωμοδοτήσει σχετικά με τις δεοντολογικές επιπτώσεις της τεχνολογίας της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ). Η γνώμη θα εκδοθεί τον Φεβρουάριο του 2012⁽⁶⁷⁾.

Τον Σεπτέμβριο πραγματοποιήθηκε η τρίτη συνάντηση του διεθνούς διαλόγου για τη βιοηθική, που διοργανώνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υπό την αιγίδα της Ουγγαρίας και της Πολωνίας που άσκησαν διαδοχικά την προεδρία του Συμβουλίου⁽⁶⁸⁾. Στην εκδήλωση αυτή συμμετείχαν, μεταξύ άλλων, τα μέλη της EGE, οι πρόεδροι 15 εθνικών συμβουλίων δεοντολογίας τρίτων χωρών, οι πρόεδροι των εθνικών συμβουλίων δεοντολογίας των 24 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εκπρόσωποι διεθνών οργανώσεων⁽⁶⁹⁾.

Το Δικαστήριο θεώρησε ότι δεν μπορεί να κατοχυρωθεί με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας η διαδικασία λήψης βλαστοκυττάρου από ανθρώπινο έμβρυο κατά το στάδιο της βλαστοκύστης, η οποία συνεπάγεται την καταστροφή του εν λόγω εμβρύου. Η χρήση ανθρώπινων εμβρύων για θεραπευτικούς ή διαγνωστικούς σκοπούς που εφαρμόζονται στο ανθρώπινο έμβρυο και του είναι χρήσιμες μπορούν να κατοχυρωθούν με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, όχι όμως η χρήση για σκοπούς επιστημονικής έρευνας⁽⁷⁰⁾.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- (¹) http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/annual_report_2010_el.pdf
- (²) Συμπεράσματα του Συμβουλίου όσον αφορά τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες για την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 3092η συνεδρίαση του Συμβουλίου «Γενικές υποθέσεις», 23 Μαΐου 2011.
- (³) Απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Μαρτίου 2011, C-236/09, Association Belge des Consommateurs Test-Achats ASBL κ.λπ.
- (⁴) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Το θεματολόγιο της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού, COM(2011) 60.
- (⁵) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ και τον εθελοντισμό: Αναγνώριση και προώθηση διασυνοριακών εθελοντικών δραστηριοτήτων στην ΕΕ, COM(2011) 568.
- (⁶) Πρόταση απόφασης για το ευρωπαϊκό έτος των πολιτών (2013), COM(2011) 489.
- (⁷) Πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση του προγράμματος «Η Ευρώπη για τους πολίτες» για την περίοδο 2014-2020, COM(2011) 884.
- (⁸) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 211/2011 σχετικά με την πρωτοβουλία πολιτών (ΕΕ L 65 της 11.3.2011).
- (⁹) Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1179/2011 για τη θέσπιση τεχνικών προδιαγραφών για επιγραμμικά συστήματα συγκέντρωσης σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 211/2011 σχετικά με την πρωτοβουλία πολιτών (ΕΕ L 301 της 18.11.2011).
- (¹⁰) Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 82 παράγραφος 2 στοιχείο γ).
- (¹¹) Πρόταση οδηγίας για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων εγκληματικών πράξεων, COM(2011) 275.
- (¹²) Πρόταση κανονισμού για την αμοιβαία αναγνώριση μέτρων προστασίας σε αστικές υποθέσεις, COM(2011) 276.
- (¹³) Πρόταση οδηγίας σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο κατά την ποινική διαδικασία και το δικαίωμα επικοινωνίας μετά τη σύλληψη, COM(2011) 326.
- (¹⁴) Ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στον ευρωπαϊκό δικαστικό χώρο — Πράσινη Βίβλος για την εφαρμογή της ενωσιακής ποινικής νομοθεσίας στον τομέα της κράτησης, COM(2011) 327.
- (¹⁵) Έκθεση της Επιτροπής για την εφαρμογή, από το 2007, της απόφασης-πλαίσου του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών, COM(2011) 175.
- (¹⁶) Πρόταση κανονισμού σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, COM(2011) 126.
Πρόταση κανονισμού σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των καταχωρημένων συντρόφων, COM(2011) 127.

- (17) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Προς μια πολιτική ποινικού δικαίου της ΕΕ: κατοχύρωση της αποτελεσματικής εφαρμογής των πολιτικών της ΕΕ μέσω του ποινικού δικαίου, COM(2011) 573.
- (18) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Προς μια δυναμικότερη ευρωπαϊκή απάντηση στο πρόβλημα των ναρκωτικών, COM(2011) 689.
- (19) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με μέσα του ποινικού δικαίου και με διοικητικές έρευνες — Μια ολοκληρωμένη πολιτική για τη διασφάλιση των χρημάτων των φορολογουμένων, COM(2011) 293.
- (20) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης, COM(2011) 376.
- (21) Οδηγία 2011/16/ΕΕ σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας και με την κατάργηση της οδηγίας 77/799/ΕΟΚ (ΕΕ L 64 της 11.3.2011).
- (22) Πρόταση κανονισμού σχετικά με την τελωνειακή επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, COM(2011) 285.
- (23) <http://ec.europa.eu/immigration/>
- (24) Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας 2003/109/ΕΚ σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες, COM(2011) 585.
Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την εφαρμογή της οδηγίας 2004/114/ΕΚ σχετικά με τις προϋποθέσεις εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές, την ανταλλαγή μαθητών, την άμιση πρακτική άσκηση ή την εθελοντική υπηρεσία, COM(2011) 587.
- (25) Οδηγία 2009/50/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης (ΕΕ L 155 της 18.6.2009).
- (26) Οδηγία 2009/52/ΕΚ σχετικά με την επιβολή ελάχιστων προτύπων όσον αφορά τις κυρώσεις και τα μέτρα κατά των εργοδοτών που απασχολούν παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών (ΕΕ L 168 της 30.6.2009).
- (27) Απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Απριλίου 2011, C-61/11, PPU El Dridi.
- (28) Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 23-24 Ιουνίου 2011.
- (29) Οι τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2007/2004 σχετικά με τη δημιουργία του Frontex δημοσιεύθηκαν στην ΕΕ L 304 της 22.11.2011.
- (30) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ευρωπαϊκή Ατζέντα για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών, COM(2011) 455.
- (31) Οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης (ΕΕ L 251 της 3.10.2003).
- (32) Τροποποιημένη πρόταση οδηγίας σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη (αναδιτύπωση), COM(2011) 320.
Τροποποιημένη πρόταση οδηγίας σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και την ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιτύπωση), COM(2011) 319.
- (33) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ενίσχυση της αλληλεγγύης εντός της ΕΕ στον τομέα του ασύλου: ένα θεματολόγιο της ΕΕ για τη βελτίωση της κατανομής των ευθυνών και την αύξηση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, COM(2011) 835 τελικό.
- (34) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πρώτη ετήσια έκθεση για την εφαρμογή της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ, COM(2011) 790 τελικό.
- (35) Οδηγία 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της (ΕΕ L 101 της 15.4.2011).
- (36) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Καταπολέμηση της διαφθοράς στην ΕΕ, COM(2011) 308.
- (37) <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1162>
- (38) Απόφαση 2011/389/ΕΕ της Επιτροπής για την ενωσιακή ποσότητα δικαιωμάτων εκπομπής που αναφέρονται στο άρθρο 3ε παράγραφος 3 στοιχεία α) έως δ) της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας (ΕΕ L 173 της 1.7.2011).
- (39) Απόφαση 2011/638/ΕΕ της Επιτροπής σχετικά με τους συντελεστές σύγκρισης για τη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σε φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών (ΕΕ L 252 της 28.9.2011).
- (40) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 510/2011 σχετικά με τα πρότυπα επιδόσεων για τις εκπομπές από τα κινούμενα ελαφρά επαγγελματικά οχήματα όσον αφορά τις εκπομπές, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης της Ένωσης για τη μείωση των εκπομπών CO₂ από ελαφρά οχήματα (ΕΕ L 145 της 31.5.2011).
- (41) Πρόταση οδηγίας για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/32/ΕΚ όσον αφορά την περιεκτικότητα των καυσίμων πλοίων σε θείο [COM(2011) 439].
- (42) Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα σκάφη αναψυχής και τα ατομικά σκάφη, COM(2011) 456 τελικό.
- (43) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Η ασφάλεια ζωής μας, το φυσικό μας κεφάλαιο: στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020, COM(2011) 244.
- (44) Οδηγία 2011/70/Ευρατόμ η οποία θεσπίζει κοινοτικό πλαίσιο για την υπεύθυνη και ασφαλή διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων (ΕΕ L 199 της 2.8.2011).
- (45) Πρόταση κανονισμού για την ασφάλεια των υπεράκτιων δραστηριοτήτων αναζήτησης, εξερεύνησης και παραγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου, COM(2011) 688.
- (46) Οδηγία 2009/48/ΕΚ σχετικά με την ασφάλεια των παιχνιδιών (ΕΕ L 170 της 30.6.2009).
- (47) Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 321/2011 της Επιτροπής όσον αφορά τον περιορισμό της χρήσης της διαφανόλης Α στα πλαστικά μπουκάλια βρεφικής διατροφής (ΕΕ L 87 της 2.4.2011).
- (48) Οδηγία 2011/62/ΕΕ περί κοινοτικού κώδικος για τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση, όσον αφορά την πρόληψη της εισόδου ψευδείς γραφων φαρμάκων στη νόμιμη αλυσίδα εφοδιασμού (ΕΕ L 174 της 1.7.2011).
- (49) Οδηγία 2011/24/ΕΕ περί εφαρμογής των δικαιωμάτων των ασθενών στο πλαίσιο της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης (ΕΕ L 88 της 4.4.2011).
- (50) Πρόταση απόφασης σχετικά με σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας, COM(2011) 866.
- (51) Λευκό βιβλίο της Επιτροπής — Ασφάλεια των τροφίμων, COM(1999) 719.
- (52) Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής σχετικά με τη λήψη έκτακτων μέτρων τα οποία εφαρμόζονται στους σπόρους μισοχόσιτου (τριγωνέλλας) και σε ορισμένους σπόρους και κουκιά που εισάγονται από την Αίγυπτο (ΕΕ L 285 της 1.11.2011).
- (53) Κανονισμός αριθ. 1169/2011 σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές (ΕΕ L 304 της 22.11.2011).
- (54) Πρόταση οδηγίας για την εναλλακτική επίλυση καταναλωτικών διαφορών (οδηγία ΕΕΚΔ), COM(2011) 793.
Πρόταση κανονισμού για την ηλεκτρονική επίλυση καταναλωτικών διαφορών (κανονισμός ΗΕΚΔ), COM(2011) 794.
- (55) Οδηγία 2011/83/ΕΕ σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών (ΕΕ L 304 της 22.11.2011).
- (56) Οδηγία 2006/126/ΕΚ για την άδεια οδήγησης (ΕΕ L 403 της 30.12.2006).
- (57) Οδηγία 2011/82/ΕΕ για τη διευκόλυνση της διασυνοριακής ανταλλαγής πληροφοριών για τροχαίες παραβάσεις που έχουν σχέση με την οδική ασφάλεια (ΕΕ L 288 της 5.11.2011).
- (58) Πρόταση κανονισμού σχετικά με τους κοινούς κανόνες κατανομής των χρονοθυρίδων (slots) στους αερολιμένες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, COM(2011) 827.
Πρόταση κανονισμού για τις υπηρεσίες εδάφους στους αερολιμένες της Ένωσης, COM(2011) 824.
Πρόταση κανονισμού για την καθιέρωση των κανόνων και διαδικασιών για τη θέπιση λειτουργικών περιορισμών σε συνάρτηση με τον προκαλούμενο θόρυβο στους αερολιμένες της Ένωσης στο πλαίσιο μιας εξισορροπημένης προσέγγισης, COM(2011) 828.
- (59) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους αερολιμένες: αντιμετώπιση των προκλήσεων της χωρητικότητας και βελτίωση της ποιότητας για την προώθηση της ανάπτυξης, της συνδετικότητας και της βιώσιμης κινητικότητας, COM(2011) 823.
- (60) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 859/2011 σχετικά με τον καθορισμό μέτρων εφαρμογής των κοινών βασικών προτύπων ασφάλειας των αερομεταφορών όσον αφορά το αεροπορικό φορτίο και ταχυδρομείο (ΕΕ L 220 της 26.8.2011).
- (61) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1141/2011 της Επιτροπής για τη συμπλήρωση των κοινών βασικών προτύπων ασφάλειας της πολιτικής αεροπορίας όσον αφορά τη χρήση συσκευών ασφαλείας στα αεροδρόμια της ΕΕ (ΕΕ L 293 της 11.11.2011).
Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1147/2011 περί εφαρμογής κοινών βασικών προτύπων για την ασφάλεια της πολιτικής αεροπορίας όσον αφορά τη χρήση σαρωτών ασφαλείας στα αεροδρόμια της ΕΕ (ΕΕ L 294 της 12.11.2011).
- (62) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1073/2009 για τη θέπιση κοινών κανόνων πρόσβασης στη διεθνή αγορά μεταφορών με πούλμαν και λεωφορεία (ΕΕ L 300 της 14.11.2009).
- (63) Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιανουαρίου 2011, C-83/10, Sousa Rodriguez κ.λπ.
- (64) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 454/2011 σχετικά με την τεχνική προδιαγραφή διαλειτουργικότητας για το υποσύστημα «Τηλεπληροφορικές εφαρμογές για επιβατικές υπηρεσίες» του διευρωπαϊκού σιδηροδρομικού συστήματος (ΕΕ L 123 της 12.5.2011).
- (65) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 445/2011 για σύστημα πιστοποίησης φορέων υπεύθυνων για τη συντήρηση εμπορευματικών φορταμαξών (ΕΕ L 122 της 11.5.2011).
- (66) Μέλη της EGE 2011–2016: Emmanuel Agius, Inez de Beaufort, Peter Dabrock, Andrzej Gorski, Hille Haker, Ritva Halila, Julian Kinderlerer, Paula Martinho da Silva, Linda Nielsen, Herman Nys, Siobhán O'Sullivan, Laura Palazzani, Pere Puigdomenech Rosell, Marie-Jo Thiel, Günter Virt.
- (67) http://ec.europa.eu/bepa/european-group-ethics/welcome/activities/index_en.htm
- (68) http://ec.europa.eu/bepa/european-group-ethics/bepa-ethics/ec-international-dialogue-bioethics/members_en.htm
- (69) http://ec.europa.eu/bepa/european-group-ethics/bepa-ethics/ec-international-dialogue-bioethics/meetings_en.htm
- (70) Απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Οκτωβρίου 2011, C-34/10, Brüstle.

Κεφάλαιο 4

Μια ισχυρότερη ΕΕ στον κόσμο

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί σημαντικό παράγοντα σε όλες τις περιοχές του κόσμου. Ο ρόλος αυτός έχει ενισχυθεί από την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης της Λισαβόνας σχετικά με την εκπροσώπηση της ΕΕ στην παγκόσμια σκηνή και με τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (EYED), της νεοσυσταθείσας διπλωματικής υπηρεσίας της Ένωσης που δραστηριοποιείται σε 140 χώρες.

Αντιδρώντας στις μεγάλες λαϊκές εξεγέρσεις και στη μετάβαση προς τη δημοκρατία σε ορισμένες χώρες της Βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής, η Ευρωπαϊκή Ένωση εξέδωσε κοινή ανακοίνωση —της ύπατης εκπροσώπου και της Επιτροπής— το πρώτο εξάμηνο του 2011 (8 Μαρτίου) με τίτλο «Εταιρική σχέση με τις χώρες της νότιας Μεσογείου για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία». Μια δεύτερη ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε στις 25 Μαΐου με τίτλο «Μια νέα απάντηση σε μια γειτονιά που αλλάζει», αποτελεί εις βάθος αναμόρφωση του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζεται η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας (ΕΠΓ) έναντι των νότιων και ανατολικών γειτόνων μας και περιλαμβάνει συνολική στρατηγική, συνοδευόμενη από μεγάλο αριθμό προτάσεων για ολόκληρη τη γειτονία της ΕΕ (ήτοι τις χώρες και τα εδάφη που εκτείνονται από το Μαρόκο έως τη Συρία και από το Αζερμπαϊτζάν έως τη Λευκορωσία) με σκοπό την παροχή βοήθειας στους εν λόγω εταίρους για να φέρουν εις πέρας τις μεταρρυθμίσεις τους, να οικοδομήσουν «βαθιά δημοκρατία» και να διασφαλίσουν βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς.

Η ικανότητα αντίδρασης της Ένωσης στις καταστροφές και τις κρίσεις δοκιμάστηκε επανειλημμένως καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με την ταχεία κινητοποίηση της Επιτροπής για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας και πολιτικής προστασίας μετά τον σεισμό, το τσουνάμι και το πυρηνικό ατύχημα στην Ιαπωνία, ή με την κινητοποίηση σημαντικής ανθρωπιστικής βοήθειας για την αντιμετώπιση της ξηρασίας στο Κέρασ της Αφρικής.

Ένα από τα κορυφαία επιτεύγματα στο διπλωματικό και γεωπολιτικό πεδίο ήταν η έκδοση ψηφίσματος της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ που επέτρεψε στην ΕΕ να μιλήσει με μια φωνή στην έδρα του ΟΗΕ, γεγονός που εκφράζει για ακόμη μία φορά τις διατάξεις της Συνθήκης της Λισαβόνας.

Εκτός της συνέχισης και εμβάθυνσης πολυμερών και διμερών συμβάσεων σε διάφορους τομείς, η Ένωση υπήρξε ιδιαίτερα δραστήρια ως προς την υλοποίηση μέτρων αντιμετώπισης της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κατάστασης. Αυτό κατέστη ιδιαίτερα εμφανές στο ανανεωμένο φόρουμ της G20, όπου η συμβολή της ΕΕ άσκησε ακόμα μεγαλύτερη επιρροή.

Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης: Πρώτο έτος δραστηριοτήτων

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) συστάθηκε στο πλαίσιο της Συνθήκης της Λισαβόνας και ιδρύθηκε επισήμως την 1η Ιανουαρίου 2011. Πραγματοποιήθηκαν γρήγορα τεράστια άλματα, αλλά πολλά πρέπει ακόμη να γίνουν, τόσο σε πρακτικό όσο και σε πολιτικό επίπεδο, ώστε να συγκεντρωθούν σε μια ενιαία δομή η συλλογική εξωτερική πολιτική της ΕΕ, καθώς και τα πρόσωπα, οι πολιτικές και τα προγράμματα που βρίσκονται στη διάθεσή της.

Το έργο αυτό περιλαμβάνει την ένταξη προσωπικού από το Συμβούλιο Υπουργών και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παράλληλα με την πρόσληψη διπλωματών από τα κράτη μέλη. Ο πρώτος στόχος ήταν —και παραμένει— η προσέλκυση προσωπικού με τα υψηλότερα προσόντα, προσφέροντας ως αντάλλαγμα υψηλές προοπτικές, δυνατότητες επαγγελματικής εξέλιξης και κατάρτιση.

Στις αρχές του 2011, το διοικητικό προσωπικό της ΕΥΕΔ αποτελείτο κατά το ένα τρίτο από το Συμβούλιο και κατά τα δύο τρίτα από την Επιτροπή. Σε αυτό το ανθρώπινο δυναμικό προστέθηκε περιορισμένος αριθμός διπλωματών από τα κράτη μέλη, κυρίως σε θέσεις της ανώτερης διοίκησης. Η συνολική αναλογία των διπλωματών των κρατών μελών στην ΕΥΕΔ προγραμματίζεται να φθάσει το ένα τρίτο έως το 2013.

Σήμερα, το προσωπικό της ΕΥΕΔ περιλαμβάνει περίπου 3 611 μέλη, εκ των οποίων 1 551 εργάζονται στις Βρυξέλλες και 2 060 στις 140 αντιπροσωπείες της ΕΕ. Οι πιο πρόσφατες αντιπροσωπείες της ΕΕ βρίσκονται στο Νότιο Σουδάν και τη Λιβύη.

Ο προϋπολογισμός της ΕΥΕΔ για το 2011 ανήλθε σε 464 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 184 εκατομμύρια ευρώ για την έδρα και 280 εκατομμύρια ευρώ για τις αντιπροσωπείες. Η ΕΥΕΔ διαχειρίστηκε επίσης, για λογαριασμό της Επιτροπής, 253 εκατομμύρια ευρώ για τα διοικητικά έξοδα που σχετίζονται με το προσωπικό της Επιτροπής στις αντιπροσωπείες. Το εν λόγω ποσό αντιστοιχούσε στο 1% του ετήσιου προϋπολογισμού της ΕΕ που προορίζεται για την ανάπτυξη (περίπου 50 δισεκατομμύρια ευρώ) και σε λιγότερο από το 0,5% του συνολικού προϋπολογισμού της Ένωσης.

Για να συγκεντρωθεί το σύνολο της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ υπό μία στέγη πρέπει να αντιμετωπιστούν διάφορα διαδικαστικά εμπόδια, δεδομένου ότι πρέπει να εναρμονιστούν οι διαφορετικοί πόροι χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων της πολιτικής αυτής και να αξιοποιηθούν όλα τα μέσα που διαθέτει —διπλωματία, πολιτική δέσμευση, αναπτυξιακή βοήθεια, διαχείριση πολιτικών και στρατιωτικών κρίσεων— προκειμένου να στηριχθούν η πρόληψη των συγκρούσεων και η μείωση της φτώχειας, η ασφάλεια και η σταθερότητα, καθώς και η προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρο τον κόσμο.

Πράγματι, το προσωπικό της ΕΥΕΔ συμπληρώνεται από περίπου 7 000 άλλα άτομα σε τρεις στρατιωτικές και σε 17 πολιτικές αποστολές σε ολόκληρο τον κόσμο, στην εκπαίδευση αστυνομικών, δικαστών, σωφρονιστικών και τελωνειακών υπαλλήλων, από το Ιράκ έως το Αφγανιστάν και από τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη έως τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό.

Απαιτείται χρόνος για να εδραιωθεί πλήρως μια νέα υπηρεσία που αναλαμβάνει τόσες πολλές νέες αρμοδιότητες. Κατά τη διάρκεια του 2011, έγιναν πολλά και γρήγορα βήματα προς την υλοποίηση αυτού του στόχου.

Μια πιο αποτελεσματική Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας — Προώθηση μεταρρυθμίσεων στις ανατολικές και νότιες γειτονικές χώρες

Η μεγαλύτερη σημερινή πρόκληση της ΕΕ είναι η υποστήριξη των διαδικασιών μεταρρύθμισης και η εμπάθυνση της δημοκρατίας και της ανάπτυξης, σε 16 χώρες στα νότια και ανατολικά της. Οι εν λόγω χώρες-εταίροι είναι οι εξής: στα νότια, η Αίγυπτος, η Αλγερία, η Ιορδανία, το Ισραήλ, τα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη, ο Λίβανος, η Λιβύη, το Μαρόκο, η Συρία και η Τυνησία, και στα ανατολικά, το Αζερμπαϊτζάν, η Αρμενία, η Γεωργία, η Λευκορωσία, η Μολδαβία και η Ουκρανία.

Ο περίγυρός μας βίωσε αναταραχές το 2011, όταν η Αραβική Άνοιξη συγκλόνησε τον Νότο με κοινή κατακραυγή για αξιοπρέπεια και ευκαιρίες, ενώ, στην Ανατολή, οι σημερινές προκλήσεις εδραίωσης της δημοκρατίας και στήριξης της ανάπτυξης συνέχισαν να σημειώνουν πρόοδο και ανατροπές. Η ΕΕ ενεπλάκη ενεργά στη διαδικασία στήριξης της προόδου και της αλλαγής σε κάθε χώρα και, τον Μάιο του 2011, δρομολόγησε μια νέα Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας, ως πλαίσιο για τις δράσεις της.

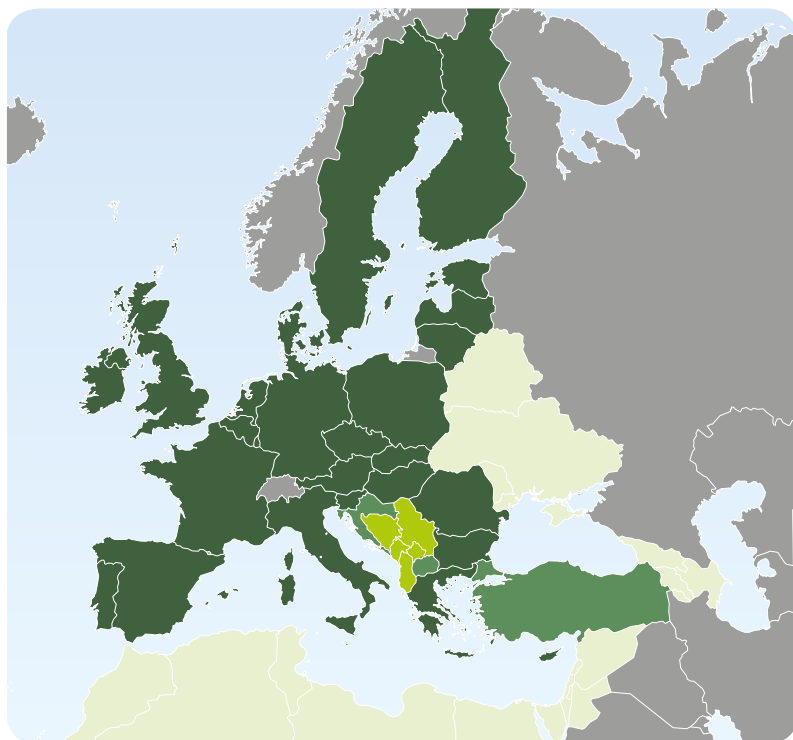
Μια ισχυρή Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας

Η νέα ΕΠΓ⁽¹⁾ βασίζεται στην αμοιβαία υπευθυνότητα και στην κοινή δέσμευση υπέρ των οικουμενικών αξιών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Προϋποθέτει μεγαλύτερο επίπεδο διαφοροποίησης, που θα επιτρέψει σε κάθε χώρα-εταίρο να εμβαθύνει τις σχέσεις της με την ΕΕ σε συνάρτηση με τις προσδοκίες της, τις ειδικές ανάγκες της και τις ικανότητες που διαθέτει. Για τις νότιες και ανατολικές γειτονικές χώρες που μπορούν και θέλουν να συμμετάσχουν, το όραμα αυτό περιλαμβάνει μεγαλύτερη οικονομική ολοκλήρωση και ισχυρότερη πολιτική συνεργασία όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις στον τομέα της διακυβέρνησης, την ασφάλεια, τα ζητήματα επίλυσης συγκρούσεων, καθώς και την ανάληψη κοινών πρωτοβουλιών σε διεθνή φόρουμ για θέματα κοινού συμφέροντος.

«Η ενέργεια αυτή εξυπηρετεί το κοινό μας συμφέρον. Το μέλλον είναι κοινό για όλους μας. Προάγοντας τη δημοκρατία και την ανάπτυξη, ενισχύουμε τη σταθερότητα και αποφεύγουμε την αστάθεια» — José Manuel Barroso, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΓΕΙΤΟΝΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

Αζερμπαϊτζάν, Αίγυπτος, Αλγερία, Αρμενία, Γεωργία, Ιορδανία, Ισραήλ, Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη, Λευκορωσία, Λίβανος, Λιβύη, Μαρόκο, Μολδαβία, Ουκρανία, Συρία, Τυνησία

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η εταιρική σχέση θα αναπτυχθεί με κάθε γειτονική χώρα με βάση τις ανάγκες της, τις ικανότητές της και τους μεταρρυθμιστικούς της στόχους. Ενδεχομένως, ορισμένοι εταίροι θα ήθελαν να εντείνουν τις προσπάθειες ολοκλήρωσης, γεγονός που συνεπάγεται μεγαλύτερο βαθμό ευθυγράμμισης με τις πολιτικές και τους κανόνες της ΕΕ που θα οδηγήσει σταδιακά στην οικονομική ολοκλήρωση στην εσωτερική αγορά της ΕΕ. Η ΕΕ δεν έχει την πρόθεση να επιβάλει ένα μοντέλο ή μια έτοιμη λύση στον τομέα της πολιτικής μεταρρύθμισης, αλλά θα επιμένει ώστε η μεταρρυθμιστική διαδικασία κάθε χώρας-εταίρου να αντικατοπτρίζει σαφή δέσμευση υπέρ των οικουμενικών αξιών που αποτελούν τη βάση της νέας μας προσέγγισης. Η πρωτοβουλία εναπόκειται στη χώρα-εταίρο και η στήριξη της ΕΕ θα προσαρμοστεί αναλόγως. Η αυξημένη υποστήριξη της ΕΕ προς τους γείτονές της παρέχεται υπό όρους. Η στήριξη αυτή θα εξαρτηθεί από την πρόοδο προς την οικοδόμηση και την εδραίωση της δημοκρατίας και του σεβασμού του κράτους δικαίου. Όσο περισσότερη και ταχύτερη πρόοδο επιτυγχάνει μια χώρα στις εσωτερικές της μεταρρυθμίσεις, τόσο περισσότερη στήριξη θα λαμβάνει από την ΕΕ.

- ▶ Στα 5,7 δισεκατομμύρια ευρώ που είναι ήδη διαθέσιμα για την περιοχή των γειτονικών χωρών για το διάστημα 2011–2013 στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης (ΕΜΓΕΣ) θα προστεθούν κεφάλαια έως 1 δισεκατομμύριο ευρώ. Επιπλέον, για τις νότιες γειτονικές χώρες, οι χορηγήσεις αυτές συνοδεύονται από πρόσθετο ποσό 1 δισεκατομμυρίου ευρώ για δάνεια της ΕΤΕ και 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ θα διατεθούν μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, η οποία θα αρχίσει σύντομα να αναπτύσσει δραστηριότητες στη νότια Μεσόγειο.
- ▶ Ο νέος Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Γειτονίας⁽²⁾ (ΕΜΓ) θεσπίστηκε από την Επιτροπή στις 7 Δεκεμβρίου 2011, στο πλαίσιο συνολικής πρότασης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τη δέσμη εξωτερικών μηχανισμών για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014–2020. Βασίζεται στην επανεξέταση της ΕΠΓ και εκφράζει τους στόχους της νέας ΕΠΓ σε έναν νέο χρηματοδοτικό μηχανισμό που θα πρέπει να επιτρέψει στην ΕΕ να λάβει υπόψη τα βασικά στοιχεία της επανεξέτασης της ΕΠΓ όπως τη διαφοροποίηση και την αρχή των «αναλογικών κερδών» από το 2014 και μετά.

Σχέδιο δράσης για τις μεταφορές στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε ένα νέο σχέδιο δράσης για τις μεταφορές στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας⁽³⁾ με σκοπό την ενίσχυση των μεταφορικών συνδέσεων με τις γειτονικές περιοχές στα ανατολικά και νότια της Ένωσης. Το σχέδιο προτείνει περισσότερα από 20 συγκεκριμένα μέτρα, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, για πιο ομαλές, ασφαλείς και αξιόπιστες μεταφορικές συνδέσεις. Μεταξύ των προτεινόμενων δράσεων περιλαμβάνεται η επέκταση της εσωτερικής αγοράς αερομεταφορών της ΕΕ στις χώρες που καλύπτονται από την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας, με τη σύνδεση των μεταφορικών δικτύων και την εξάλειψη των εμποδίων στις μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων. Τον Οκτώβριο του 2011, μονογραφήθηκε συνολική συμφωνία αεροπορικών μεταφορών μεταξύ ΕΕ και Μολδαβίας, η οποία θα ανοίξει σταδιακά τις αγορές και θα ενσωματώσει τη Μολδαβία στον ευρύτερο κοινό ευρωπαϊκό αεροπορικό χώρο. Η επιτροπή μεταφορών της ανατολικής εταιρικής σχέσης δημιουργήθηκε ως πλαίσιο επίβλεψης της ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα των μεταφορών με τις ανατολικές χώρες.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

«Να μας κρίνετε πρώτα από τον ρόλο που διαδραματίζουμε στην πολιτική γειτονίας μας». Catherine Ashton, ύπατη εκπρόσωπος της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας και αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ο Νότος και η Αραβική Άνοιξη

Στις 17 Δεκεμβρίου 2010, ένας τυνήσιος πολίτης, ο Mohamed Bouazizi, αυτοπυρπολήθηκε μπροστά στο δημαρχείο του Sidi Bouzid, στην κεντρική Τυνησία, σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την κακομεταχείριση που υπέστη από την τοπική αστυνομία. Κανένας δεν μπορούσε να προβλέψει τις συνέπειες της προσωπικής αυτής τραγωδίας. Ο θάνατός του, στις 5 Ιανουαρίου 2011, λόγω των εγκαυμάτων που υπέστη, πυροδότησε την τυνησιακή επανάσταση που οδήγησε με τη σειρά της στα γεγονότα που σημειώθηκαν στην Αίγυπτο, στις 25 Ιανουαρίου, στην εξέγερση στη Λιβύη κατά του καθεστώτος Καντάφι και —σε ολόκληρη τη Βόρεια Αφρική και την περιοχή της Μέσης Ανατολής— στη γνωστή Αραβική Άνοιξη.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Η υπηρεσία ανθρωπιστικής βοήθειας και πολιτικής προστασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής παρέσχε άμεσα βοήθεια στην περιοχή. Μέχρι σήμερα η βοήθεια αυτή ανέρχεται σε 80,5 εκατομμύρια ευρώ: 60 εκατομμύρια ευρώ αφιερώθηκαν σε επιχειρήσεις που διεξήχθησαν στη Λιβύη και στις γειτονικές χώρες και 10 εκατομμύρια ευρώ αφιερώθηκαν στην επανένταξη των μεταναστών του Τσαντ που επέστρεψαν στη χώρα τους λόγω της κρίσης. Ένα πρόσθετο ποσό 10,5 εκατομμυρίων ευρώ αφιερώθηκε στην πολιτική προστασία.

Ο πρόεδρος της Επιτροπής José Manuel Barroso σε επίσκεψη στην Πλατεία Ταχρίρ, στην Αίγυπτο.

Εκφράζοντας την υποστήριξή της και παρέχοντας κάθε πρακτική βοήθεια όπου ήταν εφικτό, η ΕΕ ήταν η πρώτη που αναγνώρισε ότι οι εξεγέρσεις και τα αποτελέσματά τους πρέπει να προέρχονται και να καθοδηγούνται από τους λαούς των κρατών αυτών. Η ΕΕ ανέλαβε πολλές δράσεις, υποστηρίζοντας τις εκλογές στην Τυνησία, το Μαρόκο και την Αίγυπτο, καταδικάζοντας δημοσίως την καταστολή των ειρηνικών διαδηλώσεων στο Μπαχρέιν, στην Υεμένη και, κυρίως, στη Συρία. Στη Λιβύη και στη Συρία, η ΕΕ αποφάσισε να επιβάλει οικονομικές κυρώσεις υπό μορφή εμπορικών αποκλεισμών, δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων και απαγορεύσεων έκδοσης θεωρήσεων.

Μετά τις δύο κοινές ανακοινώσεις που έχουν ήδη αναφερθεί [*«Εταιρική σχέση με τις χώρες της νότιας Μεσογείου για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία»* (*) και *«Μια νέα απάντηση σε μια γειτονιά που αλλάζει»*], πραγματοποιήθηκε διεξοδική εξέταση, μαζί με τις χώρες-εταίρους, με σκοπό τον αναπροσανατολισμό 800 εκατομμυρίων ευρώ σε εθνικά σχέδια δράσης που αποσκοπούν στην υλοποίηση των στόχων της ανακοίνωσης. Ειδικότερα:

- ▶ **Ιορδανία:** η ΕΕ παρέσχε εκ των προτέρων 40 εκατομμύρια ευρώ για το 2012–2013 υπέρ των νέων προγραμμάτων που αποβλέπουν στη στήριξη της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών και στον εκσυγχρονισμό του τομέα των υπηρεσιών.
- ▶ **Τυνησία:** πέραν των 70 επιπλέον εκατομμυρίων που χορήγησε το 2011, η ΕΕ εκπόνησε ένα νέο πρόγραμμα (ύψους 20 εκατομμυρίων ευρώ) για τις φτωχές περιοχές. Η χρηματοδότηση του προγράμματος «Στήριξη για την ανάπτυξη», που περιλαμβάνεται στο ετήσιο πρόγραμμα δράσης του 2011 και αποβλέπει στην υποστήριξη της οικονομικής ανάκαμψης μέσω του προϋπολογισμού, αυξήθηκε από 60 σε 100 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 10 εκατομμύρια ευρώ προέρχονται από το πρόγραμμα Spring (στήριξη για εταιρική σχέση, μεταρρυθμίσεις και ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς) (5).

- ▶ Αίγυπτος: εκπονήθηκε νέο πρόγραμμα υπέρ των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στις αγροτικές περιοχές («Στήριξη των αγροτικών ΜΜΕ»), με προϋπολογισμό 22 εκατομμύρια ευρώ.
- ▶ Αλγερία: εκπονήθηκε νέο πρόγραμμα για την απασχόληση των νέων (23,5 εκατομμύρια ευρώ) με την ανακατανομή των κεφαλαίων που προορίζονταν αρχικά για τον τομέα των μεταφορών.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΥΝΗΣΙΑ

Η ΕΕ παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τη δημοκρατική μετάβαση στην Τυνησία και έχει παράσχει σημαντική στήριξη προς τον σκοπό αυτή από την έναρξη της επανάστασης, συμβάλλοντας, μεταξύ άλλων, στην προετοιμασία των εκλογών της Συντακτικής Συνέλευσης, τον Οκτώβριο, στέλνοντας αποστολή εκλογικών παρατηρητών της ΕΕ και υποστηρίζοντας την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών. Μετά τις εκλογές, η ΕΕ είναι έτοιμη να παράσχει την πλήρη υποστήριξη της στο νεοεκλεγμένο σώμα και να ξεκινήσει ολοκληρωμένο διάλογο με τη νέα κυβέρνηση.

Ο πρόεδρος Barroso ανήγγειλε την έναρξη της πρωτοβουλίας Spring στις 14 Ιουλίου 2011, στο Κάιρο, με τη χορήγηση 350 εκατομμυρίων ευρώ. Πρόκειται για ένα ευέλικτο, γενικό πρόγραμμα ταχείας αντίδρασης, το οποίο θα λειτουργεί σύμφωνα με την αρχή των αναλογικών κερδών. Το πρόγραμμα θεσπίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις 26 Σεπτεμβρίου, και η Τυνησία ήταν η πρώτη χώρα που ευνοήθηκε από το Spring. Χορηγήθηκαν 20 εκατομμύρια ευρώ σε δύο σχέδια, εκ των οποίων το πρώτο συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη (πρόγραμμα «Στήριξη για την ανάπτυξη»), ενώ το δεύτερο προορίζεται να στηρίξει τον εκδημοκρατισμό και το κράτος δικαίου στην Τυνησία. Μεταξύ των άλλων χωρών που πρόκειται να ωφεληθούν από το πρόγραμμα περιλαμβάνονται η Αίγυπτος, η Ιορδανία, ο Λίβανος, και το Μαρόκο.

Στις 20 Σεπτεμβρίου 2011, η Επιτροπή θέσπισε τον Μηχανισμό για τη Χρηματοδότηση της Κοινωνίας των Πολιτών⁽⁶⁾, ο οποίος καλύπτει τις χώρες της Νότιας και Ανατολικής Γειτονίας, με αρχικό συνολικό προϋπολογισμό 22 εκατομμυρίων ευρώ για το 2011 που αυξήθηκε εν συνεχεία σε 26,4 εκατομμύρια. Τα ίδια επίπεδα χρηματοδότησης προβλέπονται επίσης για το 2012 και το 2013. Ο μηχανισμός αυτός αποβλέπει στην ενίσχυση της ικανότητας της κοινωνίας των πολιτών για την προαγωγή των μεταρρυθμίσεων και την αύξηση της υποχρέωσης λογοδοσίας του δημόσιου τομέα στις αντίστοιχες χώρες. Το πρόγραμμα Erasmus Mundus ενισχύθηκε με απόφαση που ελήφθη στις 23 Σεπτεμβρίου για τη χορήγηση 66 εκατομμυρίων ευρώ στην πολιτική γειτονία, εκ των οποίων 30 εκατομμύρια ευρώ αφιερώθηκαν στη νότια περιοχή και, τον Δεκέμβριο, ο αριθμός των εκπαιδευτικών και διδακτικών υποτροφιών αυξήθηκε κατά 559, επιπλέον των 525 που είχαν ήδη προγραμματιστεί για την περίοδο 2011–2012.

Δημιουργία ειδικών ομάδων για την ενίσχυση της συνεργασίας με τις γειτονικές χώρες

Συγκροτήθηκε διεθνής ομάδα δράσης, αποτελούμενη από την ΕΕ, τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, για να ενισχύσει τη συνοχή της διεθνούς στήριξης στις χώρες της Νότιας Μεσογείου που βρίσκονται σε μεταβατική φάση. Κατά τη συνεδρίαση του Σεπτεμβρίου της ειδικής αυτής ομάδας στην Τυνησία, στην οποία συμπροήδρευσαν ο πρωθυπουργός της Τυνησίας και η κ. Ashton, ύπατη εκπρόσωπος/αντιπρόεδρος της Επιτροπής (ΥΕ/ΑΠ), αποφασίστηκε να χορηγηθεί στην Τυνησία, για την περίοδο 2011–2013, συνολική χρηματοδοτική στήριξη ύψους 4 δισεκατομμυρίων ευρώ περίπου. Ο συντονισμός, τόσο εντός της ΕΕ όσο και με τους διεθνείς εταίρους, αποτελεί βασικό στοιχείο της εντολής του νέου ειδικού εντεταλμένου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Νότια Μεσόγειο. Ειδικές ομάδες με άλλες χώρες είναι υπό συγκρότηση.

Στον τομέα του εμπορίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε, στις 14 Δεκεμβρίου 2011, διαπραγματευτικές εντολές για τη σύναψη σφαιρικών και σε βάθος συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών με το Μαρόκο, την Αίγυπτο, την Τυνησία και την Ιορδανία. Οι συμφωνίες αυτές που προορίζονται να υποστηρίξουν τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις δεν θα περιοριστούν στην απλή κατάργηση των δασμών, αλλά θα αποτελέσουν μέρος των υφιστάμενων ευρωμεσογειακών συμφωνιών σύνδεσης καλύπτοντας σειρά κανονιστικών τομέων αμοιβαίου συμφέροντος, όπως η διευκόλυνση του εμπορίου και τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο.

Όσον αφορά την κινητικότητα, προτάθηκαν στο Μαρόκο, την Τυνησία και την Αίγυπτο διάλογοι εταιρικής σχέσης για τη μετανάστευση, την κινητικότητα και την ασφάλεια: οι διάλογοι αυτοί καλύπτουν τη νόμιμη μετανάστευση, την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και την επανεισοδοχή, τη διευκόλυνση της έκδοσης θεωρήσεων και το άσυλο. Η προσέγγιση αυτή εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 24ης Ιουνίου 2011. Ο πρώτος από τους διαλόγους αυτούς —με την Τυνησία και το Μαρόκο— ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2011.

Τυνησιοί περιμένουν να ψηφίσουν στις εκλογές του Οκτωβρίου.

Η Λιβύη, η Συρία, η Υεμένη και το Μαρόκο τυγχάνουν επίσης στήριξης στο πλαίσιο της αντίδρασης της ΕΕ έναντι της Αραβικής Άνοιξης:

- ▶ **Λιβύη:** Η ΕΕ έλαβε μέρος στις κυριότερες διεθνείς συναντήσεις, όπως στη συνάντηση της διεθνούς ομάδας επαφής για τη Λιβύη, και η ΥΕ/ΑΠ συνέβαλε στην προσέγγιση των διιστάμενων απόψεων των κυριότερων διεθνών εταίρων με τη συμμετοχή στην «ομάδα του Καΐρου» (αποτελούμενη από την Αφρικανική Ένωση, τον Σύνδεσμο των Αραβικών Κρατών, την ΕΕ, τον Οργανισμό Ισλαμικής Συνεργασίας και τον ΟΗΕ). Στις 22 Μαΐου, η ΥΕ/ΑΠ Ashton μετέβη στη Βεγγάζη, όπου άνοιξε το πρώτο γραφείο αντιπροσωπείας της ΕΕ στη Λιβύη. Συγχρόνως, η ΕΕ συνέβαλε στην ανάπτυξη των ικανοτήτων του Εθνικού Μεταβατικού Συμβουλίου και των τοπικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Τον Σεπτέμβριο, άνοιξε γραφείο της ΕΕ στην Τρίπολη, το οποίο κατέστη στη συνέχεια πραγματική αντιπροσωπεία της ΕΕ, που εγκαινιάστηκε, στις 12 Νοεμβρίου, από την ΥΕ/ΑΠ Ashton. Τον Δεκέμβριο εγκρίθηκε δέσμη στήριξης ύψους 10 εκατομμυρίων ευρώ, με έμφαση στην ανάπτυξη ικανοτήτων στον δημόσιο τομέα, στην παιδεία και τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών. Η ΕΕ είναι ο υπ' αριθμόν ένα δωρητής όσον αφορά την εκτίμηση των αναγκών την επομένη των συγκρούσεων σε τρεις τομείς: την κοινωνία των πολιτών και τα δικαιώματα των γυναικών, τα μέσα ενημέρωσης και την επικοινωνία, καθώς και τη διαχείριση των συνόρων. Προβλέπεται περαιτέρω στήριξη με το θεματικό πρόγραμμα «Μη κρατικοί εταίροι», καθώς και με σχέδια που εκτελούνται στο πλαίσιο του «Ευρωπαϊκού μέσου για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου» (EMΔΔΑ). Για τη Λιβύη, διατίθεται κονδύλιο ύψους 50 εκατομμυρίων ευρώ στο πλαίσιο των κεφαλαίων της Ευρωπαϊκής Γειτονίας για το διάστημα 2012–2013.
- ▶ **Συρία:** Η ΕΕ ήταν ένας από τους πρώτους δωρητές που ανέστειλε τη διμερή συνεργασία με το συριακό καθεστώς, στις 25 Μαΐου. Έκτοτε, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέστειλε τη συμμετοχή της Συρίας στα περιφερειακά προγράμματά της, ενώ η ΕΤΕπ ανέστειλε τις δανειοδοτικές πράξεις της και την τεχνική βοήθεια. Ωστόσο, η συνεργασία δεν διακόπηκε εντελώς: εξακολουθούν να διεξάγονται ορισμένα σχέδια που υποστηρίζουν μη κρατικούς φορείς, την κοινωνία των πολιτών και τους πρόσφυγες της Συρίας. Συνεχίζονται επίσης τα προγράμματα Tempus και Erasmus με τους φοιτητές και τα πανεπιστήμια της Συρίας.
- ▶ **Υεμένη:** Από την έναρξη του κινήματος διαμαρτυρίας, τον Φεβρουάριο του 2011, η ΕΕ δεν έπαψε να ασκεί συνεχείς πιέσεις σε όλα τα κόμματα της Υεμένης για να διευκολύνει την ειρηνική μεταβίβαση της εξουσίας, σε στενή συνεργασία με τα κράτη του Κόλπου, τις ΗΠΑ και διάφορους άλλους διεθνείς παράγοντες. Η ΥΕ/ΑΠ προέβη σε δημόσιες και στοχοθετημένες δηλώσεις: οι υπηρεσίες βρίσκονταν σε τακτική επαφή με τους κυριότερους παράγοντες του καθεστώτος και της αντιπολίτευσης. Μετά τη δράση της ΕΕ στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ εξέδωσε ομόφωνα απόφαση, καλώντας όλα τα κόμματα της Υεμένης να εφαρμόσουν άμεσα τα μέτρα που απαιτούνται για την πολιτική μετάβαση, η οποία ξεκίνησε τελικά στις 23 Νοεμβρίου 2011. Η σταθερή αυτή πολιτική δέσμευση αποτελεί μία μόνο πτυχή της δέσμευσης της ΕΕ έναντι της Υεμένης. Η ΕΕ εξακολουθεί να παρέχει αναπτυξιακή και ανθρωπιστική βοήθεια σε όσους την έχουν μεγαλύτερη ανάγκη: από την αρχή του 2011 χορηγήθηκε συμπληρωματικό κονδύλιο ανθρωπιστικής βοήθειας ύψους 25 εκατομμυρίων ευρώ από τα ταμεία της ΕΕ.
- ▶ **Μαρόκο:** Το Μαρόκο παρέμεινε επικεντρωμένο στο μεταρρυθμιστικό του θεματολόγιο με τη θέσπιση νέου συντάγματος, τον Ιούλιο, και τη διοργάνωση εκλογών, στις 25 Νοεμβρίου. Τον Ιούλιο του 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέσπισε ετήσιο πρόγραμμα δράσης ύψους 139 εκατομμυρίων ευρώ υπέρ του Μαρόκου, το οποίο θα λάβει επίσης βοήθεια στο πλαίσιο του προγράμματος Spring.

Η Αραβική Άνοιξη κερδίζει το Βραβείο Ζαχάρωφ 2011

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απένειμε το Βραβείο Ζαχάρωφ του 2011 για την ελευθερία σκέψης σε πέντε εκπροσώπους του αραβικού λαού, αναγνωρίζοντας και υποστηρίζοντας τη συμβολή τους στον αγώνα υπέρ της ελευθερίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων:

- ▶ Asmaa Mahfouz, βοήθησε στην οργάνωση διαδηλώσεων και απεργιών για τα θεμελιώδη δικαιώματα στην Αίγυπτο. Τα βίντεό της στο YouTube, καθώς και οι αναρτήσεις της στο Facebook και στο Twitter, συνέβαλαν στην κινητοποίηση των Αιγυπτίων που συγκεντρώθηκαν στην Πλατεία Tahrir για να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

*Βραβείο Ζαχάρωφ 2011:
παραλαβή του βραβείου
εκ μέρους
της Αραβικής Άνοιξης —
Asmaa Mahfouz.*

- ▶ Ahmed al-Sanusi, ο «κρατούμενος συνείδησης» με τη μεγαλύτερη διάρκεια φυλάκισης, έμεινε 31 χρόνια στις φυλακές της Λιβύης. Σήμερα είναι μέλος του Εθνικού Μεταβατικού Συμβουλίου.
- ▶ Razan Zaitouneh, δημιούργησε το ιστολόγιο Syrian Human Rights Information Link (SHRIL), που αναφέρει τις βιαιότητες που διαπράττονται σήμερα στη Συρία και έχει αναδειχθεί σε σημαντική πηγή πληροφόρησης για τα διεθνή μέσα ενημέρωσης. Σήμερα είναι αναγκασμένη να κρύβεται.
- ▶ Ali Farzat, πολιτικός σατιρικός συντάκτης και γνωστός επικριτής του συριακού καθεστώτος. Οι καρικατούρες του, μεταξύ άλλων, ενέπνευσαν την επανάσταση στη Συρία. Τον Αύγουστο του 2011, οι συριακές δυνάμεις ασφαλείας τον ξυλοκόπησαν άγρια, σπάζοντάς του και τα δύο χέρια ως «προειδοποίηση».
- ▶ Mohamed Bouazizi, ένας τυνήσιος πλανόδιος πωλητής, αυτοπυρπολήθηκε σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τους συνεχείς εξευτελισμούς από τις τυνησιακές αρχές. Η συμπαρατάση και η οργή του λαού που ενέπνευσε η κίνησή του αυτή πυροδότησε εξεγέρσεις και ζωτικές αλλαγές στην Τυνησία και σε άλλες αραβικές χώρες, όπως η Αίγυπτος και η Λιβύη, και τα γεγονότα αυτά ονομάστηκαν συνολικά «Αραβική Άνοιξη».

Η Ανατολική Εταιρική Σχέση

Η ΕΕ συνέχισε να συγκεντρώνει όλη την προσοχή της στους ανατολικούς εταίρους της, ακόμη και όταν η παγκόσμια προσοχή είχε στραφεί στην Αραβική Άνοιξη. Οι ανατολικοί εταίροι αντιμετωπίζουν την ΕΕ ως μαγνήτη και καταλύτη της μεταρρύθμισης —ως οικονομική διέξοδο και στενό πολιτικό εταίρο.

Κατά τη δεύτερη σύνοδο κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης στη Βαρσοβία, τον Σεπτέμβριο του 2011, η ΕΕ και οι ανατολικοί γείτονές της ανανέωσαν τη δέσμευσή τους στους στόχους αυτούς και στη συνέχιση της εφαρμογής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης. Οι εταίροι που είναι αποφασισμένοι να αναλάβουν μεταρρυθμίσεις θα λάβουν πρόσθετους πόρους (έως 130 εκατομμύρια ευρώ) για την περίοδο 2012–2013. Η σύνοδος κορυφής της Βαρσοβίας επισήμανε επίσης διάφορες περιφερειακές συγκρούσεις στην Υπερδνειστερία, στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ και στην Αμπχαζία, όπου η ΕΕ διαδραματίζει ρόλο διαμεσολαβητή για την εξεύρεση λύσης.

Σε απάντηση στις βιαιότητες την επομένη των εκλογών του Δεκεμβρίου του 2010 στη Λευκορωσία, η ΕΕ έλαβε μέρος στη διάσκεψη της Βαρσοβίας που διοργανώθηκε τον Φεβρουάριο του 2011 προς υποστήριξη του λαού της Λευκορωσίας, και δεσμεύθηκε να διαθέσει πάνω από 17 εκατομμύρια ευρώ για άμεση και μεσοπρόθεσμη βοήθεια, για παράδειγμα προς υποστήριξη των ΜΚΟ και μη κρατικών παραγόντων για την προαγωγή της ελευθερίας του συνέρχεσθαι και την παρακολούθηση των εκλογικών διαδικασιών. Κατά τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ προέβη επανειλημμένως σε εκκλήσεις για την απελευθέρωση και την επανένταξη των πολιτικών κρατουμένων στη Λευκορωσία, καθώς και για την έναρξη πολιτικού διαλόγου με την αντιπολίτευση.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Η σύνοδος κορυφής ΕΕ–Ουκρανίας τον Δεκέμβριο του 2011 επέτρεψε να διαπιστωθεί η συναίνεση ως προς το πλήρες κείμενο της συμφωνίας σύνδεσης, συμπεριλαμβανομένης της σφαιρικής και σε βάθος ζώνης ελεύθερων συναλλαγών, γεγονός που άνοιξε τον δρόμο για την οριστικοποίηση και μονογράφηση της συμφωνίας. Το κείμενο της συμφωνίας σύνδεσης, το οποίο θα θέσει τις συμβατικές βάσεις των μελλοντικών σχέσεων ΕΕ–Ουκρανίας, προβλέπει την αμοιβαία δέσμευση για την εγκαθίδρυση στενών σχέσεων βασιζόμενων σε κοινές αξίες, «αξίες που πρέπει να γίνονται πλήρως σεβαστές ανά πάσα στιγμή», όπως δήλωσε ο πρόεδρος Barroso.

Επίσης, διεξάγονται συζητήσεις με την Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, τη Γεωργία και τη Μολδαβία για νέες και αναβαθμισμένες συμβατικές σχέσεις με την περιοχή. Οι διαπραγματεύσεις με τη Γεωργία και τη Μολδαβία σχετικά με τη δημιουργία σφαιρικών και σε βάθος ζωνών ελεύθερων συναλλαγών ξεκίνησαν στα τέλη του 2011. Η ΕΕ και οι ανατολικοί εταίροι της εξετάζουν επίσης το ζήτημα της μεγαλύτερης κινητικότητας σε ολόκληρη την ήπειρο. Έχει ξεκινήσει διάλογος με την Ουκρανία και τη Μολδαβία για τα καθεστώτα απαλλαγής θεώρησης. Συμφωνίες για την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων και για την επανεισδοχή συνήφθησαν με τη Γεωργία, ενώ παρόμοιες συμφωνίες θα επιδιωχθούν με την Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν και τη Λευκορωσία. Υπεγράφη η εταιρική σχέση για την κινητικότητα

Ο Επίτροπος Διεύθυνσης και Πολιτικής Γειτονίας Štefan Füle παρουσιάζει τις δημοσιονομικές προτάσεις για τους εξωτερικούς μηχανισμούς της Ένωσης, για την περίοδο 2014–2020.

με την Αρμενία· πρόκειται για την τρίτη εταιρική σχέση που συνάπτεται στην περιοχή, έπειτα από εκείνες που υπεγράφησαν με τη Μολδαβία και τη Γεωργία. Η ενίσχυση της συνεργασίας εξετάζεται επίσης σε τομείς, όπως η ενεργειακή αποδοτικότητα, οι περιφερειακές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ο συνοριακός έλεγχος.

Ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή

Η ΕΕ ενέτεινε τις προσπάθειές της για την προώθηση της ειρηνευτικής διαδικασίας στη Μέση Ανατολή. Επανέλαβε σαφείς παραμέτρους για τις διαπραγματεύσεις και έδωσε την πλήρη υποστήριξή της στην ύπατη εκπρόσωπο για τις συνεχιζόμενες προσπάθειές της εκ μέρους της ΕΕ με στόχο τη δημιουργία αξιόπιστης προοπτικής για την επανέναρχη άμεσων συνομιλιών μεταξύ των μερών. Για τον σκοπό αυτό, η ΥΕ/ΑΠ μετέβη επανειλημμένως στην περιοχή καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και διατήρησε στενή επαφή με πολλά ενδιαφερόμενα μέρη. Η ΕΕ ενίσχυσε τον ρόλο της Τετραμερούς, υποστηρίζοντας το αίτημά της να απέχουν τα μέρη από προκλητικές ενέργειες και να τηρούν τον χάρτη πορείας. Η ΕΕ καταδίκασε έντονα τις επιθέσεις κατά του πληθυσμού και συνέχισε να επεκτείνει την άμεση χρηματοδοτική στήριξη στην Παλαιστινιακή Αρχή, συμβάλλοντας στις προσπάθειες που καταβάλλει για την οικοδόμηση κράτους. Η ΕΕ καταδίκασε την επέκταση των εποίκισμών του Ισραήλ, ιδίως στην Ανατολική Ιερουσαλήμ. Στο πλαίσιο της αίτησης προσχώρησης στον ΟΗΕ που κατέθεσε ο πρόεδρος Abbas τον Σεπτέμβριο, η ΕΕ ανανέωσε τις προσπάθειές της για την εξεύρεση τρόπου επιστροφής των μερών στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Η ύπατη εκπρόσωπος χαιρέτισε τη συμφωνία μεταξύ του Ισραήλ και της Χαμάς σχετικά με την ανταλλαγή κρατουμένων και δέχθηκε με επιφύλαξη τις προτάσεις συμφιλίωσης μεταξύ της Φατάχ και της Χαμάς.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

*Η τετραμερής διάσκεψη
για τη Μέση Ανατολή:
Hillary Clinton,
Ban Ki-moon,
Sergej Lavrov
και Catherine Ashton,
ύπατη εκπρόσωπος
της Ένωσης για Θέματα
Εξωτερικής Πολιτικής
και Πολιτικής Ασφαλείας.*

Ενίσχυση στρατηγικών συμμαχιών

Σε έναν ολοένα και πιο ενοποιημένο κόσμο, οι στρατηγικές συμμαχίες για θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος με τους κυριότερους διεθνείς εταίρους δεν συνιστούν απλώς έναν ορθό τρόπο επιχειρηματικής δραστηριότητας, αλλά και μια ευκαιρία που αποβαίνει επωφελής τόσο για τους πολίτες όσο και για τις επιχειρήσεις της Ευρώπης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δίδει προτεραιότητα στη δημιουργία γνήσιων στρατηγικών συμμαχιών με άλλους σημαντικούς παγκόσμιους παράγοντες. Η προσέγγιση αυτή, που συμπληρώνει πλήρως τον δυναμικό ρόλο της Ένωσης σε πολυμερή φόρουμ, όπως στα Ηνωμένα Έθνη και στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου, είναι σημαντική για την προαγωγή των συμφερόντων της ΕΕ και των κρατών μελών της, με τη βελτίωση των σχέσεων με εταίρους παρόμοιας ή αυξανόμενης σημασίας.

Σχέσεις με τους κυριότερους εταίρους

ΗΠΑ

Οι στενές σχέσεις συνεργασίας μεταξύ της κυβέρνησης των ΗΠΑ και της ΕΕ έχουν διευκολύνει τις από κοινού προσεγγίσεις σε πολλά ζητήματα εξωτερικής πολιτικής, όπως, για παράδειγμα, τη συντονισμένη επιβολή και άρση των κυρώσεων στη Λιβύη, τις κυρώσεις και τις ταυτόχρονες δηλώσεις σχετικά με τη Συρία, καθώς και τη συντονισμένη προσέγγιση στα Βαλκάνια, ιδίως στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Η ΕΕ και οι ΗΠΑ, ιδίως, συνεργάστηκαν στενά, ως μέλη της Τετραμερούς, συντονίζοντας τις διεθνείς προσεγγίσεις στη διαδικασία ειρήνευσης στη Μέση Ανατολή και ενορχηστρώνοντας μια διεθνή απάντηση στο πρόγραμμα πυρηνικής ανάπτυξης του Ιράν. Παράλληλα, το Διατλαντικό Οικονομικό Συμβούλιο (ΔΟΣ) διεξάγει τακτικό διάλογο σχετικά με το εμπόριο και τις επενδύσεις που αντιστοιχούν, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, σε 14 εκατομμύρια θέσεις εργασίας εκατέρωθεν του Ατλαντικού. Το ΔΟΣ ενισχύθηκε, με ιδιαίτερη εστίαση στην έγκαιρη συνεργασία σε τομείς στρατηγικής οικονομικής σημασίας για το μέλλον. Το συμβούλιο αυτό παράγει επίσης απτά αποτελέσματα σε αναδυόμενους τομείς, όπως στα ηλεκτρικά αυτοκίνητα και τα ευφυή δίκτυα, καθώς και στην ψηφιακή οικονομία, όπου επετεύχθη συμφωνία όσον αφορά τις κοινές αρχές του εμπορίου για τις υπηρεσίες που συνδέονται με τις τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ). Ο ουσιαστικός και τακτικός διάλογος συνεχίστηκε επίσης, σε τομείς όπως ο ενεργειακός εφοδιασμός (μέσω του Συμβουλίου Ενέργειας ΕΕ-ΗΠΑ) και οι συντονισμένες προσεγγίσεις για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διακρατικού εγκλήματος, όπως

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rompuy, ο πρόεδρος των ΗΠΑ Barack Obama και ο πρόεδρος της Επιτροπής José Manuel Barroso.

μαρτυρεί η υπογραφή νέας συμφωνίας για τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών, καθώς και των νέων απειλών, όπως του ηλεκτρονικού εγκλήματος. Τέλος, η υπογραφή διοικητικής συμφωνίας μεταξύ της ομοσπονδιακής υπηρεσίας διαχείρισης έκτακτων καταστάσεων (Federal Emergency Management Agency) του Υπουργείου Εσωτερικής Ασφάλειας των ΗΠΑ, και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θα ενισχύσει τον συντονισμό ΕΕ–ΗΠΑ για την αντιμετώπιση φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών και θα βελτιώσει την ετοιμότητα και την πρόληψη έναντι των καταστροφών.

Η σύνοδος κορυφής ΕΕ–ΗΠΑ ενίσχυσε τη διατλαντική εταιρική σχέση

Η σύνοδος κορυφής ΕΕ–ΗΠΑ πραγματοποιήθηκε στην Ουάσινγκτον στις 28 Νοεμβρίου εν μέσω μεγάλης αβεβαιότητας ως προς την παγκόσμια οικονομία και τον χρηματοπιστωτικό τομέα. Οι ηγέτες εκατέρωθεν του Ατλαντικού ανανέωσαν τη δέσμευσή τους για συνεργασία με σκοπό την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, λαμβάνοντας μέτρα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που απειλούν βραχυπρόθεσμα την ανάπτυξη, καθώς και των δημοσιονομικών και χρηματοπιστωτικών αδυναμιών, και ενισχύοντας τα θεμέλια μιας διατηρήσιμης και ισόρροπης ανάπτυξης. Κατά τη σύνοδο κορυφής, αμφότερα τα μέρη δεσμεύθηκαν επίσης να ενισχύσουν τις σχέσεις της ΕΕ και των ΗΠΑ στον τομέα του εμπορίου και των επενδύσεων, οι οποίες αποτελούν ήδη τις μεγαλύτερες και πιο ολοκληρωμένες σχέσεις σε παγκόσμιο επίπεδο. Για τον σκοπό αυτό, κάλεσαν το ΔΟΣ να συστήσει μια κοινή ομάδα εργασίας υψηλού επιπέδου για τις θέσεις απασχόλησης και την ανάπτυξη, στην οποία θα προεδρεύουν από κοινού ο ευρωπαίος επίτροπος εμπορίου και ο εκπρόσωπος των ΗΠΑ για θέματα εμπορίου. Η ομάδα εργασίας θα εντοπίσει και θα αξιολογήσει τις δυνατότητες ενίσχυσης των οικονομικών σχέσεων ΕΕ–ΗΠΑ, ιδίως των σχέσεων που παρουσιάζουν το μεγαλύτερο δυναμικό για την υποστήριξη της απασχόλησης και της ανάπτυξης. Η ομάδα εργασίας θα κοινοποιήσει τις συστάσεις και τα συμπεράσματά της στους ηγέτες έως το τέλος του 2012, καθώς και μια ενδιάμεση έκθεση σχετικά με την πορεία των εργασιών της, τον Ιούνιο του 2012.

Ρωσία

Η 27η σύνοδος κορυφής ΕΕ–Ρωσίας πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο στο Νιζνί Νονγορόντ, σε φιλική και εποικοδομητική ατμόσφαιρα. Οι συζητήσεις κάλυψαν τα θέματα της παγκόσμιας οικονομίας και διακυβέρνησης, τις διμερείς σχέσεις, καθώς και την εταιρική σχέση ΕΕ–Ρωσίας για τον εκσυγχρονισμό και τις διαπραγματεύσεις σχετικά με μια νέα συμφωνία, καθώς και εμπορικά θέματα, μεταξύ των οποίων τις προοπτικές προσχώρησης της Ρωσίας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ). Οι ανταλλαγές απόψεων επί των διεθνών θεμάτων συγκεντρώθηκαν στις εξελίξεις στη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή, αλλά κάλυψαν επίσης και ευρωπαϊκά περιφερειακά θέματα.

Οι πρόεδροι Van Rompuy, Medvedev και Barroso στη σύνοδο κορυφής ΕΕ–Ρωσίας, τον Ιούνιο στο Νιζνί Νονγορόντ.

Αμφότερα τα μέρη χαιρέτισαν την πρόοδο που σημειώθηκε στην εταιρική σχέση ΕΕ–Ρωσίας για τον εκσυγχρονισμό. Ωστόσο, η Ένωση ζήτησε να πραγματοποιηθεί μια πιο ισορροπημένη πρόοδος στις διαπραγματεύσεις σχετικά με τη νέα συμφωνία μεταξύ ΕΕ και της Ρωσίας, ιδίως σε σχέση με το εμπόριο και τις επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας. Οι ηγέτες της ΕΕ ενθάρρυναν τον πρόεδρο Medvedev να δώσει έγκαιρη εντολή στους ρώσους διαπραγματευτές, ώστε να μπορέσουν να αρχίσουν τις συζητήσεις για ουσιαστικά θέματα.

Τα εμπορικά θέματα, καθώς και η προσχώρηση στον ΠΟΕ συζητήθηκαν διεξοδικά και η ΕΕ υπογράμμισε την πολιτική σημασία της προσχώρησης της Ρωσίας στον ΠΟΕ. Εντούτοις, το νέο επενδυτικό καθεστώς στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας θεωρήθηκε ως ένα βασικό ζήτημα, ιδιαίτερα ευαίσθητο και για τις δύο πλευρές, που βρίσκεται σε εκκρεμότητα, και οι συζητήσεις στο πλαίσιο αυτό αναμένεται να συνεχιστούν. Σε τελική ανάλυση, οι συζητήσεις αυτές προετοίμασαν το έδαφος για την επακόλουθη επιτυχή προσχώρηση της Ρωσίας στον ΠΟΕ που πραγματοποιήθηκε κατά την 8η Υπουργική Διάσκεψη του ΠΟΕ τον Δεκέμβριο. Η ΕΕ επανέλαβε τις ανησυχίες της σχετικά με την εφαρμογή της τελωνειακής ένωσης και ζήτησε καλύτερη και ταχύτερη ενημέρωση σχετικά με τις αλλαγές στο ρωσικό εμπορικό καθεστώς σε αυτό το πλαίσιο. Η σύνοδος κορυφής επέτρεψε να εξευρεθεί λύση για την απαγόρευση που επέβαλε η Ρωσία στις εισαγωγές λαχανικών από την ΕΕ.

Στον τομέα της κινητικότητας σημειώθηκε σημαντική πρόοδος. Οι διαπραγματεύσεις σχετικά με τις τροποποιήσεις της συμφωνίας απλούστευσης των θεωρήσεων ξεκίνησαν και έφθασαν σε τελικό στάδιο στα τέλη του έτους. Στο πλαίσιο του διαλόγου ΕΕ–Ρωσίας σχετικά με τις θεωρήσεις, τα μέρη συμφώνησαν σε έναν κατάλογο κοινών μέτρων με σκοπό την κατάργηση των ταξιδιωτικών θεωρήσεων για παραμονή μικρής διάρκειας για τους ρώσους υπηκόους και τους υπηκόους της ΕΕ. Η εφαρμογή του καταλόγου αυτού θα συμβάλει στην επίτευξη του κοινού στόχου που συνίσταται στην καθιέρωση καθεστώτος χωρίς θεωρήσεις μεταξύ της Ρωσίας και της ΕΕ.

Κίνα

Το 2011, η ΕΕ και η Κίνα παγίωσαν τον στρατηγικό διάλογο υψηλού επιπέδου που, σε συνδυασμό με τον οικονομικό και εμπορικό διάλογο υψηλού επιπέδου, επέτρεψε την εμβάθυνση των διαβουλεύσεων ΕΕ–Κίνας σε σειρά θεμάτων εξωτερικής πολιτικής, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται ζητήματα ασφάλειας και παγκόσμιες προκλήσεις, όπως η κλιματική αλλαγή (το θέμα κοινής διάσκεψης τον Φεβρουάριο του 2011) και η ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας. Στην τελευταία σύνοδο ΕΕ–Κίνας το 2011, συμφωνήθηκε να κινηθεί η διαδικασία έναρξης διαπραγματεύσεων για μια συνολική συμφωνία επενδύσεων ΕΕ–Κίνας, η οποία θα ενθαρρύνει και θα διευκολύνει τις επενδύσεις προς αμφότερες τις κατευθύνσεις. Επίσης, τα δύο μέρη συμφώνησαν να διευρύνουν τον διάλογο στον τομέα της επιστήμης και της τεχνολογικής καινοτομίας, ένα αμοιβαίως σημαντικό θέμα. Την τελευταία διετία, υπήρξε ιδιαίτερη εντατικοποίηση της συνεργασίας ΕΕ–Κίνας στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, του πολιτισμού, της γλωσσικής κατάρτισης και της νεολαίας, γεγονός που εκφράστηκε με τη διοργάνωση του «έτους νεολαίας ΕΕ–Κίνας 2011».

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Εναρκτήρια τελετή
του έτους νεότητας
ΕΕ–Κίνας.

Ιαπωνία

Η Ιαπωνία και η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελούν στρατηγικούς εταίρους με πολλές κοινές θεμελιώδεις αξίες, στρατηγικούς στόχους και ευρύτατα συμφέροντα. Η βούληση για την αντιμετώπιση, μεταξύ άλλων, μη δασμολογικών μέτρων, καθώς και η άρση των εμποδίων που παρεμποδίζουν την πρόσβαση των επιχειρήσεων της ΕΕ στην αγορά δημόσιων συμβάσεων της Ιαπωνίας, αποτελούν σταθερά αιτήματα από την πλευρά της ΕΕ στις συζητήσεις με την Ιαπωνία.

Τα δύο αυτά ζητήματα, μαζί με τα αιτήματα για φιλόδοξη ελευθέρωση των δασμών και βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος, συνεχίζουν να αποτελούν βασικά στοιχεία για τους ενδιαφερόμενους φορείς της ΕΕ.

Στο πλαίσιο αυτό, η 20ή σύνοδος μεταξύ των δύο πλευρών που πραγματοποιήθηκε στο τέλος Μαΐου άνοιξε νέες προοπτικές. Συμφωνήθηκε η έναρξη της διαδικασίας προς:

- ▶ μια σφαιρική και σε βάθος συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ) / συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) που θα καλύπτει όλα τα ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος και για τις δύο πλευρές, συμπεριλαμβανομένων των δασμών, των μη δασμολογικών μέτρων, των υπηρεσιών, των επενδύσεων, των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, του ανταγωνισμού και των δημοσίων συμβάσεων·
- ▶ μια δεσμευτική συμφωνία, που θα καλύπτει πλήρως τη συνεργασία επί πολιτικών, παγκόσμιων και τομιακών ζητημάτων, και θα διέπεται από την κοινή δέσμευση των δύο πλευρών σε θεμελιώδεις αξίες και αρχές.

Η εικοστή σύνοδος κορυφής ήταν εξίσου σημαντική, δεδομένου ότι επρόκειτο για την πρώτη συνάντηση των ηγετών των δύο πλευρών μετά τον σεισμό μεγάλης κλίμακας που έπληξε την ανατολική Ιαπωνία και την πυρηνική καταστροφή στη Φουκουσίμα. Στο πλαίσιο αυτό, οι ηγέτες συμφώνησαν να συνεργαστούν για τη διασφάλιση των υψηλότερων δυνατών επιπέδων πυρηνικής ασφάλειας σε παγκόσμιο επίπεδο, την αναθέρμανση της συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας, τη βελτίωση του συντονισμού και την ενίσχυση της συνεργασίας όσον αφορά την ανθρωπιστική βοήθεια και τις επιχειρήσεις έκτακτης ανάγκης, καθώς και την ετοιμότητα και πρόληψη έναντι των καταστροφών.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο πρωθυπουργός της Ιαπωνίας Naoto Kan και ο πρόεδρος Herman Van Rompuy στη σύνοδο κορυφής ΕΕ-Ιαπωνίας.

Ασία

Η συνάντηση των υπουργών Εξωτερικών Ασίας-Ευρώπης αποτελεί μοναδικό φόρουμ. Από κοινού, οι δύο περιοχές αντιπροσωπεύουν πάνω από το 60% του παγκόσμιου πληθυσμού (4 δισεκατομμύρια άτομα), το ήμισυ του παγκόσμιου ΑΕΠ και πάνω από το 60% του διεθνούς εμπορίου. Ο γενικός στόχος της διμερούς δέσμευσης είναι να τονωθεί ο πολιτικός διάλογος, να ενισχυθεί η οικονομική συνεργασία και να προωθηθεί η πολιτιστική συνεργασία μεταξύ Ασίας και Ευρώπης. Για πρώτη φορά, οι υπουργοί εξέτασαν νέα προβλήματα στον τομέα της ασφάλειας, τα οποία αποτέλεσαν το κύριο θέμα του διαλόγου. Ζητήματα όπως η κλιματική αλλαγή, η επισιτιστική και ενεργειακή ασφάλεια, καθώς και η καταπολέμηση της πειρατείας αποτέλεσαν το επίκεντρο των συζητήσεων.

Βραζιλία, Ινδία και Νότια Αφρική

Οι εταιρικές σχέσεις με τη Βραζιλία, την Ινδία και τη Νότια Αφρική αντανakλούν την αυξανόμενη σημασία των χωρών αυτών τόσο σε σχέση με τις περιφερειακές υποθέσεις όσο και με την παγκόσμια διακυβέρνηση (μέσω της G20 και άλλων φόρουμ). Η ανάπτυξη των χωρών αποτελεί για την ΕΕ την ευκαιρία να αναπτύξει νέες εταιρικές σχέσεις επί βασικών πολυμερών ζητημάτων και να εμβαθύνει τις σχέσεις στον πολιτικό και οικονομικό τομέα, καθώς και στον τομέα της ασφάλειας. Για να διασφαλιστεί ότι η ΕΕ θα αξιοποιήσει αυτή την ευκαιρία, συνεχίστηκαν οι εργασίες σχετικά με τις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη ευρείας συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών με την Ινδία, την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων για μια συμφωνία σύνδεσης με την περιοχή της Mercosur (συμπεριλαμβανομένης της Βραζιλίας), καθώς και την προώθηση της περιφερειακής ολοκλήρωσης στη Μεσημβρινή Αφρική, με την περάτωση των διαπραγματεύσεων για μια συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης μεταξύ της ΕΕ και της Κοινότητας για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής.

Η πέμπτη σύνοδος κορυφής ΕΕ-Βραζιλίας που διεξήχθη στις Βρυξέλλες τον Οκτώβριο του 2011 επιβεβαίωσε τη θετική κατάσταση των σχέσεων των δύο πλευρών και την κοινή τους επιθυμία να ενισχύσουν περαιτέρω τη στρατηγική εταιρική σχέση. Προς τον σκοπό αυτό, εγκρίθηκε το δεύτερο κοινό σχέδιο δράσης ΕΕ-Βραζιλίας που καλύπτει την περίοδο 2012-2014.

Συμφωνίες μεταφορών

Κατά τη διάρκεια του έτους συνήφθησαν διάφορες σημαντικές διεθνείς στρατηγικές συμφωνίες με βασικούς εταίρους στον τομέα των αερομεταφορών, καθώς και διμερείς επαφές στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών.

- ▶ Η ΕΕ και η Ρωσία, αφού υπερέβησαν τις μακροχρόνιες δυσχερείς σχέσεις τους, συμφώνησαν να εκσυγχρονίσουν το σημερινό σύστημα καταβολής δικαιωμάτων διέλευσης από τον εναέριο χώρο της Σιβηρίας. Σήμερα, οι αεροπορικές εταιρείες της ΕΕ καταβάλλουν πάνω από 300 εκατομμύρια ευρώ ετησίως για δικαιώματα υπέρπτησης της περιοχής αυτής. Από την 1η Ιανουαρίου 2014, τα δικαιώματα που θα καταβάλλονται για την υπέρπτηση της Ρωσίας θα είναι ανάλογα του κόστους, διαφανή και δεν θα εισάγουν διακρίσεις. Τον Σεπτέμβριο του 2011, η Ρωσία δέχθηκε για πρώτη φορά την αρχή απαγόρευσης των διακρίσεων στον καθορισμό αερομεταφορέα από την ΕΕ και, τον Οκτώβριο του 2011, η Ρωσία και η ΕΕ διοργάνωσαν μια πρώτη σύνοδο κορυφής ΕΕ-Ρωσίας σχετικά με τις αερομεταφορές στην Πετρούπολη που στέφθηκε με επιτυχία.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

- ▶ Η ΕΕ και οι ΗΠΑ συμφώνησαν σε ένα μνημόνιο συνεργασίας για την προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της πολιτικής αεροπορίας, καθώς και σε μια συμφωνία συνεργασίας σχετικά με την ασφάλεια στον τομέα της πολιτικής αεροπορίας. Υπέγραψαν, επίσης, κοινή δήλωση για την ασφάλεια της αλυσίδας εφοδιασμού, με σκοπό τη βελτίωση της ασφάλειας των αεροπορικών φορτίων και τη μείωση των πιθανοτήτων μεταφοράς αυτοσχέδιων εκρηκτικών μηχανισμών σε αεροσκάφη.

Σύναψη σημαντικών συμφωνιών για τις διεθνείς αεροπορικές και ναυτιλιακές μεταφορές το 2011.

- ▶ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι ΗΠΑ συμφώνησαν σε ένα μνημόνιο συνεργασίας για την προώθηση και τη διευκόλυνση των θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων, το οποίο θα επιτρέπει τακτική ανταλλαγή ιδεών και βέλτιστων πρακτικών ως προς το δυναμικό των θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων για καθαρές και αποδοτικές μεταφορές εμπορευμάτων στις διατροφικές αλυσίδες εφοδιαστικής.
- ▶ Η Επιτροπή υπέγραψε μνημόνιο συνεργασίας με τη Διεθνή Οργάνωση Πολιτικής Αεροπορίας (ΔΟΠΑ). Το μνημόνιο αυτό καθιερώνει στενότερη συνεργασία στους τομείς της αεροπορικής προστασίας και ασφάλειας, της διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας και της προστασίας του περιβάλλοντος.
- ▶ Η Βραζιλία και η ΕΕ μονογράφησαν μια ευρύτερη συμφωνία αεροπορικών μεταφορών. Η συμφωνία αυτή θα δημιουργήσει νέες επενδυτικές ευκαιρίες και θα βελτιώσει το εμπορικό και επιχειρησιακό περιβάλλον των αερομεταφορέων της ΕΕ που δραστηριοποιούνται στη Βραζιλία.

Διάλογοι σχετικά με την περιφερειακή πολιτική με τις τρίτες χώρες

Συνεχίζονται οι διάλογοι με αντικείμενο την περιφερειακή πολιτική με πολλές ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες, για θέματα όπως ο στρατηγικός σχεδιασμός και οι ολοκληρωμένες προσεγγίσεις για ανάπτυξη, η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, η εδαφική συνοχή, η περιφερειακή καινοτομία, η διασυνοριακή συνεργασία και τα συστήματα πληροφοριών. Έχουν συναφθεί μνημόνια συμφωνίας με την Κίνα, τη Ρωσία, τη Βραζιλία και την Ουκρανία, ενώ έχουν ξεκινήσει νέοι διάλογοι με αντικείμενο την περιφερειακή πολιτική με χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, καθώς και με τη Χιλή.

Οι βασικοί στόχοι είναι η συμβολή στη στρατηγική εταιρική σχέση μεταξύ της Ένωσης και των εν λόγω τρίτων χωρών, ο επιμερισμός των οφελών από τη μακρά πείρα της ΕΕ στον τρόπο με τον οποίο η περιφερειακή πολιτική προάγει την ανάπτυξη, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη διασυνοριακή συνεργασία, καθώς και η συμβολή στην καλύτερη κατανόηση των αξιών, των βασικών αρχών, των δομών εκτέλεσης και των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ανάπτυξη πολυμερούς διακυβέρνησης και αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων

Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνέχισε να υποστηρίζει ένθερμα τους πολυμερείς οργανισμούς, με σκοπό την προστασία του κοινού καλού και την προαγωγή της ειρήνης και της ευημερίας σε ολόκληρο τον κόσμο.

Πρώθηση της πολυμερούς διακυβέρνησης

Η ΕΕ στον ΟΗΕ

Η ΕΕ, αναγνωρίζοντας ότι οι παγκόσμιες προκλήσεις απαιτούν παγκόσμιες λύσεις, συνέχισε να υποστηρίζει ανεπιφύλακτα την πολυμερή προσέγγιση, όπως επιβεβαιώθηκε με τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Η ενίσχυση του ΟΗΕ παρέμεινε βασικό στοιχείο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ. Για την 65η σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών (ΓΣΗΕ), η ΕΕ έδωσε προτεραιότητα στη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, στο περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη, στα ανθρώπινα δικαιώματα και τη μεταρρύθμιση του καθεστώτος των ΗΕ. Από τις αρχές του 2010 η ΕΕ αναζήτησε μια λύση στο πλαίσιο της ΓΣΗΕ όσον αφορά τη συμμετοχή της ΕΕ στις εργασίες των ΗΕ, με στόχο την υλοποίηση της εξωτερικής εκπροσώπησης που προβλέπει η Συνθήκη της Λισαβόνας στα Ηνωμένα Έθνη, με διατήρηση του καθεστώτος παρατηρητή της ΕΕ. Τελικά, η ΓΣΗΕ ενέκρινε το προταθέν ιστορικό ψήφισμα 65/276 με 180 ψήφους υπέρ και μόνο δύο αποχές, στις 3 Μαΐου 2011, το οποίο θέτει τους όρους συμμετοχής των εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της ύπατης εκπροσώπου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των αντιπροσωπειών της ΕΕ) στη Γενική Συνέλευση, των επιτροπών και των ομάδων εργασίας της, καθώς και στις διεθνείς συναντήσεις και διασκέψεις των ΗΕ.

ΜΙΑ ΕΝΙΑΙΑ ΦΩΝΗ ΣΤΟΝ ΟΗΕ

Για πρώτη φορά, στις 22 Σεπτεμβρίου, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου εκφώνησε ομιλία στην 66η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών με την ιδιότητά του αυτή.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ΕΕ διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στα κύρια διεθνή φόρουμ για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ κατέβαλλε προσπάθειες για την προάσπιση του ρόλου του ύπατου αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα και για την ενίσχυση της αποστολής του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με σκοπό την αντιμετώπιση σοβαρών και συστηματικών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Για παράδειγμα, η ΕΕ ζήτησε ειδικές συνεδριάσεις του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για τη Συρία και τη Λιβύη και διασφάλισε την επιτυχία ενός ψηφίσματος για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λευκορωσία. Κατά την 65η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών (ΓΣΗΕ), η ΕΕ διασφάλισε την επιτυχή έγκριση νέου διαπεριφερειακού ψηφίσματος σχετικά με την αναστολή της θανατικής ποινής, το οποίο έτυχε ακόμη μεγαλύτερης στήριξης σε σχέση με τα ψηφίσματα-ορόσημα των ΗΕ του 2007 και του 2008 για το ίδιο θέμα. Στο πλαίσιο του ίδιου οργανισμού, η ΕΕ προώθησε αντίστοιχα ψηφίσματα για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βιρμανία/Μιανμάρ και στη Βόρεια Κορέα.

Όσον αφορά την προώθηση της ειρήνης και της ασφάλειας στο πλαίσιο των ΗΕ, η εφαρμογή της αρχής της «ευθύνης προστασίας», όπως εγκρίθηκε από την Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής των ΗΕ, το 2005, εξακολούθησε να αποτελεί βασική προτεραιότητα για την ΕΕ. Η ΕΕ συνέχισε τις προσπάθειες για την προώθηση της εφαρμογής της αρχής αυτής στα ΗΕ και τη συζήτηση σχετικά με την εφαρμογή στο επίπεδο της ΕΕ και των μέσων και πολιτικών των κρατών μελών, καθώς και του ρόλου των περιφερειακών οργανισμών.

*Ιστορική στιγμή:
Ο πρόεδρος του
Ευρωπαϊκού Συμβουλίου
Herman Van Rompuy
στη Γενική Συνέλευση
του ΟΗΕ — Η ΕΕ
απευθύνεται
στην παγκόσμια κοινότητα
με μια φωνή.*

Υπό την ηγεσία της ΕΕ, τα ΗΕ πραγματοποίησαν αποφασιστικό βήμα προς την περαιτέρω εμπέδωση και πρακτική υλοποίηση της έννοιας της «προστασίας των αμάχων». Η συμπερίληψη της έννοιας αυτής στις εντολές ειρηνευτικών επιχειρήσεων συνοδεύτηκε από την επακόλουθη ενίσχυση της προστασίας επιτόπου, για τις οποίες η αποφασιστική διπλωματία και η εμπλοκή της ΕΕ είχαν καθοριστική σημασία. Η ΕΕ διαδραμάτισε καθοδηγητικό ρόλο για την ανανέωση της δέσμευσης της επιτροπής εδραίωσης της ειρήνης (ΕΕΕ) και την αναζωογόνησή της. Η ΕΕ προώθησε καθοριστικά την οριστική εφαρμογή των συστάσεων για την επανεξέταση της αρχιτεκτονικής των ΗΕ για την οικοδόμηση της ειρήνης, το 2010, ενώ υλοποιήθηκαν παραδείγματα προηγούμενων επιτυχημένων περιπτώσεων μεγαλύτερης συμμετοχής της ΕΕΕ.

Η ΕΕ ενίσχυσε επίσης τις κοινές προσπάθειες για τη διασφάλιση ισχυρών ψηφισμάτων βασιζόμενων σε ανθρωπιστικές αρχές στη Γενική Συνέλευση, ιδίως όσον αφορά την ασφάλεια και την προστασία των εργαζομένων στον ανθρωπιστικό τομέα.

Η ΕΕ σε άλλα πολυμερή φόρουμ

Η ΕΕ συνέχισε τη συνεργασία της με το Συμβούλιο της Ευρώπης σύμφωνα με το μνημόνιο συνεργασίας που υπεγράφη το 2007, κυρίως στον τομέα της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, στα Δυτικά Βαλκάνια και στην Κεντρική Ασία. Τα πρόσφατα συμβάντα στη Νότια Μεσόγειο και η έγκριση από το Συμβούλιο της Ευρώπης τον Μάιο του 2011 της στρατηγικής γειτονίας έχουν δημιουργήσει νέες σημαντικές προοπτικές συνεργασίας μεταξύ των δύο οργανισμών στους τομείς της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη περιοχή Νότιας Γειτονίας.

Σύνοδος κορυφής της G8 στην Ντωβίλ

Τον Μάιο διεξήχθη σημαντική σύνοδος κορυφής της Ομάδας των Οκτώ (G8)⁽⁷⁾ στην Ντωβίλ, η οποία κατέληξε σε συμπεράσματα μεγάλης εμβέλειας.

© Konstantin Zavrashin/Getty Images

Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής José Manuel Barroso, ο γάλλος πρόεδρος Nicolas Sarkozy, ο πρόεδρος των ΗΠΑ Barack Obama και ο ιάπωνας πρωθυπουργός Naoto Kan, σε περίπατο κατά τη σύνοδο του Μαΐου της G8, στην Ντωβίλ, Γαλλία.

Στο πλαίσιο των πρόσφατων εξελίξεων στη Μέση Ανατολή, τη Βόρεια Αφρική και τη νοτιώως της Σαχάρας Αφρική, οι ηγέτες της G8 δεσμεύτηκαν για πρώτη φορά συλλογικά να παράσχουν τη στήριξη τους, μέσω της εταιρικής σχέσης της Ντωβίλ, στη δημοκρατική μεταρρύθμιση σε όλο τον κόσμο και να ανταποκριθούν στις προσδοκίες για ελευθερία, συμπεριλαμβανομένης της ανεξιθρησκίας και της χειραφέτησης, ιδίως των γυναικών και των νέων. Επιπροσθέτως, ανανέωσαν μια στενή συνεργασία με την Αφρική, βασιζόμενοι σε δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν κατά την τελευταία δεκαετία.

Ως προς την επιτάχυνση της παγκόσμιας ανάκαμψης, η G8 δεσμεύτηκε να δώσει προτεραιότητα στις πολιτικές ενίσχυσης της οικονομικής ανάπτυξης, όπως η έρευνα, η εκπαίδευση και η καινοτομία. Επιβεβαίωσαν εκ νέου τη δέσμευσή τους για την καταπολέμηση του προστατευτισμού και την προώθηση των συζητήσεων για το παγκόσμιο εμπόριο, με τέτοιο τρόπο ώστε να συμβάλουν ειδικότερα στην παροχή βοήθειας προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες. Ακόμη, συζητήθηκαν η σημασία του διαδικτύου και οι ευκαιρίες που παρέχει. Η προώθηση της πράσινης ανάπτυξης κρίθηκε σημαντική για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την αειφόρο ανάπτυξη και την καταπολέμηση της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Οι ηγέτες εξέφρασαν επίσης τη βούλησή τους να εξαγάγουν συμπεράσματα από το πυρηνικό ατύχημα στην Ιαπωνία, εστιάζοντας στην ανάγκη προώθησης των υψηλότερων δυνατών επιπέδων ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές της σύμβασης για την πυρηνική ασφάλεια.

Σύνοδος κορυφής της G20 στις Κάννες

Στη σύνοδο κορυφής της G20⁽⁸⁾ τον Νοέμβριο κυριάρχησε η κρίση του δημόσιου χρέους στη ζώνη του ευρώ. Ήταν σημαντικό ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έλαβε ένα ισχυρό μήνυμα υποστήριξης από τους ηγέτες της G20 σχετικά με τα συμπεράσματα της συνόδου κορυφής της ζώνης του ευρώ στις 26 Οκτωβρίου. Η ομάδα G20 ζήτησε την ταχεία υλοποίηση των δράσεων αυτών. Όπως προέκυψε από τις διαβουλεύσεις κατά τη σύνοδο κορυφής, η Ιταλία συμφώνησε για την τακτική παρακολούθηση από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) της προόδου της ως προς την υλοποίηση των διαρθρωτικών οικονομικών μεταρρυθμίσεων.

Ο καίριος ρόλος του ΔΝΤ ως κεντρικού οργανισμού παγκόσμιας διακυβέρνησης, καθώς και πρόληψης και επίλυσης κρίσεων κατά τον 21ο αιώνα, επιβεβαιώθηκε από τη σύνοδο κορυφής. Υπήρξε συναίνεση σχετικά με την αύξηση των πόρων του ΔΝΤ, όποτε αυτό κρίνεται απαραίτητο προς όφελος όλων των μελών και με την επέκταση του μηχανισμού δανεισμού με σκοπό την παροχή πιο ευέλικτης βραχυπρόθεσμης ρευστότητας σε χώρες με ισχυρές βάσεις στην περίπτωση συστημικού κλυδωνισμού. Η G20 επεσήμανε επίσης τη σημασία της περαιτέρω ενίσχυσης της εποπτείας από το ΔΝΤ.

Υπήρξε επίσης συμφωνία ως προς ένα σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη και την απασχόληση, όπου όλα τα μέλη της ομάδας G20 πρότειναν συντονισμένα μέτρα για την ενίσχυση και την επανεξισορρόπηση της ανάπτυξης και απασχόλησης σε παγκόσμιο επίπεδο. Η κοινωνική διάσταση και η διάσταση της απασχόλησης παραμένουν βασικές προτεραιότητες.

Επιπλέον, οι ηγέτες ανέλαβαν την αποφασιστική δέσμευση να προωθήσουν τη μεταρρύθμιση των χρηματοπιστωτικών αγορών και να ενισχύσουν περαιτέρω τη χρηματοπιστωτική ρύθμιση. Για παράδειγμα, η συμφωνία για ένα πλήρες σύνολο μέτρων αντιμετώπισης του προβλήματος των οργανισμών που θεωρούνται «πολύ μεγάλοι για να χρεοκοπήσουν», μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνεται η δημοσίευση ενός πρώτου καταλόγου 29 χρηματοπιστωτικών οργανισμών συστημικής σημασίας σε παγκόσμιο επίπεδο, στους οποίους θα επιβληθούν αυξημένες ειδικές απαιτήσεις έως το τέλος του 2012.

Καταπολέμηση της επισιτιστικής ανασφάλειας

Η Επιτροπή, από κοινού με την Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών για τη Διατροφή και τη Γεωργία (FAO), το Παγκόσμιο Επισιτιστικό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) και το Διεθνές Ταμείο Γεωργικής Ανάπτυξης (IFAD), εγκαινίασε ένα νέο στρατηγικό πλαίσιο συνεργασίας για την αντιμετώπιση της επισιτιστικής ανασφάλειας και του υποσιτισμού σε όλο τον κόσμο. Με την ένωση των δυνάμεων αυτών των οργανισμών, η διεθνής κοινότητα θα διαθέτει περισσότερα εφόδια για την επίτευξη καλύτερης επισιτιστικής ασφάλειας και διατροφής επιτόπου, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα.

Σήμερα, περίπου 925 εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο υποσιτίζονται. Οι φτωχοί είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στις κρίσεις, τις αρνητικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και τις υψηλές τιμές των τροφίμων. Κατά το προηγούμενο έτος, περισσότερα από 40 εκατομμύρια άτομα περιήλθαν σε έσχατη ένδεια, λόγω των υψηλότερων τιμών των τροφίμων. Η ανθρωπιστική επισιτιστική βοήθεια είναι ο μεγαλύτερος τομέας ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ, που αντιστοιχεί σε περισσότερα από 1,1 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2007–2010.

© Ευρωπαϊκή Ένωση/Stefano Perugini

*Πληθυσμιακή έρευνα
για τον υποσιτισμό μικρών
παιδιών στην περιφέρεια
Lubombo, Σουαζιλάνδη.*

Κλιματική αλλαγή και ενέργεια

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Η κ. Connie Hedegaard,
επίτροπος Δράσης για
το Κλίμα, στη Διάσκεψη για
την Κλιματική Αλλαγή
του 2011, στο Durban.

Η ΕΕ συνέβαλε σε πολλά φόρουμ για την επίτευξη περαιτέρω προόδου κατά τη διάρκεια του έτους, με σκοπό την επίτευξη του στόχου της για μια φιλόδοξη, πλήρη και νομικά δεσμευτική συμφωνία για το παγκόσμιο κλίμα. Οι προσπάθειες εστιάστηκαν στην επίτευξη σημαντικών αποτελεσμάτων επ' ευκαιρία της ετήσιας Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Ντέρμπαν, Νότια Αφρική, από τις 28 Νοεμβρίου έως τις 11 Δεκεμβρίου.

Έπειτα από δύσκολες διαπραγματεύσεις, ελήφθη δέσμη αποφάσεων στο Ντέρμπαν που συνιστά ριζοσπαστική εξέλιξη για τη διεθνή πολιτική για το κλίμα και σημαντική επιτυχία για τη διπλωματία της ΕΕ στον τομέα του κλίματος. Μεταξύ των βασικών αποτελεσμάτων συμφωνήθηκαν τα εξής:

- ▶ να αρχίσουν διαπραγματεύσεις σχετικά με ένα νέο νομικό πλαίσιο του ΟΗΕ για περισσότερο φιλόδοξη δράση για το κλίμα —υπό μορφή πρωτοκόλλου, άλλου νομικού μέσου ή συμπεφωνημένου αποτελέσματος με νομική ισχύ— που θα καλύπτει όλες τις χώρες, τόσο τις ανεπτυγμένες όσο και τις αναπτυσσόμενες. Οι διαπραγματεύσεις θα ξεκινήσουν κατά το πρώτο εξάμηνο του 2012, ενώ το νέο νομικό πλαίσιο θα εγκριθεί το 2015 και θα υλοποιηθεί από το 2020 και εξής. Με την αποτελεσματική ευαισθητοποίηση κατά τη διάρκεια της διάσκεψης, η ΕΕ κατόρθωσε να κερδίσει την υποστήριξη των πλέον ευάλωτων στην κλιματική αλλαγή αναπτυσσόμενων χωρών, και συγκεκριμένα των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, των μικρών νησιωτικών χωρών και των αφρικανικών χωρών, όσον αφορά τη διαπραγμάτευση για έναν «χάρτη πορείας»·
- ▶ να δρομολογηθεί σχέδιο εργασίας για να προσδιοριστούν οι πιθανοί τρόποι κάλυψης του σημαντικού «χάσματος φιλοδοξιών» μεταξύ των εθνικών υποσχέσεων για συλλογική μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως το 2020 και του στόχου να περιοριστεί η υπερθέρμανση του πλανήτη κάτω των 2 °C ή 1,5 °C σε σχέση με τη θερμοκρασία πριν από τη βιομηχανική εποχή. Το σχέδιο εργασίας ήταν μια κοινή πρωτοβουλία της ΕΕ και της Ένωσης Μικρών Νησιωτικών Κρατών (AOSIS)·
- ▶ να αρχίσει η δεύτερη περίοδος ανάληψης υποχρεώσεων του Πρωτοκόλλου του Κιότο την 1η Ιανουαρίου του 2013 και να διαρκέσει έως το 2017 ή το 2020. Η τελική ημερομηνία και οι στόχοι μείωσης των εκπομπών των ανεπτυγμένων χωρών που συμμετέχουν θα καθοριστούν κατά τη διάσκεψη του ΟΗΕ για το κλίμα που θα διεξαχθεί στα τέλη του 2012 στο Κατάρ. Συμφωνήθηκαν επίσης ορισμένοι νέοι κανόνες που θα συμβάλουν στην περιβαλλοντική ακεραιότητα του Πρωτοκόλλου, ενώ ξεκίνησε διαδικασία λήψης αποφάσεων για τη θέσπιση άλλων κανόνων στο Κατάρ. Η ΕΕ ανέφερε ότι θα συμμετάσχει στη δεύτερη περίοδο δεσμεύσεων, εφόσον εκπληρωθούν οι βασικοί όροι της ως προς αυτό —αποδοχή της έναρξης διαπραγματεύσεων υπό παγκόσμιο νομικό καθεστώς και ενίσχυση της περιβαλλοντικής ακεραιότητας του Πρωτοκόλλου·
- ▶ να συσταθεί νέος μηχανισμός που θα βασίζεται στην αγορά με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικά αποδοτικής δράσης για τη μείωση των εκπομπών·
- ▶ να τεθούν σε λειτουργία το νέο Πράσινο Ταμείο για το Κλίμα για τις αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς και άλλοι οργανισμοί και μηχανισμοί που δημιουργήθηκαν κατά τη Διάσκεψη του Κανκούν για το Κλίμα, το 2010, και που αφορούν την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την τεχνολογική συνεργασία και τη μεταφορά τεχνολογιών.

Η ΕΕ έχει προβεί σε δραστικές ενέργειες για να εγκριθεί σε παγκόσμιο επίπεδο ονομαστικός δείκτης ενεργειακής απόδοσης (EEDI) στο πλαίσιο του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (ΔΝΟ). Ο δείκτης αυτός εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 2011 και συνιστά ένα σημαντικό βήμα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των νέων πλοίων από το 2015, δεδομένου ότι θα μειώσει με τον τρόπο αυτό τις εκπομπές CO₂ από τη ναυσιπλοΐα. Εντούτοις, λόγω της προβλεπόμενης αύξησης του παγκόσμιου εμπορίου και των σχετικών αναγκών θαλάσσιων μεταφορών, θα πρέπει να εκπονηθούν περαιτέρω μέτρα. Η ΕΕ διαδραματίζει καίριο ρόλο στην προώθηση των συζητήσεων ως προς το θέμα αυτό, στο πλαίσιο τόσο του ΔΝΟ όσο και της Σύμβασης-Πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την Αλλαγή του Κλίματος (UNFCCC).

Εν τω μεταξύ, τα πλέον ευάλωτα και φτωχά άτομα σε όλο τον κόσμο βιώνουν ήδη τα αποτελέσματα της κλιματικής αλλαγής: οι θερμοκρασίες αυξάνονται, τα ακραία καιρικά φαινόμενα εμφανίζονται ολοένα και συχνότερα, ενώ το νερό και τα τρόφιμα καθίστανται πιο δυσεύρετα.

Η κλιματική αλλαγή δεν αποτελεί, κατά συνέπεια, μόνον περιβαλλοντικό πρόβλημα. Αποτελεί επίσης αναπτυξιακό πρόβλημα που επιβαρύνει τις φτωχότερες αναπτυσσόμενες χώρες και απειλεί να επιβραδύνει την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας. Θα μπορούσε να ακυρώσει, μερικές φορές μέσα σε δευτερόλεπτα, ολόκληρα έτη αναπτυξιακών προσπαθειών, όταν οι καταστροφές που προκαλούνται από την κλιματική αλλαγή πλήττουν ευάλωτους και απροετοίμαστους πληθυσμούς.

Με την υποστήριξη της «Συμμαχίας εναντίον της αλλαγής του κλίματος του πλανήτη» (GCCA), οι χώρες εταίροι υλοποιούν προγράμματα για την κλιματική αλλαγή επιτόπου, ενσωματώνοντας την κλιματική αλλαγή στις εθνικές και τομεακές στρατηγικές, μειώνοντας την αποψίλωση και τους κινδύνους καταστροφών, καθώς και προωθώντας την προσαρμοσμένη γεωργία και την καθαρή ενέργεια. Μέσω της GCCA, η ΕΕ ηγείται του αγώνα για τις χαμηλές εκπομπές CO₂ και τη φιλική προς το κλίμα ανάπτυξη.

Από το 2008 έως το 2011, η GCCA συνεισέφερε πάνω από 200 εκατομμύρια ευρώ σε περισσότερες από 30 χώρες και προγράμματα στην Καραϊβική, την Αφρική, την Ασία και τον Ειρηνικό.

Η κλιματική αλλαγή καθίσταται επίσης η σημαντικότερη ανθρωπιστική πρόκληση του αιώνα αυτού. Κάθε χρόνο, χιλιάδες άνθρωποι πεθαίνουν και εκατομμύρια χάνουν τα μέσα διαβίωσής τους λόγω των φυσικών καταστροφών. Στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής της δράσης, η ΕΕ επενδύει ολοένα και περισσότερους οικονομικούς πόρους στη μείωση των κινδύνων καταστροφών. Στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής της δράσης, από το 2008 έως το 2011, η ΕΕ συνεισέφερε πάνω από 210 εκατομμύρια ευρώ για την υποστήριξη κοινοτικών προγραμμάτων με στόχο τη μείωση των κινδύνων καταστροφών στις περισσότερο ευάλωτες αναπτυσσόμενες χώρες.

Πυρηνική ασφάλεια

Τον Απρίλιο, η Επιτροπή δεσμεύθηκε να χορηγήσει 110 εκατομμύρια ευρώ για την ολοκλήρωση των εργασιών ασφάλειας στην περιοχή του Τσερνομπίλ. Φέτος συμπληρώθηκαν 25 χρόνια από το ατύχημα στο πυρηνικό εργοστάσιο του Τσερνομπίλ. Από τότε, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δέσμευσε περίπου 470 εκατομμύρια ευρώ υπέρ του Τσερνομπίλ και συναφών έργων για τη βελτίωση της πυρηνικής ασφάλειας και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της καταστροφής, για παράδειγμα μέσω προγραμμάτων για την παροχή βοήθειας στον τοπικό πληθυσμό και τη διασφάλιση της πρόσβασης των οικογενειών που επλήγησαν σε υγειονομική περίθαλψη υψηλής ποιότητας. Εντούτοις, απαιτούνται ακόμη 740 εκατομμύρια ευρώ από τη διεθνή κοινότητα προκειμένου να ολοκληρωθούν τα κυριότερα έργα επιτόπου έως το 2015.

Από το 2007, η Επιτροπή έχει επεκτείνει τη βοήθειά της για την πυρηνική ασφάλεια και τη συνεργασία της με τρίτες χώρες στο πλαίσιο του Μηχανισμού Συνεργασίας στον τομέα της Πυρηνικής Ασφάλειας (INSC), παρέχοντας συνολικά 524 εκατομμύρια ευρώ από τον προϋπολογισμό της. Μεγάλο μέρος των προϋπολογισμών και των δύο προγραμμάτων χορηγήθηκαν σε έργα για το Τσερνομπίλ.

Σταθεροποίηση του δυτικού τοιχώματος του προστατευτικού καλύμματος του Τσερνομπίλ, αποστολή της ΕΕ στο πλαίσιο της πυρηνικής ασφάλειας, Μάρτιος 2011.

Προαγωγή της ειρήνης, της ασφάλειας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε παγκόσμιο επίπεδο

Σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο, ολοένα και πιο αλληλεξαρτώμενο κόσμο, όπου εξακολουθούν να εκδηλώνονται ολοένα και πιο πολύπλοκες κρίσεις και προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας, ακόμα και στις άμεσα γειτονικές περιοχές, η ΕΕ καλείται σε συνεχώς αυξανόμενο βαθμό να αναλάβει πιο ισχυρό, αποτελεσματικό, συνεκτικό και στρατηγικό ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η ευρωπαϊκή στρατηγική ασφάλειας: ένα στρατηγικό πλαίσιο

Μετά τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης τον Ιανουάριο του 2011, η ΕΕ συνέχισε να ενισχύει το πλαίσιο πολιτικής της όσον αφορά την ειρήνη και την ασφάλεια. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2011 σχετικά με την πρόληψη των συγκρούσεων⁽⁹⁾, η ΕΕ ζήτησε κυρίως να αυξηθεί η διασύνδεση της έγκαιρης προειδοποίησης με την έγκαιρη δράση. Επιπλέον, στα συμπεράσματά του της 18ης Ιουλίου 2011 για τη «διπλωματία για το κλίμα» της ΕΕ⁽¹⁰⁾, το Συμβούλιο αναγνώρισε ότι η κλιματική αλλαγή αποτελεί παγκόσμια περιβαλλοντική και αναπτυξιακή πρόκληση με σημαντικές επιπτώσεις, που μπορούν να επιδεινώσουν τις καταστάσεις ευπάθειας και αστάθειας, καθώς δρα ως «πολλαπλασιαστής απειλών». Η ΕΕ αναγνώρισε περαιτέρω την ανάγκη προώθησης της συζήτησης που διεξάγεται σε παγκόσμια κλίμακα για την κλιματική αλλαγή και τη διεθνή ασφάλεια, χαιρέτισε δε την αυξανόμενη προσοχή που προσδίδει το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ στις πτυχές της κλιματικής αλλαγής σε σχέση με την ασφάλεια.

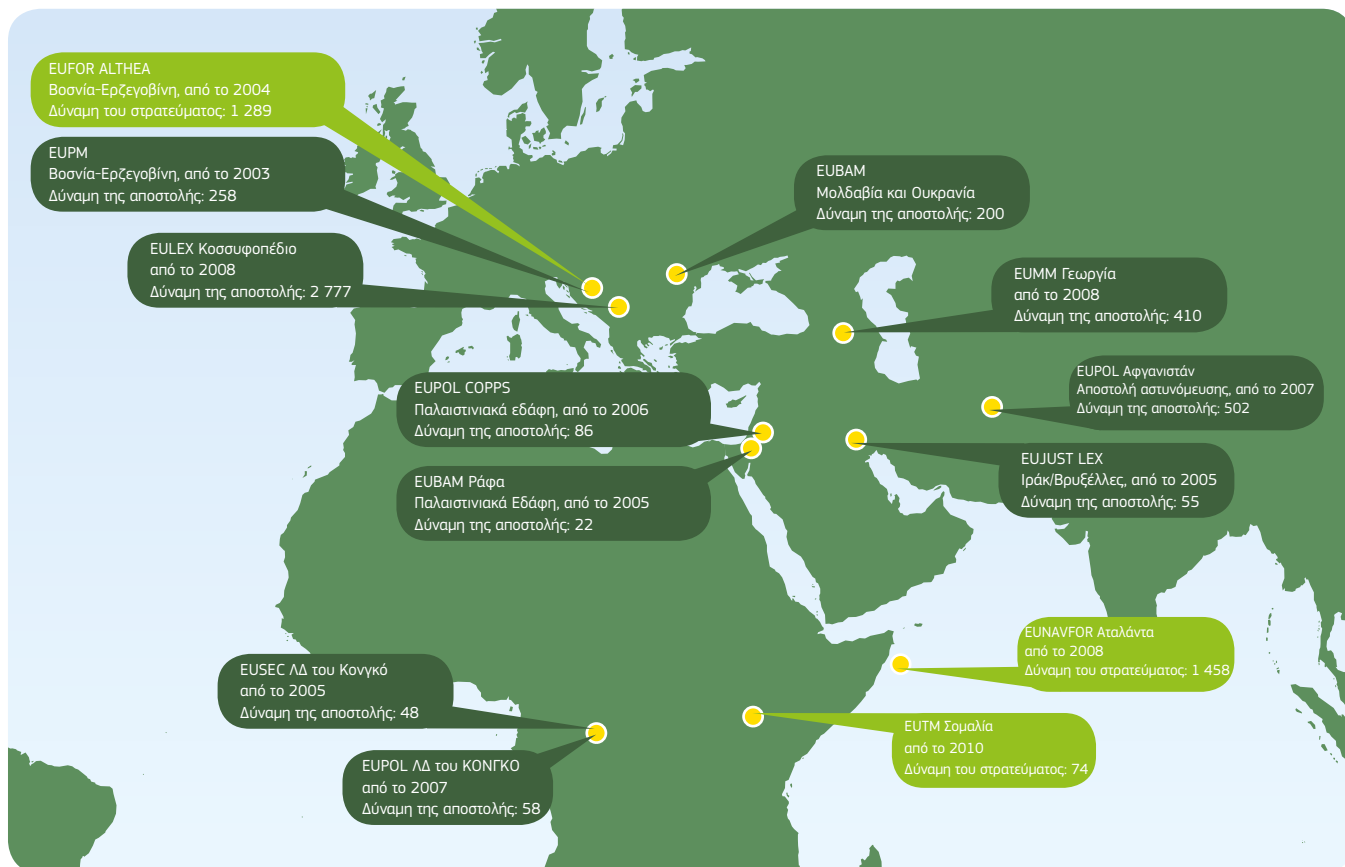
Η ΕΕ επενδύει επί του παρόντος στην περαιτέρω ενίσχυση του διαλόγου και της διαμεσολαβητικής της ικανότητας ως ενός αποτελεσματικού και οικονομικά αποδοτικού μέσου που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από διάφορους παράγοντες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών εντεταλμένων της ΕΕ, των αποστολών ΚΠΑΑ και των αντιπροσωπειών, σε διαφορετικά επίπεδα σε όλες τις φάσεις του κύκλου της σύγκρουσης. Ειδικότερα, στο Κοσσυφοπέδιο⁽¹¹⁾, η ΕΕ έχει διευκολύνει τη διαδικασία διαλόγου μεταξύ των μερών. Άλλα πρόσφατα παραδείγματα όπου η ΕΕ, σε στενή συνεργασία με τον ΟΗΕ και περιφερειακούς οργανισμούς, συμμετείχε σε διάλογο και διαμεσολάβηση, είναι οι συζητήσεις της Γενεύης για τη Γεωργία και η παροχή εμπειρογνώσις και οικονομικής ενίσχυσης της ΕΕ στην εκτελεστική ομάδα υψηλού επιπέδου της Αφρικανικής Ένωσης για το Σουδάν.

Η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας της ΕΕ

Με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας που προσφέρει νέες δυνατότητες, η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας (ΚΠΑΑ) εξακολουθεί να αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο των μέσων που διαθέτει η ΕΕ, μαζί με τα υπόλοιπα πολιτικά, διπλωματικά, αναπτυξιακά, ανθρωπιστικά, εμπορικά και οικονομικά μέσα. Οι αποστολές και οι επιχειρήσεις της ΚΠΑΑ έχουν συμβάλει σημαντικά στην προαγωγή της ειρήνης, της σταθερότητας και του κράτους δικαίου, συμβάλλοντας στην ανοικοδόμηση ευάλωτων κρατών, στον εκδημοκρατισμό, καθώς και στην αντιμετώπιση της αδύναμης διακυβέρνησης.

Η ΕΕ φιλοδοξεί όχι μόνο να σταματήσει τις συγκρούσεις, αλλά και να αντιμετωπίσει τα γενεσιουργά τους αίτια. Οι μη στρατιωτικές αποστολές και οι στρατιωτικές επιχειρήσεις στο πλαίσιο της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ) ποικίλλουν από την οικοδόμηση της ειρήνης στην Άτσε μετά το τσουνάμι έως την προστασία των προσφύγων στο Τσαντ, και από τη συμβολή στη σταθερότητα στη Γεωργία και τη γύρω περιοχή έως την καταπολέμηση της πειρατείας στις ακτές της Σομαλίας. Με τρεις στρατιωτικές επιχειρήσεις και εννέα μη στρατιωτικές αποστολές σε εξέλιξη στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ, τα αιτήματα βοήθειας προς την ΕΕ αυξάνονται συνεχώς.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΟ 2011 (ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2011)

Συμβολή στην ειρήνη και την ασφάλεια

Στα Δυτικά Βαλκάνια — Κοσσυφοπέδιο

Η αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επιβολή του κράτους δικαίου στο Κοσσυφοπέδιο (EULEX Κοσσο) είναι η μεγαλύτερη μη στρατιωτική αποστολή που έχει αναπτυχθεί ποτέ στο πλαίσιο της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας της ΕΕ. Η αποστολή περιλαμβάνει την ανάπτυξη, σε ολόκληρο το έδαφος του Κοσσυφοπέδιου, περίπου 1 650 αστυνομικών, δικαστών, εισαγγελέων και τελωνειακών υπαλλήλων σε διεθνές επίπεδο, καθώς και περίπου 1 250 ατόμων που έχουν προσληφθεί τοπικά.

Στην Αφρική

Σομαλία — Η επιχείρηση Atalanta της EUNAVFOR

Η επιχείρηση Atalanta της EUNAVFOR που δρομολογήθηκε τον Δεκέμβριο του 2008 είναι η πρώτη θαλάσσια επιχείρηση της ΕΕ και κατέχει ηγετικό ρόλο στις διεθνείς προσπάθειες καταπολέμησης της πειρατείας στις ακτές της Σομαλίας.

Στη δύναμη περιλαμβάνεται το διεθνές και το τοπικό προσωπικό

- Μη στρατιωτικές αποστολές
- Στρατιωτικές επιχειρήσεις

Πηγή: Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιχείρηση Atalanta της EUNAVFOR: παρακολούθηση, νηοψία και σύλληψη ύποπτων ψαράδων στη θαλάσσια περιοχή της Σομαλίας.

© Daniel Rosenthal/iaif/Reporters

ΑΣΦΑΛΕΣΤΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΟΔΟΙ ΣΤΑ ΑΝΟΙΧΤΑ ΤΩΝ ΣΟΜΑΛΙΚΩΝ ΑΚΤΩΝ

Από την έναρξη της επιχείρησης, η EUNAVFOR έχει συνοδεύσει με επιτυχία περισσότερα από 106 πλοία του Παγκόσμιου Επισιτιστικού Προγράμματος, ενώ πάνω από 508 000 τόνοι τροφίμων έχουν χορηγηθεί μέχρι σήμερα, εξασφαλίζοντας τον καθημερινό ανεφοδιασμό πάνω από 1,3 εκατομμύρια ατόμων. Επιπλέον, η EUNAVFOR έχει παράσχει επίσης προστασία σε 102 αποστολές της Amisom, οι οποίες ήταν ιδιαίτερα σημαντικές για την επιτυχία των επιχειρήσεων στη Σομαλία.

Η EUNAVFOR παρέχει ζωτική προστασία στα πλοία του Παγκόσμιου Επισιτιστικού Προγράμματος (ΠΕΠ) που μεταφέρουν τρόφιμα στον πληθυσμό της Σομαλίας, καθώς και στα πλοία της Αποστολής της Αφρικανικής Ένωσης στη Σομαλία (Amisom).

Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό

Η αποκατάσταση της διακυβέρνησης, γενικότερα, και η μεταρρύθμιση του τομέα της άμυνας, ειδικότερα, παραμένουν κεντρικοί παράγοντες για τη δημιουργία των συνθηκών που θα επιτρέψουν τη μακροπρόθεσμη σταθερότητα στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό. Η αποστολή EUSEC RD Congo συνέχισε το έργο της όσον αφορά την παροχή συμβουλών και συνδρομής για τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας, με στόχο να συμβάλει στις προσπάθειες της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό για την αναδιάρθρωση και την ανασυγκρότηση του στρατού της χώρας. Η αστυνομική αποστολή EUPOL RD Congo εξακολουθεί να υποστηρίζει τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες της Εθνικής Αστυνομίας της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό (CNP).

Στη Μέση Ανατολή — Παλαιστινιακά Εδάφη

Η αστυνομική αποστολή της ΕΕ στα Παλαιστινιακά Εδάφη (EUPOL COPPS) συνέχισε κατά το 2011 τις δράσεις της για την παροχή βοήθειας στην παλαιστινιακή πολιτική αστυνομία (ΠΠΑ) για την εδραίωση μακροχρόνιων και αποτελεσματικών αστυνομικών ρυθμίσεων. Η αποστολή εντάσσεται στις ευρύτερες προσπάθειες της ΕΕ προς υποστήριξη της συνολικής ειρήνης με το Ισραήλ και λύσης βασιζόμενης στη συνύπαρξη δύο κρατών. Η αποστολή συνδράμει την Παλαιστινιακή Αρχή στη δημιουργία των θεσμών του μελλοντικού κράτους της Παλαιστίνης στους τομείς της αστυνόμευσης και της ποινικής δικαιοσύνης. Η υποστήριξη της ΕΕ στοχεύει στην αύξηση της ασφάλειας και της προστασίας του παλαιστινιακού λαού και στην υποστήριξη των εγγύριων προτεραιοτήτων της Παλαιστινιακής Αρχής για την ενίσχυση του κράτους δικαίου. Η EUPOL COPPS προωθεί την «υπεροχή της πολιτικής αστυνομίας», που σημαίνει ότι η πολιτική αστυνομία πρέπει να είναι ο οργανισμός που θα έχει την τελική ευθύνη για την αστυνόμευση και ότι πρέπει να διασφαλίζεται ο πολιτικός έλεγχος των δυνάμεων ασφάλειας. Στόχος είναι να καταστεί η ΠΠΑ αρμόδια αρχή ασφάλειας του μελλοντικού παλαιστινιακού κράτους, βασιζόμενη στις αρχές της δημοκρατικής αστυνόμευσης, της ουδετερότητας και της εξυπηρέτησης του κοινού συμφέροντος.

Ο Jerzy Buzek, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, επισκέπεται το εργοτάξιο σχολείου στη Γάζα.

Η EUPOL COPPS υποστηρίζει επίσης την ανάπτυξη ενός βιώσιμου τομέα της ποινικής δικαιοσύνης που να είναι σύμφωνος με τα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η αποστολή έχει ως στόχο να συνδράμει την Παλαιστινιακή Αρχή για την ανάπτυξη και εδραίωση του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης, την ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων στους κόλπους των δικαστικών οργάνων, τη θέση σε ισχύ της σύγχρονης νομοθεσίας και την προώθηση άλλων δραστηριοτήτων για τη διασφάλιση της βελτιωμένης απόδοσής τους. Ο αριθμός των διεθνών συμβούλων της αποστολής αυξήθηκε σε 70.

Στην Ασία

Αφγανιστάν

Η αστυνομική αποστολή της ΕΕ στο Αφγανιστάν (EUPOL Afghanistan) έχει ως στόχο τη στήριξη της κυβέρνησης του Αφγανιστάν για την ανάπτυξη πολιτικής αστυνομίας εδραιωμένης στο κράτος δικαίου. Η αποστολή διαθέτει περίπου 330 εμπειρογνώμονες σε θέματα αστυνομίας, κράτους δικαίου, καθώς και μη στρατιωτικούς εμπειρογνώμονες τοποθετημένους στην Καμπούλ και σε εννέα επαρχίες.

Ιράν

Υλοποιώντας τις αποφάσεις του ΟΗΕ για τον περιορισμό των πυρηνικών φιλοδοξιών του Ιράν, η ΕΕ εξέτασε τις κυρώσεις που επέβαλε στο Ιράν το 2011 και προσέθεσε νέες οντότητες και πρόσωπα στους καταλόγους επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση που διαπιστώνεται η σχέση τους με τα πυρηνικά και βαλλιστικά προγράμματα του Ιράν. Εξίσου σημαντικό είναι το γεγονός ότι η ΥΕ/ΑΠ συνέχισε τις προσπάθειές της για λογαριασμό της ομάδας «Ε3+3», δηλαδή της Γαλλίας, της Γερμανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, των Ηνωμένων Πολιτειών, της Κίνας και της Ρωσίας, με σκοπό τη συμμετοχή του Ιράν σε διαπραγματεύσεις για την εξεύρεση συνολικής διαπραγματεύσιμης μακροπρόθεσμης λύσης που θα αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη της διεθνούς κοινής γνώμης στον αποκλειστικά ειρηνικό χαρακτήρα του πυρηνικού προγράμματος του Ιράν.

Σε απάντηση στην επιδεινούμενη κατάσταση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν, η ΕΕ ενέκρινε, τον Απρίλιο του 2011, περιοριστικά μέτρα που συνίστανται στη δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων και στην απαγόρευση της έκδοσης θεωρήσεων κατά 32 επώνυμων Ιρανών που ευθύνονται για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο κατάλογος τροποποιήθηκε τον Σεπτέμβριο, αυξάνοντας τον συνολικό αριθμό ατόμων σε 61. Ταυτόχρονα, η ΕΕ ενημέρωσε το Ιράν ότι παραμένει ανοικτή σε κάθε είδους επικοινωνία σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Αποστολές εκλογικών παρατηρητών

Οι εκλογές αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο των δημοκρατικών αλλαγών και του σεβασμού των δικαιωμάτων των πολιτών. Οι αποστολές εκλογικών παρατηρητών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελούν καθοριστικό μέσο για την προαγωγή της δημοκρατίας και αναπτύσσονται σε ολόκληρο τον κόσμο σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό μέσο για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου (EMΔΔΑ). Το 2011, η ΕΕ έστειλε δέκα αποστολές εκλογικών παρατηρητών στις ακόλουθες χώρες: Ζάμπια, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Νίγηρα, Νιγηρία, Νικαράγουα, Νότιο Σουδάν, Ουγκάντα, Περού, Τσαντ και Τυνησία.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ελλείπει μελάνης
χρησιμοποιήθηκαν
μαρκαδόροι
για τους εκλογείς.

Μια συνολική εμπορική πολιτική για την ανάπτυξη και την απασχόληση στην Ευρώπη

Το εμπόριο αποτελεί κινητήρια δύναμη για την ανάπτυξη, την απασχόληση και την ευημερία στην περιοχή. Οι συναλλαγές της ΕΕ ανέρχονται επί του παρόντος σε περίπου 3,5 τρισεκατομμύρια ευρώ ανά έτος και η εμπορική πολιτική κατά την επόμενη πενταετία στοχεύει στην προσθήκη 150 εκατομμυρίων ευρώ στην οικονομία της Ένωσης. Μια πολιτική ανοικτού εμπορίου και επενδύσεων καθίσταται ακόμη πιο σημαντική σε ένα προβληματικό παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον. Το 2010, περίπου το ένα τέταρτο της οικονομικής ανάπτυξης της ΕΕ ήταν απόρροια των εμπορικών δραστηριοτήτων της ΕΕ. Δεδομένου ότι το 90% της μελλοντικής παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης θα παράγεται εκτός της Ευρώπης έως το 2015, η σημασία του εμπορίου για την ανάπτυξη και την απασχόληση στην ΕΕ θα αυξηθεί ακόμη περισσότερο.

Συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών ΕΕ-Νότιας Κορέας

Η συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών ΕΕ-Νότιας Κορέας ετέθη σε ισχύ από την 1η Ιουλίου 2011. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη εμπορική συμφωνία της ΕΕ έως σήμερα και την πρώτη που συνάπτεται με ασιατική χώρα. Υπολογίζεται ότι η συμφωνία θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες εξαγωγών ύψους 19 δισεκατομμυρίων ευρώ περίπου για τις επιχειρήσεις της ΕΕ. Σε μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βάση, η συμφωνία αναμένεται να διπλασιάσει το μέγεθος των διμερών συναλλαγών.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο Karel De Gucht, επίτροπος Εμπορίου, και ο Kim Hwang-sik, πρωθυπουργός της Νότιας Κορέας, συζητούν τη νέα συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών.

Εμπορικές συμφωνίες ΕΕ-Κεντρικής Αμερικής και ΕΕ-Κολομβίας και Περού

Η Επιτροπή ολοκλήρωσε τις διαπραγματεύσεις για μια συμφωνία σύνδεσης με την Κεντρική Αμερική και για εμπορικές συμφωνίες με την Κολομβία και το Περού, το 2010, και έχει προτείνει στο Συμβούλιο την τελική υπογραφή και σύναψη των συμφωνιών. Μετά την πλήρη εφαρμογή των συμφωνιών αυτών, θα εξοικονομηθούν για όλα τα μέρη περίπου 800 εκατομμύρια ευρώ ετησίως μόνο από δασμούς.

Εμπορικές σχέσεις με τη Νότια Μεσόγειο

Μετά τα γεγονότα της Αραβικής Άνοιξης, η ΕΕ ανέστειλε τις εμπορικές διαπραγματεύσεις της με τη Λιβύη στις αρχές του 2011, αλλά σε όλες τις άλλες περιοχές αξιοποίησε πλήρως το εμπόριο και τις επενδύσεις για να υποστηρίξει τον δημοκρατικό μετασχηματισμό στις γειτονικές της χώρες της Νότιας Μεσογείου. Η ΕΕ αποφάσισε να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις για σφαιρικές και σε βάθος συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών με το Μαρόκο, την Ιορδανία, την Αίγυπτο και την Τυνησία. Οι συμφωνίες αυτές θα παράσχουν μια πραγματική ευκαιρία για εγγύτερη ολοκλήρωση με την Ευρώπη για τις χώρες αυτές που έχουν εισέλθει σε μια διαδικασία θετικής οικονομικής και πολιτικής μεταρρύθμισης.

ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕ

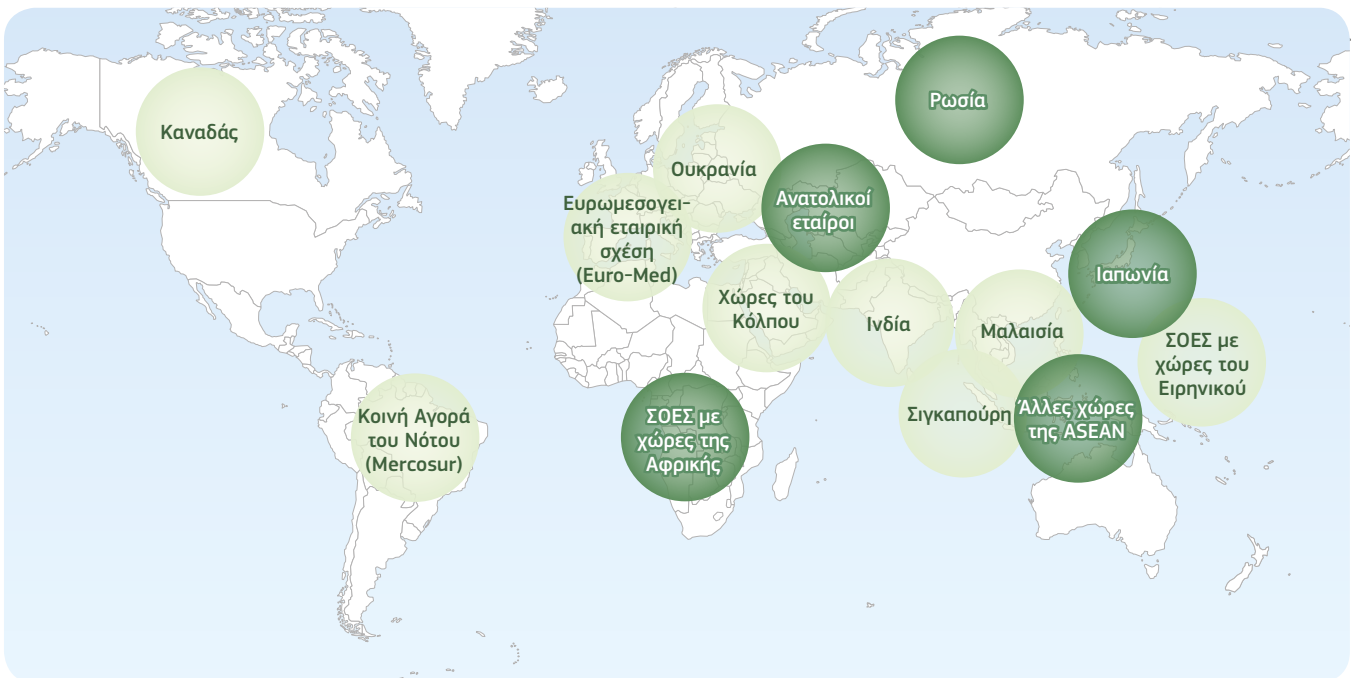
ΑΚΕ είναι το αρκτικόλεξο για τον όρο «Ομάδα χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού».

ΕΖΕΣ είναι το αρκτικόλεξο για τον όρο «Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών».

ΣΣΣ είναι το αρκτικόλεξο για τον όρο «Συμφωνίες Σταθεροποίησης και Σύνδεσης» που υπογράφηκαν με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων.

■ Ισχύουσες συμφωνίες

■ Περαιτωθείσες διαπραγματεύσεις

ΣΟΕΣ: Συμφωνίες Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης με χώρες της ΑΚΕ.

Ευρομεσογειακή εταιρική σχέση: Προσεχείς διαπραγματεύσεις για τη σύναψη σε βάθος και σφαιρικών συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών.

Ρωσία: Η δέσμευση για τη διαπραγμάτευση συμφωνίας ελευθέρων συναλλαγών συμπεριλαμβανόταν ήδη στη συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας του 1997.

■ Διαπραγματεύσεις σε εξέλιξη

■ Υπό εξέταση

Η ΕΕ παγίωσε την πρόοδο σε πολλές εμπορικές διαπραγματεύσεις

Η ΕΕ σημειώνει ικανοποιητική πρόοδο στις διαπραγματεύσεις για τις διμερείς εμπορικές συμφωνίες με πολλούς άλλους σημαντικούς εταίρους, όπως η Ινδία, ο Καναδάς, η περιοχή Mercosur, η Σιγκαπούρη και η Μαλαισία, και είναι έτοιμη να εξετάσει κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για την πιθανή έναρξη εμπορικών διαπραγματεύσεων με άλλες χώρες, όπως η Ιαπωνία και άλλοι εταίροι του ASEAN καθώς και ανατολικοί εταίροι. Στο τέλος του Δεκεμβρίου, η ΕΕ και η Ουκρανία ολοκλήρωσαν την τεχνική διαπραγμάτευση της σφαιρικής και σε βάθος ζώνης ελεύθερων συναλλαγών (DCFTA) που θα αποτελέσει μέρος της μελλοντικής συμφωνίας σύνδεσης. Η μονογράφιση και η υπογραφή της συμφωνίας θα εξαρτηθούν από την πολιτική κατάσταση της Ουκρανίας.

Επίτευξη των κατάλληλων συνθηκών για το εμπόριο

Τον Δεκέμβριο του 2011, η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη συμφώνησαν να υπογράψουν την εμπορική συμφωνία για την καταπολέμηση της παραποίησης/απομίμησης, μετά την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων, τον Νοέμβριο του 2010, μεταξύ της ΕΕ, των Ηνωμένων Πολιτειών, της Ιαπωνίας και οκτώ άλλων ανεπτυγμένων χωρών, για την καθιέρωση «χρυσού κανόνα» στην εφαρμογή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Η συμφωνία πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή στην ΕΕ μετά την επικύρωση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια.

Η προσχώρηση του Μαυροβουνίου, της Ρωσίας και της Σαμόα στον ΠΟΕ εγκρίθηκε κατά την 8η Υπουργική Διάσκεψη του ΠΟΕ, τον Δεκέμβριο, επιβεβαιώνοντας τον κεντρικό ρόλο του πολυμερούς εμπορικού συστήματος στο παγκόσμιο εμπόριο. Με την προηγούμενη προσχώρηση του Βανουάτου, ο συνολικός αριθμός των μελών του ΠΟΕ ανέρχεται σε 157.

Εμπόριο και επενδύσεις για την ανάπτυξη

Το 2011, η Επιτροπή πρότεινε να επανεξεταστεί το σχέδιο προτιμησιακών συναλλαγών που παρέχει στις αναπτυσσόμενες χώρες για να τις βοηθήσει να ενσωματωθούν στο παγκόσμιο εμπορικό σύστημα. Αυτή η μεταρρύθμιση του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ)⁽¹²⁾ εστιάζει στις χώρες που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες ανάγκες, ενισχύει τα κίνητρα για τον σεβασμό των βασικών ανθρωπίνων και εργασιακών δικαιωμάτων, των περιβαλλοντικών προτύπων και των προτύπων χρηστής διακυβέρνησης (μέσω του στοιχείου ΣΓΠ+ του σχεδίου), και ενισχύει τις δυνατότητες πρόβλεψης των οικονομικών φορέων. Η πρόταση έχει υποβληθεί προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο και θα πρέπει να εγκριθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 2014.

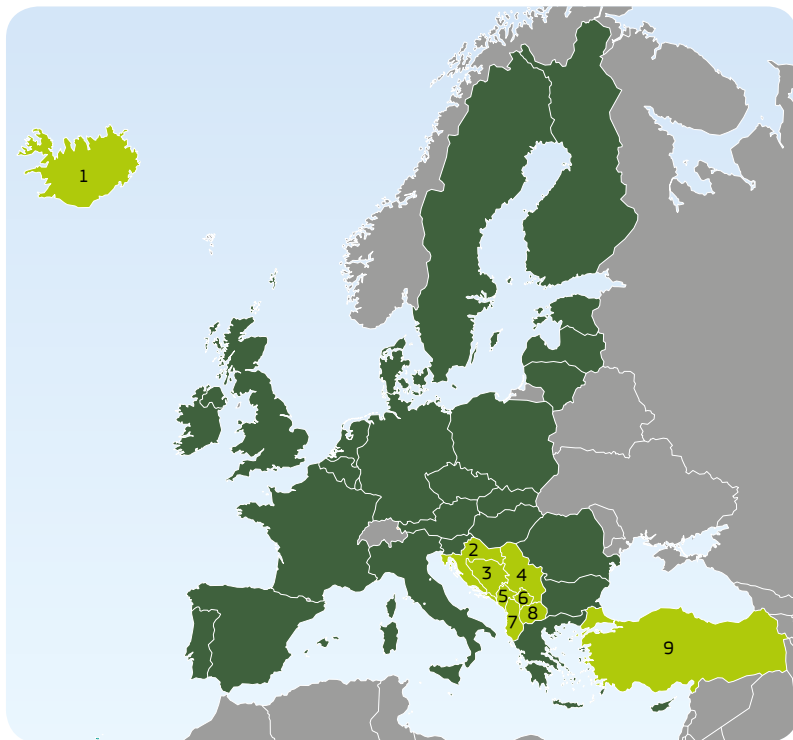
Η Επιτροπή πρότεινε επίσης αλλαγές στους υφιστάμενους κανόνες χορήγησης προϊόντων από ορισμένους εταίρους της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) για την πρόσβασή τους στην αγορά της ΕΕ χωρίς δασμούς και ποσοστώσεις. Στο πλαίσιο της πρότασης αυτής, οι εν λόγω χώρες θα εξακολουθήσουν να τυγχάνουν πλεονεκτημάτων από τις ενδιάμεσες συμφωνίες οικονομικής συνεργασίας που συνήφθησαν το 2007 εφόσον προβούν στην επικύρωση των ενδιάμεσων συμφωνιών τους έως την 1η Ιανουαρίου 2014. Τέλος, η ΕΕ αποφάσισε αυτόνομα να επεκτείνει ορισμένες ειδικές υφιστάμενες εμπορικές προτιμήσεις στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων.

Διεύρυνση

Η διαδικασία διεύρυνσης —που μετέτρεψε την αρχική Κοινότητα των έξι στη σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 κρατών μελών— έχει αποφέρει οφέλη στην Ευρώπη και στους πολίτες της, υπό την ευρύτερη έννοια, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται η μεγαλύτερη ασφάλεια και ευημερία για την Ένωση, καθώς και κίνητρα για τη μεταρρύθμιση στις χώρες που επιθυμούν να γίνουν μέλη της ΕΕ.

Οι μεταρρυθμίσεις συνεχίστηκαν σε όλες τις χώρες της διεύρυνσης, αν και με άνισο ρυθμό. Οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις αφορούσαν τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, την οικονομική μεταρρύθμιση και την εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με τα πρότυπα και τη νομοθεσία της ΕΕ. Εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις, κυρίως όσον αφορά τη χρηστή διακυβέρνηση, το κράτος δικαίου και την ελευθερία έκφρασης, καθώς και την περιφερειακή συνεργασία και τη συμφιλίωση. Η Επιτροπή συνεχίζει τις προσπάθειές της για την προαγωγή του κράτους δικαίου, τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και την αποτελεσματικότητα των δικαστικών συστημάτων των υποψήφιων χωρών.

ΥΠΟΨΗΦΙΕΣ ΠΡΟΣ ΕΝΤΑΞΗ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙ ΥΠΟΨΗΦΙΕΣ ΧΩΡΕΣ

-
1. Ισλανδία
 2. Κροατία
 3. Βοσνία-Ερζεγοβίνη
 4. Σερβία
 5. Μαυροβούνιο
 6. Κοσσυφοπέδιο
 7. Αλβανία
 8. Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας
 9. Τουρκία
-

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η ΚΡΟΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΕ

Τον Οκτώβριο του 2011, η Επιτροπή εξέδωσε θετική γνώμη για την προσχώρηση της Κροατίας στην Ένωση. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έδωσε την έγκρισή του την 1η Δεκεμβρίου. Με την επιφύλαξη της επικύρωσης της συνθήκης προσχώρησης που υπεγράφη στις 9 Δεκεμβρίου, η Κροατία θα γίνει το 28ο κράτος μέλος της ΕΕ την 1η Ιουλίου 2013.

Κροατία

Μετά την εκπλήρωση, από την Κροατία, των εναπομενόντων κριτηρίων αξιολόγησης για το κλείσιμο των κεφαλαίων διαπραγμάτευσης, ιδίως όσον αφορά τον δικαστικό τομέα, τα θεμελιώδη δικαιώματα και την πολιτική ανταγωνισμού, η Επιτροπή συνέστησε να κλείσουν οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης με την εν λόγω χώρα. Κατόπιν ομόφωνης συμφωνίας των κρατών μελών, οι διαπραγματεύσεις έκλεισαν στις 30 Ιουνίου 2011, στο πλαίσιο διάσκεψης για την προσχώρηση.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την Κροατία ως προς την εκπλήρωση όλων των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει και τη συνέχιση των προετοιμασιών της για την ανάληψη των ευθυνών του κράτους μέλους μετά την προσχώρηση.

© Marianna Sultic/Getty Images

Η γέφυρα Franjo Tuđman,
Ντουμπρόβνικ, Κροατία.

Ισλανδία

Οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης με την Ισλανδία προχωρούν ικανοποιητικά, δεδομένου ότι έχουν ανοίξει έντεκα κεφάλαια, ενώ οκτώ έκλεισαν προσωρινά κατά τις διακυβερνητικές διασκέψεις του Ιουνίου, του Οκτωβρίου και του Δεκεμβρίου. Η αναλυτική εξέταση της συμμόρφωσης της Ισλανδίας προς τη νομοθεσία της ΕΕ ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο επιβεβαιώνοντας ότι οι διαπραγματεύσεις θα είναι δύσκολες, όσον αφορά ιδίως την αλιεία, τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη, την επισιτιστική ασφάλεια, το περιβάλλον, τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, τη φορολογία, τον χρηματοπιστωτικό έλεγχο και την τελωνειακή ένωση.

Τουρκία

Στο σημερινό στάδιο των διαπραγματεύσεων προσχώρησης (δεν μπόρεσε να ανοίξει κανένα νέο κεφάλαιο το 2011), η Τουρκία οφείλει να εντείνει τις προσπάθειές της, κυρίως όσον αφορά την εκπλήρωση της υποχρέωσής της να τηρεί πλήρως, και χωρίς διακρίσεις, το Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Συμφωνίας Σύνδεσης έναντι όλων των κρατών μελών της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Τον Δεκέμβριο, το Συμβούλιο χαιρέτισε θετικά την πρόταση της Επιτροπής για την ανάπτυξη νέου θετικού προγράμματος στις σχέσεις ΕΕ–Τουρκίας, στο πλαίσιο της διαδικασίας προσχώρησης.

Η Τουρκία συνέχισε να σημειώνει πρόοδο ως προς την εναρμόνιση με το κοινοτικό κεκτημένο στους περισσότερους τομείς. Εντούτοις, απαιτούνται σημαντικές πρόσθετες προσπάθειες για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως στον τομέα της ελευθερίας έκφρασης, δεδομένου ότι ο μεγάλος αριθμός διαδικασιών που κινούνται κατά συγγραφέων και δημοσιογράφων, καθώς και οι περιορισμοί πρόσβασης στο διαδίκτυο, εγείρουν σοβαρές ανησυχίες. Όσον αφορά την ανατολική και νοτιοανατολική περιοχή της χώρας, το δημοκρατικό άνοιγμα του 2009 δεν συνεχίστηκε. Τον Δεκέμβριο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε τη σοβαρή ανησυχία του για τις τουρκικές δηλώσεις και απειλές στο πλαίσιο της έντασης των σχέσεων μεταξύ Τουρκίας και Κύπρου.

Μαυροβούνιο

Τον Δεκέμβριο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε ικανοποίηση για την αξιολόγηση της Επιτροπής⁽¹³⁾ σύμφωνα με την οποία το Μαυροβούνιο εκπλήρωσε με επιτυχία τις επτά βασικές προτεραιότητες που καθορίστηκαν το 2010 ως προαπαιτούμενο για την έναρξη των διαπραγματεύσεων προσχώρησης τον Ιούνιο του 2012. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε επίσης την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση για πλαίσιο διαπραγματεύσεων.

Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας

Τον Δεκέμβριο, το Συμβούλιο εξέφρασε την προθυμία του να επανεξετάσει την επανειλημμένη σύσταση της Επιτροπής για την έναρξη των διαπραγματεύσεων προσχώρησης κατά την προσεχή προεδρία. Παρότι σημειώθηκε σχετική πρόοδος ως προς τις μεταρρυθμίσεις κατά το προηγούμενο έτος, εξακολουθούν να υφίστανται βασικές προκλήσεις κυρίως όσον αφορά την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Η ελευθερία έκφρασης παραμένει σοβαρή αιτία ανησυχίας. Όσον αφορά τη διαφορά με την Ελλάδα ως προς το θέμα του ονόματος της χώρας, η λύση έχει καθυστερήσει υπερβολικά και παραμένει αναγκαία.

Αλβανία

Η Αλβανία σημείωσε περιορισμένη μόνο πρόοδο ως προς την εκπλήρωση των πολιτικών κριτηρίων προσχώρησης και είναι αναγκαίο να καταβάλει σταθερές προσπάθειες για την επίτευξη αυτής της προόδου σε όλους τους τομείς που καθορίστηκαν το προηγούμενο έτος, ώστε να μπορέσουν να προταθούν η απονομή του καθεστώτος της υποψηφίας χώρας και να αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης. Τον Δεκέμβριο, το Συμβούλιο χαιρέτισε τα πρόσφατα θετικά βήματα συνεργασίας μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης, γεγονός που θα συμβάλει στο να υπερσκελιστεί το αδιέξοδο που χαρακτηρίζει ως τώρα την εγχώρια πολιτική σκηνή. Το Συμβούλιο παρότρυνε επίσης τις αλβανικές αρχές να ενισχύσουν τις προσπάθειες για τη μεταρρυθμιστική ατζέντα, ιδίως για την υλοποίηση των δώδεκα βασικών προτεραιοτήτων.

Βοσνία-Ερζεγοβίνη

Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη πρέπει να τροποποιήσει το Σύνταγμά της για να το καταστήσει συμβατό με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Όσον αφορά τη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης και της δημόσιας διοίκησης, καθώς και την αντιμετώπιση της διαφθοράς, σημειώθηκε περιορισμένη μόνο πρόοδος, όμως η περιφερειακή συνεργασία εξακολούθησε να βελτιώνεται. Ως προς την ικανοποίηση

Η γέφυρα
Mehmed Paša Sokolović
στον ποταμό Δρίνα
στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη.

των υπόλοιπων απαιτήσεων για το κλείσιμο του γραφείου του ύπατου εκπροσώπου σημειώθηκε σχετική πρόοδος. Η ΕΕ ξεκίνησε διαρθρωμένο διάλογο για τη δικαιοσύνη στο πλαίσιο της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης και ενίσχυσε τον ρόλο της, ορίζοντας νέο ειδικό εντεταλμένο και αρχηγό της αντιπροσωπείας της ΕΕ στη χώρα αυτή.

Σερβία

Η Σερβία σημείωσε τη σημαντική πρόοδο ως προς την εκπλήρωση των πολιτικών κριτηρίων και, επίσης, έφθασε σε απόλυτα ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την πρώην Γιουγκοσλαβία. Η Σερβία διαδραματίζει συνεχώς ενεργότερο ρόλο για την προώθηση της συμφιλίωσης στην περιοχή. Ο διάλογος Βελιγραδίου–Πρίστινας οδήγησε σε διάφορες συμφωνίες και πραγματοποιήθηκαν τα πρώτα βήματα για την υλοποίησή τους. Εξακολουθεί να απαιτείται σημαντική περαιτέρω πρόοδος ως προς τη βελτίωση των σχέσεων με το Κοσσυφοπέδιο και την εφαρμογή ρεαλιστικών και βιώσιμων λύσεων που θα επιτρέψουν στους κατοίκους της περιοχής να ζουν υπό καλύτερες συνθήκες.

Τον Οκτώβριο, στη γνώμη της επί της αίτησης προσχώρησης της Σερβίας, η Επιτροπή συνέστησε την απόδοση καθεστώτος υποψήφιας χώρας στη Σερβία. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου ανέθεσε στο Συμβούλιο να εξετάσει και να επιβεβαιώσει ότι η Σερβία παραμένει αξιόπιστη στη δέσμευσή της υπέρ του διαλόγου Βελιγραδίου–Πρίστινας και ότι έχει πραγματοποιήσει περαιτέρω πρόοδο στην πορεία προς την καλόπιστη εφαρμογή των συμφωνιών που έχουν επιτευχθεί στο πλαίσιο του διαλόγου για την καθολική περιφερειακή συνεργασία και τη συνεργασία με την EULEX και την KFOR, με στόχο να απονεμηθεί στη Σερβία το καθεστώς υποψήφιας χώρας τον Μάρτιο του 2012. Η έναρξη των διαπραγματεύσεων προσχώρησης εξαρτάται από τη λήψη μέτρων που αποβλέπουν στην αισθητή και σταθερή βελτίωση των σχέσεων με το Κοσσυφοπέδιο. Το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει έκθεση, αμέσως μόλις εκπληρωθεί ικανοποιητική πρόοδος στον τομέα αυτό.

Κοσσυφοπέδιο

Το Κοσσυφοπέδιο συνέχισε να σημειώνει πρόοδο σε ζητήματα που σχετίζονται με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Εντούτοις, παραμένουν πολλές σημαντικές προκλήσεις, κυρίως ως προς τη δημόσια διοίκηση, τη δικαιοσύνη και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς, καθώς και την οικονομία. Λαμβανομένης υπόψη της προόδου στον τομέα της επανεισοδοχής και της επανένταξης, η Επιτροπή ανακοίνωσε την έναρξη διαλόγου σχετικά με την έκδοση για τις θεωρήσεις, ενέργεια που υποστήριξε το Συμβούλιο του Δεκεμβρίου, από κοινού με τις λοιπές πρωτοβουλίες της Επιτροπής που ενθαρρύνουν την περαιτέρω πρόοδο του Κοσσυφοπεδίου προς την ΕΕ, και συγκεκριμένα: την πρόοδο προς μια εμπορική συμφωνία, την έγκριση των κρατών μελών για συμφωνία-πλαίσιο για τα προγράμματα της ΕΕ, την έναρξη διαρθρωμένου διαλόγου για το κράτος δικαίου, την πρόταση προγράμματος από την Πρίστινα για το βόρειο Κοσσυφοπέδιο, την οποία θα στηρίξει η Επιτροπή, και την επανεξέταση από την Επιτροπή της ανακοίνωσης του 2009 για το Κοσσυφοπέδιο. Συμφωνήθηκε η νέα εντολή του ειδικού εντεταλμένου της ΕΕ στο Κοσσυφοπέδιο.

Περιφερειακή συνεργασία στη Νοτιοανατολική Ευρώπη

Σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στον τομέα της περιφερειακής συνεργασίας με τη ΝΑΕ και πραγματοποιήθηκαν βήματα που συνέβαλαν στην περιφερειακή συμφιλίωση. Επίσης, προωθήθηκε η συνεργασία στο πλαίσιο συγκεκριμένων τομέων, συμπεριλαμβανομένης της Ενεργειακής Κοινότητας και της Συμφωνίας Ελεύθερων Συναλλαγών της Κεντρικής Ευρώπης (CEFTA). Το Συμβούλιο Περιφερειακής Συνεργασίας (RCC) ξεκίνησε την εφαρμογή της στρατηγικής και του προγράμματος εργασιών 2011–2013, το οποίο αναπτύχθηκε με τη βοήθεια της ΕΕ. Εξακολουθεί να υφίσταται ανάγκη διασφάλισης της περιφερειακής συνεργασίας χωρίς αποκλεισμούς, ιδίως ως προς τη συμμετοχή του Κοσσυφοπεδίου σε περιφερειακές πρωτοβουλίες.

Προενταξιακή βοήθεια

Το 2011 η συνολική επιδότηση προς τις χώρες της διεύρυνσης (συμπεριλαμβανομένης, για πρώτη φορά, της Ισλανδίας) από τον Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) ανήλθε σε 1,74 δισεκατομμύρια ευρώ, συμπεριλαμβανομένης της βοήθειας προς πολλαπλούς δικαιούχους, έναντι 1,539 δισεκατομμύρια ευρώ το 2010 και 1,494 δισεκατομμύρια ευρώ το 2009. Έως το τέλος του 2011, η συνολική προενταξιακή βοήθεια που χορηγήθηκε στις χώρες αυτές από το 2007 ανήλθε σε 7,461 δισεκατομμύρια ευρώ.

Βοήθεια που παρασχέθηκε προς τις υποψήφιες χώρες και τις δυνάμει υποψήφιες χώρες το 2011, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών προγραμμάτων και των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας:

Χώρα	Πιστώσεις ΜΠΒ 2011 (σε τρέχουσες τιμές, σε εκατ. ευρώ)
Αλβανία	94,43
Βοσνία-Ερζεγοβίνη	107,43
Κροατία	156,53
Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας	98,03
Ισλανδία	12,00
Κοσσυφοπέδιο	68,70
Μαυροβούνιο	34,15
Σερβία	201,88
Τουρκία	779,90
Πρόγραμμα πολλαπλών δικαιούχων (*)	186,27
Σύνολο	1 739,32

(*) Πιστώσεις για τη βοήθεια που καλύπτει τη μεταβατική περίοδο και τη δημιουργία θεσμών, εξαιρουμένης της διασυνοριακής συνεργασίας.

Η βοήθεια προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα για κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη το 2011 ανήλθε σε 28 εκατομμύρια ευρώ.

Επένδυση στην ανάπτυξη — ΕΕ, ο μεγαλύτερος δωρητής παγκοσμίως

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της, που αποτελούν τον μεγαλύτερο δωρητή σε παγκόσμια κλίμακα, παρέχουν πάνω από το ήμισυ της χρηματοδότησης (56%) της παγκόσμιας βοήθειας προς τις αναπτυσσόμενες χώρες. Η επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια που διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αντιπροσωπεύει από μόνη της περίπου το 20% της συνολικής βοήθειας της ΕΕ. Η ΕΕ παρέχει βοήθεια στους φτωχότερους πληθυσμούς του πλανήτη σε περισσότερες από 150 χώρες παγκοσμίως και είναι αποφασισμένη να συμβάλει στην επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας (ΑΣΧ) έως το 2015, χάρη στην εφαρμογή του αναπτυξιακού πλαισίου της ΕΕ που θεσπίστηκε πρόσφατα και το οποίο καθορίζεται στην ανακοίνωση με τίτλο «Αύξηση του αντίκτυπου της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ: ένα πρόγραμμα δράσης για αλλαγή»⁽¹⁴⁾. Το νέο αυτό πλαίσιο θα διαμορφώσει το έργο της Επιτροπής κατά τα προσεχή έτη στον τομέα της ανάπτυξης.

Στην πρωτοπορία των εξελίξεων της αναπτυξιακής πολιτικής

Το νέο πλαίσιο αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ βασίζεται στα πορίσματα μιας δημόσιας διαβούλευσης του 2010 και λαμβάνει υπόψη τα γεγονότα της Αραβικής Άνοιξης, παράλληλα με μια αυξανόμενη ζήτηση για απτά αποτελέσματα, τόσο από ευρωπαίους πολιτικούς και πολίτες όσο και από χώρες εταίρους. Ειδικότερα, η Επιτροπή πρότεινε τη συγκέντρωση βοήθειας της ΕΕ σε ορισμένους τομείς, ιδίως εκείνους που υποστηρίζουν τη χρηστή διακυβέρνηση και τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Με απλά λόγια, η Επιτροπή δεν μπορεί να είναι «πανταχού παρούσα και τα πάντα ποιούσα», πρέπει να επιλέγει προσεκτικά τους τομείς στους οποίους θέλει να συμμετέχει και να τους περιορίζει σε προγράμματα στα οποία μπορεί να προσφέρει προστιθέμενη αξία. Επίσης, η Επιτροπή θα προσαρμόσει το γεωγραφικό της χαρτοφυλάκιο, ώστε οι περιορισμένοι πόροι βοήθειας να διατεθούν σε τομείς στους οποίους μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά. Παράλληλα με τη μεγαλύτερη εστίαση στη νοτίως της Σαχάρας Αφρική και στις γειτονικές χώρες εταίρους, και με την απόδοση ιδιαίτερης προσοχής στις χώρες που αντιμετωπίζουν εύθραυστες καταστάσεις, πρέπει να αποδεχτούμε ότι η διαφοροποίηση αυτή θα οδηγήσει σε μικρότερη ή μηδενική βοήθεια για μεγάλα τμήματα της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής. Η Επιτροπή εξέδωσε επίσης ανακοίνωση για τη δημοσιονομική στήριξη η οποία προτείνει βελτιώσεις στον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ παρέχει κονδύλια στις κυβερνήσεις αναπτυσσόμενων χωρών για να τις στηρίξει κατά την υλοποίηση των δικών τους αναπτυξιακών πολιτικών.

Ο Andris Piebalgs, επίτροπος Ανάπτυξης (τρίτος από αριστερά), στην εγκαινίαση κέντρου επαγγελματικής κατάρτισης με τη συγχρηματοδότηση της ΕΕ στο Νότιο Σουδάν.

Βιώσιμη ενέργεια

Η βιώσιμη ενέργεια ως κινητήρια δύναμη της οικονομικής ανάπτυξης αποτελεί προτεραιότητα της αναπτυξιακής ατζέντας. Ταυτόχρονα, 1,4 δισεκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο δεν έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια και 2,7 δισεκατομμύρια άνθρωποι χρησιμοποιούν παραδοσιακή βιομάζα για τη μαγειρική. Η χρηματοδοτική διευκόλυνση για την πρόσβαση στην ενέργεια, το καταπιεστικότερο Ταμείο Υποδομών για την Ενεργειακή Ασφάλεια και το Παγκόσμιο Ταμείο Ενεργειακής Απόδοσης και Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (GEEREF) αποτελούν τους βασικούς χρηματοδοτικούς μηχανισμούς που χρησιμοποιεί η ΕΕ. Ο πολιτικός διάλογος διεξάγεται μέσω της ενεργειακής πρωτοβουλίας της ΕΕ για την αειφόρο ανάπτυξη και την εξάλειψη της φτώχειας και της εταιρικής σχέσης Αφρικής-ΕΕ στον τομέα της ενέργειας.

Η αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ αναγνωρίζει την κοινωνία των πολιτών και τις τοπικές αρχές ως βασικούς εταίρους στον τομέα της ανάπτυξης. Με συνολικό προϋπολογισμό 1,6 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2007-2013, η Επιτροπή συνεχίζει να παρέχει διάφορες επιχορηγήσεις για την υποστήριξη της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών αρχών.

Μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της βοήθειας

Λόγω των δυσχερών οικονομικών και δημοσιονομικών συνθηκών, είναι ακόμη πιο καθοριστικό να εξασφαλιστεί ότι η βοήθεια δαπανάται με αποτελεσματικό τρόπο, ότι επιτυγχάνονται τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα και ότι η βοήθεια χρησιμοποιείται για τη μόχλευση περαιτέρω χρηματοδότησης για την ανάπτυξη. Για τον σκοπό αυτό, είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι κάθε ευρώ της αναπτυξιακής βοήθειας της ΕΕ έχει τον μεγαλύτερο δυνατό αντίκτυπο στην καταπολέμηση της φτώχειας στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Τον Σεπτέμβριο του 2011, η Επιτροπή εξέδωσε έγγραφο προσανατολισμού⁽¹⁵⁾ για το φόρουμ υψηλού επιπέδου σχετικά με την αποτελεσματικότητα της βοήθειας, το οποίο διεξήχθη στο Busan από τις 29 Νοεμβρίου έως την 1η Δεκεμβρίου 2011. Το έγγραφο επισήμανε ότι οι επιδόσεις της ΕΕ (της Επιτροπής και 14 κρατών μελών), ως προς τις δεσμεύσεις περί αποτελεσματικότητας της βοήθειας, υπερβαίνει τον παγκόσμιο μέσο όρο μεταξύ των δωρητών, ενώ η ενίσχυση της ΕΕ είναι πιο αποτελεσματική και διαφανής από ποτέ.

Καινοτόμος χρηματοδότηση

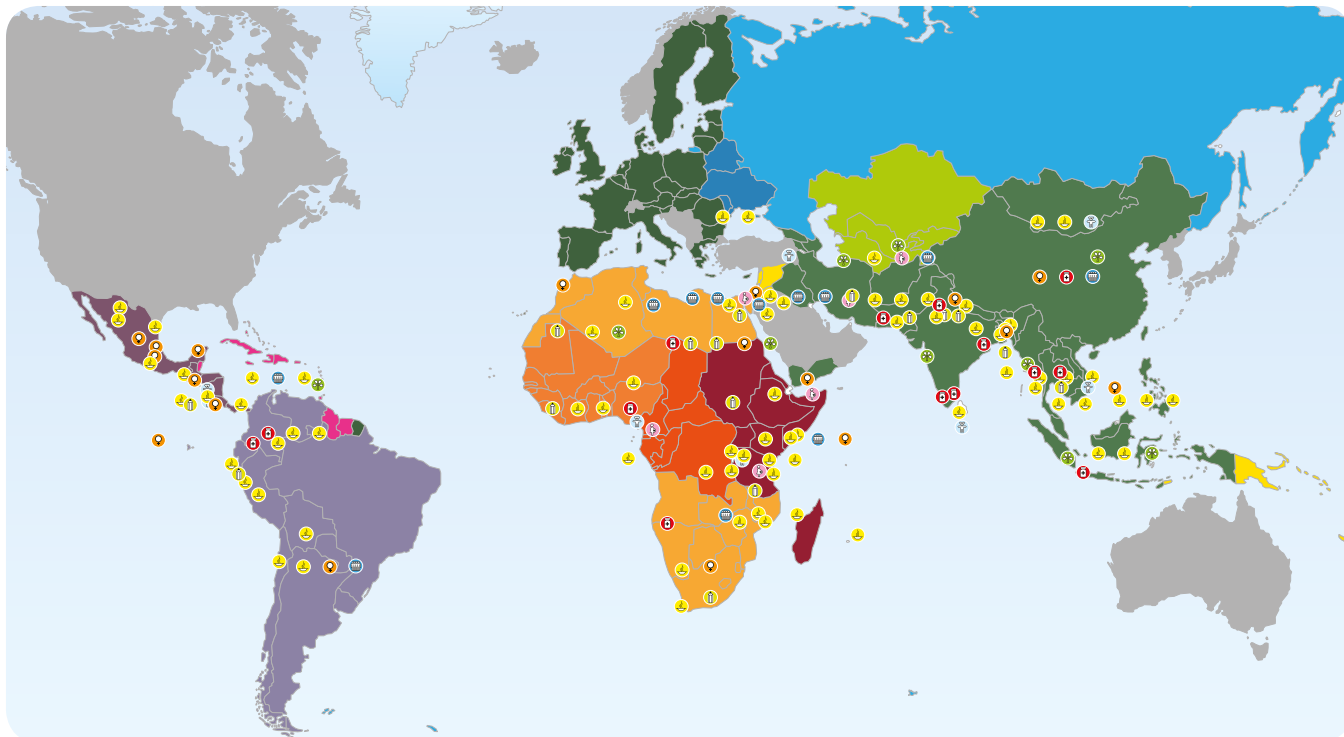
Τον Μάρτιο, η Επιτροπή ανακοίνωσε την έναρξη λειτουργίας ενός μηχανισμού συγκέντρωσης πόρων⁽¹⁶⁾, ως μέρος του διευκόλυνσης ΑΚΕ-ΕΕ για το νερό, με σκοπό την αύξηση της πρόσβασης σε νερό στις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού. Στο πλαίσιο της διευκόλυνσης αυτής διατίθενται 40 εκατομμύρια ευρώ, τα οποία έχουν συγκεντρωθεί για τον συνδυασμό χορηγήσεων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ) με δάνεια από πολυμερείς και διμερείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς της ΕΕ για τη χρηματοδότηση έργων με αντικείμενο την πρόσβαση σε υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης στις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ).

Το χρηματοδοτικό αυτό μέσο θα αυξήσει τον βαθμό μόχλευσης της χρηματοδοτικής βοήθειας και θα αποτελέσει κίνητρο για τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα. Θα συμβάλει επίσης στη στήριξη από την ΕΕ των προσπαθειών των αναπτυσσόμενων χωρών που έχουν ως στόχο την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας για το πόσιμο νερό και την αποχέτευση.

Επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας

Εκφράζονται ιδιαίτερες ανησυχίες για την έλλειψη προόδου σε ορισμένες χώρες και περιοχές (ιδίως στην Αφρική νοτίως της Σαχάρας), καθώς και για ορισμένους από τους ΑΣΧ (ιδίως η υγεία των μητέρων και των παιδιών).

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΧΙΛΙΕΤΙΑΣ: ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΔΕΣΜΕΥΣΗΣ

1. Μείωση στο ήμισυ της ακραίας φτώχειας και της πείνας

2. Επίτευξη καθολικής φοίτησης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

3. Προαγωγή της ισότητας ανδρών και γυναικών

4. Μείωση της παιδικής θνησιμότητας

5. Βελτίωση της μητρικής υγείας

6. Καταπολέμηση του AIDS, της φυματίωσης και της ελονοσίας

7. Προστασία του περιβάλλοντος

8. Θέσπιση μιας παγκόσμιας εταιρικής σχέσης για την ανάπτυξη

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Νότια Αφρική: Νέο πρόγραμμα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης για την καταπολέμηση του HIV και της φυματίωσης

Το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ πρόγραμμα υποστήριξης της πολιτικής του τομέα της πρωτοβάθμιας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ύψους 126 εκατομμυρίων ευρώ έχει στόχο να συμβάλει στην αύξηση του προσδόκιμου ζωής, στη μείωση της μητρικής και παιδικής θνησιμότητας, καθώς και στην καταπολέμηση του HIV/AIDS και της φυματίωσης. Για τον σκοπό αυτό θα υποστηρίξει την κυβέρνηση της Νότιας Αφρικής και κυρίως το Υπουργείο Υγείας, για τη βελτίωση της πρόσβασης των ασθενών στις ιατροφαρμακευτικές υπηρεσίες, καθώς και της ποιότητας και της διαχείρισης του συστήματος υγείας σε περιφερειακό επίπεδο.

Δεδομένης της προσπάθειας που εξακολουθεί να απαιτείται για την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας έως το 2015, η ΕΕ πρέπει να αυξήσει τάχιστα τον αντίκτυπο που έχει η βοήθειά της στη μείωση της φτώχειας. Μετά το 2015, η ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να υποστηρίζει την παγκόσμια προσπάθεια για την καταπολέμηση της φτώχειας.

Η επισιτιστική διευκόλυνση της ΕΕ

Η επισιτιστική διευκόλυνση της ΕΕ ύψους 1 δισεκατομμυρίου ευρώ, η οποία βοηθά τους δικαιούχους να επανεπενδύσουν στη γεωργική παραγωγή και υποστηρίζει τις ανάγκες των πληθυσμών με τη μικρότερη επισιτιστική ασφάλεια, συστάθηκε για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που δημιουργήσε η αύξηση των τιμών των τροφίμων την περίοδο 2007–2008. Έως το τέλος του 2011, αναμένεται ότι θα έχουν ωφεληθεί 50 εκατομμύρια άνθρωποι σε 50 αναπτυσσόμενες χώρες.

Αφρική

Ο υποσιτισμός αποτελεί την πρώτη αιτία παιδικής θνησιμότητας, οδηγώντας περισσότερα από 3 εκατομμύρια παιδιά στον θάνατο κάθε χρόνο, ενώ ευθύνεται για πάνω από το 20% της μητρικής θνησιμότητας. Αποτελεί ταυτόχρονα αιτία και συνέπεια της φτώχειας: εκατομμύρια παιδιά σε όλη τη νοτιώδη της Σαχάρας, Αφρική δεν έχουν τη διατροφή που απαιτείται για τη σωστή σωματική και νοητική τους ανάπτυξη κατά την παιδική ηλικία ή για τη μεγιστοποίηση της παραγωγικότητάς τους ως ενήλικες.

Αντιμετώπιση του υποσιτισμού

Για να καταπολεμήσει αυτή την κατάσταση, η Ευρωπαϊκή Ένωση ανακοίνωσε τη χορήγηση επιδότησης ύψους 14,95 εκατομμυρίων ευρώ στην Unicef για την αντιμετώπιση του υποσιτισμού στην περιοχή. Εικοσιπέντε εκατομμύρια παιδιά και 5,5 εκατομμύρια έγκυες και θηλάζουσες γυναίκες αναμένεται να ωφεληθούν από το πρόγραμμα. Χάρη στην ευρωπαϊκή βοήθεια, περισσότερα από 70 εκατομμύρια άνθρωποι, ιδίως γυναίκες και παιδιά, έχουν ωφεληθεί από την άμεση στήριξη για πρόσβαση σε τρόφιμα.

Ενώ τμήματα της Σομαλίας αντιμετωπίζουν συνθήκες λιμού, οι γειτονικοί πληθυσμοί (ιδίως στις αγροτικές περιοχές) στην Αιθιοπία, την Κένυα και το Τζιμπουτί βρίσκονται ήδη σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης ως προς την επισιτιστική ασφάλεια.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμεύσει περισσότερα από 440 εκατομμύρια ευρώ από το 2008 για τη γεωργία και την επισιτιστική ασφάλεια στο Κέρας της Αφρικής (Αιθιοπία, Ερυθραία, Κένυα, Σομαλία και Τζιμπουτί), συμβάλλοντας στη σίτιση των πλέον ευάλωτων πληθυσμών, στη βελτίωση της διατροφής και στην προώθηση της βιώσιμης γεωργίας.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Κατά την τελευταία δεκαετία, η ΕΕ υιοθέτησε προοδευτικά μια συνολική προσέγγιση στο Κέρας της Αφρικής, που περιλαμβάνει μακροπρόθεσμες αναπτυξιακές παρεμβάσεις με στόχο τη δημιουργία ασφάλειας, την εδραίωση της ειρήνης και τη βελτίωση της δημοκρατικής διακυβέρνησης στην περιοχή. Μέχρι σήμερα, η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος δωρητής στη Σομαλία. Η ΕΕ έχει δεσμεύσει 215,4 εκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2008–2013.

Η ΕΕ ανταποκρίθηκε γενναιόδωρα στις καταστροφικές συνέπειες δύο περιόδων ξηρασίας στο Κέρας της Αφρικής.

Το Νότιο Σουδάν διακήρυξε επίσημα την ανεξαρτησία του στις 9 Ιουλίου 2011, κατόπιν δημοψηφίσματος που διεξήχθη τον Ιανουάριο του 2011, στο πλαίσιο της συνολικής ειρηνευτικής συμφωνίας του 2005. Η κατάσταση σε μεγάλες περιοχές του Νότιου Σουδάν και στις περιοχές που συνορεύουν με το Σουδάν παραμένει περίπλοκη, με συνεχιζόμενες βίαιες συγκρούσεις και συχνά περιστατικά σφοδρών μαχών. Πέραν της ανθρωπιστικής βοήθειας που παρέχεται στην περιοχή, διατέθηκαν 200 εκατομμύρια ευρώ για το Νότιο Σουδάν: τα κεφάλαια αυτά θα υποστηρίξουν την εφαρμογή του προσεχούς «αναπτυξιακού προγράμματος 2011–2013» της κυβέρνησης της χώρας. Θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για έργα σχετικά με την εκπαίδευση, την υγεία, τη γεωργία, την επισιτιστική ασφάλεια και τη δημοκρατική διακυβέρνηση.

ΣΥΝΕΝΩΣΗ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ AIDS, ΤΗΣ ΦΥΜΑΤΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΟΝΟΣΙΑΣ

Η σύμπραξη μεταξύ της Ευρώπης και των αναπτυσσόμενων χωρών για την πραγματοποίηση κλινικών δοκιμών (EDCTP) επιταχύνει την ανάπτυξη νέων κλινικών θεραπειών για την καταπολέμηση των τριών κύριων ασθενειών που σχετίζονται με τη φτώχεια: ιός HIV/AIDS, φυματίωση και ελονοσία. Δεκατέσσερα κράτη μέλη της ΕΕ και δύο συνδεδεμένες χώρες συνεργάζονται με 29 χώρες της νοτίως της Σαχάρας Αφρικής στο πλαίσιο της σύμπραξης που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (132 εκατομμύρια ευρώ), από τις συμμετέχουσες ευρωπαϊκές χώρες (116 εκατομμύρια ευρώ) και από τις συνεισφορές τρίτων μερών (63 εκατομμύρια ευρώ) που ανήκουν στον ιδιωτικό τομέα και σε φιλανθρωπικές οργανώσεις.

Η ΕΕ ανέστειλε τη συνεργασία της με τον Νίγηρα το 2009, μετά την αντισυνταγματική απόπειρα του πρώην προέδρου να παραμείνει στην εξουσία μετά το πέρας της δεύτερης θητείας του. Η ανάληψη των καθηκόντων του νέου προέδρου, Mahamadou Issoufou, τον Απρίλιο του 2011, σηματοδότησε την ολοκλήρωση της δημοκρατικής μετάβασης της χώρας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιβεβαίωσε την πλήρη αποκατάσταση της αναπτυξιακής συνεργασίας με τον Νίγηρα στις 20 Ιουνίου 2011 και αποδέσμευσε 25 εκατομμύρια ευρώ δημοσιονομικής στήριξης για τη χώρα. Με τα κονδύλια αυτά, η κυβέρνηση θα μπορέσει να συνεχίσει τον αγώνα κατά της φτώχειας, εστιαζόμενη ειδικότερα στους κοινωνικούς τομείς (παιδεία και υγεία).

Το 2003, η ΕΕ, ανταποκρινόμενη σε αίτημα της Αφρικανικής Ένωσης, δημιούργησε το μέσο στήριξης της ειρήνης στην Αφρική (APF), που αποτελεί ένα μέσο της ΕΕ για τη στήριξη της ειρήνης και της ασφάλειας στην Αφρική. Έκτοτε, έχει χρηματοδοτήσει επιχειρήσεις στήριξης της ειρήνης στην Αφρική (607 εκατομμύρια ευρώ) συμβάλλοντας στην αποτροπή συγκρούσεων και στην προαγωγή της σταθερότητας μετά την εκδήλωσή τους. Επίσης, έχει συμβάλει σημαντικά στην ενίσχυση των ικανοτήτων των αφρικανικών θεσμικών οργάνων για την ειρήνη και την ασφάλεια σε ηπειρωτικό και περιφερειακό επίπεδο (100 εκατομμύρια ευρώ), καθώς και στη στήριξη σειράς δραστηριοτήτων διαμεσολάβησης (15 εκατομμύρια ευρώ).

Τον Αύγουστο του 2011, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε την ενίσχυση του μέσου στήριξης της ειρήνης στην Αφρική (APF) με 300 εκατομμύρια ευρώ. Η χρηματοδότηση θα διατεθεί στην Αφρικανική Ένωση και σε αφρικανικούς περιφερειακούς οργανισμούς για την περίοδο 2011–2013 προκειμένου να υποστηριχθούν συναφείς, στοχευμένες πρωτοβουλίες, σε ηπειρωτικό και περιφερειακό επίπεδο, στους τομείς της πρόληψης, της διαχείρισης και της επίλυσης συγκρούσεων, καθώς και της εδραίωσης της ειρήνης.

Υποστήριξη της συμφιλίωσης στη Σομαλία

Στη Σομαλία, το μέσο στήριξης της ειρήνης στην Αφρική χρηματοδοτεί την επιχείρηση ειρηνευτικής υποστήριξης της Αφρικανικής Ένωσης (Amisom) που υποστηρίζει τα μεταβατικά ομοσπονδιακά όργανα της Σομαλίας στις προσπάθειες σταθεροποίησης που καταβάλουν και στην επιδίωξη πολιτικού διαλόγου και συμφιλίωσης. Η Amisom έχει επίσης αποστολή να διευκολύνει την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας και τη δημιουργία των αναγκαίων συνθηκών για την ανοικοδόμηση, τη συμφιλίωση και τη βιώσιμη ανάπτυξη στη Σομαλία. Η συνολική συμβολή του μέσου στήριξης της ειρήνης στην Αφρική στην αποστολή αυτή ανέρχεται σε 208,4 εκατομμύρια ευρώ και καλύπτει δαπάνες όπως επιδόματα, ιατρική περίθαλψη, στέγαση, καύσιμα και επικοινωνιακό εξοπλισμό.

Η πέμπτη συνάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Αφρικανικής Ένωσης πραγματοποιήθηκε στις 31 Μαΐου και την 1η Ιουνίου 2011. Η συνάντηση έδωσε νέα πολιτική ώθηση στη στενή και σε βάθος συνεργασία μεταξύ των δύο οργανισμών. Παρείχε την ευκαιρία για συζήτηση και τον καθορισμό κοινών προσεγγίσεων σε σχέση με τη διεθνή επικαιρότητα, συμπεριλαμβανομένης της κατάστασης στη Βόρεια Αφρική, καθώς και για την προπαρασκευή της 17ης Διάσκεψης για την Κλιματική Αλλαγή στο Ντέρμπαν. Η στρατηγική συνεργασία μεταξύ Αφρικής και ΕΕ που θεσπίστηκε κατά την ιστορική σύνοδο κορυφής της Λισαβόνας τον Δεκέμβριο του 2007 επιδιώκει την επέκταση των σχέσεων ΕΕ–Αφρικής «πέραν» της ανάπτυξης, την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των δύο ηπείρων και την αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων και ευκαιριών.

Καραϊβική

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει υπάρξει επί μακρόν εταίρος των λαών και των κυβερνήσεων της περιοχής. Η τρέχουσα οικονομική κρίση θέτει σημαντική πρόκληση για την επίτευξη των οφελών που προσφέρουν το ελεύθερο εμπόριο και η περιφερειακή ολοκλήρωση. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει ένθερμα το πρόγραμμα περιφερειακής ένταξης της Κοινότητας της Καραϊβικής (Caricom) και τη δέσμευση του Cariforum για τη συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία διέπει τη συνεργασία των δύο περιοχών σε ευρύ φάσμα θεμάτων που σχετίζονται με το εμπόριο.

Η αναπτυξιακή συνεργασία στην περιοχή αυξήθηκε σημαντικά. Η συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης Cariforum/ΕΕ βρίσκεται σε φάση υλοποίησης και αμφότερες οι πλευρές συνεργάζονται σε μια κοινή στρατηγική Καραϊβικής/ΕΕ για να θέσουν τα θεμέλια μιας πιο ώριμης σχέσης που θα περιλαμβάνει ενισχυμένο πολιτικό διάλογο και αναπτυξιακή συνεργασία.

Με βάση το παράδειγμα του χρηματοδοτικού μέσου επενδύσεων για τη Λατινική Αμερική (LAF), πρόκειται να δρομολογηθεί χρηματοδοτικό μέσο επενδύσεων για την Καραϊβική (CIF), με προϋπολογισμό 40 εκατομμύρια ευρώ, το οποίο θα συμβάλει στην κινητοποίηση πόρων από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ούτως ώστε να προωθηθούν οι επενδύσεις σε έργα στους τομείς της υποδομής, της ενέργειας, των διατηρήσιμων μεταφορών και της κοινωνικής ανάπτυξης.

Υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ)

Κατά τη διάρκεια του φόρουμ ΕΕ-ΥΧΕ, τον Φεβρουάριο, η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι δεν αρκεί πλέον η εστίαση στη μείωση της φτώχειας και ότι η νέα εταιρική σχέση πρέπει να ασκήσει πιέσεις για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των ΥΧΕ, διασφαλίζοντας τη βιώσιμη και χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Ειρηνικός

Το 2011, η ΕΕ διατήρησε τη δέσμευσή της στην κοινή πρωτοβουλία Ειρηνικού-ΕΕ για την αλλαγή του κλίματος και την εφαρμογή της. Στο πλαίσιο της «Συμμαχίας εναντίον της αλλαγής του κλίματος του πλανήτη», ο Ειρηνικός έχει λάβει συνολικά 28,4 εκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2008-2011.

Τον Μάρτιο του 2011, η ΕΕ διοργάνωσε το πρώτο εργαστήριο της GCCA με αντικείμενο την ενσωμάτωση της προσαρμογής της αλλαγής του κλίματος στον εθνικό αναπτυξιακό σχεδιασμό και την κατάρτιση προϋπολογισμού.

Κατά τη διάρκεια επίσκεψης στο Βανουάτου, τον Μάρτιο, η Επιτροπή έκανε έκκληση για αύξηση της διεθνούς υποστήριξης προς τα μικρά νησιά, και ιδίως τα νησιά του Ειρηνικού. Εγκαινιάστηκαν προγράμματα ύψους 50,4 εκατομμυρίων ευρώ και ανακοινώθηκαν νέα ύψους 39 εκατομμυρίων ευρώ για την προσαρμογή στις συνέπειες της αλλαγής του κλίματος και της φτώχειας. Η Επιτροπή ανακοίνωσε επίσης νέα προγράμματα για την ενίσχυση της οικονομικής ολοκλήρωσης του Ειρηνικού μέσω του εμπορίου (30 εκατομμύρια ευρώ) και για την υποστήριξη της ανάπτυξης δυνατοτήτων σε σχέση με την αλλαγή του κλίματος για τον πληθυσμό των νησιών του Ειρηνικού.

Λατινική Αμερική

Το 2011, η ΕΕ και οι εταίροι της στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική συνέχισαν την επιδίωξη κοινής ατζέντας για την αντιμετώπιση των προτεραιοτήτων στους ακόλουθους τομείς, που ορίστηκαν κατά τη σύνοδο κορυφής της ΕΕ με τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική στη Μαδρίτη, τον Μάιο του 2010:

- ▶ επιστήμη, έρευνα, καινοτομία και τεχνολογία·
- ▶ βιώσιμη ανάπτυξη, περιβάλλον, κλιματική αλλαγή, βιοποικιλότητα, ενέργεια·
- ▶ περιφερειακή ολοκλήρωση και διασυνδεσιμότητα για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και συνοχής·
- ▶ μετανάστευση·
- ▶ εκπαίδευση και απασχόληση για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και συνοχής·
- ▶ παγκόσμιο πρόβλημα των ναρκωτικών.

Συνολικά 454 εκατομμύρια ευρώ επρόκειτο να διατεθούν στην περιοχή έως το τέλος του 2011. Τα κονδύλια αναπτυξιακής συνεργασίας που έχουν καταμετρηθεί στην περιοχή θα υποστηρίξουν κυρίως τομείς όπως η κοινωνική συνοχή και η μείωση της φτώχειας. Για παράδειγμα, στο Ελ Σαλβαδόρ, η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει

ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Μετά τον σεισμό του 2010 στην Αϊτή, η ΕΕ παρέχει, στο πλαίσιο ενός αναθεωρημένου στρατηγικού και ενδεικτικού προγράμματος 2011-2013, επιπλέον 169 εκατομμύρια ευρώ για την υποστήριξη της ανασυγκρότησης της Αϊτής, αυξάνοντας σε 391 εκατομμύρια ευρώ το σύνολο της προγραμματικής βοήθειας στην Αϊτή κατά την περίοδο 2008-2013. Στο πλαίσιο ειδικών κονδυλίων του ΕΤΑ για επείγοντα και έκτακτα μέτρα, η ΕΕ συμφώνησε επίσης κατά το 2011 με το AFD και το UN-Habitat να προβεί στην υλοποίηση ενός πρόσθετου έργου ύψους 23 εκατομμυρίων ευρώ με στόχο την ανασυγκρότηση και αποκατάσταση κατεστραμμένων κατοικιών σε δύο γειτονιές του Πορτ-ο-Πρενς, συμπεριλαμβανομένης της παροχής βασικών αστικών υπηρεσιών.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Δενδροφύτευση κατά της διάβρωσης του εδάφους και της ερημοποίησης στο πλαίσιο του προγράμματος ΟΗΕ-ΕΕ με ενεργό συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων.

υποστήριξη για την κοινωνική συνοχή (μείωση της φτώχειας και καταπολέμηση των ανισοτήτων και του αποκλεισμού), τη χρηστή διακυβέρνηση και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στην Παραγουάη, η υποστήριξη καλύπτει την κοινωνική προστασία και την οικονομική ένταξη για τις πιο ευάλωτες και φτωχές ομάδες του πληθυσμού και των εργαζομένων.

Σημαντικά κονδύλια χορηγήθηκαν στην περιοχή μέσω της επενδυτικής διευκόλυνσης για τη Λατινική Αμερική, με την προώθηση των επενδύσεων σε βασικές υποδομές με σκοπό την ισότιμη και βιώσιμη κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη. Μια παρόμοια πρωτοβουλία για την Καραϊβική βρίσκεται στην τελική φάση της διαδικασίας έγκρισης. Οι μηχανισμοί αυτοί έχουν σημαντικό αποτέλεσμα μόχλευσης στη διαδικασία κινητοποίησης πρόσθετων πόρων από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, έτσι ώστε να προωθηθούν οι επενδύσεις σε τομείς που σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με τις υποδομές για το κλίμα και το περιβάλλον, την ενέργεια, τα βιώσιμα συστήματα μεταφορών και την κοινωνική ανάπτυξη.

Συνολικά, η Ευρωπαϊκή Ένωση διαδραμάτισε πολύ ενεργό ρόλο στην προώθηση του κράτους δικαίου και της χρηστής διακυβέρνησης στην περιοχή. Για παράδειγμα, στην Ουρουγουάη, η ΕΕ υποστηρίζει τη μεταρρύθμιση του ποινικού συστήματος και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα κρατητήρια. Ένα άλλο επίτευγμα ήταν η υποστήριξη στην Κολομβία ενός πρόσφατα εγκεκριμένου νόμου σχετικά με «την αποκατάσταση των θυμάτων και την επιστροφή των γαιών». Ο εν λόγω νόμος επιδιώκει την ενίσχυση του δικαιώματος προσφυγής για τα θύματα της διένεξης και την αποκατάσταση γαιών που έχουν κατασχεθεί παράνομα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστηρίζει επίσης την υλοποίηση της νέας στρατηγικής της Κεντρικής Αμερικής για την ασφάλεια με σκοπό την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διακίνησης ναρκωτικών στην περιοχή.

Ασία και Κεντρική Ασία

Κατά τη διάρκεια επίσκεψης στο Πακιστάν, τον Ιούνιο, η Επιτροπή επιβεβαίωσε εκ νέου τις προθέσεις της για αύξηση της αναπτυξιακής βοήθειας προς το Πακιστάν κατά 50%, από 50 σε 75 εκατομμύρια ευρώ ετησίως για την περίοδο 2011–2013. Τα προγράμματα βοήθειας θα συνεχίσουν να εστιάζουν στην αγροτική ανάπτυξη, την υποστήριξη της εκπαίδευσης και την ισχυρότερη διακυβέρνηση. Η ΕΕ και το Πακιστάν συζήτησαν επίσης τα επόμενα βήματα προς ένα στρατηγικό διάλογο ΕΕ–Πακιστάν, συμπεριλαμβανομένων σημαντικών οικονομικών πτυχών, όπως η ανάπτυξη και η πρόσβαση στην αγορά, η πρόοδος προς την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας και τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και θέματα σε σχέση με την εδραίωση της ειρήνης.

Στο Αφγανιστάν, οι συζητήσεις εστιάστηκαν στους τομείς της χρηστής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της μεταρρύθμισης της πολιτικής αστυνομίας, των τομέων της δικαιοσύνης και της δημόσιας διοίκησης, καθώς και της ανάγκης για βελτίωση της δημοσιονομικής διαχείρισης. Η ΕΕ δέσμευσε 200 εκατομμύρια ευρώ το 2011 για τους συγκεκριμένους τομείς, οι οποίοι είναι όλοι κρίσιμοι για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της χώρας. Επιπλέον, μεγάλο μέρος των κονδυλίων θα επενδυθεί στην αγροτική ανάπτυξη.

Στην άτυπη συνάντηση των Υπουργών Ανάπτυξης τον Ιούλιο του 2011 στο Sorot, εξετάστηκε μια διαφοροποιημένη προσέγγιση απέναντι στις χώρες εταίρους της Κεντρικής Ασίας, με βάση την αναγκαιότητα επικέντρωσης στο Τατζικιστάν και το Κιργιστάν, τις χώρες με το υψηλότερο επίπεδο φτώχειας στην περιοχή.

ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΠΑΚΙΣΤΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ

Η συνολική βοήθεια προς το Πακιστάν από την ΕΕ και τα κράτη μέλη κατά την περίοδο 2009–2013 ανέρχεται σε 2,458 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό που ισοδυναμεί με το 30% περίπου της συνολικής ετήσιας βοήθειας για την ανάπτυξη της χώρας.

Αλληλεγγύη στην πράξη — Ανταπόκριση σε ανθρωπιστικές κρίσεις

Οι ανθρωπιστικές ανάγκες πολλαπλασιάζονται σε ολόκληρο τον κόσμο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, με κριτήριο τους αντίστοιχους προϋπολογισμούς τόσο της Επιτροπής όσο και των κρατών μελών, παραμένει ο μεγαλύτερος δωρητής ανθρωπιστικής βοήθειας στον κόσμο. Στόχος της συγκεκριμένης εκδήλωσης αλληλεγγύης προς τους πιο ευάλωτους πληθυσμούς είναι η διάσωση και η διατήρηση της ζωής, η αποφυγή και η ανακούφιση της δυστυχίας, καθώς και η διαφύλαξη της ακεραιότητας και της αξιοπρέπειας των ανθρώπων που πλήττονται από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές, οι οποίες συντελούνται τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ.

Μέσα αλληλεγγύης

Η εντολή της Επιτροπής εμπεριέχει ανθρωπιστική βοήθεια και προστασία των πολιτών, τα δύο βασικά μέσα που βρίσκονται στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να διασφαλίζεται η ταχεία και αποτελεσματική παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας σε ανθρώπους που αντιμετωπίζουν τις άμεσες συνέπειες των καταστροφών. Η ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ, η οποία διαφέρει από την πιο μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή βοήθεια ή τα μέσα εξωτερικής πολιτικής, βασίζεται στις αρχές του ανθρωπισμού, της αμεροληψίας, της ανεξαρτησίας και της ουδετερότητας.

Η ΕΕ εργάζεται συνεχώς για τη βελτίωση της ποιότητας της ανθρωπιστικής βοήθειας, ώστε να καταστεί απλούστερη, ταχύτερη και καλύτερη. Το 2011, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενίσχυσε τα ανθρωπιστικά μέσα που διαθέτει, με σκοπό την επιτάχυνση και τον εξορθολογισμό της παροχής βοήθειας. Η Επιτροπή, μέσω του δικτύου εμπειρογνομώνων της σε θέματα παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας οι οποίοι είναι μόνιμα τοποθετημένοι στα θερμά σημεία κρίσης σε ολόκληρο τον κόσμο, έχει μοναδικές δυνατότητες, ως δωρητής, να αξιολογεί επιτόπου τις ανάγκες και να παρακολουθεί τις επιχειρήσεις που χρηματοδοτεί.

Η ΕΕ ενσωματώνει επίσης τη μείωση των κινδύνων καταστροφής σε πολιτική και δράσεις, εντός της ΕΕ και στις σχέσεις με τις αναπτυσσόμενες χώρες, παροτρύνοντας τις επενδύσεις για πρόληψη και ετοιμότητα προτού συμβεί κάποια καταστροφή.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΩΜΑ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

Η Συνθήκη της Λισαβόνας εισήγαγε μια σημαντική καινοτομία στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας, δηλαδή το Ευρωπαϊκό Σώμα Εθελοντών Ανθρωπιστικής Βοήθειας. Οι προετοιμασίες για τη δημιουργία του Σώματος, συμπεριλαμβανομένης της έναρξης πιλοτικών έργων, συνεχίστηκαν κατά τη διάρκεια του έτους.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑ

Αμέσως μετά τον καταστροφικό σεισμό, το τσουνάμι και το πυρηνικό ατύχημα της 11ης Μαρτίου, η Ένωση κινητοποιήθηκε για την άμεση παροχή της αναγκαίας βοήθειας. Παρασχέθηκε υποστήριξη έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων 400 τόνων βοήθειας σε είδος και χρηματοδότησης 10 εκατομμυρίων ευρώ. Ταυτόχρονα, η Ένωση επαγρυπνούσε για την ασφάλεια των ευρωπαίων πολιτών. Ευθύς εξ αρχής εγκρίθηκαν μέτρα προστασίας από την ακτινοβολία με σκοπό τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας. Διεξήχθησαν δοκιμές ασφάλειας και εκτίμησης κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ για τους πυρηνικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Η επίτροπος για τη Διεθνή Συνεργασία, την Ανθρωπιστική Βοήθεια και την Αντιμετώπιση Κρίσεων κ. Kristalina Georgieva, μετά την καταστροφή στη Φουκουσίμα.

Η Télécom sans Frontières, εταίρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εγκαθιστά δορυφορικό σύστημα επικοινωνίας για να μπορέσουν εκτοπισμένοι Λίβυοι να επικοινωνήσουν με τις οικογένειές τους.

ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ

Η στήριξη και οι χορηγήσεις κεφαλαίων συνεχίζουν να υπαγορεύονται αποκλειστικά από τις ανθρωπιστικές ανάγκες. Το 2011, οι χορηγήσεις κεφαλαίων κάλυψαν συγκεκριμένες ζώνες κρίσης, όπως το Κέρασ της Αφρικής, το Σουδάν, την Ακτή του Ελεφαντοστού, τη Μέση Ανατολή και την περιοχή του Σαχέλ, καθώς και τις επονομαζόμενες «ξεχασμένες κρίσεις», όπως τους πρόσφυγες Ροχίνγκια στο Μπαγκλαντές, τον άμαχο πληθυσμό που επλήγη από τις εσωτερικές ένοπλες συγκρούσεις στην Κολομβία και στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, καθώς και τη διεθνική σύγκρουση στη Βιρμανία/Μιανμάρ.

Η απάντηση της Ευρώπης στην κρίση της Λιβύης

Η Ένωση πρωτοστάτησε στις ανθρωπιστικές προσπάθειες της διεθνούς κοινότητας για την αντιμετώπιση της κρίσης στη Λιβύη. Κατά τη διάρκεια του έτους, η συνολική χρηματοδότηση της ΕΕ για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας και την πολιτική προστασία σε σχέση με την κρίση στη Λιβύη ανήλθε περίπου σε 155 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 80,5 εκατομμύρια χορηγήθηκαν από την Επιτροπή. Κατά την πρώτη φάση της κρίσης, η ΕΕ εστίασε τις προσπάθειές της στην αντιμετώπιση της διαφυγής του λαού από τη Λιβύη προς τις γειτονικές χώρες. Ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της ΕΕ ενεργοποιήθηκε τον Φεβρουάριο για την απομάκρυνση των πολιτών της ΕΕ από τη Λιβύη. Τον Μάρτιο ενεργοποιήθηκε εκ νέου για την απομάκρυνση πολυάριθμων υπηκόων τρίτων χωρών που είχαν αποκλειστεί στην τυνησιακή πλευρά των συνόρων με τη Λιβύη. Μετά την πρώτη αυτή φάση, η ΕΕ αναπροσανατόλισε την ανθρωπιστική της βοήθεια με πρωταρχικό στόχο την ανακούφιση του πληγέντος άμαχο πληθυσμού στο εσωτερικό της Λιβύης, παρέχοντας, μεταξύ άλλων, ιατρική βοήθεια και προστασία για τις πιο ευάλωτες ομάδες (Αφρικανούς νοτίως της Σαχάρας, μειονοτικές ομάδες πρώην υποστηρικτών του καθεστώτος Καντάφι, άτομα εκτοπισθέντα στο εσωτερικό της χώρας), καθώς και προβαίνοντας σε επιχειρήσεις άρσης ναρκοπεδίων για ανθρωπιστικούς σκοπούς.

Η ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΤΟ ΚΕΡΑΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ (ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2011)

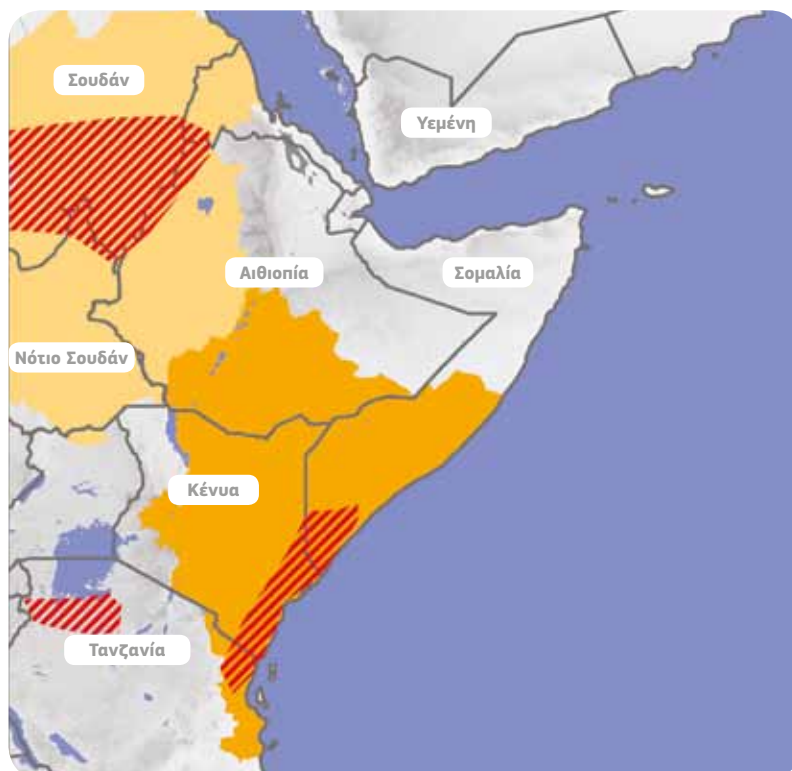
Drought News (Σεπτέμβριος 2011)
Αφρικανικό Παρατηρητήριο για τις Ξηρασίες
(African Drought Observatory, ADO)

Έως και σήμερα πληγείσες περιοχές

Περιοχές που είχαν πληγεί τον Ιούνιο 2011

Περιοχές που απειλούνταν τον Ιούνιο 2011

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ξηρασία και επισιτιστική κρίση στο Κέρας της Αφρικής

Η περιοδική ξηρασία που πλήττει το Κέρας της Αφρικής, η δυσμενέστερη εδώ και περισσότερα από 60 έτη, προκάλεσε επισιτιστική κρίση σε ορισμένα τμήματα της περιοχής. Στις 20 Ιουλίου, τα Ηνωμένα Έθνη κήρυξαν σε κατάσταση λιμού ορισμένες επαρχίες της Σομαλίας, στις οποίες η κατάσταση επιδεινώνεται ακόμη περισσότερο λόγω των συγκρούσεων. Χάρη στις προσπάθειες που καταβάλλουν από κοινού τα κράτη μέλη και η Επιτροπή, η ΕΕ μπόρεσε να κινητοποιήσει ανθρωπιστική βοήθεια ύψους 984 εκατομμυρίων ευρώ για το Κέρας της Αφρικής μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Τον Οκτώβριο, πάνω από 13,3 εκατομμύρια άτομα στη Σομαλία, την Αιθιοπία, την Κένυα και το Τζιμπουτί χρειάζονταν επείγουσα βοήθεια. Πάνω από 950 000 Σομαλοί εγκατέλειψαν τη χώρα τους, καταφεύγοντας ως επί το πλείστον στους προσφυγικούς καταυλισμούς του Dadaab της Κένυας. Το Dadaab έχει μετατραπεί στο μεγαλύτερο συγκρότημα προσφυγικών καταυλισμών στον κόσμο, με πληθυσμό 450 000 άτομα. Η ΕΕ χορήγησε ανθρωπιστική βοήθεια στους σομαλούς πρόσφυγες, καθώς και στις πιο ευάλωτες ομάδες πληθυσμού στις περιοχές που επλήγησαν από την ξηρασία, δηλαδή σε πάνω από 5,6 εκατομμύρια άτομα συνολικά. Η συνεισφορά της ΕΕ αντιπροσωπεύει πάνω από το ένα τρίτο της παγκόσμιας βοήθειας στην περιοχή αυτή. Από το 2006, η ΕΕ έχει επίσης χορηγήσει πρόσθετα κονδύλια ανθρωπιστικής βοήθειας στα προγράμματα πρόληψης και μείωσης των κινδύνων καταστροφών στο Κέρας της Αφρικής. Ο στόχος είναι να προετοιμαστεί ο πληθυσμός για να αντιμετωπίζει αποτελεσματικότερα τις επιπτώσεις της περιοδικής ξηρασίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- (¹) Κοινή ανακοίνωση — Μια νέα απάντηση σε μια γειτονιά που αλλάζει, COM(2011) 303.
- (²) Πρόταση κανονισμού σχετικά με τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας, COM(2011) 839.
- (³) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Η ΕΕ και οι γειτονικές της περιοχές: Ανανεωμένη προσέγγιση της συνεργασίας στις μεταφορές, COM(2011) 415.
- (⁴) Κοινή ανακοίνωση «Εταιρική σχέση με τις χώρες της νότιας Μεσογείου για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία», COM(2011) 200.
- (⁵) Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής — Στήριξη για εταιρική σχέση, μεταρρυθμίσεις και ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς (Spring) 2011–2012 για την περιοχή της Νότιας Γειτονίας, C(2011) 6828.
- (⁶) Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής για το ειδικό μέτρο: χρηματοδοτική διευκόλυνση 2011 για την κοινωνία των πολιτών 2011, C(2011) 6471.
- (⁷) Η Ομάδα των Οκτώ (G8) είναι ένα φόρουμ των ηγετών των οκτώ πλέον βιομηχανοποιημένων κρατών του κόσμου και περιλαμβάνει τη Γαλλία, τη Γερμανία, τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιαπωνία, την Ιταλία, τον Καναδά και τη Ρωσία.
- (⁸) Η Ομάδα των Είκοσι (G20) αποτελείται από τους υπουργούς Οικονομικών και τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών 19 χωρών (Αργεντινή, Αυστραλία, Βραζιλία, Γαλλία, Γερμανία, Ευρωπαϊκή Ένωση, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιαπωνία, Ινδία, Ινδονησία, Ιταλία, Καναδάς, Κίνα, Μεξικό, Νότια Αφρική, Νότια Κορέα, Ρωσία, Σαουδική Αραβία και Τουρκία) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (⁹) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/122911.pdf
- (¹⁰) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/123923.pdf
- (¹¹) Δυνάμει της απόφασης 1244/99 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.
- (¹²) Πρόταση κανονισμού για την εφαρμογή συστήματος γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων, COM(2011) 241.
- (¹³) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Στρατηγική διεύρυνσης και κυριότερες προκλήσεις για την περίοδο 2011–2012, COM(2011) 666.
- (¹⁴) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Αύξηση του αντίκτυπου της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ: ένα πρόγραμμα δράσης για αλλαγή, COM(2011) 637.
- (¹⁵) Πρόταση για κοινή θέση της ΕΕ ενόψει του 4ου φόρουμ υψηλού επιπέδου για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας, στο Busan, COM(2011) 541.
- (¹⁶) http://ec.europa.eu/europeaid/where/acp/regional-cooperation/water/documents/acp_eu_water_facility_pooling_mechanism_guidelines_en.pdf

Ενισχύοντας την υποχρέωση λογοδοσίας, την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια στην ΕΕ

Οι ιδιαίτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση ώθησαν όλα τα θεσμικά όργανα και τους φορείς να συμβάλουν αποτελεσματικά στην ταχεία επίλυσή τους. Με τον ταχύ ρυθμό των γεγονότων και των εξελισσόμενων σεναρίων, τα θεσμικά όργανα δοκιμάστηκαν και κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν την πρόκληση.

Υπήρχε σημαντική διάδραση μεταξύ και στο εσωτερικό των θεσμικών οργάνων διασφαλίζοντας τη ζωτικής σημασίας εξέταση όλων των πιθανών επιλογών και προτεινόμενων λύσεων. Αντέδρασαν με αποφασιστικότητα και αποτελεσματικότητα σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό περιβάλλον. Όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς υπερασπίστηκαν την κοινοτική μέθοδο που θεσπίζουν οι Συνθήκες, παρά τις διάφορες εκκλήσεις για διακυβερνητικές προσεγγίσεις.

Το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή συνεργάστηκαν στενά και αποτελεσματικά, ενώ οι τρεις πρόεδροί τους και η εναλλασσόμενη προεδρία συντόνισαν το έργο τους για να διασφαλίσουν τα βέλτιστα αποτελέσματα. Παρομοίως, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα βρέθηκε στο προσκήνιο για την αντιμετώπιση των προκλήσεων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, το έτος που ολοκληρώθηκε η οκταετής εξαιρετή θητεία του κ. Jean-Claude Trichet.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών μεταβίβασαν τη σημαντική και ευρεία εμπειρία και εμπειρογνωμοσύνη τους σε πολλά θέματα, συμβάλλοντας σημαντικά στην αντίδραση για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και στις προτάσεις για ένα νέο δημοσιονομικό πλαίσιο έως το 2020.

Όπως συμβαίνει πάντα, ενώ η αντίδραση για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης αποκτούσε μεγαλύτερη δημοσιότητα, τα θεσμικά όργανα είχαν κατά τα λοιπά πολύ μεγάλο φόρτο εργασίας. Είτε επρόκειτο για τον Ευρωπαϊκό Διαμεσολαβητή που διαχειρίζεται καταγγελίες οι οποίες αφορούν τη διοίκηση είτε για το Ελεγκτικό Συνέδριο που ελέγχει τις δαπάνες της Ένωσης ή τη νομοθετική απλοποίηση ή τη θέσπιση μεγαλύτερης διαφάνειας, ήταν σαφές ότι τα θεσμικά όργανα κατέβαλλαν διαρκώς κάθε δυνατή προσπάθεια για τη δημιουργία μιας ισχυρότερης Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους πολίτες της και τον υπόλοιπο κόσμο.

Το έργο των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων και άλλων επίσημων φορέων

Η στενή συνεργασία του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής ήταν το χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτού του έτους, ιδίως όσον αφορά τα χρηματοπιστωτικά και οικονομικά θέματα. Χωρίς αυτό το επίπεδο κοινής δέσμευσης δεν θα ήταν δυνατές οι σημαντικές νομοθετικές αλλαγές που θεσπίστηκαν κατά τη διάρκεια του έτους. Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ήταν και σε αυτό το πλαίσιο κρίσιμος για την αντιμετώπιση της κλίμακας και της έντασης της οικονομικής κρίσης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Το 2011 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ολοκλήρωσε το δεύτερο έτος της πενταετούς θητείας του. Ενώ επικεντρωνόταν στον ρόλο του ως από κοινού νομοθετικού οργάνου, κατά τη διάρκεια του έτους το Κοινοβούλιο έθεσε προς συζήτηση πολλά επίκαιρα θέματα ευρωπαϊκής και παγκόσμιας σημασίας, ιδιαίτερα ως προς την οικονομική διακυβέρνηση και τη χρηματοπιστωτική κρίση.

Συνολικά, κατά το δεύτερο έτος, οι εργασίες του Κοινοβουλίου ενοποιήθηκαν και οι ημερήσιες διατάξεις συνδύασαν μεγάλη ποικιλία νομοθεσιών, παραδοσιακών συζητήσεων για τις τελευταίες εξελίξεις σχετικά με θέματα μεγάλου ενδιαφέροντος για τους πολίτες (όπως συζητήσεις σχετικά με τις συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ιδιαίτερα όσον αφορά τις τελευταίες εξελίξεις σχετικά με την οικονομική διακυβέρνηση και τις εργασίες των προεδριών του Συμβουλίου) και άλλων συζητήσεων επί επίκαιρων θεμάτων που αντανάκλασαν τη βούληση του Κοινοβουλίου να αντιμετωπίσει σημαντικά γεγονότα.

Εκτός από τις παραπάνω, προέκυψαν και άλλες σημαντικές συζητήσεις:

- ▶ Τον Νοέμβριο, ο πρόεδρος Barroso υπέβαλε στην ολομέλεια το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2012. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, τα μέλη, μεταξύ άλλων από τις μεγαλύτερες πολιτικές ομάδες, κάλεσαν την Επιτροπή να είναι περισσότερο φιλόδοξη και να αναζητά «νέες ιδέες», αντανακλώντας την τρέχουσα κρίσιμη κατάσταση της Ευρώπης.
- ▶ Μια σειρά συζητήσεων ως αντίδραση σε αμφιλεγόμενες εξελίξεις στα κράτη μέλη (η νομοθεσία για τα μέσα ενημέρωσης και το νέο Σύνταγμα της Ουγγαρίας, παραβίαση της ελευθερίας έκφρασης και διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού στη Λιθουανία, κρίση αποβλήτων στην Καμπανία).
- ▶ Ένας μεγάλος αριθμός συζητήσεων σχετικά με θέματα που αφορούν την υγεία (επιδημία βακτηριδίου *E. coli*, στρατηγική για την αντιμετώπιση της νόσου Alzheimer, ανθεκτικότητα στα αντιβιοτικά, πρωτοβουλία εμβολιασμού κατά της φυματίωσης, βλαστοκύτταρα οφθαλμικού αίματος, έλλειμμα πρωτεϊνών στην ΕΕ, ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του ιού HIV/AIDS από την ΕΕ).
- ▶ Τακτικές συζητήσεις σχετικά με το θέμα της μετανάστευσης (μεταναστευτικές ροές και ο αντίκτυπός τους στον χώρο Σένγκεν, προτεινόμενες αλλαγές στη διακυβέρνηση Σένγκεν, άμεσα μέτρα υποστήριξης της Ιταλίας και των άλλων κρατών μελών που αντιμετωπίζουν έκτακτη εισροή μεταναστών, καθιέρωση κοινού προγράμματος επανεγκατάστασης, το σύστημα ασύλου της ΕΕ).
- ▶ Τα ενεργειακά θέματα κατείχαν σημαντική θέση στην ημερήσια διάταξη, ιδίως στον απόηχο της καταστροφής της Φουκουσίμα. Αναλόγως, πραγματοποιήθηκαν αρκετές έντονες συζητήσεις με επίκεντρο την πυρηνική ενέργεια (κατάσταση στην Ιαπωνία, διδάγματα από την Ιαπωνία, πυρηνική ασφάλεια 25 έτη μετά το Τσερνομπίλ, προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων για τους πυρηνικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής στην ΕΕ).
- ▶ Ένας πολύ σημαντικός αριθμός συζητήσεων σχετικά με θέματα εξωτερικής πολιτικής, όπως η Αραβική Άνοιξη, η ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή και η κατάσταση σε διάφορα «θερμά σημεία» (Ρωσία, Λευκορωσία, Ιράν, Σουδάν, περιοχή Σαχέλ), καθώς και η συζήτηση πιο μακροπρόθεσμων και διαρθρωτικών ζητημάτων (η ΕΕ ως παγκόσμιος παράγοντας σε πολυμερείς οργανισμούς, η ανάπτυξη της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας στο πλαίσιο της Συνθήκης της Λισαβόνας, η ετήσια έκθεση σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική

ασφαλείας, η ετήσια έκθεση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η αναθεώρηση της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας). Τον Νοέμβριο, το Κοινοβούλιο έδωσε τη συγκατάθεσή του για την προσχώρηση της Κροατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

- ▶ Συζητήσεις —βασισμένες σε εκθέσεις πρωτοβουλίας ή προφορικές ερωτήσεις— πραγματοποιήθηκαν επίσης σχετικά με «στρατηγικά θέματα» μεγάλου ενδιαφέροντος, όπως: η στρατηγική της ΕΕ για την ένταξη των Ρομά, η γεωγραφική κινητικότητα των εργαζομένων εντός της ΕΕ, το μέλλον των συνταξιοδοτικών συστημάτων, οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων στον τραπεζικό τομέα της ΕΕ, η εφαρμογή της οδηγίας περί υπηρεσιών, ο εκσυγχρονισμός της πολιτικής των δημόσιων συμβάσεων, το πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, η λειτουργία του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, η στρατηγική για τον Δούναβη, ένας ενιαίος ευρωπαϊκός χώρος μεταφορών, η ασφάλεια των αερομεταφορών και οι σαρωτές ασφαλείας, η ευρωπαϊκή αντιμετώπιση των καταστροφών — πολιτική προστασία και ανθρωπιστική βοήθεια, η Διάσκεψη του Durban για την Κλιματική Αλλαγή, η καταπολέμηση της διαφθοράς, η χρηματοδότηση της έρευνας και καινοτομίας από την ΕΕ, το μέλλον του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση, η στρατηγική της ΕΕ για τις πρώτες ύλες και η βιομηχανική πολιτική της ΕΕ για την εποχή της παγκοσμιοποίησης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η θέση του Κοινοβουλίου για τέτοια θέματα εγκρίθηκε χωρίς συζήτηση (προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην ΕΕ, εταιρική διακυβέρνηση σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ευρωπαϊκά δίκτυα ευρυζωνικότητας, επένδυση στην ψηφιακά τροφοδοτούμενη ανάπτυξη, προτεραιότητες για την ενεργειακή υποδομή για το 2020 και μετέπειτα) ή με «περιορισμένη συζήτηση» (επονομαζόμενη διαδικασία σύντομης παρουσίασης: διαχείριση της γρίπης Η1Ν1, η γεωργία ως στρατηγικός τομέας στο πλαίσιο της επισιτιστικής ασφάλειας, μείωση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες κοινής ωφελείας, ο ρόλος των οργανισμών αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας, η παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση, αντιτρομοκρατική στρατηγική της ΕΕ, εναλλακτικοί μηχανισμοί επίλυσης διαφορών, τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση).
- ▶ Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις σχετικά με θέματα γύρω από τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για την ανάπτυξη και τις θέσεις εργασίας. Ξεχωριστές συζητήσεις οργανώθηκαν σχετικά με τη στρατηγική και τις κατευθυντήριες γραμμές για την πολιτική απασχόλησης (Φεβρουάριος), την ενιαία αγορά (Απρίλιος) και τα διδάγματα που πρέπει να αντληθούν από το πρώτο ευρωπαϊκό εξάμηνο (Οκτώβριος). Επιπροσθέτως, αρκετές «τομεακές» συζητήσεις πραγματοποιήθηκαν τόσο σχετικά με το μέλλον των βασικών τομέων πολιτικής, όπως η ΚΓΠ, η πολιτική συνοχής και η εμπορική πολιτική της ΕΕ, όσο και σχετικά με τις διάφορες εμβληματικές πρωτοβουλίες και τους στρατηγικούς τομείς που σχετίζονται με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Οι τελευταίες αυτές συζητήσεις περιελάμβαναν: «Νεολαία σε κίνηση», «Μάθηση κατά τα πρώτα έτη της ζωής», «Συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης», «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας», «Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού» και «Ένωση καινοτομίας».

Έκτακτη σύνοδος των προέδρων των πολιτικών ομάδων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 11 Μαΐου 2011.

Όσον αφορά τις επιτροπές του Κοινοβουλίου, και οι δύο προσωρινές επιτροπές —για τη χρηματοπιστωτική κρίση και για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο— ολοκλήρωσαν τις εργασίες τους και συνέβαλαν σημαντικά στην ολομέλεια με στόχο την έκφραση της θέσης του Κοινοβουλίου σχετικά με επίκαιρα θέματα προσανατολισμένα στο μέλλον.

Για οργανωτικά θέματα, στη σύνοδο του Δεκεμβρίου 17 (από τα 18) νέα μέλη προσχώρησαν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς η διαδικασία επικύρωσης που αφορά την προσαρμογή της σύνθεσης του Κοινοβουλίου από τη Συνθήκη της Λισαβόνας πλησίαζε προς το τέλος. Κατά τη διάρκεια του έτους, το Κοινοβούλιο εξέλεξε δύο νέους αντιπροέδρους τον Ιούλιο, συγκεκριμένα, τον κ. Chichester (ECR/UK) και την κ. Ποδηματά (S&D/EL), προς αντικατάσταση του κ. Λαμπρινίδη (S&D/EL —διορίστηκε υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας) και της κ. Koch-Mehrin (ALDE/DE —παραιτήθηκε). Επιπλέον, το Κοινοβούλιο γνωμοδότησε θετικά για τον διορισμό του νέου προέδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Επιδόκιμασε, επίσης, τον διορισμό των τριών υποψηφίων ως προέδρων των νεοσυσταθεισών ευρωπαϊκών αρχών χρηματοπιστωτικής εποπτείας και των οκτώ νέων μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Επίσης, ξεχωριστή συζήτηση πραγματοποιήθηκε για τη διαδικασία επιλογής του διευθύνοντος συμβούλου του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, επικεντρωμένη ιδιαίτερα στον τρόπο εξασφάλισης της καλύτερης εξωτερικής εκπροσώπησης της ζώνης του ευρώ.

Όσον αφορά τα δημοσιονομικά θέματα, αρκετές συζητήσεις πραγματοποιήθηκαν σχετικά με τον προϋπολογισμό του 2012, τόσο σε σχέση με τις βασικές αρχές του όσο και με το πραγματικό του περιεχόμενο. Ενώ ο προϋπολογισμός δηλώθηκε τελικά εγκριθείς στην περίοδο συνόδου II του Νοεμβρίου, εγκρίθηκε μια ακόμα συμφωνία τον Δεκέμβριο για την αντιμετώπιση πρόσθετων χρηματοδοτικών αναγκών του έργου ITER. Με την ευκαιρία αυτή, το Κοινοβούλιο κατέστησε σαφές ότι θα δεχτεί και θα διασφαλίσει την πρόσθετη χρηματοδότηση (που αφορά το 2013), μόνο εφόσον το Συμβούλιο τηρήσει τους όρους της συναφθείσας συμφωνίας. Επιπλέον, ο πρόεδρος της Επιτροπής υπέβαλε τόσο στη Διάσκεψη των Προέδρων όσο και στην ολομέλεια τις προτάσεις της Επιτροπής όσον αφορά το μελλοντικό πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014–2020.

Ευρωπαϊκή ανανέωση — Ομιλία του 2011 σχετικά με την πορεία της Ένωσης

Τον Σεπτέμβριο, ο πρόεδρος José Manuel Barroso εκφώνησε τη δεύτερη ομιλία του για την κατάσταση της Ένωσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁽¹⁾. Ο πρόεδρος δήλωσε ότι η Ευρώπη αντιμετωπίζει τη μεγαλύτερη πρόκληση στην ιστορία της Ένωσης. Περιέγραψε τον τρόπο υπέρβασης της πρόκλησης αυτής, ιδίως με:

- ▶ την οικοδόμηση μιας Ένωσης σταθερότητας και υπευθυνότητας,
- ▶ την οικοδόμηση μιας Ένωσης ανάπτυξης και αλληλεγγύης,
- ▶ την ουσιαστική φωνή της ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η ομιλία και η επακόλουθη συζήτηση προσέλκυσαν ιδιαίτερα το ενδιαφέρον των ευρωβουλευτών με πολλά ενδιαφέροντα και γλαφυρά σχόλια. Η μεγάλη πλειονότητα των ευρωβουλευτών, σε ολόκληρο το πολιτικό φάσμα, χαιρέτισε την ισχυρή αποφασιστικότητα που διαφαινόταν από την ομιλία του προέδρου. Το μήνυμα όλων των υποστηρικτών του οράματος του προέδρου ήταν η ενθάρρυνσή του να δράσει γρήγορα και να μετατρέψει τις δεσμεύσεις σε πράξεις. Σε μεγάλο αριθμό παρεμβάσεων ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην καίρια σημασία της ανάκτησης της πίστης και της εμπιστοσύνης των ανθρώπων, και ιδίως των νέων ανθρώπων, δεδομένου ότι η άρνηση δημόσιας στήριξης και κατανόησης του σκεπτικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελούσε αναπόσπαστο μέρος της πολιτικοοικονομικής κρίσης.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο πρόεδρος της
Ευρωπαϊκής Επιτροπής
José Manuel Barroso
απευθύνεται
στην ολομέλεια του
Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
στο πλαίσιο συζήτησης
για την κατάσταση
της Ένωσης. Στρασβούργο,
28 Σεπτεμβρίου 2011.

Η θητεία του προέδρου Buzek ολοκληρώθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2011 (ο νέος πρόεδρος θα εκλεγεί στις 17 Ιανουαρίου 2012). Κατά συνέπεια, στην αποχαιρετιστήρια ομιλία του στη σύνοδο του Δεκεμβρίου υπενθύμισε στο Κοινοβούλιο ότι κανένα θεσμικό όργανο δεν είναι παντοτινό και ότι η οικοδόμηση της ΕΕ αποτελεί καθημερινή επένδυση στο κοινό μας μέλλον. Ο απερχόμενος πρόεδρος θυμήθηκε τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισαβόνας και εξέφρασε τη χαρά του για τον βαθμό στον οποίο προώθησε την ευρωπαϊκή δημοκρατία και τις εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, επισημαίνοντας ότι «είμαστε πλέον το Κοινοβούλιο που ανέκαθεν θέλαμε να είμαστε, ένα από κοινού νομοθετικό όργανο με πλήρεις αρμοδιότητες σε ένα σύστημα με δύο σώματα αντιπροσώπων». Εξήρε τον τρόπο με τον οποίο το Κοινοβούλιο χρησιμοποίησε τις νέες εξουσίες του (μεταξύ άλλων, παραδίδοντας καλύτερα αποτελέσματα για το «πακέτο των έξι μέτρων» για την οικονομική διακυβέρνηση ή για τη συμφωνία SWIFT) και εξέφρασε την ευχαρίστησή του για την αναβάθμιση και τη βελτίωση των διοργανικών σχέσεων (επισημαίνοντας μια ενισχυμένη συμφωνία-πλαίσιο με την Επιτροπή, την αυξημένη διάδραση με τον πρόεδρο της Επιτροπής, τις ακροάσεις των πρέσβων της ΕΕ, τον συνεχή διάλογο με την ύπατη εκπρόσωπο/αντιπρόεδρο της Επιτροπής και τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου).

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Jerzy Buzek στην αποχαιρετιστήρια ομιλία του στην ολομέλεια του Δεκεμβρίου, Στρασβούργο.

Όσον αφορά τον έλεγχο του προϋπολογισμού, το Κοινοβούλιο χορήγησε απαλλαγή στην Επιτροπή για τους λογαριασμούς του 2009, με μεγάλη πλειοψηφία. Ωστόσο, όσον αφορά τους λογαριασμούς του Συμβουλίου, το Κοινοβούλιο ανέβαλε την ψηφοφορία, με ορισμένα μέλη ακόμα και να θέτουν υπό αμφισβήτηση την εφαρμογή της συμφωνίας (σχετικά με τις εργασιακές ρυθμίσεις) μεταξύ των δύο θεσμικών οργάνων. Επίσης, αναβλήθηκε η απαλλαγή σε σχέση με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων και την Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία, αλλά τελικά χορηγήθηκε αργότερα, σε αντίθεση με την απαλλαγή σε σχέση με το Συμβούλιο, η οποία τελικά απορρίφθηκε τον Οκτώβριο.

Στον θεσμικό τομέα, το Κοινοβούλιο έπρεπε να αντιμετωπίσει τη φημολογούμενη ακατάλληλη άσκηση πίεσης από ομάδες συμφερόντων όσον αφορά τις καταθέσεις τροπολογιών. Το Κοινοβούλιο αντέδρασε ταχέως και εκπόνησε νέο Κώδικα Δεοντολογίας για τα μέλη: μετά την έγκριση της επιτροπής συνταγματικών υποθέσεων και της ολομέλειας, επισυνάφθηκε στον εσωτερικό κανονισμό του Κοινοβουλίου.

Στο ίδιο πνεύμα, τον Ιούνιο δημιουργήθηκε και ξεκίνησε ένα νέο κοινό μητρώο διαφάνειας Κοινοβουλίου–Επιτροπής για εκπροσώπους ομάδων συμφερόντων. Σε μια ενδιαφέρουσα εξέλιξη, το Συμβούλιο εξέφρασε επίσης την προθυμία του να εξετάσει τρόπους ένταξης στο μητρώο. (Βλ. «Διαφάνεια των οργάνων» στο τέλος του παρόντος κεφαλαίου.)

Ακόμα, στον θεσμικό τομέα, το Κοινοβούλιο ξεκίνησε να εξετάζει την τροποποίηση του νόμου σχετικά με την εκλογή των μελών του Κοινοβουλίου. Η συζήτηση στην ολομέλεια που πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο κατέδειξε, ωστόσο, ότι υπάρχει ισχυρή απόκλιση μεταξύ τους, ακόμα και εντός πολιτικών ομάδων, ως προς τη βασική πρόταση κατάρτισης «διεθνικού καταλόγου» για ορισμένες έδρες. Κατά συνέπεια, το σχέδιο της έκθεσης παραπέμφθηκε στην αρμόδια επιτροπή για περαιτέρω μελέτη.

Στο ίδιο πλαίσιο, εγκρίθηκε έκθεση σχετικά με τους κανόνες που διέπουν τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο και τη χρηματοδότησή τους, στην οποία το Κοινοβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή να εγκρίνει ένα πραγματικό καταστατικό για τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο και τα συνδεδεμένα με αυτά ιδρύματα.

Επιπροσθέτως, το Κοινοβούλιο συζήτησε την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας, ιδιαίτερα όσον αφορά τις γνωμοδοτήσεις των εθνικών κοινοβουλίων και την παρέμβαση της Επιτροπής των Περιφερειών.

Επίσης, πραγματοποιήθηκαν αρκετές «ετήσιες θεσμικές συζητήσεις», ειδικότερα σχετικά με τη βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου, στις οποίες θα μπορούσε να παρατηρηθεί η γενική τάση των μελών να ζητούν περισσότερη διαφάνεια. Επιπροσθέτως, εξετάστηκαν η ετήσια έκθεση του Διαμεσολαβητή και η έκθεση για τις διαβουλεύσεις της Επιτροπής Αναφορών, με ιδιαίτερη έμφαση στην εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, καθώς και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην τελευταία συζήτηση.

Όσον αφορά τις διοργανικές σχέσεις, το Συμβούλιο αποφάσισε να ξεκινήσει διμερείς διαπραγματεύσεις με το Κοινοβούλιο σε ένα περιορισμένο σύνολο θεσμικών προβληματικών τομέων, συμπεριλαμβανομένου του θέματος των νομοθετικών πινάκων αντιστοιχίας, καθώς και της συμμετοχής του Κοινοβουλίου σε διεθνείς διαπραγματεύσεις και της πρόσβασης του Κοινοβουλίου σε εμπιστευτικά έγγραφα. Η επίλυση των τελευταίων δύο θεμάτων αποδείχτηκε αρκετά δύσκολη για τους πίνακες αντιστοιχίας επετεύχθη και εγκρίθηκε συμφωνία τον Οκτώβριο, έπειτα από παρατεταμένες διαπραγματεύσεις τόσο σε τεχνικό όσο και σε πολιτικό επίπεδο, ενώ οι συζητήσεις για την πρόσβαση σε εμπιστευτικά έγγραφα δεν κατέληξαν σε συμπεράσματα το 2011.

Πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι το Κοινοβούλιο ενέκρινε το χρονοδιάγραμμα των συνεδριάσεων του για τα έτη 2012 και 2013 από τον Μάρτιο 2011, με στόχο τον έγκαιρο προσδιορισμό των δραστηριοτήτων του, ιδιαίτερα όσον αφορά τις συνόδους της ολομέλειας, έτσι ώστε τα άλλα θεσμικά όργανα να δύνανται να σχεδιάζουν αντίστοιχα τις συναφείς δραστηριότητές τους, διασφαλίζοντας την πιο αποτελεσματική συμμετοχή τους στο Κοινοβούλιο. Ωστόσο, οι γαλλικές αρχές κίνησαν τη διαδικασία προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου, αντιδρώντας στο γεγονός ότι η εβδομάδα της περιόδου συνόδου II του Οκτωβρίου θα χωριζόταν σε δύο ξεχωριστές περιόδους συνόδου διάρκειας δύο ημερών η κάθε μία.

Οικονομική κρίση

Ενώ εξελισσόταν η κρίση του δημόσιου χρέους, το Κοινοβούλιο συγκαλούσε τακτικές συζητήσεις αποτιμώντας την κατάσταση και προσπαθώντας να εξεύρει λύσεις, συχνά ασκώντας έντονη κριτική στους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων για την αισθητή αδυναμία τους να επιτύχουν ολοκληρωμένη και μόνιμη συμφωνία. Κατά τη διάρκεια των εν λόγω συζητήσεων, οι αρχηγοί των μεγάλων πολιτικών ομάδων του Κοινοβουλίου ζητούσαν επανειλημμένα τη διασφάλιση της «κοινοβουλευτικής διάστασης» του δημοκρατικού ελέγχου για τις προβλεπόμενες νέες δομές και λύσεις και υποστήριζαν την ανάγκη στήριξης κάθε μελλοντικού βήματος στο πλαίσιο των ισχυουσών συνθηκών.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο Jerzy Buzek, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, φεύγοντας από το βήμα, μετά από ομιλία του προς την ολομέλεια.

Το Κοινοβούλιο υιοθέτησε παρόμοια στάση όσον αφορά την πρόσφατη έναρξη του ευρωπαϊκού εξαμήνου. Στη σχετική έκθεσή του ζήτησε η ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης να μετασηματοδοτηθεί σε ετήσιες κατευθύνσεις αειφόρου ανάπτυξης και κάλεσε την Επιτροπή να προσέλθει για να παρουσιάσει τις συστάσεις της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε κατάλληλο χρόνο. Επιπλέον, η έκθεση καλούσε τους επιτρόπους που είναι υπεύθυνοι για το ευρωπαϊκό εξάμηνο να έλθουν και να συζητήσουν τις ετήσιες κατευθύνσεις βιωσιμότητας με τις σχετικές επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ενώ καλούσε επίσης το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να απευθύνει πρόσκληση συμμετοχής στις συζητήσεις του για το ευρωπαϊκό εξάμηνο στον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Νομοθεσία

Εγκρίθηκαν αρκετές σημαντικές νομοθετικές προτάσεις, μεταφράζοντας και εγκρίνοντας συμβιβασμούς που επετεύχθησαν με το Συμβούλιο (ενδεικτικά: «πακέτο των έξι μέτρων» για την οικονομική διακυβέρνηση, δικαιώματα των καταναλωτών, ενημέρωση των καταναλωτών για τα τρόφιμα, διασυνωριακή υγειονομική περίθαλψη, «ευρωπαϊκό σήμα τέλους κυκλοφορίας», τροποποίηση της εντολής του Frontex, ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, ενιαία άδεια διαμονής και εργασίας, σήμα ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς). Ιδιαίτερα αξιοσημείωτη ήταν η συναίνεση του Κοινοβουλίου τον Φεβρουάριο για την έναρξη της ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της ευρεσιτεχνίας στην ΕΕ. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι τον Δεκέμβριο το Κοινοβούλιο αρνήθηκε να δώσει τη συγκατάθεσή του στην προσωρινή παράταση για τη συμφωνία αλιευτικής σύμβασης ΕΕ–Μαρόκου, ως μέσο για να ζητήσει από την Επιτροπή να υποβάλει μια αναθεωρημένη πρόταση. Το Κοινοβούλιο ενέκρινε, σε ορισμένες περιπτώσεις, μια νέα «προσέγγιση», εγκρίνοντας τη θέση του επί της ουσίας μιας πρότασης της Επιτροπής, καθυστερώντας ταυτόχρονα την τελική ψηφοφορία για τα νομοθετικά ψηφίσματα προκειμένου να επιτραπούν οι συνεχιζόμενες διαπραγματεύσεις με το Συμβούλιο για την επίτευξη συμφωνιών κατά την πρώτη ανάγνωση. Αυτό ίσχυε κυρίως για το κύριο νομοθετικό πακέτο του πρώτου εξαμήνου του έτους, το πακέτο οικονομικής διακυβέρνησης («πακέτο των έξι μέτρων»), το οποίο αποδείχθηκε ότι ήταν περίπτωση πραγματικής πολιτικής διάδρασης τόσο εντός του ίδιου του Κοινοβουλίου όσο και με το Συμβούλιο.

Στο πλαίσιο της συναπόφασης, σχετικά με το ιδιαίτερα ευαίσθητο θέμα «νέα τρόφιμα», δεν επετεύχθη συμβιβασμός μεταξύ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (όπως αναγνωρίστηκε σε μια συζήτηση απολογισμού της ολομέλειας τον Μάιο), ενώ σε ένα άλλο αμφιλεγόμενο θέμα —«δικαιώματα επιβατών λεωφορείων και πούλμαν»— θα μπορούσε να επιτευχθεί συμφωνία και εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο κατά την «τρίτη ανάγνωση» τον Φεβρουάριο. Αντιστοίχως, κατόπιν μακροχρόνιων διαπραγματεύσεων, η τελική συμφωνία που επετεύχθη στο πλαίσιο συμβιβασμού για τα «εξωτερικά χρηματοδοτικά μέσα» επικυρώθηκε από το Κοινοβούλιο τον Νοέμβριο.

Κοινοβουλευτικές ερωτήσεις

Οι κοινοβουλευτικές ερωτήσεις είναι ζωτικής σημασίας παράγοντας για την εξουσία ελέγχου του Κοινοβουλίου. Σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 230 της ΣΛΕΕ, «η Επιτροπή απαντά προφορικά ή γραπτώς στις ερωτήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή των μελών του».

Η Επιτροπή απαντά σε όλες τις ερωτήσεις που αποστέλλονται σε αυτήν από το Κοινοβούλιο, επιδιώκοντας την απάντησή τους με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη πληρότητα και ακρίβεια. Με τα χρόνια σημειώθηκε τεράστια αύξηση σε γραπτές ερωτήσεις και αυτή η τάση συνεχίστηκε και το 2011, με σύνολο 12 067 ερωτήσεων.

Το Κοινοβούλιο ολοκλήρωσε τις εργασίες της ομάδας εργασίας του σχετικά με την ελκυστικότητα της ολομέλειας, οι οποίες αντανάκλασαν μια εκ νέου προσπάθεια εξορθολογισμού των εργασιών της ολομέλειας και των επιτροπών και ενίσχυσης της ελκυστικότητάς τους τόσο για τα μέλη όσο και για το κοινό. Πρέπει ακόμα να εισαχθούν σημαντικές αλλαγές. Εντούτοις, από τον Σεπτέμβριο εισήχθη νέα μορφή της «ώρας των ερωτήσεων» με την Επιτροπή, για μια δοκιμαστική περίοδο έξι μηνών, με ομαδοποίηση του «συνόλου» των επιτροπών με χαρτοφυλάκιο που σχετίζεται με το προκαθορισμένο θέμα κάθε συνόδου. Εντός των ορίων του εν λόγω θέματος, τα μέλη είναι ελεύθερα να υποβάλλουν ερωτήσεις αυθόρμητα («διαδικασία catch the eye»). Τα θέματα που συζητήθηκαν φέτος περιελάμβαναν

νέες «μορφές εργασίας», εμπόριο και σχέσεις με τρίτες χώρες, την εφαρμογή της Πράξης για την Ενιαία Αγορά και τη μεταρρύθμιση της πολιτικής συνοχής και της κοινής γεωργικής πολιτικής.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κατά το δεύτερο έτος του ως πλήρες θεσμικό όργανο, διάνυσε ένα ιδιαίτερα δυναμικό έτος, καθώς έλαβε αποφάσεις μεγάλης εμβέλειας ως αντίδραση στα ταχέως εξελισσόμενα ευρωπαϊκά και διεθνή γεγονότα. Υπό την προεδρία του κ. Herman Van Rompuy, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνεδρίασε επτά φορές κατά το έτος 2011 σε επίσημες και έκτακτες συνεδριάσεις. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν τρεις συνεδριάσεις των 17 αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Αυτές οι επονομαζόμενες «σύνοδοι κορυφής της ευρωζώνης» πραγματοποιήθηκαν επίσης υπό την προεδρία του κ. Van Rompuy, ο οποίος θα διατηρεί αυτή τη θέση έως τον Μάιο 2012, όταν θα εκλεγεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρόεδρος της συνόδου κορυφής της ζώνης της ευρώ.

Οι προπαρασκευαστικές εργασίες των συνεδριάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου πραγματοποιήθηκαν από τον πρόεδρό του σε συνεργασία με το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και τον πρόεδρο της Επιτροπής. Η ανταλλαγή απόψεων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διασφαλίστηκαν από τις τακτικές επισκέψεις του προέδρου Van Rompuy ο οποίος υπέβαλε έκθεση σχετικά με τις συζητήσεις και αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Επιπλέον, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Jerzy Buzek, απευθύνθηκε σε αρκετές περιστάσεις στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Η ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ και η αντιμετώπιση της κρίσης δημόσιου χρέους ήταν σημαντικά θέματα στην ημερήσια διάταξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου το 2011. Οι 27 αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων ολοκλήρωσαν το πρώτο στάδιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου και συμφώνησαν επί των προτεραιοτήτων για διαρθρωτική μεταρρύθμιση και δημοσιονομική εξυγίανση. Προκειμένου να μετατραπεί το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας σε μόνιμο μέσο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε μια αντίστοιχη απόφαση που τροποποιεί τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία βρίσκεται στο στάδιο της επικύρωσης από τα κράτη μέλη. Επιπλέον, οι 27 αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων διόρισαν τον κ. Mario Draghi ως τον νέο πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Μετά τη συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 9ης Δεκεμβρίου, υπογράφηκε η συνθήκη προσχώρησης με την Κροατία. Σύμφωνα με το αποτέλεσμα των διαδικασιών κύρωσης, η Κροατία θα αποτελέσει το 28ο μέλος της Ένωσης την 1η Ιουλίου 2013.

Ο πρωθυπουργός της Πολωνίας κ. Tusk με τους προέδρους Van Rompuy και Barroso ενημερώνουν τα Μέσα μετά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον Δεκέμβριο.

Το Συμβούλιο

Εκτός από την έγκριση των νομοθετικών πράξεων, τη διαμόρφωση της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, τη σύναψη διεθνών συμφωνιών και τη συζήτηση του προϋπολογισμού της ΕΕ, το Συμβούλιο εστίασε το 2011 στον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών, ιδίως σε σχέση με την οικονομική διακυβέρνηση.

Την εναλλασσόμενη προεδρία του Συμβουλίου για το 2011 κατείχαν η Ουγγαρία και η Πολωνία, το πρώτο και το δεύτερο εξάμηνο του 2011 αντιστοίχως. Το σημείο εστίασης της ουγγρικής προεδρίας ήταν «Μια ισχυρή Ευρώπη με ανθρώπινη χροιά». Η πολωνική προεδρία διατύπωσε τρεις προτεραιότητες: «Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ως πηγή ανάπτυξης», «Ασφαλής Ευρώπη» και «Η Ευρώπη που επωφελείται από την πολιτική διαφάνειας». Κατά τις δύο αυτές προεδρίες, το Συμβούλιο συνήλθε με εννέα από τις δέκα συνθέσεις του [Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων, Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΔΕΥ), Συμβούλιο Απασχόλησης, Κοινωνικής Πολιτικής, Υγείας και Καταναλωτών, Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας (Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία, Έρευνα και Διάστημα), Συμβούλιο Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Ενέργειας, Συμβούλιο Γεωργίας και Αλιείας, Συμβούλιο Περιβάλλοντος, Συμβούλιο Παιδείας, Νεολαίας, Πολιτισμού και Αθλητισμού]. Υπό την προεδρία της ύπατης εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, το Συμβούλιο συνήλθε υπό άλλη σύνθεση: το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων.

Ο κ. Pál Schmitt, πρόεδρος της Ουγγαρίας, απευθύνεται στην ολομέλεια, κατά τη διάρκεια επίσημης επίσκεψης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο Στρασβούργο.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι ημερήσιες διατάξεις των διαφορετικών συνθέσεων του Συμβουλίου αντανακλούσαν μια μεγάλη ποικιλία νομοθετικών προτάσεων και συζητήσεων. Σημαντικά σημεία στην ημερήσια διάταξη συνδέθηκαν σε μεγάλο βαθμό με γεγονότα που αποτέλεσαν προκλήσεις σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο, στα οποία η ΕΕ κλήθηκε να ανταποκριθεί (παγκόσμια οικονομική ύφεση, κρίση χρέους του ευρώ, Αραβική Άνοιξη, ενεργειακή ασφάλεια και πυρηνικό ατύχημα στην Ιαπωνία και χώρος Σένγκεν).

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο Donald Tusk, πρωθυπουργός της Πολωνίας, σε συνέδριο για τον προϋπολογισμό της ΕΕ, 20 Οκτωβρίου 2011.

Η Επιτροπή

Σημαντικό μέρος του χρόνου της Επιτροπής κατά τη διάρκεια του έτους αφιερώθηκε στην αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης που πλήττει την Ένωση και, ιδίως, τα 17 κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Η Επιτροπή χρησιμοποίησε το δικαίωμά της για ανάληψη πρωτοβουλίας προκειμένου να διαμορφώσει τη συζήτηση και να προτείνει νομοθετικές και άλλες λύσεις στα τρέχοντα προβλήματα. Αυτό αποτέλεσε κεντρικό θέμα του πρώτου ευρωπαϊκού εξαμήνου όσον αφορά τον συντονισμό των εθνικών πολιτικών μακροοικονομικής, δημοσιονομικής και διαρθρωτικής μεταρρύθμισης. Η Επιτροπή αξιοποίησε το πεδίο εφαρμογής της ισχύουσας συνθήκης στον μέγιστο δυνατό βαθμό και πρότεινε ισχυρά μέτρα για τη στήριξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Εκτός από τις λοιπές πρωτοβουλίες κατά τη διάρκεια του έτους, υποβλήθηκαν δύο επιπλέον προτάσεις νέων κανονισμών —μεγάλης εμβέλειας— που θα ενισχύσουν περαιτέρω την οικονομική και δημοσιονομική εποπτεία στη ζώνη του ευρώ. Το έγγραφο πολιτικής της Επιτροπής για τα ομόλογα σταθερότητας —μια έντονα αμφιλεγόμενη ιδέα— εξετάζει τα πιθανά οφέλη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας από την κοινή έκδοση ομολόγων και τις προϋποθέσεις για την πιθανή εισαγωγή τους.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο αντιπρόεδρος της Επιτροπής Maroš Šefčovič, αρμόδιος για τις Διοργανικές Σχέσεις και τη Διοίκηση, στην ημερίδα «ανοιχτές πόρτες» στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, Μάιος 2011.

Η Επιτροπή συνέχισε να τηρεί πλήρως τη δέσμευσή της για μια πραγματική οικονομική ένωση, μέσω της αυξημένης σύγκλισης. Εντούτοις, το θεσμικό όργανο παρέμεινε επικεντρωμένο στη διασφάλιση της συνοχής μεταξύ της ζώνης του ευρώ και των 27 κρατών μελών, ιδίως με σκοπό τη διατήρηση ισότιμων όρων ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά. Τον Οκτώβριο, ο πρόεδρος Barroso όρισε τον επίτροπο Olli Rehn ως αντιπρόεδρο της Επιτροπής για οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις και το ευρώ. Προέβη σε αυτήν την ενέργεια προκειμένου να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία, η αντικειμενικότητα και η αποτελεσματικότητα ως προς την άσκηση εκ μέρους της Επιτροπής του καθήκοντος του συντονισμού, της εποπτείας και της επιβολής στη ζώνη οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης και στη ζώνη του ευρώ ειδικότερα.

Εκτός από έναν μεγάλο αριθμό πρωτοβουλιών πολιτικής, η Επιτροπή προώθησε τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την ανάπτυξη. Αυτό κατέστη ακόμα σημαντικότερο καθώς εκδηλώνονταν μεγαλύτερες εσωτερικές και εξωτερικές πιέσεις σε σχέση με τις προοπτικές ανάπτυξης. Με το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας της, η Επιτροπή εξισορροπεί την ανάγκη για αντιμετώπιση της άμεσης κρίσης με την ανάγκη επιδίωξης μακροπρόθεσμων μεταρρυθμίσεων.

Σχετικά με τα θεσμικά θέματα, η νέα συμφωνία-πλαίσιο μεταξύ του Κοινοβουλίου και της Επιτροπής εφαρμόστηκε ομαλά κατά τη διάρκεια του έτους. Ο συνεχιζόμενος διάλογος με το Κοινοβούλιο για το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένης μιας ειδικής ανταλλαγής απόψεων τόσο με τη Διάσκεψη των Προέδρων Επιτροπών όσο και με τη Διάσκεψη των Προέδρων, διασφαλίζει καλύτερες μεθόδους εργασίας και μεγαλύτερη διαφάνεια μεταξύ των δύο θεσμικών οργάνων.

Σύμφωνα με την πρόθεση που ανακοίνωσε ο πρόεδρος Barroso στο έγγραφο του «Πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές για την επόμενη Επιτροπή», η Επιτροπή ενέκρινε μια αναθεωρημένη έκδοση του «Κώδικα Δεοντολογίας για τους Επιτρόπους», με στόχο την ενίσχυση και τη διευκρίνιση πολλών από τις διατάξεις του. Με τις βελτιώσεις που αποφάσισε η Επιτροπή (σε τομείς όπως οι πολιτικές δραστηριότητες των επιτρόπων, οι δραστηριότητες μετά τη λήξη της θητείας, το αντικείμενο των δηλώσεων συμφερόντων των επιτρόπων, δώρα και φιλοξενία, κ.λπ.) ο «Κώδικας Δεοντολογίας για τους Επιτρόπους» ανταποκρίνεται στα βέλτιστα πρότυπα σε διεθνές επίπεδο.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Δικαστήριο και το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκαν επί σημαντικών θεμάτων και εξέτασαν σημαντικές υποθέσεις που έχουν επιπτώσεις σε ένα ευρύ φάσμα δικαιωμάτων και δραστηριοτήτων στην ΕΕ.

Ορισμένες χαρακτηριστικές αποφάσεις σε διάφορους τομείς πολιτικής

- ▶ Κοινωνική πολιτική: Το Δικαστήριο έκρινε ότι μια συμπληρωματική σύνταξη που καταβάλλεται σε έναν σύντροφο στο πλαίσιο ενός συμφώνου συμβίωσης, η οποία είναι χαμηλότερη από αυτή που καταβάλλεται στο πλαίσιο ενός γάμου, μπορεί να συνιστά διάκριση λόγω γενετήσιου προσανατολισμού⁽²⁾. Το Δικαστήριο αποφάσισε επίσης ότι το γεγονός ότι λαμβάνεται υπόψη το φύλο του ασφαλισμένου ατόμου ως παράγοντας κινδύνου σε συμβάσεις ασφάλισης συνιστά διάκριση⁽³⁾.
- ▶ Φορολογία: Το Δικαστήριο καθόρισε ότι ο φόρος ρύπανσης που θέσπισε η ρουμανική νομοθεσία, ο οποίος επιβάλλεται σε εισαγόμενα μεταχειρισμένα οχήματα κατά την πρώτη ταξινόμησή τους στη Ρουμανία, και όχι σε μεταχειρισμένα οχήματα της Ρουμανίας, αντίκειται στο δίκαιο της ΕΕ⁽⁴⁾.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ακρόαση στο Δικαστήριο.
Πενταμελές τμήμα.

- ▶ Διανοητική και εμπορική ιδιοκτησία:
 - Προσέγγιση των νομοθεσιών: Το Δικαστήριο έκρινε ότι το δίκαιο της ΕΕ αποκλείει την επιβολή απόφασης εθνικού δικαστηρίου που απαιτεί από έναν φορέα παροχής υπηρεσιών προσβάσεως στο διαδίκτυο να θέσει σε λειτουργία σύστημα χρήσεως φίλτρου προκειμένου να αποκλειστεί η παράνομη τηλεφόρτωση αρχείων. Μια τέτοια απόφαση δεν συμμορφώνεται προς την απαγόρευση επιβολής υποχρέωσης γενικής επιτηρήσεως σε έναν τέτοιο πάροχο, ή προς την απαίτηση εναρμόνισης του δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας με την επιχειρηματική ελευθερία, το δικαίωμα στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ελευθερία λήψεως και μεταδόσεως πληροφοριών⁽⁵⁾. Το Δικαστήριο επίσης όρισε ότι τα κράτη μέλη που έχουν εισαγάγει εξαίρεση για την ιδιωτική αντιγραφή υποχρεούνται να εξασφαλίσουν την πραγματική είσπραξη της δίκαιης αποζημίωσης η οποία προορίζεται να αποζημιώσει τους δημιουργούς⁽⁶⁾.
 - Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών: Το Δικαστήριο διαπίστωσε επίσης ότι η αμοιβή που οφείλεται στους δημιουργούς σε περίπτωση δημόσιου δανεισμού δεν είναι δυνατόν να υπολογίζεται αποκλειστικά με γνώμονα τον αριθμό των δανειζόμενων προσώπων⁽⁷⁾. Το Δικαστήριο παρείχε διευκρινίσεις σχετικά με την ευθύνη των εταιρειών που δραστηριοποιούνται σε διαδικτυακές αγορές για παραβάσεις εμπορικών σημάτων που διαπράττονται από χρήστες⁽⁸⁾.

- ▶ Θεσμικά θέματα: Το Δικαστήριο έκρινε ότι το σχέδιο συμφωνίας για τη σύσταση ενός Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών και Κοινοτικών Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας αντιβαίνει στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽⁹⁾. Το Δικαστήριο υποστήριξε επίσης ότι μια απαγόρευση των πράξεων παραποίησης/απομιμήσεων σήματος, η οποία επιβάλλεται από συνεδρίαση εθνικού δικαστηρίου με τη μορφή δικαστηρίου κοινοτικών σημάτων, εκτείνεται, κατ' αρχήν, σε ολόκληρη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽¹⁰⁾.

Το Δικαστήριο όρισε επίσης το πεδίο εφαρμογής της έννοιας «σοβαρός κίνδυνος για την ενότητα ή συνοχή του δικαίου της Ένωσης» όπως ορίζεται στο άρθρο 62 του εσωτερικού κανονισμού του⁽¹¹⁾.

Όσον αφορά το δίκαιο που διέπει τα θεσμικά όργανα, το Δικαστήριο αναίρεσε μερικώς την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου και ακύρωσε μερικώς τις αποφάσεις της Επιτροπής που αρνούνται την πρόσβαση σε ορισμένα από τα εσωτερικά της έγγραφα σχετικά με μια κλειστή διαδικασία συγχώνευσης⁽¹²⁾. Το Γενικό Δικαστήριο έχει ορίσει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι δυνατή η άρνηση της πρόσβασης σε έγγραφα που εκδίδονται από ένα κράτος μέλος και βρίσκονται στην κατοχή της Επιτροπής. Το Γενικό Δικαστήριο όρισε, επίσης, τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες, στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, είναι δυνατή η άρνηση κοινοποίησης σε τρίτα μέρη της πρόσβασης σε έγγραφα από κράτη μέλη που βρίσκονται στην κατοχή της Επιτροπής⁽¹³⁾.

Το Δικαστήριο διευκρίνισε επίσης το πεδίο εφαρμογής, εγκαίρως, των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚΑΧ μετά τη λήξη αυτής της Συνθήκης⁽¹⁴⁾.

- ▶ Θεμελιώδη δικαιώματα:

- Το Δικαστήριο έκρινε ότι το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ιδίως, οι διατάξεις του για την ιθαγένεια της Ένωσης, πρέπει να έχει την έννοια ότι επιτρέπει σε κράτος μέλος να αρνηθεί να χορηγήσει σε υπήκοο τρίτου κράτους άδεια διαμονής στην επικράτειά του, όπου επιθυμεί να διαμείνει ο εν λόγω υπήκοος τρίτου κράτους με ένα μέλος της οικογένειάς του που είναι πολίτης της Ένωσης και διαμένει στο κράτος μέλος του οποίου έχει την ιθαγένεια, ο οποίος δεν άσκησε ποτέ το δικαίωμά του στην ελεύθερη κυκλοφορία, εφόσον αυτή η άρνηση δεν εμποδίζει τον θιγόμενο πολίτη της Ένωσης να απολαύσει πράγματι, κατά το ουσιώδες μέρος τους, τα δικαιώματα που αποκτά από την ιδιότητά του ως πολίτη της Ένωσης, πράγμα που οφείλει να εξακριβώσει το αιτούν δικαστήριο. Η εν λόγω απόφαση⁽¹⁵⁾ αποσαφήνισε το αντικείμενο της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-34/09, Ruiz Zambrano.
- Το Bundesgerichtshof (Ομοσπονδιακό Ανώτατο Δικαστήριο, Γερμανία) και το Tribunal de grande instance de Paris (Περιφερειακό Δικαστήριο Παρισιού, Γαλλία) ζήτησαν από το Δικαστήριο να αποσαφηνίσει σε ποιο βαθμό ισχύουν επίσης οι αρχές του κανονισμού των Βρυξελλών⁽¹⁶⁾ στην υπόθεση της προσβολής του δικαιώματος της προσωπικότητας μέσω πληροφοριών που αναρτήθηκαν στο διαδίκτυο. Εκείνος που υφίσταται προσβολή του δικαιώματος της προσωπικότητάς του μέσω διαδικτύου μπορεί να προσφεύγει σε δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο διαμένει για το σύνολο της ζημίας που προκλήθηκε. Εντούτοις, ο υπεύθυνος της ιστοσελίδας που καλύπτεται από την οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο δεν είναι δυνατόν να υπόκειται, σε εκείνο το κράτος, σε αυστηρότερες απαιτήσεις από εκείνες που προβλέπει το ουσιαστικό δίκαιο που ισχύει στο κράτος μέλος εγκαταστάσεώς του⁽¹⁷⁾.

- Στην απόφασή του στην υπόθεση Test-Achats κ.λπ. της 1ης Μαρτίου 2011⁽¹⁸⁾, το Δικαστήριο όρισε ότι οι ασφαλιστές, το αργότερο μέχρι την 21η Δεκεμβρίου 2012, θα πρέπει να αντιμετωπίζουν με ισότιμο τρόπο τους πελάτες τους, είτε είναι άνδρες είτε γυναίκες, σε ζητήματα ασφαλίσεων και ασφαλιστικών παροχών. Μέχρι τώρα, ένας προσεκτικός νεαρός άνδρας οδηγός πλήρωνε υψηλότερα ασφάλιστρα αυτοκινήτου απλώς και μόνο επειδή ήταν άνδρας. Σύμφωνα με την απόφαση, οι ασφαλιστικές εταιρείες δεν θα μπορούν πλέον να χρησιμοποιούν το φύλο ως καθοριστικό παράγοντα για να δικαιολογούν τις διαφορές στα ασφάλιστρα που καταβάλλουν οι ασφαλισμένοι, μολονότι η απόφαση δεν επηρεάζει τη χρήση άλλων νόμιμων παραγόντων αποτίμησης του κινδύνου και η τιμή θα εξακολουθήσει να είναι συνάρτηση του κινδύνου. Το φύλο είναι καθοριστικός παράγοντας αποτίμησης του κινδύνου για τουλάχιστον τρεις βασικές κατηγορίες προϊόντων: ασφάλειες αυτοκινήτων, ασφάλειες ζωής/ασφάλειες προσόδου και ιδιωτικές ασφαλίσεις υγείας. Στις 22 Δεκεμβρίου 2011 η Επιτροπή εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές με σκοπό να βοηθήσει τον ασφαλιστικό κλάδο να εφαρμόσει τιμολόγηση χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου, μετά την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με την οποία τα διαφορετικά ασφάλιστρα για άνδρες και γυναίκες συνιστούν διάκριση λόγω φύλου.
- ▶ Ανταγωνισμός: Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η δημόσια χρηματοδότηση υποδομών αερολιμένα με στόχο την ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας μπορεί να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ⁽¹⁹⁾.
- ▶ Περιβάλλον: Το Δικαστήριο έκρινε ότι ήταν αρμόδιο να ερμηνεύσει τις διατάξεις της Σύμβασης του Aarhus, παρά το γεγονός ότι το άρθρο 9 παράγραφος 3 της εν λόγω σύμβασης δεν έχει άμεση εφαρμογή⁽²⁰⁾.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Αφού έλαβε υπόψη τους κινδύνους αναθεώρησης προς τα πάνω ως προς τη σταθερότητα των τιμών, το Διοικητικό Συμβούλιο αύξησε τα βασικά επιτόκια της ΕΚΤ κατά 0,25% στις 7 Απριλίου και κατά 0,25% στις 7 Ιουλίου 2011. Στις 3 Νοεμβρίου 2011 και εκ νέου στις 8 Δεκεμβρίου 2011, το Διοικητικό Συμβούλιο μείωσε τα επιτόκια κατά 0,25% κάθε φορά, δεδομένου ότι άρχισαν να υλοποιούνται οι κίνδυνοι αναθεώρησης προς τα κάτω της οικονομικής προοπτικής για τη ζώνη του ευρώ, ενώ τα ποσοστά του πληθωρισμού αναμένονταν να μειωθούν περαιτέρω κατά τη διάρκεια του 2012 κάτω του 2%.

Όσον αφορά τα έκτακτα μέτρα νομισματικής πολιτικής με στόχο την αποκατάσταση της ορθής λειτουργίας του μηχανισμού μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής, η ΕΚΤ:

- ▶ όσον αφορά τον τρόπο κατανομής στις πράξεις της
 - συνέχισε να παρέχει άφθονη ρευστότητα στον τραπεζικό τομέα μέσω διαδικασιών δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου με πλήρη κατανομή (FRFA) σε όλες τις πράξεις αναχρηματοδότησης (τουλάχιστον) έως το καλοκαίρι του 2012.

Mario Draghi, ο νέος πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, με τον αντιπρόεδρο Vitor Constâncio, στην πρώτη συνέντευξη Τύπου μετά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ στη Φρανκφούρτη.

- ▶ όσον αφορά τη διάρκεια των πράξεών της, αποφάσισε
 - τη συνέχιση των πράξεων αναχρηματοδότησης ειδικής διάρκειας (FRFA) ίσης με μία (τουλάχιστον) περίοδο τήρησης έως το καλοκαίρι του 2012,
 - τη διενέργεια συμπληρωματικής πράξης πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (ΠΠΜΑ), η οποία παρέχει ρευστότητα (FRFA), διάρκειας περίπου έξι μηνών, τον Αύγουστο του 2011,
 - τη διενέργεια τριών πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, επίσης με παροχή ρευστότητας (FRFA), η μία διάρκειας περίπου 12 μηνών, η οποία διενεργήθηκε τον Οκτώβριο 2011, και οι άλλες δύο διάρκειας 36 μηνών και με δυνατότητα προεξόφλησης μετά από ένα έτος, που θα διενεργηθούν τον Δεκέμβριο 2011 και τον Φεβρουάριο 2012, αντιστοίχως.

- ▶ όσον αφορά την παροχή ρευστότητας σε ξένα νομίσματα, αποφάσισε
 - τη συνέχιση των πράξεων παροχής ρευστότητας σε δολάρια ΗΠΑ με διάρκεια περίπου μιας εβδομάδας και τριών μηνών μέσω συντονισμένης παράτασης της διάρκειας των πράξεων ανταλλαγής ρευστότητας με την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ έως την 1η Φεβρουαρίου 2013,
 - τη μείωση της τιμής των πράξεων παροχής ρευστότητας σε δολάρια ΗΠΑ κατά 50 μονάδες βάσης (σε OIS+50 μονάδες βάσης),
 - την παράταση της συμφωνίας ανταλλαγής με την Τράπεζα της Αγγλίας,
 - ως έκτακτο μέτρο, τη δημιουργία προσωρινών αμοιβαίων διμερών συμφωνιών ανταλλαγής νομισμάτων μεταξύ της ΕΚΤ και πέντε ακόμα κεντρικών τραπεζών (του Καναδά, της Ιαπωνίας, της Ελβετίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και των ΗΠΑ).

- ▶ αποφάσισε την ενεργή υλοποίηση του προγράμματός της για τις αγορές τίτλων (SMP), το ύψος του οποίου αυξήθηκε από 73,5 δισεκατομμύρια ευρώ στο τέλος του 2010 σε 211 δισεκατομμύρια ευρώ στις 19 Δεκεμβρίου 2011.

- ▶ αποφάσισε την έναρξη νέου προγράμματος αγοράς καλυμμένων ομολόγων (CBPP2) σκοπούμενου ονομαστικού ποσού ύψους 40 δισεκατομμυρίων ευρώ που αναμένεται να ξεκινήσει τον Νοέμβριο του 2011 και να ολοκληρωθεί έως το τέλος Οκτωβρίου του 2012. και

- ▶ αποφάσισε
 - τη διακοπή, επί του παρόντος, των πράξεων εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας που διεξάγονται την τελευταία ημέρα κάθε περιόδου τήρησης,
 - τη μείωση του συντελεστή ελάχιστων αποθεματικών από 2 % σε 1 %, και
 - την αύξηση της διαθεσιμότητας πρόσθετης ασφάλειας i) μειώνοντας το όριο πιστοληπτικής διαβάθμισης για ορισμένους τίτλους που προέρχονται από τιτλοποίηση και ii) δίνοντας τη δυνατότητα στις εθνικές κεντρικές τράπεζες, ως προσωρινή λύση, να δέχονται ως ασφάλεια πρόσθετες ενήμερες δανειακές απαιτήσεις (δηλαδή τραπεζικά δάνεια) που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια καταλληλότητας.

Ολοκληρώνεται η θητεία του κ. Trichet

Η θητεία του κ. Trichet, από την 1η Νοεμβρίου 2003 έως την 31η Οκτωβρίου 2011, πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο σημαντικών θεσμικών αλλαγών, μεταξύ των οποίων: i) η διεύρυνση της ΕΕ από 15 σε 27 χώρες και της ζώνης του ευρώ από 12 σε 17 συμμετέχοντα κράτη μέλη· ii) η έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας το 2009, η οποία κατέταξε για πρώτη φορά την ΕΚΤ ως ένα από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα· iii) η δημιουργία νέου εποπτικού πλαισίου του χρηματοπιστωτικού τομέα στην ΕΕ· και iv) η ενίσχυση της διακυβέρνησης της ΕΕ και της ζώνης του ευρώ. Ο κ. Trichet συνέβαλε επίσης ενεργά στους συνολικούς προβληματισμούς σχετικά με τους μηχανισμούς διαχείρισης της κρίσης στη ζώνη του ευρώ, οι οποίοι ξεχώρισαν ιδιαίτερα κατά τα πρόσφατα χρόνια.

Κατά τη διάρκεια της θητείας του κ. Trichet, η ΕΚΤ συνεχώς εξέδιδε γνωμοδοτήσεις κατ' εντολή του για τη διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών, ορίζοντας το ποσοστό πληθωρισμού ως «κάτω από —αλλά κοντά στο— 2%», με μέσο ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού πολύ κοντά στο 2%, κατά τα πρώτα δέκα έτη ύπαρξης του ευρώ, παρά τις σημαντικές διακυμάνσεις στον πληθωρισμό λόγω των σημαντικών μακροοικονομικών διακυμάνσεων κατά την περίοδο αυτή, π.χ. μεγάλες αυξήσεις τιμών πετρελαίου και εμπορευμάτων ή η πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση.

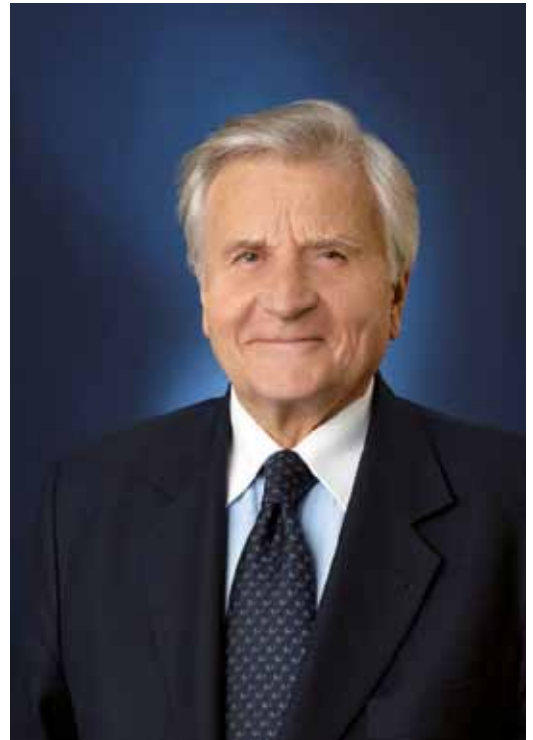
Η διαχείριση του κ. Trichet σε αυτή την περίοδο κρίσης αποδείχτηκε κρίσιμη για τη διαχείριση των διαβουλεύσεων και αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου, μεταξύ των οποίων ένα πλήθος έκτακτων μέτρων νομισματικής πολιτικής τα οποία εφαρμόστηκαν από τον Αύγουστο του 2007.

Μετά τη θέσπιση του νέου πλαισίου της ΕΕ για τη χρηματοπιστωτική εποπτεία, ο κ. Trichet έγινε ο πρώτος πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου, το οποίο συστάθηκε τον Δεκέμβριο του 2010 και ενεργεί ως ανεξάρτητο όργανο της ΕΕ αρμόδιο για τη μακροπροληπτική εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ΕΕ. Η αξιοπιστία και η εξουσία της ΕΚΤ, η οποία ενισχυόταν συνεχώς υπό την προεδρία του κ. Trichet, ήταν σημαντικός παράγοντας στην κατεύθυνση προς αυτή την επιλογή.

Για την αποφασιστική προεδρία του κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η οποία το διάστημα της αποχώρησής του από την ΕΚΤ τον Οκτώβριο του 2011 συνέχιζε να βρίσκεται σε εξέλιξη, καθώς και για τη συνολική συμβολή του στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, στον κ. Trichet απονεμήθηκαν σημαντικά βραβεία, μεταξύ των οποίων, του Άνδρα της Χρονιάς (2007), του Τραπεζίτη της Χρονιάς (2008) και το βραβείο Καρλομάγνος (2011). Κατά την παραλαβή του βραβείου Καρλομάγνος στο Άαχεν, ο κ. Trichet οραματίστηκε τα εξής:

«Σε αυτήν την Ένωση του αύριο, ή της επόμενης ημέρας, θα ήταν άραγε πολύ τολμηρό, στον οικονομικό τομέα, με μία ενιαία αγορά, ένα ενιαίο νόμιμα και μία κεντρική τράπεζα, να οραματιζόμαστε ένα Υπουργείο Οικονομικών της Ένωσης;

Όχι απαραίτητα ένα Υπουργείο Οικονομικών που διαχειρίζεται έναν μεγάλο ομοσπονδιακό προϋπολογισμό. Αλλά ένα Υπουργείο Οικονομικών που θα ασκεί άμεσες εξουσίες σε τουλάχιστον τρεις τομείς: πρώτον, την εποπτεία τόσο των δημοσιονομικών πολιτικών όσο και των πολιτικών ανταγωνιστικότητας, καθώς και τις άμεσες εξουσίες που προαναφέρθηκαν όσον αφορά χώρες σε ένα «δεύτερο στάδιο» στο εσωτερικό της ζώνης του ευρώ· δεύτερον, όλες τις τυπικές αρμοδιότητες της εκτελεστικής εξουσίας όσον αφορά τον ολοκληρωμένο χρηματοπιστωτικό τομέα της Ένωσης, έτσι ώστε να συνοδεύουν την πλήρη ενοποίηση των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών· και τρίτον, την εκπροσώπηση της συνομοσπονδίας της Ένωσης στα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα»⁽²¹⁾.

© ECB/Andreas Böttcher

*Jean-Claude Trichet,
πρόεδρος της ΕΚΤ έως
τις 31 Οκτωβρίου 2011.*

Το Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ελεγκτικό Συνέδριο υπέβαλε την ετήσια έκθεση για την εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2010 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 15 Νοεμβρίου 2011 και στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 30 Νοεμβρίου 2011.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

*Ετήσια συνεδρίαση
του Ελεγκτικού Συνεδρίου
με την επιτροπή
δημοσιονομικού ελέγχου
του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου.
Λουξεμβούργο,
20 Οκτωβρίου 2011.*

Όπως τα προηγούμενα έτη, η ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου καλύπτει κυρίως την αξιοπιστία των λογαριασμών της ΕΕ του 2010 και την κανονικότητα των υποκειμένων σε αυτούς πράξεων. Φέτος η έκθεση περιλαμβάνει επίσης ένα κεφάλαιο σχετικά με τα αποτελέσματα των δαπανών της ΕΕ.

- ▶ Όσον αφορά την αξιοπιστία των λογαριασμών της ΕΕ, το Συνέδριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι λογαριασμοί του 2010 παρέχουν ακριβοδίκαιη εικόνα τόσο της οικονομικής κατάστασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και των αποτελεσμάτων των πράξεων και των ταμειακών ροών της κατά το εν λόγω οικονομικό έτος. Εντούτοις, υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της ποιότητας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και των υποκειμένων σε αυτήν συστημάτων πληροφόρησης.
- ▶ Όσον αφορά την κανονικότητα των εσόδων και των δαπανών, στη δήλωση αξιοπιστίας του Συνεδρίου για το οικονομικό έτος 2010 γίνεται διάκριση μεταξύ εσόδων, αναλήψεων υποχρεώσεων και πληρωμών. Κατά τη γνώμη του Συνεδρίου, τα υποκείμενα στους λογαριασμούς της ΕΕ έσοδα και αναλήψεις υποχρεώσεων για το οικονομικό έτος 2010 είναι, από κάθε ουσιώδη πλευρά, νόμιμα και κανονικά. Αντιθέτως, οι υποκείμενες στους λογαριασμούς πληρωμές περιέχουν ουσιώδη σφάλματα και το εκτιμώμενο ποσοστό σφάλματος ανέρχεται σε 3,7 % για το σύνολο των δαπανών της ΕΕ.
- ▶ Φέτος για πρώτη φορά το Συνέδριο παρουσίασε τα αποτελέσματα της εξέτασης των πληροφοριακών στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις που παρουσίασαν τρεις γενικές διευθύνσεις οι οποίες είναι αρμόδιες για μεγάλο τμήμα των δαπανών της ΕΕ. Το Συνέδριο συνέστησε στην Επιτροπή, στο πλαίσιο των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων, να επικεντρώνεται περισσότερο στις επιδόσεις — συμπεριλαμβανομένων της οικονομίας και της αποδοτικότητας — και να θέτει κατάλληλους ενδιάμεσους στόχους προκειμένου να καθίσταται δυνατή η αξιολόγηση της προόδου σε σχέση με την επίτευξη των πολυετών στόχων.

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Το 2011 στις εννέα συνόδους της ολομέλειας, η ΕΟΚΕ εξέδωσε 199 γνωμοδοτήσεις, εκ των οποίων 29 γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας και εννέα διερευνητικές γνωμοδοτήσεις.

Ο πρόεδρος και τα μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διαδραμάτισαν ενεργό ρόλο στις εργασίες της ΕΟΚΕ. Τον Μάρτιο ο πρόεδρος Barroso έλαβε μέρος στην ολομέλεια της ΕΟΚΕ, ο δε αντιπρόεδρος Šefčovič είχε διμερή συνάντηση με τον πρόεδρο Nilsson και αντάλλαξε απόψεις με μέλη του προεδρείου τον Δεκέμβριο. Τουλάχιστον ένας επίτροπος έλαβε μέρος σε κάθε σύνοδο της ολομέλειας.

Η ΕΟΚΕ είχε ενεργή συμμετοχή στην υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» μέσω της συντονιστικής ομάδας «Ευρώπη 2020». Πολυάριθμες επισκέψεις του προέδρου Nilsson πραγματοποιήθηκαν σε πρωτεύουσες κρατών μελών με στόχο την κινητοποίηση των εθνικών οικονομικών και κοινωνικών επιτροπών και των διαφόρων δικτύων ώστε να συμμετάσχουν πλήρως στη διαδικασία Ευρώπη 2020. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη συμμετοχή στην προετοιμασία των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων, κρίσιμο στοιχείο του ευρωπαϊκού εξαμήνου.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Μεταξύ άλλων πρωτοβουλιών κατά τη διάρκεια του έτους, η ΕΟΚΕ εξέδωσε γνωμοδοτήσεις για κάθε μία από τις επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Συζήτησε επίσης τα κύρια αποτελέσματα της πολιτικής της Ένωσης, όπως μια εκσυγχρονισμένη κοινή γεωργική πολιτική μετά το 2013 και μια μελλοντική πολιτική συνοχής. Ήταν, επίσης, ενεργή στις αποφάσεις σχετικά με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο μετά το 2013. Η ΕΟΚΕ διαδραμάτισε έντονο ρόλο στην προετοιμασία της Διάσκεψης του Ρίο+20 [Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Αειφόρο Ανάπτυξη (UNCSD)] που θα πραγματοποιηθεί το 2012. Πρόκειται για μία από τις προτεραιότητες του προέδρου Nilsson.

Οι συζητήσεις σχετικά με την αναθεώρηση του πρωτοκόλλου συνεργασίας με την Επιτροπή συνεχίστηκαν κατά τη διάρκεια του έτους.

Ολομέλεια της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, τον Οκτώβριο στις Βρυξέλλες.

Επιτροπή των Περιφερειών

Στις έξι συνόδους της ολομέλειας το 2011, η ΕτΠ εξέδωσε 58 γνωμοδοτήσεις, εκ των οποίων τέσσερις γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας και τρεις γνωμοδοτήσεις προοπτικής.

Η ΕτΠ διαδραμάτισε εξέχοντα ρόλο στις αποφάσεις σχετικά με το μέλλον της κοινής γεωργικής πολιτικής, της αλιευτικής πολιτικής και της πολιτικής συνοχής, καθώς και του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014–2020. Μέσω της πλατφόρμας παρακολούθησης της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», η ΕτΠ συνέχισε να αξιολογεί τη στρατηγική για την ανάπτυξη και την απασχόληση από την άποψη των περιφερειών και των πόλεων της ΕΕ. Η δεύτερη έκθεση παρακολούθησης για τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» δημοσιεύθηκε τον Δεκέμβριο του 2011. Με στόχο την επιτυχή υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», ασκήθηκε ισχυρή πίεση για τα τοπικά σύμφωνα που θα έπρεπε να συνάπτονται σε εθελοντική βάση, τηρώντας δεόντως τη θεσμική οργάνωση των κρατών μελών, αλλά χωρίς περαιτέρω γραφειοκρατία στη διαδικασία. Η ιδέα υποστηρίχθηκε από τον πρόεδρο Barroso και τον πρόεδρο Van Rompuy και αναπτύχθηκε περαιτέρω κατά τη διάρκεια του έτους. Η ιδέα αυτή εκφράστηκε στις προτάσεις της Επιτροπής για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Ολομέλεια της Επιτροπής των Περιφερειών, τον Ιούνιο στις Βρυξέλλες.

Η ΕτΠ διαδραμάτισε προδραστικό ρόλο και συνέβαλε στην επιτυχία του Συμφώνου των Δημάρχων —επίσημη δέσμευση των δημοτικών συμβουλίων των συμβαλλομένων να υπερβούν τους στόχους της ΕΕ σε ό,τι αφορά τη μείωση του διοξειδίου του άνθρακα μέσω της υλοποίησης σχεδίων δράσης που αφορούν τη βιώσιμη ενέργεια, με συγκεκριμένα μέτρα.

Η ΕτΠ ενίσχυσε το δικό της δίκτυο επικουρικότητας που δημιουργήθηκε προκειμένου να διευκολυνθεί η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τοπικών και περιφερειακών αρχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τα διάφορα έγγραφα πολιτικής και τις προτάσεις της Επιτροπής. Για πρώτη φορά, η ΕΤΠ ενέκρινε έκθεση επικουρικότητας (2010).

Όπως και με τις εργασίες με την ΕΟΚΕ, σε θεσμικό επίπεδο, οι συζητήσεις σχετικά με την αναθεώρηση του πρωτοκόλλου συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και της ΕΤΠ συνεχίστηκαν κατά τη διάρκεια του έτους.

Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής

Η Επιτροπή είναι το όργανο που ανησυχεί περισσότερο για τις καταγγελίες του Διαμεσολαβητή λόγω του ρόλου της βάσει των συνθηκών. Το 2010, το 65% των καταγγελιών του Διαμεσολαβητή υποβλήθηκαν στην Επιτροπή. Το 2011, η Επιτροπή επεξεργάστηκε 372 νέα αιτήματα από τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή και απάντησε σε 362 από τα αιτήματά του.

Οι καταγγελίες που υποβλήθηκαν από τον Διαμεσολαβητή αφορούν διάφορους τομείς δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων: πρόσβαση σε έγγραφα, περιπτώσεις εικαζόμενης παράβασης, ζητήματα σχετικά με το προσωπικό και θέματα που σχετίζονται με επιδοτήσεις ή συμβάσεις υπηρεσιών.

© Ευρωπαϊκή Ένωση

Το 2011 οι σχέσεις μεταξύ του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή και της Επιτροπής έδειξαν πολύ θετικές τάσεις. Οι πολιτικοί και διοικητικοί δεσμοί ισχυροποιήθηκαν. Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιήθηκε συνάντηση μεταξύ του Σώματος των Επιτρόπων και του Διαμεσολαβητή στις 15 Φεβρουαρίου 2011.

Το 2011 ο Διαμεσολαβητής ξεκίνησε την υλοποίηση της νέας στρατηγικής του για την περαιτέρω βελτίωση της δράσης του, την καλύτερη εξυπηρέτηση των συμφερόντων των ευρωπαίων πολιτών και την περαιτέρω ανάπτυξη πραγματικού πνεύματος εξυπηρέτησης σε όλους τους θεσμούς, τα όργανα και τις υπηρεσίες της ΕΕ. Στο ίδιο πνεύμα, δίνει μεγάλο ενδιαφέρον σε θέματα που σχετίζονται με τη διαφάνεια, την πρόσβαση σε έγγραφα και τις παραβιάσεις του δικαίου της ΕΕ.

Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής Νικηφόρος Π. Διαμαντούρος με την Diana Wallis, μέλος του ΕΚ, και τη Viviane Reding, αντιπρόεδρο της Επιτροπής, στο συνέδριο «Αποδίδει η Συνθήκη της Λισαβόνας για τους πολίτες;», Μάρτιος 2011.

Αποκεντρωμένοι οργανισμοί

Κατά το υπό εξέταση έτος συστάθηκε ο «Οργανισμός για την επιχειρησιακή διαχείριση μεγάλης κλίμακας συστημάτων ΤΠ στον τομέα της ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης» [σύστημα πληροφοριών του Σένγκεν (SIS II), σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS) και Eurodac]. Το κύριο επιχειρησιακό καθήκον θα είναι η διασφάλιση της λειτουργίας των συστημάτων αυτών 24 ώρες την ημέρα, επτά ημέρες την εβδομάδα. Οι άλλες αρμοδιότητές του θα περιλαμβάνουν την έγκριση των απαραίτητων μέτρων ασφαλείας και τη διασφάλιση της ασφάλειας και ακεραιότητας δεδομένων, καθώς και τη συμμόρφωση με τους κανόνες προστασίας δεδομένων. Ο Οργανισμός εδρεύει στο Τάλιν, στην Εσθονία, με επιχειρησιακό σκέλος στο Στρασβούργο, στη Γαλλία.

Η διοργανική ομάδα εργασίας για τους αποκεντρωμένους οργανισμούς, η οποία συστάθηκε το 2009 με στόχο την εύρεση κοινού εδάφους μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης των εργασιών των οργανισμών, σημείωσε σημαντική πρόοδο το 2011. Η πρόοδος ήταν αξιοσημείωτη σε σχέση με τα θέματα που αφορούν τη διακυβέρνηση, τη χρηματοδότηση, τους ανθρώπινους πόρους, την υποχρέωση λογοδοσίας και την εποπτεία των αποκεντρωμένων οργανισμών.

Εθνικά κοινοβούλια

Το 2011 τα εθνικά κοινοβούλια παρέμειναν στην κορυφή της διοργανικής ατζέντας της Επιτροπής, η οποία απέδειξε τη δέσμευσή της σε περαιτέρω ενίσχυση του διαλόγου και της συνεργασίας με τα εθνικά κοινοβούλια. Είναι το δεύτερο έτος κατά το οποίο η Επιτροπή εφάρμοσε τις διατάξεις της νέας Συνθήκης της Λισαβόνας όσον αφορά τα εθνικά κοινοβούλια⁽²²⁾, και ιδιαίτερα τον μηχανισμό ελέγχου της επικουρικότητας. Η εμπειρία που έχει αποκτηθεί έως τώρα έχει σαφώς καταδείξει ότι τα εθνικά κοινοβούλια είναι έτοιμα να αναλάβουν τον νέο ρόλο και τις εξουσίες τους.

Ο αριθμός των γνωμοδοτήσεων που ελήφθησαν στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου, καθώς και εντός του πλαισίου του μηχανισμού ελέγχου της επικουρικότητας, αυξάνεται σημαντικά. Εντούτοις, ο αριθμός των αιτιολογημένων γνωμών —οι οποίες δηλώνουν τους λόγους για τους οποίους τα εθνικά κοινοβούλια θεωρούν ότι το εν λόγω σχέδιο δεν συμμορφώνεται με την αρχή της επικουρικότητας— είναι ακόμα σχετικά χαμηλός έναντι του συνολικού αριθμού των γνωμοδοτήσεων που ελήφθησαν. Τα όρια της επονομαζόμενης «κίτρινης και πορτοκαλί κάρτας» δεν επετεύχθησαν ακόμα όσον αφορά οποιαδήποτε πρόταση —αν τα όρια αυτά είχαν επιτευχθεί, η Επιτροπή θα έπρεπε είτε να τροποποιήσει είτε να αποσύρει την πρότασή της. Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, η μεγάλη πλειονότητα των γνωμοδοτήσεων των εθνικών κοινοβουλίων συνεχίζει να εστιάζει στην ουσία των προτάσεων της Επιτροπής και τα μη νομοθετικά έγγραφα παρά στις πτυχές επικουρικότητας.

Ωστόσο, να σημειωθεί ότι η πρόταση για την κοινή ενοποιημένη βάση φορολογίας εταιρειών προσέλκυσε ιδιαίτερη προσοχή από τα εθνικά κοινοβούλια, με 13 αιτιολογημένες γνώμες. Ταυτόχρονα, τα άλλα κοινοβούλια θεώρησαν ότι η πρόταση συμμορφώνεται με την αρχή της επικουρικότητας.

Συνολικά, το 2011, τα εθνικά κοινοβούλια έστειλαν 618 γνωμοδοτήσεις στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου και του μηχανισμού ελέγχου της επικουρικότητας. Ο αριθμός αυτός αντιπροσωπεύει αύξηση τουλάχιστον 60% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Μόνο 53 από αυτές τις γνωμοδοτήσεις ήταν αιτιολογημένες γνώμες⁽²³⁾.

Εθνικό κοινοβούλιο	Κοινοβουλευτικό σώμα	Συνολικός αριθμός γνωμοδοτήσεων (ελήφθησαν από 1.1.2011 έως 30.11.2011)
Πορτογαλία	Assembleia da Republica	149
Ιταλία	Senato della Repubblica	64
Τσεχική Δημοκρατία	Senát	48
Σουηδία	Riksdagen	33
Ιταλία	Camera dei Deputati	29
Romania	Senatul	28
Ρουμανία	Camera Deputaţilor	28
Γερμανία	Bundesrat	26
Ηνωμένο Βασίλειο	House of Lords	17
Βουλγαρία	Narodno sabranie	11
Δανία	Folketinget	10
Λουξεμβούργο	Chambre des députés	10
Ηνωμένο Βασίλειο	House of Commons	10
Πολωνία	Sejm	7
Κάτω Χώρες	Eerste Kamer Staten-Generaal	6
Γερμανία	Bundestag	5
Αυστρία	Nationalrat	4
Πολωνία	Senat	4
Τσεχική Δημοκρατία	Poslanecká sněmovna	4
Ελλάδα	Βουλή των Ελλήνων	3
Γαλλία	Assemblée nationale	3
Αυστρία	Bundesrat	2
Λιθουανία	Seimas	2
Ισπανία	Congreso de los Diputados και Senado (αμφότερα τα κοινοβουλευτικά σώματα)	2
Γαλλία	Sénat	2
Κάτω Χώρες	Αμφότερα τα κοινοβουλευτικά σώματα	2
Λετονία	Saeima	2
Σλοβακία	Národná rada	2
Φινλανδία	Eduskunta	2
Βέλγιο	Chambre des représentants/ Kamer van Volksvertegenwoordigers	1
Κάτω Χώρες	Tweede Kamer Staten-Generaal	1
Ιρλανδία	Oireachtas (αμφότερα τα κοινοβουλευτικά σώματα)	1
Κύπρος	Βουλή των Αντιπροσώπων	1
Βέλγιο	Sénat/Senaat	1
Μάλτα	Kamra tad-Deputati	1
Εσθονία	Riigikogu	0
Ουγγαρία	Országgyűlés	0
Σλοβενία	Državni svet	0
Σλοβενία	Državni zbor	0
Total		521

Αποδοτικότητα: έξυπνη ρύθμιση, διαχείριση της ποιότητας της νομοθεσίας μέσω του κύκλου πολιτικής, βελτίωση της εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ

Στο πλαίσιο της ατζέντας της έξυπνης ρύθμισης, η Επιτροπή συνέχισε να βελτιώνει τον τρόπο χάραξης πολιτικής και κατάρτισης νομοσχεδίων. Με τις αλλαγές αυτές ενισχύθηκε η διαφάνεια και η λογοδοσία και προωθήθηκε η χάραξη πολιτικής επί τη βάση εξακριβωμένων στοιχείων.

Έξυπνη ρύθμιση

Σε συνέχεια των κατευθύνσεων πολιτικής της σχετικά με την έξυπνη ρύθμιση, έχουν αναληφθεί οι ακόλουθες δράσεις:

- ▶ Η Επιτροπή συνέχισε να απλοποιεί τη νομοθεσία, έχοντας υποβάλει προτάσεις που υπερβαίνουν σημαντικά τον στόχο του 25% που έχει τεθεί στο σχέδιο δράσης για τη μείωση του διοικητικού φόρτου, εγκαίρως ώστε να επιτευχθεί ο εν λόγω στόχος από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά την υπόλοιπη περίοδο του προγράμματος έως το τέλος του 2012.
- ▶ Η Επιτροπή παρουσίασε συγκεκριμένες δράσεις σχετικά με τον τρόπο ελαχιστοποίησης των κανονιστικών επιβαρύνσεων για τις μικρότερες επιχειρήσεις⁽²⁴⁾. Αυτές περιλαμβάνουν την αναθεώρηση του υφιστάμενου κεκτημένου προκειμένου να απαλλαγούν οι μικρότερες επιχειρήσεις από την κανονιστική επιβάρυνση ή να προσαρμοστούν οι διατάξεις στις ανάγκες τους, τη βελτίωση των διαβουλεύσεων με τις μικρότερες επιχειρήσεις για τον προσδιορισμό των υπέρμετρων κανονιστικών επιβαρύνσεων και την εξεύρεση των βέλτιστων τρόπων για την άρση τους, καθώς και την εισαγωγή ενός πίνακα αποτελεσμάτων για να ελέγχεται ότι οι στόχοι οδηγούν σε πραγματικό αντίκτυπο για τις μικρότερες επιχειρήσεις.
- ▶ Οι έλεγχοι καταλληλότητας —ξεκίνησαν το 2010 στους τομείς περιβάλλοντος, μεταφορών, απασχόλησης/κοινωνικής πολιτικής και βιομηχανικής πολιτικής— επεκτάθηκαν σε άλλους τομείς πολιτικής το 2011, συμπεριλαμβανομένων της υγείας και της προστασίας των καταναλωτών. Η Επιτροπή έκανε βήματα προόδου ώστε να διασφαλίσει ότι οι σημαντικές προτάσεις για τη θέσπιση ή την αναθεώρηση νομοθεσίας στηρίζονται στην αξιολόγηση των ήδη κείμενων διατάξεων.
- ▶ Ο πολυετής σχεδιασμός αξιολογήσεων της Επιτροπής παρουσιάζεται σε ειδικό δικτυακό τόπο ώστε τα κράτη μέλη και οι ενδιαφερόμενοι φορείς να μπορούν να προετοιμάζουν εγκαίρως τη συνεισφορά τους στην όλη διαδικασία⁽²⁵⁾.
- ▶ Νέες προτάσεις πολιτικής υποστηρίχτηκαν από εκτιμήσεις επιπτώσεων, αναλύοντας τόσο τα οφέλη όσο και το κόστος και την αντιμετώπιση όλων των σημαντικών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Εκτίμηση επιπτώσεων

Η επιτροπή εκτίμησης επιπτώσεων —το όργανο που διασφαλίζει ότι οι εκτιμήσεις επιπτώσεων της Επιτροπής συμμορφώνονται με τα πρότυπα ποιότητας και διαδικασίας— εξέτασε 104 εκτιμήσεις επιπτώσεων και εξέδωσε 138 γνωμοδοτήσεις σχετικά με την ποιότητά τους, εκ των οποίων 35 αφορούσαν εκ νέου υποβληθείσες εκθέσεις.

Το 2011 η Επιτροπή εκτίμησης επιπτώσεων εξέτασε επίσης 43 εκτιμήσεις επιπτώσεων που υποστηρίζουν προτάσεις για τομεακές δαπάνες του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, και εξέδωσε 37 γνωμοδοτήσεις σχετικά με την ποιότητα αυτών των εκτιμήσεων επιπτώσεων⁽²⁶⁾.

Προκειμένου να διασφαλίζεται ο συνεχιζόμενος έλεγχος υψηλής ποιότητας και να παρέχεται στα μέλη της εν λόγω επιτροπής μεγαλύτερη ευελιξία για την εκτέλεση των καθηκόντων τους, ο πρόεδρος Barrosο αποφάσισε τον Νοέμβριο να αυξήσει τον αριθμό των μελών της επιτροπής και να διευρύνει το πεδίο των τμημάτων από τα οποία είναι δυνατός ο ορισμός των μελών της.

Η ομάδα υψηλού επιπέδου ανεξάρτητων ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με τον διοικητικό φόρτο, υπό την προεδρία του κ. Edmund Stoiber, ολοκλήρωσε τον Νοέμβριο την έκθεσή της για τις βέλτιστες πρακτικές εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ με τον λιγότερο επαχθή τρόπο για τα κράτη μέλη.

Εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ

Συνεχίστηκαν οι εργασίες για τη βελτίωση του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη εφαρμόζουν το δίκαιο της ΕΕ.

- ▶ Το σχέδιο «EU Pilot» λειτουργεί από τον Απρίλιο του 2008 με στόχο την παροχή πιο γρήγορων και καλύτερων απαντήσεων σε ερωτήσεις που εγείρουν πολίτες ή επιχειρήσεις και λύσεων στα προβλήματα εκείνα που προκύπτουν από την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ. Επίσης, σχεδιάστηκε για τη βελτίωση της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των αρχών των κρατών μελών σχετικά με την εφαρμογή και την υλοποίηση του δικαίου της ΕΕ.
- ▶ Το 2008, 15 κράτη μέλη συμμετείχαν εθελοντικά στο σχέδιο «EU Pilot». Μετά την επιτυχία του σχεδίου, η Επιτροπή αποφάσισε να καλέσει τα υπόλοιπα 12 κράτη μέλη να συμμετάσχουν στο σχέδιο. Από τον Σεπτέμβριο 2011, 25 κράτη μέλη συμμετέχουν στον μηχανισμό επίλυσης προβλημάτων του σχεδίου «EU Pilot».
- ▶ Το σχέδιο συνέβαλε και συνεχίζει να συμβάλλει θετικά στη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των συμμετεχόντων κρατών μελών ως προς την απάντηση των ερωτημάτων και την επίλυση των προβλημάτων των πολιτών, των επιχειρήσεων και των συμφερόντων της κοινωνίας των πολιτών πιο γρήγορα. Από την υλοποίησή του, το 80% περίπου των απαντήσεων που παρέχονται από τα κράτη μέλη έχουν αξιολογηθεί ως αποδεκτές (σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ), επιτρέποντας την περάτωση της εξέτασης της υπόθεσης χωρίς την ανάγκη κίνησης διαδικασίας παράβασης βάσει του άρθρου 258 της ΣΛΕΕ.
- ▶ Τα υπό εξέταση θέματα στα αρχεία που υποβάλλονται μέσω του σχεδίου «EU Pilot» συμφωνούν ευρέως με την υφιστάμενη κατάσταση του όγκου των ερωτήσεων και των προβλημάτων που προκύπτουν σε διαφορετικούς τομείς του δικαίου της ΕΕ: περίπου 33% των αρχείων αφορούν περιβαλλοντικά θέματα, 15% την εσωτερική αγορά, 10,5% τη φορολογία, 8% την κινητικότητα και τις μεταφορές και 6% την υγεία και την προστασία του καταναλωτή. Αυτοί οι τομείς πολιτικής αντιπροσωπεύουν το 64,5% του συνόλου των αρχείων του σχεδίου «EU Pilot».

Το 2011 ο αριθμός των διαδικασιών παράβασης που κινήθηκαν αρχικά κατά των κρατών μελών για εικαζόμενες παραβιάσεις ως προς την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ ανήλθε σε 1351 (ο αριθμός αντιπροσωπεύει το πρώτο στάδιο της διαδικασίας, όταν αποστέλλεται έγγραφο οχλήσεως σύμφωνα με το άρθρο 258 της ΣΛΕΕ). Οι εν λόγω τομείς πολιτικής σε σχέση με τους οποίους υποβλήθηκε μεγαλύτερη αναλογία ερωτήσεων ήταν οι μεταφορές, η εσωτερική αγορά και οι υπηρεσίες, η υγεία και η προστασία του καταναλωτή, που αντιπροσωπεύουν άνω του 50% του συνόλου.

Το 2011, η Επιτροπή κίνησε τις πρώτες διαδικασίες της στο πλαίσιο του άρθρου 260 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Το συγκεκριμένο άρθρο, το οποίο θεσπίστηκε από τη Συνθήκη της Λισαβόνας, αποτελεί την εξαίρεση του γενικού κανόνα ότι στα κράτη μέλη επιτρέπεται να επιβάλλονται οικονομικές κυρώσεις, μόνο αν μια δεύτερη δικαστική απόφαση αποδεικνύει τη μη συμμόρφωσή τους με προγενέστερη δικαστική απόφαση. Το άρθρο 260 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ επιτρέπει την επιβολή οικονομικών κυρώσεων στα κράτη μέλη που δεν μεταφέρουν εγκαίρως οδηγίες από το πρώτο στάδιο στο οποίο η Επιτροπή παραπέμπει για πρώτη φορά το θέμα στο Δικαστήριο. Εννέα τέτοιες διαδικασίες κινήθηκαν το 2011 κατά πέντε κρατών μελών.

Αποτελεσματική διαχείριση

Κατά τον εσωτερικό έλεγχο της Επιτροπής διεξάγονται περίπου 300 κοινοί έλεγχοι ετησίως μέσω της υπηρεσίας εσωτερικών ελέγχων (IAS) και των κλιμακίων εσωτερικού ελέγχου (ΚΕΕ). Ως αποτέλεσμα των εργασιών αυτών, τον Μάιο του 2011 ο εσωτερικός ελεγκτής της Επιτροπής εξέδωσε για πρώτη φορά μια συνολική γνωμοδότηση εστιάζοντας στην κατάσταση της δημοσιονομικής διαχείρισης της Επιτροπής, για το 2010.

Στόχος της γνωμοδότησης είναι η παροχή επιπλέον επιπέδου διασφάλισης προς την Επιτροπή, επιβεβαιώνοντας τη σταθερότητα του πλαισίου ελέγχου του θεσμικού οργάνου στο σύνολό του. Πρόκειται για ένα ακόμα επίπεδο ελέγχων και εξισορρόπησης στην ήδη αναλυτική διαδικασία ελέγχου στην Επιτροπή.

Η γνωμοδότηση του 2010 επιβεβαιώνει ότι το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου της Επιτροπής είναι ώριμο και ότι οι συστάσεις ελέγχου έχουν εκπληρωθεί και υλοποιηθεί από τα τμήματα. Επιβεβαιώνει ότι οι συστάσεις ελέγχου που εκδόθηκαν από την υπηρεσία εσωτερικών ελέγχων και τα κλιμάκια εσωτερικού ελέγχου κάθε χρόνο εφαρμόζονται από τη διοίκηση, κατά συνέπεια, ο συνεχής εσωτερικός έλεγχος, η διακυβέρνηση και η διαχείριση κινδύνου βελτιώνονται συνεχώς.

Η σαφήνεια στον τρόπο σύνταξης των εγγράφων κατείχε επίσης σημαντική θέση στην ημερήσια διάταξη της Επιτροπής. Η Γενική Διεύθυνση Μετάφρασης της Επιτροπής συμβάλλει καθοριστικά στην υποβολή σαφών νομοθετικών προτάσεων και προτάσεων πολιτικής παρέχοντας μεταφραστικές και άλλες γλωσσικές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας σε όλες τις επίσημες γλώσσες, ιδίως όσον αφορά τις νομοθετικές προτάσεις που συνδέονται με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Η εκστρατεία «Clear Writing» συνεχίστηκε για δεύτερο έτος. Η διυπηρεσιακή ομάδα δράσης για την εκστρατεία «Clear Writing» υπέβαλε έναν αριθμό συστάσεων για τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να βελτιωθεί η σύνταξη κειμένων στην Επιτροπή —ορισμένες εκ των οποίων εφαρμόζονται ήδη.

Διαφάνεια των οργάνων

Όσον αφορά την πρόσβαση σε έγγραφα των οργάνων της ΕΕ, μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, το άρθρο 255 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας αντικαταστάθηκε με το άρθρο 15 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διάταξη της Συνθήκης εκτείνει σε όλα τα όργανα της ΕΕ, υπηρεσίες και οργανισμούς, μαζί με το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, το υφιστάμενο δικαίωμα κάθε πολίτη της Ένωσης να έχει πρόσβαση στα έγγραφα που έχουν στην κατοχή τους. Η νέα διάταξη της συνθήκης χορηγεί σε κάθε πολίτη της Ένωσης το δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα όχι μόνο των οργάνων της Ένωσης, αλλά επίσης σε έγγραφα των οργάνων, των υπηρεσιών και των οργανισμών της. Τον Μάρτιο, η Επιτροπή ενέκρινε νομοθετική πρόταση για να εφαρμοσθεί στην πράξη αυτή η επέκταση.

Όσον αφορά τους εκπροσώπους συμφερόντων, σε μια προσπάθεια περαιτέρω τόνωσης της διαφάνειας της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της ΕΕ, τον Ιούνιο το Κοινοβούλιο και η Επιτροπή συνήψαν διοργανική συμφωνία σχετικά με τη σύσταση κοινού μητρώου διαφάνειας, το οποίο παρέχει περισσότερες πληροφορίες παρά ποτέ σε αυτούς που επιδιώκουν να επηρεάσουν την ευρωπαϊκή πολιτική.

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΟ 2011

Νομοθεσία					Προϋπολογισμός και απαλλαγή	Άλλες διαδικασίες				Σύνολο
Διαβουλεύσεις ⁽¹⁾	Συναπόφαση			Συγκριτική ⁽⁴⁾		Ίδια πρωτοβουλία	Ψηφίσματα (άρθρα 103 και 108)	Ανθρώπινα δικαιώματα	Διάφορα	
	Πρώτη ανάγνωση ⁽²⁾	Δεύτερη ανάγνωση ⁽³⁾	Τρίτη ανάγνωση							
36	92	16	5	58	82	140	110	32	22	593

(1) Σε 10 περιπτώσεις το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τροποποίησε τη βασική πρόταση.

(2) Σε 61 περιπτώσεις το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τροποποίησε τη βασική πρόταση.

(3) Σε 11 περιπτώσεις το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τροποποίησε την κοινή θέση του Συμβουλίου.

(4) Σε μία περίπτωση το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απέρριψε την πρόταση της Επιτροπής.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

(1) http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/state-union-2011/index_en.htm

(2) Απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Μαΐου 2011, C-147/08, Römer.

(3) Απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Μαρτίου 2011, C-236/09, Association Belge des Consommateurs Test-Achats κ.λπ.

(4) Απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Απριλίου 2011, C-402/09, Tatu.

(5) Απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Νοεμβρίου 2011, C-70/10, Scarlet Extended.

(6) Απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Ιουνίου 2011, C-462/09, Stichting de Thuiskopie.

(7) Απόφαση του Δικαστηρίου της 30ής Ιουνίου 2011, C-271/10, VEWA.

(8) Απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 2011, C-324/09, L'Oréal κ.λπ.

(9) Γνωμοδότηση του Δικαστηρίου 1/09 της 8ης Μαρτίου 2011.

(10) Απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Απριλίου 2011, C-235/09, DHL Express France.

(11) Απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Φεβρουαρίου 2011, C-17/11 RX.

(12) Απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Ιουλίου 2011, C-506/08 P, Sweden κατά MyTravel και Επιτροπής.

(13) Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 13ης Ιανουαρίου 2011, T-362/08, IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds κατά Επιτροπής.

(14) Απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Μαρτίου 2011, C-352/09 P, ThyssenKrupp Nirosta κατά Επιτροπής.

(15) Απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Νοεμβρίου 2011, C-256/11, Dereci κ.λπ.

(16) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 12 της 16.1.2001, σ. 1).

(17) Απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου 2011, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-509/09 και C-161/10, eDate Advertising κ.λπ.

(18) Απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Μαρτίου 2011, C-236/09, Association Belge des Consommateurs Test-Achats κ.λπ.

(19) Απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Μαρτίου 2011, συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-443/08 και T-455/08, Freistaat Sachsen κ.λπ. κατά Επιτροπής.

(20) Απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Μαρτίου 2011, C-240/09, Lesoochranárske zoskupenie.

(21) <http://www.ecb.int/press/key/date/2011/html/sp110602.en.html>

(22) Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Πρωτόκολλο αριθ. 1 σχετικά με τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

(23) Ο πίνακας εμφανίζει στοιχεία διαθέσιμα στις 31 Δεκεμβρίου 2011.

(24) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0803:FIN:EL:PDF>

(25) http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/evaluation/evaluation_planning_el.htm

(26) Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον ρόλο και τις δραστηριότητες της επιτροπής εκτίμησης επιπτώσεων θα βρείτε στις ετήσιες εκθέσεις της, οι οποίες είναι προσβάσιμες στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/governance/impact/iab_en.htm

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

1

Τρεις νέες ευρωπαϊκές αρχές αρχίζουν τις εργασίες τους: η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT), η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ) και η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΑΑΕΣ) —με σκοπό την εποπτεία των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων σχετικά με τις τράπεζες, τις αγορές και τις ασφαλίσεις και τις συντάξεις, αντίστοιχα.

12

Η Επιτροπή εγκρίνει την πρώτη ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης στην οποία καθορίζονται οι προτεραιότητες οικονομικής πολιτικής και εγκαινιάζει το πρώτο ευρωπαϊκό εξάμηνο για στενότερο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών.

15

Η Επιτροπή εκφέρει ευνοϊκή γνώμη για μια περιορισμένη τροποποίηση του άρθρου 136 της ΣΛΕΕ, ώστε να καταστεί δυνατή η σύσταση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ).

ΜΑΡΤΙΟΣ

11

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο: Οι ηγέτες των χωρών της ζώνης του ευρώ εγκρίνουν το Σύμφωνο για το Ευρώ+.

ΜΑΪΟΣ

17

Οι υπουργοί Οικονομικών συνάπτουν συμφωνία για την οικονομική βοήθεια προς την Πορτογαλία.

18

Το Οικονομικό Φόρουμ των Βρυξελλών του 2011, η μεγαλύτερη εκδήλωση της ΕΕ για την οικονομία, ασχολείται με το νέο πλαίσιο της οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ.

19

Βοήθεια για την Πορτογαλία και την Ιρλανδία: το χρηματοδοτικό πακέτο θα καλύψει τις ανάγκες χρηματοδότησης της Πορτογαλίας έως 78 δισεκατομμύρια ευρώ. Ο ΕΜΧΣ και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) θα παράσχουν έως 26 δισεκατομμύρια ευρώ το καθένα και τα ποσά θα εκταμιευθούν σε διάστημα τριών ετών. Περαιτέρω ενίσχυση θα διατεθεί μέσω του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) για ποσό έως 26 δισεκατομμυρίων ευρώ.

26–27

Οι ηγέτες της Ομάδας των Οκτώ συμφωνούν σχετικά με τα μέτρα για τη στήριξη της παγκόσμιας οικονομικής ανάκαμψης. Έχοντας υπόψη ότι η ΕΕ έχει εγκρίνει μια ευρεία δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση της κρίσης του δημόσιου χρέους, η επιδίωξη αυστηρής δημοσιονομικής εξυγίανσης, παράλληλα με διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για τη στήριξη της ανάπτυξης, εξακολουθεί να αποτελεί υψηλή προτεραιότητα στην ατζέντα.

ΙΟΥΝΙΟΣ

24

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εγκρίνει συστάσεις ανά χώρα με βάση προτάσεις της Επιτροπής στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου. Τα κράτη μέλη θα παίρνουν πλέον υπόψη την καθοδήγηση που λαμβάνουν κατά την κατάρτιση των προϋπολογισμών τους για το επόμενο έτος.

ΙΟΥΛΙΟΣ

11

Οι υπουργοί Οικονομικών της ζώνης του ευρώ υπογράφουν τη Συνθήκη για τον ΕΜΣ, ανοίγοντας τον δρόμο για την επικύρωση από τις υπογράφουσες χώρες.

21

Οι ευρωπαίοι ηγέτες συμφωνούν σχετικά με ένα πρόσθετο πρόγραμμα χρηματοοικονομικής υποστήριξης για την Ελλάδα, καθώς και για εθελοντική συμβολή του ιδιωτικού τομέα. Συμφωνία επιτυγχάνεται επίσης με σκοπό να αυξηθεί η ευελιξία και η αποτελεσματικότητα του ΕΤΧΣ και του ΕΜΣ, να μειωθούν τα επιτόκια δανεισμού από το ΕΤΧΣ και να αυξηθούν οι προθεσμίες λήξης. Τόσο το ΕΤΧΣ όσο και ο ΕΜΣ θα διαθέτουν νέες πράξεις, που θα τους παρέχουν τη δυνατότητα να ενεργούν μέσω προληπτικών προγραμμάτων, με σκοπό την ανακεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, καθώς και τις παρεμβάσεις στην πρωτογενή και δευτερογενή αγορά.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

28

Οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκφράζει την οριστική συμφωνία του και ψηφίζει την έγκριση της δέσμης των έξι νέων νομοθετικών προτάσεων («πακέτο των έξι μέτρων»). Βασιζόμενα στην πρόταση της Επιτροπής της 29ης Σεπτεμβρίου 2010, τα μέτρα αυτά ενισχύουν το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, προωθούν τον δημοσιονομικό συντονισμό, βελτιώνουν και εναρμονίζουν τα εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια και προλαμβάνουν και διορθώνουν τις μακροοικονομικές ανισορροπίες και τα προβλήματα ανταγωνιστικότητας.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

4

Οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ: οι υπουργοί Οικονομικών της ΕΕ εγκρίνουν τη δέσμη των νομοθετικών προτάσεων με στόχο τη θέση τους σε ισχύ έως το τέλος του 2011.

23 και 26

Η Σύνοδος Κορυφής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της ζώνης του ευρώ: οι ηγέτες των χωρών της ζώνης του ευρώ συμφωνούν να αυξήσουν τους πόρους για το ΕΤΧΣ και να ενισχύσουν τον τραπεζικό τομέα με εγγυήσεις, έτσι ώστε να βοηθήσουν την πρόσβασή του στη μεσοπρόθεσμη χρηματοδότηση. Οι τράπεζες θα πρέπει, επίσης, να αυξήσουν τον λόγο τους κεφαλαίου/υποχρεώσεων σε 9% έως τον Ιούνιο του 2012. Με βάση τον χάρτη πορείας της Επιτροπής για τη σταθερότητα και την ανάπτυξη, έχει επιτευχθεί συμφωνία σχετικά με δέκα μέτρα για τη βελτίωση του οικονομικού και δημοσιονομικού συντονισμού και της εποπτείας της ζώνης του ευρώ. Οι ευρωπαίοι ηγέτες συμφωνούν σχετικά με το νέο πρόγραμμα οικονομικής βοήθειας ΕΕ-ΔΝΤ ύψους έως 100 δισεκατομμυρίων ευρώ για την Ελλάδα, καθώς και για υψηλότερη εθελοντική συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα σε σύγκριση με τον διακανονισμό που επιτεύχθηκε στις 21 Ιουλίου. Σκοπός του προγράμματος είναι να εξασφαλίσει ότι θα μειωθεί ο δείκτης χρέους της Ελλάδας στο 120% του ΑΕΠ έως το 2020. Δίδεται εντολή στους Herman Van Rompuy, José Manuel Barroso και Jean-Claude Juncker να προτείνουν μέτρα για την ενίσχυση της οικονομικής ένωσης. Πρέπει να υποβληθεί έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2012.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

3-4

Οι ηγέτες της Ομάδας των 20 συντονίζουν τις πολιτικές τους για την τόνωση της ανάπτυξης, τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Για να καταστεί το διεθνές νομισματικό σύστημα πιο σταθερό και ανθεκτικό, προβλέπονται πρόσθετοι πόροι για το ΔΝΤ. Συζητείται ένας φόρος επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών και υποβάλλεται η πρόταση της Επιτροπής για την ΕΕ.

8

Οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ: το Συμβούλιο εγκρίνει τη δέσμη των νομοθετικών προτάσεων. Στο πλαίσιο του πακέτου που εγκρίθηκε, οι υπουργοί Οικονομικών της ΕΕ συμφωνούν σχετικά με τον πίνακα εξωτερικών και εσωτερικών δεικτών, ο οποίος θα χρησιμοποιηθεί για την παρακολούθηση των μακροοικονομικών ανισορροπιών. Αποτελεί τη βάση για τον νέο μηχανισμό συναγερμού που τίθεται σε εφαρμογή από την Επιτροπή. Οι υπουργοί εκδίδουν επίσης οδηγία που τροποποιεί την οδηγία για τους χρηματοπιστωτικούς ομίλους, προκειμένου να καλυφθούν τα κενά και να διασφαλιστεί κατάλληλη συμπληρωματική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών οντοτήτων που ανήκουν σε όμιλο ετερογενών δραστηριοτήτων.

11

Σύμφωνα με τις οικονομικές προβλέψεις της ΕΕ, θα σημειωθεί στασιμότητα στην οικονομική ανάπτυξη της ΕΕ.

23

Η Επιτροπή προτείνει δύο κανονισμούς με βάση το άρθρο 136 της ΣΛΕΕ για την περαιτέρω ενίσχυση της οικονομικής και δημοσιονομικής εποπτείας και του οικονομικού και δημοσιονομικού συντονισμού. Ο πρόεδρος Barroso παρουσιάζει επίσης τις προτεραιότητες της οικονομικής πολιτικής στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης του 2012 και ένα έγγραφο διαβούλευσης σχετικά με τα ομόλογα σταθερότητας του ευρώ.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

9

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφωνεί σχετικά με την περαιτέρω ενίσχυση της οικονομικής ένωσης μέσω ενός «δημοσιονομικού συμφώνου» μεταξύ των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ, με σκοπό να ενταχθούν οι δημοσιονομικοί κανόνες, καθώς και ένας αυτόματος μηχανισμός διόρθωσης, στην εσωτερική έννομη τάξη τους. Πολλά άλλα κράτη μέλη, με εξαίρεση το Ηνωμένο Βασίλειο, δήλωσαν την ετοιμότητά τους να λάβουν μέρος στο εν λόγω σχέδιο ύστερα από διαβούλευση με τα κοινοβούλιά τους. Επιπλέον, έχει επιτευχθεί συμφωνία για την προώθηση του ΕΜΣ κατά τα μέσα του 2012. Η ΕΕ σχεδιάζει επίσης να επισπεύσει την έγκριση των προτάσεων της Επιτροπής που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ανάπτυξης και της απασχόλησης και να εφαρμόσει μέτρα, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για τη στήριξη της απασχόλησης, ιδίως των πλέον ευάλωτων ομάδων, όπως οι άνεργοι νέοι.

13

Οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ: η δέσμη νομοθετικών μέτρων τίθεται σε ισχύ.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

Τα περιστατικά που απαριθμούνται κατωτέρω προβάλλουν ορισμένα από τα σημαντικότερα συμβάντα του 2011 στον χρηματοπιστωτικό και οικονομικό τομέα. Το χρονολόγιο δεν είναι λεπτομερές —τα πρόσθετα σημαντικά σημεία παρουσιάζονται αναλυτικά στην ίδια την Έκθεση.

Επικοινωνήστε με την ΕΕ

■ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις επίσημες γλώσσες διατίθενται από τον δικτυακό τόπο Ευropa: <http://europa.eu>
ec.europa.eu/youreurope/

■ ΜΕ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ

Σε όλη την Ευρώπη υπάρχουν εκατοντάδες τοπικά κέντρα πληροφοριών της ΕΕ. Μπορείτε να βρείτε τη διεύθυνση του πλησιέστερου σε σας κέντρου στον δικτυακό τόπο:
<http://europedirect.europa.eu>

■ ΜΕΣΩ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ Ή ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ

Η **Europe Direct** είναι μια υπηρεσία που απαντά στα ερωτήματά σας σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορείτε να επικοινωνήσετε με αυτή την υπηρεσία τηλεφωνικά, με ατελή κλήση, στον αριθμό **00 800 6 7 8 9 10 11** (ορισμένοι φορείς κινητής τηλεφωνίας δεν παρέχουν πρόσβαση σε αριθμούς 00800 ή χρεώνουν τις κλήσεις αυτές), ή πληρώνοντας την κλήση, εφόσον βρίσκεστε εκτός ΕΕ, στον αριθμό **+32 229-99696**, ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μέσω του δικτυακού τόπου: <http://europedirect.europa.eu>

■ ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Οι εκδόσεις για την ΕΕ είναι προσιτές απλώς με ένα κτύπημα πλήκτρου στον ιστοχώρο του EU Bookshop:
<http://bookshop.europa.eu>

Για πληροφορίες και δημοσιεύματα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση στα ελληνικά, μπορείτε να απευθυνθείτε:

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αντιπροσωπεία στην Ελλάδα
Βασιλίσσης Σοφίας 2
106 74 Αθήνα/Athens
ΕΛΛΑΔΑ/GREECE
Τηλ. +30 2107251000
Δικτυακός τόπος: <http://ec.europa.eu/ellada/>
E-mail: comm-rep-athens@ec.europa.eu

Αντιπροσωπεία στην Κύπρο
Σπίτι της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Λεωφόρος Βύρωνος 30
1096 Λευκωσία/Nicosia
ΚΥΠΡΟΣ/CYPRUS
Τηλ. +357 22817770
Δικτυακός τόπος: <http://ec.europa.eu/cyprus>
E-mail: comm-rep-cy@ec.europa.eu

ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Γραφείο για την Ελλάδα
Λεωφόρος Αμαλίας 8
105 57 Αθήνα/Athens
ΕΛΛΑΔΑ/GREECE
Τηλ. +30 2103278900
Δικτυακός τόπος: <http://www.europarl.gr/>
E-mail: epathinai@europarl.europa.eu

Γραφείο Πληροφοριών Κύπρου
Σπίτι της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Λεωφόρος Βύρωνος 30
1096 Λευκωσία/Nicosia
ΚΥΠΡΟΣ/CYPRUS
Τηλ. +357 22870500
Δικτυακός τόπος: <http://www.europarl.europa.eu/nicosia/>
E-mail: epnicosia@europarl.europa.eu

Πηγές πληροφόρησης για την ΕΕ στην Κύπρο αποτελούν και οι ακόλουθοι δικτυακοί τόποι:

http://ec.europa.eu/cyprus/commission/contact_us/index_en.htm
<http://www.eudirectlarnaca.eu>
<http://pafouseuropedirect.eu>